

Vliv investičních pobídek na snižování meziregionálních rozdílů v ekonomické úrovni krajů ČR

Bc. Vlastimil Gajdůšek

Diplomová práce
2010

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
akademický rok: 2009/2010

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Vlastimil GAJDŮŠEK**
Studijní program: **N 6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná správa a regionální rozvoj**

Téma práce: **Vliv investičních pobídek na snižování
meziregionálních rozdílů v ekonomické úrovni krajů
České republiky**

Zásady pro vypracování:

Úvod

I. Teoretická část

- Charakterizujte vliv přímých zahraničních investic na ekonomickou úroveň regionu v teoretické dimenzi.
- Vymezte z pohledu teorie možné formy investičních pobídek.

II. Praktická část

- Charakterizujte příliv přímých zahraničních investic do ČR, včetně regionální diferenciaci.
- Analyzujte investiční pobídky v ČR (jejich formu, územní diferenciaci).
- Analyzujte vliv investičních pobídek na územní rozložení přímých zahraničních investic.
- Vymezte vztah územního rozložení investičních pobídek a ekonomické úrovně regionu.

Závěr

Rozsah práce: cca 70
Rozsah příloh:
Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická

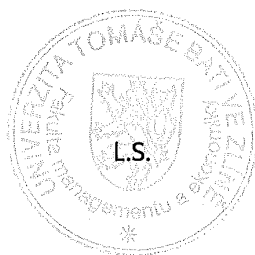
Seznam odborné literatury:

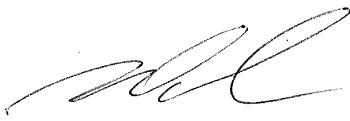
- [1] KALÍNSKÁ, E., PETŘÍČEK, V. a kol. Mezinárodní obchod I. 2. vyd. Praha: Oeconomica, 2006. 117 s. ISBN 80-245-1066-9.
[2] KLVAČOVÁ, E. a kol. Státní pomoc, nebo dobývání renty? 1. vyd. Praha: Professional Publishing, 2005. 198 s. ISBN 80-86946-06-1.
[3] NACHTIGAL, V., TOMŠÍK, V. Konvergence zemí střední a východní Evropy. 1. vyd. Praha: Linde, 2002. 231 s. ISBN 80-7201-361-0.
[4] SRHOLEC, M. Přímé zahraničních investice v České republice: Teorie a praxe v mezinárodním srovnání. 1.vyd. Praha: Linde, 2004. 171 s. ISBN 80-86131-52-1.

Vedoucí diplomové práce: Ing. Milan Damborský
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
Datum zadání diplomové práce: 29. března 2010
Termín odevzdání diplomové práce: 3. května 2010

Ve Zlíně dne 29. března 2010

doc. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
děkanka

prof. RNDr. René Wokoun, CSc.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA

BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užit své dílo – diplomovou/bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Ve Zlíně 2.5.2012

.....

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevýdělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlázení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacího zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výtěžku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výtěžku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Cílem diplomové práce „Vliv investičních pobídek na snižování meziregionálních rozdílů v ekonomické úrovni krajů České republiky“ je zhodnocení vlivu investičních pobídek na regionální ekonomickou úroveň. Teoretická část obsahuje základní pojetí přímých zahraničních investic, jejich vliv na domácí ekonomiku a investiční pobídky ve světě.

Praktická část diplomové práce má čtyři kapitoly. První z nich charakterizuje příliv přímých zahraničních investic do České republiky. Druhá kapitola je zaměřena na české investiční pobídky. V další kapitole se nalézá analýza vlivu investičních pobídek na regionální příliv přímých zahraničních investic. V poslední části této diplomové práce je pak zanalyzován vztah mezi investičními pobídkami a regionální ekonomickou úrovní.

Klíčová slova: investiční pobídky, přímé zahraniční investice, ekonomická úroveň regionu, CzechInvest, nezaměstnanost

ABSTRACT

The aim of diploma thesis “Effect of the Investment Incentives on the Reduction of Economic Differences among Czech Regions“ is to evaluate the impact of the investment incentives against regional economic level. The theoretical part contains basic conception of direct foreign investment, influence upon domestic economy and investment incentives in the world.

The practical part includes 4 chapters. The first chapter is about the inward of foreign direct investment to the Czech republic. The second chapter is focused on the Czech investment incentives. In the next chapter is an analysis of influence the investment incentives on the regional inflow of the foreign direct investment. In the last part of this diploma thesis is analyzed the relationship between investment incentives and regional economic level.

Keywords: investment incentives, foreign direct investment, regional economic level, CzechInvest, unemployment

Na tomto místě bych rád poděkoval Ing. Milanu Damborskému za odborné vedení a užitečné připomínky, které mi pomohly ve vypracování diplomové práce. Zároveň bych taktéž ocenil přístup mnoha zde citovaných autorů, kteří své publikace volně zpřístupnili v elektronické podobě.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
VLIV PŘÍMÝCH ZAHRANIČNÍCH INVESTIC NA EKONOMICKOU ÚROVEŇ REGIONU	12
1.1 PŘÍMÉ ZAHRANIČNÍ INVESTICE.....	12
1.1.1 OBECNÁ CHARAKTERISTIKA A VYMEZENÍ PŘÍMÝCH ZAHRANIČNÍCH INVESTIC	12
1.1.2 ZÁKLADNÍ ROZLIŠENÍ PŘÍMÝCH ZAHRANIČNÍCH INVESTIC	16
1.1.3 FÁZE PŘÍLIVU PZI OBECNĚ.....	18
1.2 DOPADY PŘÍMÝCH ZAHRANIČNÍCH INVESTIC	20
2 FORMY INVESTIČNÍCH POBÍDEK	35
2.1 ZÁKLADNÍ ROZDĚLENÍ INVESTIČNÍCH POBÍDEK	35
2.2 SOUČASNÉ GLOBÁLNÍ TRENDY V OBLASTI INVESTIČNÍCH POBÍDEK	37
II PRAKTICKÁ ČÁST	41
3 PŘÍLIV PŘÍMÝCH ZAHRANIČNÍCH INVESTIC DO ČESKÉ REPUBLIKY	42
3.1 FÁZE PŘÍLIVU PŘÍMÝCH ZAHRANIČNÍCH INVESTIC DO ČESKÉ REPUBLIKY	42
3.2 DŮVODY A FAKTORY PŘÍLIVU PZI DO ČESKÉ REPUBLIKY	44
3.3 STRUKTURA PŘÍLIVU PŘÍMÝCH ZAHRANIČNÍCH INVESTIC DO ČESKÉ REPUBLIKY.....	46
3.3.1 PŘÍMÉ ZAHRANIČNÍ INVESTICE: CELOSTÁTNÍ A REGIONÁLNÍ ÚROVEŇ	46
3.3.2 PŘÍMÉ ZAHRANIČNÍ INVESTICE PODLE ZEMĚ PŮVODU	51
3.3.3 PŘÍMÉ ZAHRANIČNÍ INVESTICE A VLIV PRIVATIZACE	53
4 INVESTIČNÍ POBÍDKY V ČESKÉ REPUBLICĚ	58
4.1 INVESTIČNÍ POBÍDKY A JEJICH HISTORIE V ČESKÉ REPUBLICĚ.....	58
4.1.1 KRÁTKÝ HISTORICKÝ EXKURZ A POLITICKÉ SOUVISLOSTI	58
4.1.2 PODPORA TECHNOLOGICKÝCH CENTER A CENTER STRATEGICKÝCH SLUŽEB.....	62
4.1.3 INVESTIČNÍ POBÍDKY A VEŘEJNÁ PODPORA	62
4.1.4 NÍZKÁ SAZBA DANĚ Z PŘÍJMU PO JAKO SUBSTITUT, NEBO JAKO SOUČÁST POBÍDEK?.....	63
4.1.5 BUDOUCNOST ČESKÝCH INVESTIČNÍCH POBÍDEK	65
4.2 CZECHINVEST	66
4.3 KRITIKA INVESTIČNÍCH POBÍDEK.....	69

4.3.1	INVESTIČNÍ POBÍDKY A NEZAMĚSTNANOST	77
4.3.2	INVESTIČNÍ POBÍDKY A NEROVNÉ PODMÍNKY NA TRHU.....	79
4.4	NÁKLADY INVESTIČNÍCH POBÍDEK	81
4.5	ANALÝZA INVESTIČNÍCH POBÍDEK VE ZPRACOVATELSKÉM PRŮMYSLU.....	83
4.5.1	DIFERENCIACE PROJEKTŮ S INVESTIČNÍ POBÍDKOU PODLE SEKTORŮ.....	85
4.5.2	DIFERENCIACE PROJEKTŮ S INVESTIČNÍ POBÍDKOU PODLE REGIONŮ	86
4.5.3	DIFERENCIACE PROJEKTŮ S INVESTIČNÍ POBÍDKOU PODLE PŮVODU INVESTORA.....	90
4.5.4	DIFERENCIACE PROJEKTŮ S INVESTIČNÍ POBÍDKOU PODLE DRUHU INVESTIČNÍ POBÍDKY	92
5	VLIV INVESTIČNÍCH POBÍDEK NA ÚZEMNÍ ROZLOŽENÍ PŘÍMÝCH ZAHRANIČNÍCH INVESTIC	94
5.1	VZTAH MEZI INVESTICEMI S IP S MAJORITNÍM ZAHRANIČNÍM MAJITELEM A PŘÍLIVEM PŘÍMÝCH ZAHRANIČNÍCH INVESTIC NA NÁRODNÍ ÚROVNI.....	95
5.2	VZTAH MEZI INVESTICEMI S IP S MAJORITNÍM ZAHRANIČNÍM MAJITELEM A PŘÍLIVEM PŘÍMÝCH ZAHRANIČNÍCH INVESTIC NA REGIONÁLNÍ ÚROVNI.....	97
6	ÚZEMNÍ ROZLOŽENÍ INVESTIČNÍCH POBÍDEK A EKONOMICKÁ ÚROVEŇ REGIONŮ	100
6.1	DODATEK KE VZTAHU REGIONÁLNÍ NEZAMĚSTNANOSTI A INVESTIČNÍCH POBÍDEK.....	100
6.2	EKONOMICKÁ ÚROVEŇ REGIONU A HRUBÝ DOMÁCÍ PRODUKT ...	103
6.2.1	VLIV INVESTIČNÍCH POBÍDEK NA REGIONÁLNÍ NEZAMĚSTNANOST	105
6.2.2	VLIV POBÍDEK NA STRUKTURÁLNĚ POSTIŽENÉ REGIONY A NA HOSPODÁŘSKY SLABÉ REGIONY	108
6.2.3	VLIV POBÍDEK NA RŮST REGIONÁLNÍHO HDP A NA REGIONÁLNÍ PRODUKTIVITU PRÁCE	111
ZÁVĚR	115	
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	117	
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	134	
SEZNAM OBRÁZKŮ A GRAFŮ	136	
SEZNAM TABULEK.....	137	
SEZNAM RÁMEČKŮ	139	
SEZNAM PŘÍLOH.....	140	
PŘÍLOHY	142	

ÚVOD

Investiční pobídky. Toto sousloví se stalo v posledním desetiletí v České republice takřka synonymem pro podporu investování. I když to možná vyzní trochu přehnaně, investiční pobídky se staly standardní odpovědí na dvě otázky: „Jak bychom mohli přilákat více (přímých) zahraničních investic?“ a „Jak podpoříme investování v problémových regionech?“ Jak jinak než investičními pobídkami! Dalším možným se jaksí nedostává obdobné pozornosti. Jak lákavé může být pro politika, když se ukáže před veřejností při otevření nové továrny. Je to přeci zejména jeho zásluha, že se podařilo přesvědčit investora, aby se usídlil právě na tomto místě a zaměstnal tolik a tolik lidí.

Na druhou stranu se probíhající globalizace výrazně projevuje i na poli mezinárodního toku kapitálu. Pobočka nadnárodní společnosti dnes vyrábí v některé evropské lokalitě a zítra už může být někde na druhém konci světa. A investiční pobídky právě s touto rostoucí nestálostí kapitálu do jisté míry souvisí. V současnosti jsou totiž poskytovány běžně jak u zemí rozvinutých, tak u zemí rozvíjejících se. Jen s tím rozdílem, že bohatší stát má tendenci nabídnout investorovi tučnější měšec. Existence investičních pobídek se tak stává prakticky standardem v každé zemi. „Nedáte-li pobídku, zaklepe nadnárodní investor u sousedů“ To je obhájeci investičních pobídek často zdůrazňováno. V ekonomické literatuře převažují pozitivní efekty spojené s přílivem přímých zahraničních investic. Ovšem konkurence mezi státy může náklady spojené s jejich „přilákáním“ vyšroubovat hodně vysoko.

Hlavním výsledkem této diplomové práce má být, jak už vyplývá z cíle, zhodnocení vlivu investičních pobídek na regionální ekonomickou úroveň. Čili jak se v regionech projeví více než půl bilionu Kč investic u těch projektů, které získaly investiční pobídku od roku 1998. Odpověď, zda investiční pobídky mají existovat ano, či ne, v této práci nehledejme. Spíše to, zda jsou investiční pobídky účinným nástrojem regionální politiky. Tím nechci říci, že celý obsah práce je hodnotově neutrální. V některých oblastech je dle mého názoru normativní vyjádření dokonce nezbytné, nemá-li se jednat o pouhou „popisnou zprávu.“ Ona příslovečná výbušnost problematiky investičních pobídek byla pro mě hlavním lákadlem na vypracování této práce.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 VLIV PŘÍMÝCH ZAHRANIČNÍCH INVESTIC NA EKONOMICKOU ÚROVEŇ REGIONU

1.1 Přímé zahraniční investice

1.1.1 Obecná charakteristika a vymezení přímých zahraničních investic

Přímé zahraniční investice (PZI) představují formu mezinárodního toku kapitálu, kdy dochází k přílivu finančních zdrojů ze zahraničí do domácí ekonomiky. „*Jsou barometrem zájmu a důvěry investorů v danou zemi a její vývoj*”¹ a faktorem ekonomického růstu a zvyšování konkurenceschopnosti země. Podporují obchod mezi zeměmi a budují a zesilují vazby mezi jednotlivými ekonomikami i mezi ekonomickými bloky. Často se výše PZI či jejich celková zásoba v jednotlivých státech užívá jako indikátor globalizace. Mohou být zdrojem dodatečného kapitálu jak na úrovni mikroekonomické, tak makroekonomické. Jsou spojovány též s technologickým transferem a v dlouhodobém období mohou zvýšit výkonnost nejen daného podniku, ale i domácí ekonomiky jako celku. Benáček² k tomuto pohledu výstižně dodává, že *PZI nejsou primárně kapitálové toky, ale toky technologického, organizačního a manažerského know-how*. Přímé zahraniční investice mají dlouhodobý charakter trvání daný druhem realizované investice. Globální objem PZI má trvale rostoucí tendenci, což se současně odráží na sjednocování vymezení pojmu PZI pro jejich mezinárodní komparaci. „*Podíl globálních přílivů PZI na světové hrubé domácí tvorbě kapitálu činil v roce 1999 14 % oproti 2 %, kterých bylo dosaženo před 20 lety. Ve stejném období se podíl světové zásoby PZI k světovému HDP zvýšil z 5 % na 16 %*.”³

Podle České národní banky (ČNB) „*přímá zahraniční investice odráží záměr rezidenta jedné ekonomiky (přímý investor) získat trvalou účast v subjektu, který je rezidentem v ekonomice jiné než ekonomika investora (přímá investice)*. Trvalá účast implikuje existenci dlouhodobého vztahu mezi přímým investorem a přímou investicí a významný vliv na řízení

---

¹ VAŠENDOVÁ, M. *Pohyb zahraničního kapitálu v průběhu transformace a jeho vliv na konkurenční schopnost slovenské ekonomiky*. [online] str. 4

² BENÁČEK, V. a kol. *The Determinants and Impact of Foreign Direct Investment in Central and Eastern Europe: A Comparison of Survey and Econometric Evidence*. [online] str. 3

³ KALÍNSKÁ, E. *Přímé zahraniční investice a jejich úloha v regionu střední a východní Evropy*. IČRE Working Paper No. 54. 2001. [online] str. 4

podniku. *Přímá investice zahrnuje jak původní transakci mezi oběma subjekty, tak všechny následující kapitálové transakce mezi nimi a mezi afilovanými podniky, zapsanými i nezapsanými v obchodním rejstříku.*⁴ Podnik – přímá investice je dále definován jako „*podnik zapsaný nebo nezapsaný v obchodním rejstříku, v němž zahraniční investor vlastní 10 a více procent akcií (podílu) nebo hlasovacích práv u zapsaného podniku nebo ekvivalent u nezapsaného podniku.*“⁵ „*Přímá investice zahrnuje jak přímo, tak i nepřímo vlastněné afilace, které se podle procenta podílu investora na základním kapitálu nebo hlasovacích právech dělí na dceřiné společnosti (více než 50% podíl), přidružené společnosti (10 – 50% podíl) a pobočky (100% vlastněná trvalá zastoupení nebo kanceláře přímého investora; pozemky a stavby přímo vlastněné nerezidentem; mobilní zařízení operující v ekonomice alespoň 1 rok).*“⁶ Součástí PZI je také vedle podílu na základním kapitálu též reinvestovaný zisk⁷ a ostatní kapitál, který obnáší úvěrové vztahy s přímým investorem. Tyto dvě složky však nebyly součástí statistiky přílivu PZI v České republice před rokem 1998.⁸ Rozdíl mezi přílivem PZI a odlivem PZI do zahraničí pak tvoří čistý příliv PZI.

Obdobně devizový zákon č. 219/1995 Sb. rozumí přímou investicí „*takové vynaložení peněžních prostředků nebo jiných penězi ocenitelných majetkových práv a jiných majetkových hodnot, jehož účelem je založení, nabytí nebo rozšíření trvalých ekonomických vztahů investujícího tuzemce nebo tuzemců jako osob jednajících ve shodě na podnikání v zahraničí nebo investujícího cizozemce nebo cizozemců jako osob jednajících ve shodě na podnikání v tuzemsku, a to zejména některou z těchto forem:*

- 1. vznik nebo získání výlučného podílu na podnikání včetně jeho rozšíření*
- 2. účast v nově vzniklém nebo existujícím podnikání, jestliže investor vlastní nebo získá nejméně 10 % podílu na základním kapitálu obchodní společnosti nebo družstva nebo nejméně 10 % podílu na vlastním kapitálu společnosti nebo nejméně 10 % hlasovacích práv nebo jiný podíl na podnikání společnosti přesahující 10 %*

---

⁴ ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA. 2005 – *Přímé zahraniční investice*. [online]

⁵ ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA. 2005 – *Přímé zahraniční investice*. [online]

⁶ ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA. 2005 – *Přímé zahraniční investice*. [online]

⁷ Reinvestovaný zisk je součet dosaženého zisku z běžného roku po zdanění a nerozděleného zisku z minulých let. Tato hodnota je pak snížena o ztráty z běžného roku, neuhrazených ztrát z minulých let a vyplacené dividendy.

⁸ NEWTON Holding. *Příliv přímých zahraničních investic do zemí střední a východní Evropy: Vývoj proti globálním trendům?* [online]

3. další poskytnutí nebo přijetí finančních prostředků nebo jiných penězi ocenitelných majetkových hodnot nebo práv v rámci ekonomických vztahů založených přímou investicí

4. finanční úvěr spojený s dohodou o podílu na rozdělení zisku nebo s výkonem účinného vlivu na řízení podniku

5. užití zisku ze stávající přímé investice do této investice (reinvestice zisku)⁹

Definice ČNB je pro nás důležitá z toho důvodu, že centrální banka sestavuje a zveřejňuje statistiku platební bilance, jejíž součástí je právě statistika přímých investic. Tyto statistiky ČNB sestavuje v souladu s mezinárodními standardy požadovanými Organizací pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (OECD), Mezinárodním měnovým fondem (IMF) a standardy Evropské unie, resp. Evropské centrální banky. Na druhou stranu sama Evropská centrální banka (ECB)¹⁰ pak v metodice vykazování PZI v platební bilanci odkazuje na standardy OECD a IMF. Vedle centrální banky vede své statistiky i Český statistický úřad (ČSÚ). Pro nás stojí za povšimnutí jeho systém národních účtů či registr ekonomických subjektů, kde jsou zachyceny nefinanční podniky soukromé pod zahraniční kontrolou. Ty však obnáší pouze takové společnosti,¹¹ které mají podíl zahraničního kapitálu na základním jmění minimálně 50 %, čili se jedná o užší vymezení než v případě platební bilance ČNB. S tímto vymezením pracuje například i Ministerstvo průmyslu a obchodu ve své pravidelné zprávě Analýza vývoje ekonomiky ČR a odvětví v působnosti MPO. Jak udává Srholec,¹² z údajů národních účtů vychází rovněž i OECD při publikování v OECD AFA Database. Vzhledem k tomu, že v případě České republiky dlouhodobě činí počet podniků s rozhodujícím vlivem zahraničního vlastníka více než 90 % z celkového počtu podniků se zahraniční majetkovou účastí, můžeme si tuto problematiku zjednodušit a považovat obě hodnoty za přibližně totožné. Jak k tomuto dodává ČNB: „Z celkového počtu sledovaných téměř 5000 společností se zahraniční majetkovou účastí je 77 % společností vlastněno zahraničními investory stoprocentně a dalších téměř 17 % podniků vykazuje více než padesá-

---

⁹ Zákon č. 219/1995 Sb. ve znění zákona č. 159/2000 Sb., zákona č. 362/2000 Sb., zákona č. 482/2001 Sb., zákona č. 126/2002 Sb., zákona č. 257/2004 Sb., zákona č. 354/2004 Sb. a zákona č. 444/2005 Sb. [online]

¹⁰ EUROPEAN CENTRAL BANK. EUROPEAN UNION BALANCE OF PAYMENTS/ INTERNATIONAL INVESTMENT POSITION STATISTICAL METHODS. [online] str. 35

¹¹ Český statistický úřad používá pro společnosti s minimálně 50 % hlasovacích práv v držení zahraničního investora název zahraniční afilace.

¹² SRHOLEC, M. *Přímé zahraničních investice v České republice. Teorie a praxe v mezinárodním srovnání.* str. 28

tiprocentní podíl na základním kapitálu tuzemské společnosti.¹³ Rovněž při mezinárodním srovnávání PZI v jednotlivých zemích je nutné brát v potaz odlišnosti při definování PZI a jejich vykazování; například v Polsku a Maďarsku není do PZI započítáván reinvestovaný zisk, což snižuje vypovídací hodnotu takových údajů. Taktéž Národní banka Slovenska používala podle Vašendové¹⁴ v letech 1993-1996 jinou metodiku výkazů platební bilance a mj. nerozlišovala zahraniční investice směřující do Slovenské republiky a slovenské investice směřující do zahraničí. Navíc je velmi obtížné pro tvůrce platební bilance získávat a vyhodnocovat údaje z globalizované ekonomiky. Formy podnikání dosahují rozmanitých podob a je nesnadné určit, která společnost je ryze v českých rukou a popř. odkud a jaký kapitál financuje její expanzi. A aby toho nebylo málo s problematikou získaných dat, tak rovněž statistiky ČNB v devadesátých letech obsahovaly různé nejasnosti. Benáček tímto směrem poznamenává: „Až do roku 1997 se hájil postoj co nejpřísnějších kritérií k posuzování PZI, při současné nízké disciplině investorů při vykazování své investiční činnosti. Mnohé reinvestované zisky, portfoliové investice, zahraniční půjčky a menší investiční akce v oblasti služeb tak unikly centrální evidenci. Tyto zúžené statistiky toků PZI se (dle poněkud absurdního předpisu Mezinárodního měnového fondu) převáděly na stavy v nominálním korunovém vyjádření, ačkoli korunové vyjádření kapitálových aktiv bylo oproti dolaru značně inflační. Tyto stavy se pak převáděly na dolary dle nominálního kursu na konci daného období. Tím se po znehodnocení koruny na 34,63 Kč/USD na konci roku 1997 oficiální dolarová hodnota stavu PZI zdánlivě ještě dále snížila na 6,8 mld. \$.¹⁵ a „Varováním, že něco není s českými statistikami PZI v pořádku byly statistiky investujících zemí. Např. rakouské statistiky Národní banky a OECD vykazovaly čísla PZI do ČR 2,2-krát větší a německé statistiky 1,6-krát větší než čísla ČNB.“¹⁶

---

¹³ ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA: *Přímé zahraniční investice 2007*. [online] str. 8

¹⁴ VAŠENDOVÁ, M. *Pohyb zahraničního kapitálu v průběhu transformace a jeho vliv na konkurenční schopnost slovenské ekonomiky*. [online] str. 9

¹⁵ BENÁČEK, V. *Přímé zahraniční investice v české ekonomice: praxe, teorie a aplikace*. [online] str. 2

¹⁶ BENÁČEK, V. *Přímé zahraniční investice v české ekonomice: praxe, teorie a aplikace*. [online] str. 2

1.1.2 Základní rozlišení přímých zahraničních investic

Rozlišování přímých zahraničních investic podle různých ukazatelů existuje celá řada. Poměrně komplexně řeší rozlišení přímých zahraničních investic Srholec,¹⁷ a to pomocí čtyř následujících hledisek, uvedených i na následující tabulce. Jedná se o míru kontroly zahraničního vlastníka nad podnikem, motiv vstupu přímé zahraniční investice, způsob vstupu zahraničního investora do hostitelské ekonomiky a o hledisko specializace mateřské firmy.

Tabulka 1 Rozlišení přímých zahraničních investic

HLEDISKO VYMEZENÍ	DRUHY PZI	HLAVNÍ ZNAKY
Míra kontroly	Podnik s menšinovým zahraničním podílem (associate)	Podíl od 10 do cca 50% na vlastním jmění či hlasovacích právech
	Podnik pod zahraniční kontrolou (subsidiary)	Kontrolní vlastnický podíl
Míra vstupu	Trhy vyhledávající (market-seeking)	Cílem je růst podílu na trhu a pokles nákladů na jeho zásobování Vytlačují domácí produkci nebo nahrazují dovoz
	Faktory vyhledávající (efficiency-seeking)	Cílem je optimalizace výroby (pokles výrobních nákladů) Vývozně orientované
	Aktiva vyhledávající (asset-seeking)	Cílem je získání specifických aktiv (patent, obchodní značka)
Způsob vstupu	Investice na zelené louce (greenfields)	Investice do nových aktiv
	Investice na hnědé louce (brownfields)	Změna vlastnické struktury i investice do restrukturalizace (většina privatizačních PZI)
	M&A (mergers and acquisitions)	Ovládnutí již existujících aktiv
Specializace mateřské firmy	Vertikální PZI	Produktová specializace Rozdílné fáze produkčního řetězce v jednotlivých pobočkách
	Horizontální PZI	Procesní specializace Podobné fáze produkčního řetězce v jednotlivých pobočkách

Pramen: SRHOLEC, M. *Přímé zahraničních investice v České republice. Teorie a praxe v mezinárodním srovnání*. str.13

¹⁷ SRHOLEC, M. *Přímé zahraničních investice v České republice. Teorie a praxe v mezinárodním srovnání*. str. 13-14

Přímé zahraniční investice tvoří důležitou část platební bilance (PB), která souhrnně znamená ekonomické transakce mezi tuzemskem a zahraničím za dané časové období, nejčastěji za uplynulý kalendářní rok. Platební bilance se skládá z položek běžný účet, kapitálový účet, finanční účet, devizové rezervy a chyby a opomenutí. Na běžném účtu je zachycen dovoz a vývoz zboží a služeb, výnosy z kapitálu, investic a práce či běžné jednostranné převody bez protihodnoty. Kapitálový účet svým rozsahem hraje zanedbatelnou roli. Pro tuto diplomovou práci je důležitý zejména finanční účet, ve kterém se vykazují přímé investice v členění na investice do vlastního jmění, reinvestice zisků a ostatní kapitál. Finanční účet zaznamenává zejména v posledních letech přebytky, které jsou tvořeny především přímými zahraničními investicemi. Na druhou stranu Česká republika vykazuje dlouhodobě deficit běžného účtu platební bilance, který pokrývá právě přebytkem finančního účtu. Podle Nachtigala a Tomšíka¹⁸ lze očekávat, že s ukončením privatizace dojde k poklesu přílivu přímých zahraničních investic a k repatriaci zisků investovaného zahraničního kapitálu a tímto se otevře problém s udržitelností vnější rovnováhy platební bilance. Vzhledem k tomu, že poslední významnější privatizační prodeje proběhly v roce 2005 a následující tři roky nedošlo k žádnému výraznějšímu propadu přílivu PZI, můžeme tuto obavu považovat za nenaplněnou. Ovšem nebezpečí rychlého nárůstu repatriovaných zisků na úkor reinvestic nelze do budoucnosti podceňovat, zvláště poté, co se s poklesem PZI do základního kapitálu stává z položky reinvestovaných zisků hlavní podílník na přílivu PZI. Zachycení této části ve statistice přímých zahraničních investic se však jeví poněkud problematickým. Jedná se vlastně o hodnotu zadržovaných zisků, tedy rozdíl mezi ziskem společnosti odpovídající majetkovému podílu zahraničního vlastníka a repatriovanými zisky ze společnosti zahraničnímu vlastníkovi. Reálně však tyto prostředky nejsou devizovými toky a nezatěžují tedy vnější rovnováhu. V platební bilanci jsou zaznamenávány na podvojném principu, a to jednak na finančním účtu jako položka v rámci PZI (navyšuje přebytek finančního účtu PB) a jednak v bilanci výnosů u běžného účtu (zvyšuje deficit běžného účtu PB). Obě dvě položky se tak v rámci celkové platební bilance vzájemně vykompenzují, na druhou stranu ovšem mohou zkreslit interpretaci deficitu bilance výnosů a ztížit mezinárodní porovnávání PZI. Lépe můžeme problematiku platební bilance a reinvestovaných zisků vidět na následujícím obrázku, který

---

¹⁸ NACHTIGAL, V., TOMŠÍK, V. *Konvergence zemí střední a východní Evropy*. str. 154

představuje strukturu platební bilance podle metodiky MMF a které odpovídá i platební bilance České republiky. Tučným písmem je znázorněno podvojně zaúčtování reinvestovaných zisků, které plynou z přímých zahraničních investic.

Obrázek 1 Dvojně zachycení reinvestovaných zisků zahraničních investorů v platební bilanci

A. Běžný účet
1. Obchodní bilance
2. Bilance služeb
3. Bilance výnosů
3.1. Výnosy
3.1.1. Přijaté úroky, výnosy z rezerv CB
3.1.2. Příjmy z práce v zahraničí
3.1.3. Přijaté dividendy (repatriovaný zisk)
3.1.4. Reinvestovaný zisk
3.2. Náklady
3.2.1. Placené úroky
3.2.2. Náklady na práci cizinců
3.2.3. Vyplacené dividendy (repatriovaný zisk)
3.2.4. Reinvestovaný zisk
B. Kapitálový účet
C. Finanční účet
1. Přímé investice
1.1. V zahraničí
1.1.1. Základní kapitál
1.1.2. Ostatní kapitál
1.1.3. Reinvestovaný zisk
1.2. Ve vykazované zemi
1.2.1. Základní kapitál
1.2.2. Ostatní kapitál
1.2.3. Reinvestovaný zisk
2. Portfoliové investice
3. Finanční deriváty
4. Ostatní investice
D. Saldo chyb a opomenutí, kurzové rozdíly
E. Změna devizových rezerv (- představuje nárůst)

Pramen: NEWTON Holding. *Reinvestovaný zisk nabývá na důležitosti: Měli by investoři reagovat na deficit běžného účtu?* [online]

1.1.3 Fáze přílivu PZI obecně

J. H. Dunning rozděluje působení přímých zahraničních investic na ekonomiku na pět fází. V první fázi daná země neinvestuje do zahraničí, neboť se nachází na nízké úrovni rozvoje a často nemá potřebné množství kapitálu. PZI do země proudí pouze v omezeném množ-

ství, vzhledem k různým omezením jako je nedostatečná kvalifikace pracovníků či neodpovídající infrastruktura. V druhé fázi začíná růst význam PZI, které však dosud nejsou dostatečně provázány s ekonomikou hostitelského státu. Domácí pracovní síly pomalu zvyšují svoji produktivitu práce, ale úroveň mezd se drží stále na nízké úrovni. Zahraniční investice dané země nedosahují významnějších objemů. Ve třetí fázi již domácí země znamená znatelně vyšší příliv PZI. Tuzemské podniky přebírají poznatky ze styků s podniky s PZI a díky vzájemné spolupráci se jim daří pronikat na zahraniční trhy. Mzdová hladina vykazuje rostoucí tendenci díky vyšší produktivitě a kvalifikaci pracovníků a země tak postupně přichází o výhodu levné pracovní síly. Další přicházející přímé zahraniční investice jsou v ekonomice alokovány díky novým výhodám, například díky kvalitní a moderní infrastruktuře či schopnosti technologického rozvoje tuzemské ekonomiky. Vývoz přímých investic do zahraničí má stoupající tendenci, jejich objem je sice stále nižší než příliv PZI. Postupně ale dochází ke sblížení obou hodnot. V této fázi dochází k silnějšímu propojení PZI s domácími podniky. Ve čtvrté fázi se už hostitelská ekonomika stává významným investorem v zahraničí. V páté fázi dochází k rozvoji vnitroodvětvového mezinárodního obchodu, který se opírá s vnitroodvětvovou dělbu. Rozhodnutí, kde má dojít k založení firemní pobočky, už bývají méně orientované na specifika dané lokality a spíše se přihlíží k efektům, které vyplývají z mezinárodní dělby práce. PZI přitékající do ekonomiky opět začínají narůstat, ovšem z odlišných důvodů než v prvních fázích. Objem přímých investic ze zahraničí a objem investic směřujících do zahraničí dosahuje už zpravidla obdobných hodnot.

Rámeček 1 Obecné důvody přílivu přímých zahraničních investic

Zabývat se podrobněji jednotlivými důvody vedoucími ke zdůvodnění existence PZI není možné z důvodu rozsahu ani cíle této práce. Ekonomické teorie zabývající se přímými zahraničními investicemi poskytují širokou nabídku různých hledisek. Pro zjednodušení uvádím Janáčkův¹⁹ základní seznam teorií souvisejících s vysvětlením, proč společnosti přemísťují výrobu do jiných zemí.

---

¹⁹ JANÁČEK, K. *Zahraniční investice a český trh práce*. [online]

1. *Teorie vlastnická: motivem investovat do zahraničí je výhodná koupě kapacity daných parametrů. Cena za jednotku této kapacity je výrazně nižší, než při jejím pořízení v zemi domácího sídla firmy.*
2. *Teorie lokalizace: podnětem pro investici do zahraničí je výhodná geografická poloha a možnost průniku na nové trhy.*
3. *Překonávání obchodních bariér: vývoz, resp. získávání příslušných licencí jsou velmi nákladné a produkt se tak stává nekonkurenceschopným. Náklady se tedy sníží přesunem výroby na území chráněného bariérami (internalizace).*
4. *Využití lokálních výhod: motivem pro PZI se stávají zejména zdroje surovin či kvalifikovaná pracovní síla za nižší mzdy (příznivé jednotkové mzdové náklady či nižší daně).*
5. *Teorie OLI: spojuje faktory 1 až 3 při vysvětlení toků přímých zahraničních investic.*

1.2 Dopady přímých zahraničních investic

Dopady PZI lze členit z různých hledisek. Například je můžeme rozdělit podle doby trvání na dopady krátkodobé a dlouhodobé, z hlediska ekonomické úrovně na makroekonomické a mikroekonomické. Dále na přímé a nepřímé či na negativní a pozitivní. Některé efekty jsou patrné pouze na úrovni národního hospodářství jako celku, jiné se mohou vyskytnout naopak pouze na úrovni regionální. Často se však vyskytují na obou úrovních současně. Důležitá je i věcná skladba přílivu PZI; např. na okamžité zvýšení produkční kapacity a regionální zaměstnanosti mají pozitivní vliv zpravidla jen investice typu „greenfields“ a „brownfields“. V této diplomové práci jsou po zvážení uváděny dopady PZI bez jejich dalšího členění, jen s uvedením případných kladných či záporných dopadů. Je třeba si uvědomit, že PZI nepřináší do tuzemské ekonomiky jen pozitivní, nebo naopak pouze negativní efekty. Tak jako každá mince má svůj rub a líc, tak i přímé investice ze zahraničí mají svoji kladnou a stinnou stránku. Pro zahraniční investory znamenají PZI především výhodný obchod, kterým sledují své zájmy jako je maximalizace zisku, podíl na trhu apod., což se ve výsledku vždy nemusí shodovat s ekonomickými zájmy státu. Tato kapitola by měla vést k zamyšlením nad širokou oblastí, kde se mohou projevit účinky hospodářské či regionální politiky státu spojené s přímými zahraničními investicemi. Ty se nezdá projevovat právě tam, kde původně nebyly zamýšleny.

A. ZAMĚSTNANOST, PRODUKTIVITA, TRANSFER MODERNÍCH TECHNOLOGIÍ

Bez vstupu zahraničního investora by bylo při nedostatku tuzemského kapitálu v transformačním období v řadě tuzemských podniků obtížné provést jejich celkovou modernizaci nebo lépe řečeno kompletní restrukturalizaci. Výroba by postupně v řadě případů buď upadala, nebo dokonce zanikla a došlo by k nárůstu počtu nezaměstnaných. Pozitivním efektem přílivu PZI se nepřímo stává i zvyšování kvalifikace pracovních sil. Mateřské zahraniční společnosti často provádějí zaškolování svých zaměstnanců, kupříkladu i ve své centrále nebo v jiném zahraničním dceřiném podniku. Na druhou stranu značná část zahraničních investorů přicházela do České republiky hlavně kvůli levné pracovní síle. Velké mezinárodní společnosti (TNC) přesunují své výroby z ekonomicky vyspělých zemí v západní Evropě, USA či Japonska do tzv. emerging markets²⁰ a rozvojových zemí, které nabízí výrazně nižšími náklady na pracovní sílu. Česká republika mohla uplatňovat tuto výhodu zvláště v 90. letech. Ovšem náklady na práci vykazují v naší ekonomice dlouhodobě rostoucí tendenci a tak se začínají množit případy, kdy zahraniční investoři přesunují svoji výrobu dále do východní Evropy či na druhý konec světa prezentovaný zejména Čínou. Svou roli vedle rostoucí ceny práce hraje též posilňování směnného kurzu české koruny, které zdražuje české výrobky v zahraničí. V současné době už proto není vhodné lákat investice dlouhodobého charakteru do České republiky pouze na nižší cenu práce, ale spíše se více zaměřit na jiné komparativní výhody. Tabulka 2 umístěná na další stránce dokládá relativně nízkou úroveň hrubých mezd, produktivity práce a jednotkových pracovních nákladů ve zpracovatelském průmyslu v postkomunistických zemích střední Evropy vůči Rakousku v roce 2001, čili v době masivního přílivu PZI do České republiky a do celé střední Evropy. I když se produktivita práce tamějších ekonomik ve zpracovatelském průmyslu pohybuje kolem poloviny produktivity práce v Rakousku, poměry jednotkových pracovních nákladů jsou na ještě nižší úrovni. Právě nízké náklady na práci se tak staly jedním z hlavních faktorů přílivu PZI. Benáček k postupnému přechodu od levné pracovní síly a od výroby s nízkou přidanou hodnotou dodává, že *„rozvoj kapitálově náročné výroby na úkor útlumu pracovní náročné výroby povede (dle Rybczynského a Stolperova-Samuelsonova teorému) k tzv. holandské nemoci a k nezaměstnanosti...tato hrozba naší*

---

²⁰ Jedná se o vybrané země s rychle se rozvíjející tržní ekonomikou.

*ekonomice až do roku 1995 nehrozila. Po tomto datu je však patrný příklon k uvedenému typu investování a část růstu české nezaměstnanosti mohla být způsobena tímto jevem.*²¹ Převážně v krátkém období působí příliv PZI na restrukturalizaci získaných akvizic, což sice vede na jedné straně k vyšší produktivitě, ale také na druhé straně zvyšuje nezaměstnanost. Nelze si nevšimnout, že v letech 1999 a 2000, kdy byla Česká republika zaplavena masivním přívalem PZI, došlo v českém průmyslu k silné restrukturalizaci spojené se silným propouštěním.

Tabulka 2 Mzdová úroveň, produktivita práce a jednotkové mzdové náklady vybraných zemí ve srovnání s Rakouskem ve zpracovatelském průmyslu v r. 2001 (v %)

země	hrubé mzdy	produktivita práce	jednotkové pracovní náklady
Česká republika	16,0	44,4	36,1
Maďarsko	15,4	66,8	22,7
Polsko	19,9	50,0	39,8
Slovensko	12,2	53,7	22,8

Pramen: KUNC, J. *Transformace českého průmyslu po roce 1989 – vliv přímých zahraničních investic*. Disertační práce. str. 89

Důležitým aspektem souvisejícím s produktivitou, zaměstnaností a transferem technologií je kooperace zahraničního investora s místními firmami ve formě dodavatelských vztahů. Často se ale stává, že mateřské nadnárodní společnosti mají stálého globálního dodavatele pro všechny své pobočky na celém světě, který nahrazuje domácí dodavatele, byť by byli konkurenceschopnější. Pokud je pro „dvorního“ dodavatele taková společnost skutečně významným partnerem, tak může následovat jeho zahraniční investici a ve stejné nebo blízké lokalitě založit taktéž nový závod. Tak tomu bylo např. při příchodu velkých zahraničních automobilek do oblasti Kolína a Nošovic. Především investice na zelené louce vytvářejí více nových pracovních míst, což je často spojeno s vysokými požadavky na kvalifikaci pracovní síly. Čím větší počet nových pracovních míst vznikne, tím větší problém nastává při snaze najít na místním trhu práce dostatek vhodných uchazečů. Zamrazilová²²

²¹ BENÁČEK, V. *Přímé zahraniční investice v české ekonomice: praxe, teorie a aplikace*. [online] str.11

²² ZAMRAZILOVÁ, E. in KADEŘÁBKOVÁ, A. A kol. *Růst, stabilita a konkurenceschopnost III. Česká republika v globalizované a znalostní ekonomice*. str. 175

se u přímých zahraničních investic domnívá, že jejich celkový dopad na trh práce je více-méně neutrální. Z pohledu pozitivního vlivu na produktivitu přispívají zahraniční investice ke zvyšování globální konkurenceschopnosti české ekonomiky. Nebezpečí s tu ale ukrývá v možnosti vzniku duální ekonomiky, kdy vedle sebe existují prosperující společnosti se zahraničním kapitálem a živořící domácí firmy. Tohoto jevu si u české ekonomiky všímá například Tomšík²³ či Zamrazilová.²⁴ Srholec²⁵ udává, že v letech 1993 až 2003 byla v České republice produktivita práce měřená tržbami na zaměstnance u podniků s PZI zhruba dvojnásobná ve srovnání s podniky domácími, čehož bylo dosaženo zčásti díky nižším výdajům na management, marketing a výzkum a vývoj u prve jmenovaných. V Maďarsku je mezera v produktivitě práce mezi domácími podniky a společnostmi se zahraniční účastí podle zprávy NEWTON Holdingu²⁶ až trojnásobná. V prvních letech přílivu PZI jsou ekonomické rozdíly mezi tuzemskými podniky a podniky pod zahraniční kontrolou vcelku přirozené, zvláště u transformující se ekonomiky, jakou tehdy byla i Česká republika. Jeden z důvodů vyplývá i z podstaty privatizačních procesů. Zahraniční investice směřovaly v rámci privatizace do těch podniků, jejichž hospodářské výsledky byly nadprůměrné a tyto podniky byly často oddlužené českým státem. Důležitější je delší časové období, ve kterém by tuzemské firmy bez PZI navázaly obchodní a výrobní vztahy s podniky se zahraniční kontrolou a absorbovaly tím též pozitivní efekty PZI, např. nové technologie a manažerské dovednosti. Právě technologický transfer je jednou z možností zvýšení produktivity české ekonomiky. Společnosti s PZI často přejímají globální standardy kvality dodávek po vzoru zahraničního investora. Domácí subdodavatelé se tomu přizpůsobují jen obtížně a pomalu a nedokáží tak využít příležitosti vyplývající z přílivu přímých zahraničních investic. Zatímco přímý technologický transfer probíhá mezi mateřskou firmou a jejími dcerami v hostitelských zemích na interní úrovni, pak nepřímý technologický transfer probíhá navzájem mezi podniky, nehledě na národnost kapitálu. Nepřímý technologický transfer může probíhat přes trh práce, při spolupráci mezi firmami,

---

²³ TOMŠÍK, V. in SPĚVÁČEK, V. a kol. *Transformace české ekonomiky. Politické, ekonomické a sociální aspekty*. str. 227

²⁴ ZAMRAZILOVÁ, E. in KADEŘÁBKOVÁ, A. a kol. *Růst, stabilita a konkurenceschopnost III. Česká republika v globalizované a znalostní ekonomice*. str. 163-171

²⁵ SRHOLEC, M. in KADEŘÁBKOVÁ, A., SPĚVÁČEK, V., ŽÁK, M. *Růst, stabilita a konkurenceschopnost: aktuální problémy české ekonomiky na cestě do EU*. str. 290

²⁶ NEWTON Holding. *Strategie a vazby nadnárodních společností*. [online] str. 11

v konkurenčním boji či jako imitační efekt. „V souhrnu platí, že pokud je technologická mezera²⁷ mezi podniky pod zahraniční a domácí kontrolou příliš velká nebo technologická absorpční kapacita příliš malá, technologický transfer je omezen.“²⁸ Dle názoru Vašendové²⁹ se většina studií na toto téma kloní k tomu, že k efektu přelévání nedochází. Podle Srholce³⁰ empirické odhady potvrzují většinou přímý technologický transfer mezi zahraničním ústředím PZI a její pobočkou v hostitelské zemi. Pokud je potvrzen význam nepřímého technologického transferu mezi podniky se zahraniční účastí a domácími společnostmi, jedná se zpravidla jen o určitá odvětví s dostatečnou technologickou absorpční kapacitou. Není v rozsahu této práce se dále věnovat technologickému transferu, blíže se tomuto tématu věnují např. Bloström a Kokko.³¹

Velmi důležitým předpokladem pro snižování duálního charakteru české ekonomiky se jeví pružný trh práce, kombinovaný s kvalitní a vzdělanou pracovní silou. S problémem vzniku duální ekonomiky může být spojen i vytěšňující efekt (crowding-out), kdy produktivnější firmy pod zahraniční kontrolou vytlačují z trhu domácí konkurenty. Trh práce je jedno z míst, kde se tento efekt projevuje. Mzdová hladina v domácích společnostech zpravidla zaostává oproti konkurenci pod zahraniční kontrolou, která díky vyšší produktivitě může lépe zaplatit svým pracovníkům. Díky vyšším mzdám se daří těmto společnostem získat též kvalitnější odborníky, kteří jsou na trhu práce k dispozici, nebo je rovnou přetáhnou od svých českých konkurentů. PZI na zelené louce bývají zpravidla vývozně orientované a jsou zprvu méně napojeny na domácí ekonomiku a na tuzemské firmy. Tudíž jejich vytěšňovací efekt přes trh produktů dosahuje menších rozměrů, zatímco vytěšňovací efekt přes trh práce je obvykle vyšší. Pokud na jedné straně vzniknou v souvislosti s investicí podpořenou pobídkami nová pracovní místa, tak na druhé straně část pracovních míst zanikne kvůli vyššímu zatížení ostatních daňových poplatníků. Jak už bylo výše uvedeno, produk-

---

²⁷ Technologická mezera v tomto případě vyjadřuje rozdíl mezi produktivitou podniků pod zahraniční kontrolou a produktivitou domácích společností.

²⁸ ZAMRAZILOVÁ E. in KADERÁBKOVÁ, A. A kol. *Růst, stabilita a konkurenceschopnost III. Česká republika v globalizované a znalostní ekonomice*. str. 163

²⁹ VAŠENDOVÁ, M. *Pohyb kapitálu v průběhu transformace a jeho vliv na konkurenceschopnost české ekonomiky*. Centrum výzkumu konkurenční schopnosti české ekonomiky. [online] str. 4

³⁰ SRHOLEC, M. *Přímé zahraniční investice v České republice. Teorie a praxe v mezinárodním srovnání*. str. 45

³¹ BLOMSTRÖM, M., KOKKO, A. *How Foreign Investment Affects Host Countries*. [online]

tivnější společnosti pod zahraniční kontrolou vyplácejí vyšší mzdy svým zaměstnancům. Pokud je mobilita pracovních sil vysoká,³² může přispět k obdobnému výsledku, jaký přináší Balass-Samuelsonův efekt. V případě původního efektu v ekonomice existují odvětví mezinárodně obchodovatelných a neobchodovatelných statků, přičemž rychle rostoucí produktivita v prvním odvětví vede k tamějšímu růstu mezd. Za předpokladu, že díky přesunu nabídky práce rostou mzdy zhruba stejnou měrou ve všech sektorech, porostou mzdy i v odvětví neobchodovatelných statků a následně vzrostou i ceny těchto statků, což zvýší celkovou cenovou hladinu. Dalším efektem je v případě plovoucího měnového kurzu zhodnocení domácí měny. K rozlišení statků na obchodovatelné a neobchodovatelné přidejme rozdělení podniků na podniky domácí a na podniky pod zahraniční kontrolou, které reálně dosahují výrazně lepších hospodářských výsledků. Domácí podniky jsou nuceny zvyšovat mzdy v reakci na své konkurenty se zahraničním vlastníkem. Tento růst mezd neodpovídá jejich produktivitě práce, dochází k nárůstu celkových nákladů a tudíž se výrobky domácích podniků stávají opět méně konkurenceschopné. Následuje pokles ziskovosti nebo prohlubování ztrátovosti. Nutností se tak stává pro domácí podniky rychlé zvyšování produktivity práce, nebo dojde k jejich postupnému úpadku.

Dualitu české ekonomiky v letech 2001 a 2006 vystihují dvě následující tabulky 3 a 4, které srovnávají některé finanční ukazatele u podniků pod domácí a zahraniční kontrolou u nefinančních podniků a v průmyslu. Výsledek porovnání obou skupin v tomto časovém období je ve všech ukazatelích shodný: podniky pod zahraniční kontrolou dosahují lepších výsledků, přičemž v roce 2001 byl tento rozdíl opravdu markantní. V roce 2006 činila průměrná mzda u nefinančních podniků pod domácí kontrolou 17 261 Kč (v roce 2000 pak 12 507 Kč) a u nefinančních podniků pod zahraniční kontrolou 23 124 Kč (rok 2000: 16 730 Kč). Relativní platový rozdíl se za období 2000-2006 zvýšil u obou skupin shodně o 38 %; čili podniky s českým vlastníkem se opravdu snaží při zvyšování mezd svým zaměstnancům držet krok s podniky se zahraničním vlastníkem, bez ohledu na horší ukazatele finančního hospodaření.

---

³² Meziregionální mobilita pracovních sil v ČR není příliš vysoká, v rámci regionu dosahuje zpravidla vyšších hodnot. V tomto ohledu Česká republika obdobně jako jiné země v EU zaostává za Spojenými státy.

Tabulka 3 Ukazatele finančního hospodaření: nefinanční podniky

	Domácí soukromé		Pod. zahr. kontrolou	
	2001	2006	2001	2006
Zisk/Vl. kap. – ROE (%)	9,26	13,8	17,04	16,90
Zisk/Aktiva – ROA (%)	4,21	6,90	6,57	8,20
Aktiva/Vlastní kapitál	2,20	1,99	2,59	2,06
Zisk/Tržby (%)	3,65	5,47	4,58	5,84
Tržby/Aktiva	1,15	1,27	1,44	1,40
Zisk/Náklady (%)	3,35	5,10	4,45	5,70
Náklady/Tržby	1,09	1,06	1,03	1,02

Pramen: ZAMRAZILOVÁ, E. *Rentabilita firem pod zahraniční kontrolou*. [online] str. 5

Tabulka 4 Ukazatele finančního hospodaření: průmysl

	Domácí soukromé		Pod. zahr. kontrolou	
	2001	2006	2001	2006
Zisk/Vl. kap. – ROE (%)	7,22	11,36	16,56	19,57
Zisk/Aktiva – ROA (%)	3,42	6,11	7,09	9,93
Aktiva/Vlastní kapitál	2,11	1,86	2,33	1,97
Zisk/Tržby (%)	3,40	5,74	5,80	7,28
Tržby/Aktiva	1,01	1,06	1,22	1,36
Zisk/Náklady (%)	3,01	5,31	5,54	7,14
Náklady/Tržby	1,13	1,08	1,05	1,02

Pramen: ZAMRAZILOVÁ, E. *Rentabilita firem pod zahraniční kontrolou*. [online] str. 6

Dále se podíváme na oblast subdodavatelských vztahů mezi domácími podniky a společnostmi s PZI. V tabulce číslo 5 jsou zachyceny podíly domácích subdodávek na velkých PZI v automobilovém a elektrotechnickém průmyslu. Údaje získal NEWTON Holding z různých zdrojů, včetně tiskových prohlášení investorů; nejednotná metodologie proto vyžaduje opatrnost při jejich interpretaci. Z údajů lze zpozorovat značné rozdíly mezi investicemi, které proběhly na zelené louce a privatizačními akvizicemi. Zatímco zahraniční investice v podobě privatizačních nákupů vykazují poměrně stabilní a vysoký podíl domácích dodavatelů, pak PZI na zelené louce jsou převážně montážního charakteru. V tomto případě je podíl domácích subdodávek zpočátku velmi nízký a roste až v delším časovém období. Na problém duality však můžeme pohlédnout i z jiného hlediska. Pokud se domácí podnik dokáže prosadit u nadnárodní společnosti jako její lokální dodavatel, tak v případě přesunu této zahraniční investice do jiné země bude domácí podnik touto ztrátou silně zasažen. Globální dodavatel se může obvykle podobným změnám snadněji přizpůsobit. Podle

Srholce³³ tak zanedbatelný podíl domácích dodávek do české pobočky zahraniční společnosti Flextronics byl paradoxně pozitivní, protože její odchod neměl kromě lokálního trhu práce na českou ekonomiku výraznější vliv.

Tabulka 5 Subdodavatelské vazby vybraných nadnárodních společností

Investor	Země	Zahájení výroby ve významných projektech	Odvětví Vstup	Podíl hodnoty domácích dodávek (údaj za rok)
Volkswagen (Škoda Auto)	Česká republika	1991, 1999	DM Privatizace	65% (1999), 67% (2002)
FIAT	Polsko	1992	DM Privatizace	55% (1992), 75% (1997)
General Electric	Maďarsko	1989, 1999-2000	DL Privatizace	Přes 60% (1999)
Suzuki	Maďarsko	1992, 1996, 2000	DM Zelená louka	53% (1999), 40% až 55% (2002)
Toyota/PSA	Česká republika	2005	DM Zelená louka	Očekáváno 40%
Visteon (Ford)	Maďarsko	1992, 1998, 2002	DM Zelená louka	20% (2002)
Philips	Maďarsko	1989, 2000	DL Zelená louka	Pod 10% (1999)
Sony	Maďarsko	1997, 2001	DL Zelená louka	Pod 10% (1999)
Volkswagen (Audi)	Maďarsko	1994, 1998, 2001-2002	DM Zelená louka	Pod 1% (1997), pod 5% (1999), pod 10% (2002)
General Motors (Opel)	Maďarsko	1992, 2002	DM Zelená louka	Pod 1% (1996) pod 5% (1999)

Pramen: NEWTON Holding. *Strategie a vazby nadnárodních společností*. [online] str.18

B. PŘÍSTUP NA NOVÉ TRHY

Nadnárodní společnosti disponují širokým přístupem na zahraniční trhy, což umožňuje dostat se jejím dceřiným společnostem tam, kde by se samy bez zahraničního investora velice těžko uplatnily. České podniky se ocitly v 90. letech před dlouhou cestou vybudování silné značky, marketingu (viz. další podkapitola) a odbytových struktur. Země byla dlouhou dobu orientována na východoevropské trhy a po rozpadu Rady vzájemné hospodářské pomoci (RVHP), potažmo celého socialistického bloku byla nucena se rychle přeorientovat na náročnější západní trhy, s podstatně tvrdší konkurencí. Uplatnit svou (složitou) produkci na zahraničních trzích mohly české podniky zpravidla dosáhnout pouze s regionálně či globálně známou a renomovanou značkou produktu a s kvalitními distri-

³³ SRHOLEC, M. *Přímé zahraniční investice v České republice. Teorie a praxe v mezinárodním srovnání*. str. 55

bučními kanály. Bez těchto předpokladů je obtížné prosadit i sebelepší výrobky, byť za nižší cenu. Bohužel image výrobku nelze vybudovat v řádu několika málo let, je to běh na dlouho trať spojený s vysokými náklady na marketing a s potřebou kvalitních odborníků, čímž podkapitalizované české podniky v 90. letech obecně nedisponovaly. Ve střednědobém horizontu se tak může uplatnit jeden z přínosů PZI – domácí firmy budou svou produkci nabízet pod výrobní či obchodní značkou známější a kapitálově silnější zahraniční společnosti či prostřednictvím jejího distribučního kanálu. Otázkou je, zda toto můžeme v dlouhodobém období považovat za přínos.

C. VÝZKUM A VÝVOJ, KVALITA PRACOVNÍ SÍLY, NOVÉ MANAŽERSKÉ A MARKETINGOVÉ METODY

Tato část má přímou návaznost na předchozí podkapitolu. Jedná se zde zejména o přísun nových informačních technologií, distribuce a marketingu. Příslušnost k mezinárodní firmě umožňuje její tuzemské dceřiné společnosti přístup k patentům, inovacím a kvalitnějším bankovním službám. Na druhou stranu velké mezinárodní společnosti zpravidla soustřeďují výzkum a vývoj v domovské zemi společnosti, často přímo v rámci mateřského podniku. To může vyvolat tendenci snižování výdajů na domácí výzkum a vývoj (V&V); domácí podnik tak může sloužit pouze jako montážní dílna. Může trvat dlouhou řadu let, než se tato montovna osvědčí a přesvědčí zahraniční centrálu, aby zde případně umístnila i vývojové či výzkumné oddělení. Na druhé straně však podniky se zahraničním kapitálem mohou klást na své zaměstnance také vyšší nároky na vzdělání a posílat je na různá školení. Djankov a Hoekman³⁴ provedli už v roce 1998 studii, kde byli dotazováni manažeři podniků, zda se jejich zaměstnanci účastnili v minulých dvou letech školení. U podniků bez zahraničního partnera byla kladná odpověď pouze v 18 % případů, u podniků se zahraniční joint ventures pozitivně odpovědělo kladně 47 % manažerů a v podnicích s PZI pak přibližně 60 %, což značí větší snahu podniků s účastí zahraničního kapitálu zlepšovat kvalitu svých zaměstnanců. Pokud je hlavní faktor přílivu PZI levná pracovní síla, není to pro Českou republiku z dlouhodobého hlediska dobrá zpráva. K této problematice se věnuje

---

³⁴ DJANKOV, S., HOEKMAN, B. *Foreign Investment and Productivity Growth in Czech Enterprises*. World Bank. [online] str. 11

např. Zamrazilová.³⁵ Takové typy zahraničních investic nejsou spojeny obvykle s technologicky nejvyspělejší produkcí a země se snadno může stát pouhou montovnou. „*Nutnost podřízení se globální strategii mateřské společnosti také může znamenat omezení přístupu k moderním technologiím, pokud nadnárodní společnosti do svých poboček systematicky přemísťují zastaralé technologie nebo omezení jejich aktivit na činnosti s nízkou přidanou hodnotou. Vstup zahraničního investora sice může umožnit lepší přístup daného podniku na zahraniční trhy, ale zahraniční vlastník také může jeho proniknutí na některé geografické nebo produktové trhy zamezit.*“³⁶ Důležitý je v tomto ohledu vlastnický podíl zahraničního investora. Pozitivní pohled přináší Český statistický úřad,³⁷ podle jehož údajů se zahraniční afilace podílely na celkových výdajích na výzkum a vývoj v podnikatelském sektoru (BERD) roku 2007 objemem 18, 96 mld. Kč, což odpovídalo 54,7 % celkových výdajů podnikatelského sektoru. Největší část výdajů na výzkum a vývoj zahraniční afilace uskutečnily ve zpracovatelském průmyslu, a to ve výši celých 67,7 %. Podle ČSÚ tak ČR patří mezi země s nejvíce globalizovaným podnikovým výzkumem. Vyšší podíl zahraničních afilací na BERD než ČR mělo v roce 2005 pouze Maďarsko (78,5 %), dále Irsko (70,3 %) a Belgie (56 %). V otázce kvality českých manažerů se Sereghyová³⁸ domnívala už v roce 2001, že po deseti letech transformace jsou čeští vedoucí hospodářství pracovníci natolik kvalifikovaní, že jsou schopni uplatňovat progresivní manažerské metody, aniž „*by byli odkázáni na rady představitelů zahraničních mateřských společností*“. Pokud ale neuplatňují takové postupy v českých podnicích, nemělo by to být podle autorky tím, že toho nejsou schopni, ale důvodem jsou operační podmínky připouštějící uplatňování „*laxnějších a pohodlnějších postupů*“ v ekonomice.

D. POKLES VLIVU MONOPOLŮ

Česká republika zdělila po čtyřicetiletém budování socialismu velký počet obřích průmyslových konglomerátů, které dosahovaly často díky výrobní koncentraci monopolního po-

---

³⁵ ZAMRAZILOVÁ E. in KADERÁBKOVÁ, A. A kol. *Růst, stabilita a konkurenceschopnost III. Česká republika v globalizované a znalostní ekonomice.* str. 162

³⁶ NEWTON Holding: *Strategie a vazby nadnárodních společností.* [online] str. 13

³⁷ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD: *Výdaje na výzkum a vývoj uskutečněné v podnikatelském sektoru (BERD) - Výdaje na výzkum a vývoj v České republice v roce 2007.* [online]

³⁸ SEREGHYOVÁ, J. *Vybrané makroekonomické a mikroekonomické aspekty přímých zahraničních investic realizovaných ve zpracovatelském průmyslu středoevropských transformačních zemí.* ICRE Working Paper No. 32. 2001 [online]

stavení na daném trhu. I přes postupné nastolování tržního prostředí v 90. letech byly vstupní bariéry do odvětví často natolik vysoké, že znemožňovaly vstup na trh potenciální konkurenci z domácích řad. Existence monopolu, vyjma monopolu přirozeného, je spojena s alokační a výrobní neefektivností. A právě příchod mezinárodních společností může zvýšit konkurenci na domácích trzích. Tyto společnosti disponují dostatečnými kapitálovými zdroji a silou, aby překonaly bariéry vstupu. Na druhou stranu se může stát, že příchod zahraniční společnosti na tuzemský trh může mít i negativní účinky, a to v tom případě, že domácí monopolní firma nedokáže na danou situaci pružně reagovat a z trhu odejde. Na trhu tak zůstane zahraniční společnost, která bude uplatňovat monopolní výhodu a zisky z toho plynoucí.

E. MĚNOVÉ OTŘESY, REPATRIACE ZISKŮ, INFLACE, FINANČNÍ KAPITÁL

Příliv PZI může vytvářet tlak na posilování domácí měny, což stěžuje export vývozně orientovaným podnikům. Pokud je příliv PZI spojen s dovozem investičních statků, což je u transformujících se zemí velmi pravděpodobné, nemusí k posílení domácí měny dojít, na druhou stranu se však zvyšuje tlak na zvýšení deficitu obchodní bilance. Dopady na obchodní bilanci spojené s nákupem strojů a technologií ze zahraničí však mají poměrně krátkodobý charakter a proti těmto negativním dopadům v delším horizontu působí zlepšující se deficit obchodní bilance z důvodu vzrůstajících exportů podniků s PZI. Podívejme se ale na přímé zahraniční investice z jiné stránky. Česká republika je malá, vysoce otevřená, středoevropská země. Pokud se zaměříme na strukturu PZI, zjistíme, že zhruba polovina jejich celkového objemu je tvořena přibližně 70 společnostmi. V případě, že by se část z nich rozhodla odejít, např. kvůli rostoucím nákladům na pracovní sílu či posilujícímu kurzu české koruny, do zahraničí nebo by se rozhodla vyplatit vysoké dividendy ze zisků nashromážděných z minulých let, může dojít mimo jiné k poměrně značným výkyvům s měnovým kurzem. Martin Jahn,³⁹ bývalý šéf CzechInvestu a zastánce investičních pobídek, považuje repatriaci zisků a následující dopady na běžný účet platební bilance a na měnový kurs koruny za jediné riziko zásadnějšího rázu spojené s přílivem PZI. Kladnou stránkou v této oblasti představuje alokace volných kapitálových zdrojů ze zahraničí do ekonomiky. Tyto investované prostředky mají dlouhodobý charakter a podléhají se na dopl-

nění nedostatečných úspor v tuzemské ekonomice. S tím dochází i k tlaku na pokles úrokové míry. Na druhou stranu spolu s vysokým přílivem PZI dochází k nárůstu peněžní zásoby, který může vést ke zvýšení cenové hladiny. Následná sterilizace inflačních tlaků centrální bankou vede k vyšším úrokovým sazbám a poklesu investic v tuzemské ekonomice, takže v konečném výsledku mohou tyto dva efekty úrokovou míru snížit či naopak zvýšit.

F. DAŇOVÉ PŘÍJMY, INSTITUCIONÁLNÍ PROSTŘEDÍ HOSTITELSKÉ ZEMĚ

Zahraniční investoři přinášejí obvykle pozitivní vliv na institucionální prostředí té země, kam směřují své investice. Jedná se zejména o lepší ochranu a vynutitelnost vlastnických práv, zlepšení fungování veřejné správy, věrohodnosti tuzemské ekonomiky a v neposledním případě taktéž kvalitativní posun v celkové kultuře ekonomiky. Příchod velkého zahraničního investora do regionu prokáže, nakolik kvalitní je místní politická reprezentace. Otázka dopadů daňových příjmů je velmi komplikovaná. Z hlediska sdílených daní může zahraniční investor pro region či obec zajistit zvýšení rozpočtových zdrojů. Riziko se ovšem skrývá v čerpání slevy na dani z příjmů PO v rámci investičních pobídek. Pokud se daná municipalita zadlužila ve snaze přilákat investora např. vybudováním průmyslové zóny, nové čističky odpadních vod, požární stanice či dopravní infrastruktury, může se ocitnout na příštích deset či dvacet let její rozpočet ve velmi obtížné situaci. Rovněž na úrovni států je dopad v daňových příjmech nejednoznačný, blíže k tomu níže podkapitoly transferové ceny.

G. TRANSFEROVÉ CENY

Pod transferovými cenami můžeme rozumět takové chování mezinárodní společnosti, kdy účelově snižují objem daní, jenž mají v hostitelské zemi zaplatit. V praxi si dceřiné firmy v jednotlivých zemích obchodují mezi sebou za ceny, které jsou nastaveny na takové hodnoty, aby byl maximalizován zisk celé skupiny v té zemi, kde je daňová legislativa pro celou mezinárodní společnost nejvýhodnější.

---

³⁹ JAHN, M. *Zahraniční investice - cesta k prosperující ekonomice*. [online]

Podle Tomšíka⁴⁰ jsou jedním z následků do určité míry nadhodnocené údaje o růstu zahraničního obchodu, o tržbách a přidané hodnotě v zemi s výhodným zdaněním zisků společností. Tomšík si za příklad možné existence transferových cen bere společnost Škoda Auto, a.s. V roce 2005, kdy došlo v ČR k dvouprocentnímu poklesu sazby daně z příjmu PO, stoupl počet vyrobených automobilů společnosti o 10 %, ale její tržby vzrostly o 30 %, což jak se Tomšík domnívá, je spojeno s transferovými cenami. Vedle toho porovnává tržby mezi Škodou Auto a pobočkami mateřské společnosti Volkswagen v dalších třinácti zemích po celém světě v závislosti na sazbě korporátní daně, kdy např. tržby Škody od brazilské pobočky Volkswagenu jsou ve stejné úrovni jako tržby od slovenské pobočky. Využití transferových cen mezinárodními společnostmi není třeba kritizovat, pokud se děje legálním způsobem, vždyť jedním z cílů TNC je dosáhnout co nejvyššího zisku pro své majitele.

H. OSTATNÍ

Určitý vliv může mít příchod zahraničních investorů i na životní prostředí. Na jedné straně stojí nadnárodní společnosti často v čele globálního vývoje takových technologií, které poškozují životní prostředí co nejméně. Společnosti mají často image podniku podporující cí šetrné či ekologické technologie a tuto svoji strategii či dokonce mentalitu pak přinášejí i do svých poboček v dalších zemích. Na druhou stranu však může mít příchod velkého investora negativní vliv na regionální životní prostředí. Vedle dopravní zátěže se jedná často o snahu místních úřadů jít investorovi přímo na ruku a sem tam přimhouřit oko nad občasnými problémy s dodržováním legislativy. Důležitou oblastí dopadu PZI je oživení regionů, což je vlastně mix velké části dopadů výše uvedených. Tato oblast přímo souvisí s jádrem diplomové práce, proto je jí tady věnováno pouze několik vět, blíže pak k tomuto v kapitole 5. Přímé zahraniční investice alokované do ekonomicky zaostalejších regionů mohou nastartovat jejich hospodářský růst a meziregionální konvergenci. Důležitá je struktura takových PZI a jejich napojení na místní ekonomiku. Jak uvádí Ministerstvo pro místní rozvoj: *„přestože z hlediska hlavních cílů sledovaných ze strany státu mívá příliv PZI především pozitivní dopady, z pohledu cílů sledovaných v rámci regionální politiky nemusí*

---

⁴⁰ TOMŠÍK, M. *Zajistí přímé zahraniční investice prosperitu ČR?* In LOUŽEK, M.(ed.) *Zahraniční investice. Cíl hospodářské politiky?* Sborník textů. str. 18

*přispívat ke zmírňování regionálních disparit.*⁴¹ Pro ukázkou regionálních dopadů konkrétní přímé zahraniční investice, v tomto případě dokonce přilákané na dané místo investičními pobídkami, uvádím výčet nákladů a přínosů, které identifikovala Žížalová⁴² ve studii zaměřené na ekonomické vyhodnocení účinků vyvolaných investicí TPCA v Kolíně a Středočeském kraji.

NÁKLADY A PŘÍNOSY INVESTICE TPCA⁴³

Náklady:

- *přímé a nepřímé vládní pobídky*
- *zvýšené napětí na pracovním trhu – možné přetahování pracovníků z místních MSP*
- *možné snižování kvalifikace pracovní síly*
- *vstup výroby s malou přidanou hodnotou – riziko pro dlouhodobou konkurenceschopnost*
- *zvýšení konkurence pro místní společnosti*
- *záběr zemědělské půdy*
- *narušení prostředí v oblasti obklopující továrnu způsobené zvýšenou silniční dopravou*
- *výrazný růst cen nemovitostí*
- *potenciální ztráta příležitostí investování do aktivit s vyšší přidanou hodnotou, do místních podniků, do místního podnikatelského prostředí*

Přínosy:

- *přímý i nepřímý vliv na růst zaměstnanosti*
- *příspěvek k růstu HDP*
- *růst exportu*
- *příležitosti pro místní dodavatele do automobilového průmyslu (omezené)*
- *demonstrativní efekt pro další zahraniční investory*
- *nárůst místní kupní síly (díky snížení nezaměstnanosti) potenciál pro místní sektor služeb*

---

⁴¹ MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Strategie regionálního rozvoje České republiky pro roky 2007-13*. [online] str. 39

⁴² ŽÍŽALOVÁ, P. *TPCA - případová studie*. [online]

⁴³ ŽÍŽALOVÁ, P. *TPCA - případová studie*. [online] str. 6

- *stimulace bytové výstavby – revitalizace bývalých kasáren*

2 FORMY INVESTIČNÍCH POBÍDEK

2.1 Základní rozdělení investičních pobídek

Rozdělení investičních pobídek z pohledu teorie existuje poměrně pestrá škála. Obecně bychom mohli rozdělit investiční pobídky na přímé a nepřímé. Přímá podpora znamená finanční podporu investorovi. Do tohoto způsobu motivování bývá zahrnována přímá podpora investiční výstavby či nákupu technologií, dotace na tvorbu pracovních míst či rekvalifikaci, prodej vhodných pozemků za nižší než tržní cenu, včetně zavedení potřebné infrastruktury, poskytování výhodných úvěrů a garancí. Nepřímá podpora je prováděna úlevou z požadavků ze strany státu. Jedná se zpravidla o různé daňové a celní úlevy či úlevy v předpisech. Další možností je obdobné rozdělení investičních pobídek na fiskální a nefiskální. Např. společnost Newton⁴⁴ člení ve své analýze investiční pobídky podle způsobu poskytnutí na přímou finanční podporu a nepřímou podporu. Přímou finanční podporu rozumí dotace např. na investiční výstavbu, nákup technologií, dotace na výzkum a vývoj, na tvorbu pracovních míst, rekvalifikaci pracovní síly či na nákup pozemků a zavedení infrastruktury či na úvěrovou politiku – nižší úroky, delší dobu splatnosti, garance státu. Za nepřímou podporu považuje daňové úlevy, celní úlevy, úlevy v předpisech apod. Snad nejobšáhlejší rozdělení investičních pobídek nabízí expert na toto téma, kterým je Komise OSN pro obchod a rozvoj (UNCTAD). Ve své zprávě o pobídkách⁴⁵ nabízí jejich tři základní formy: finanční, fiskální a jiné pobídky. Jejich podrobnější členění následuje níže.⁴⁶

FINANČNÍ POBÍDKY

- investiční granty: přímé dotace na krytí části kapitálu, výroby nebo marketingových nákladů ve vztahu k investičnímu projektu
- subvencované úvěry a úvěrové záruky: subvencované půjčky, záruky za půjčky, záruky za exportní úvěry
- vládní pojištění za výhodnější sazby, u investic s vysokým obchodním rizikem zajištění rizikového kapitálu. Vládní pojištění za výhodnější sazby, obvykle pro krytí

---

⁴⁴ NEWTON Holding: *Investiční pobídky a jejich efektivnost*. [online] str. 2

⁴⁵ UNCTAD. *Incentives*. [online] str. 5-6.

⁴⁶ UNCTAD. *Incentives*. [online] str. 5-6. Volný překlad.

rizika spojeného např. s volatilitou měnového kurzu, devalvací měny nebo nekomerční rizika jako je vyvlastnění nebo politické nepokoje

FISKÁLNÍ POBÍDKY⁴⁷

- založené na zisku: snížení běžné sazby daně z příjmu PO, sazby daně ze zisku, daňové prázdny
- založené na kapitálových investicích: zrychlená amortizace/podpora investic a reinvestic
- založené na práci: snížení příspěvků na sociální zabezpečení/odpočty ze zdanitelných příjmů založené na počtu zaměstnanců nebo na jiných nákladech na práci
- založené na obratu: snížení korporátní daně podle celkového obratu
- založené na importu: osvobození kapitálových statků, zařízení, nebo surovin od cla, daňové kredity na proclení dovezeného materiálu a zásob
- založené na exportu: exportní daňové osvobození, zpětná úhrada cla, výhodnější daňová úprava příjmů z exportu apod.
- založené na jiných specifických nákladech: sleva z korporátní příjmové dani založené např. na výdajích souvisejících s marketingem a s reklamními aktivitami
- zaměřené na přidanou hodnotu: snížení korporátní příjmové daně, nebo úvěry založené na čistém místním objemu produkce aj.
- snížení daní pro expatrianty

JINÉ POBÍDKY

- regulační pobídky
  - snížení norem ohledně životního prostředí, zdraví, bezpečnosti nebo práce
- dočasné nebo trvalé výjimky z dodržování s příslušných norem
  - smluvní garance, že současná úprava nebude upravena v neprospěch investorů
- dotované služby

---

⁴⁷ UNCTAD nabízí ve své zprávě o investicích [UNCTAD. *World Investment Report 1995*. str.292-293] podrobnější přehled jednotlivých fiskálních pobídek podle jednotlivých světových regionů, včetně četnosti jejich výskytu a změn mezi polovinou 80. let a začátkem 90. let.

- dotovaná vybraná infrastruktura: elektřina, voda, telekomunikace, doprava/určená infrastruktura ze nižší než tržní ceny
- subvencované služby, zahrnující pomoc při hledání finančních zdrojů, provádění a řízení projektů, provedení předinvestičních studií, informace o trzích, dostupnosti surovin a infrastruktury a další
- tržní privilegia
  - přednostní smlouvy s vládou
  - uzavření trhu po dřívějším vstupu na něj nebo poskytnutí monopolních práv, ochrana před konkurencí ze zahraničí
- devizová privilegia
  - zvláštní úprava s ohledem na směnu devizových prostředků, zahrnující zvláštní devizové kurzy, eliminaci kursového rizika u zahraničních půjček, zvláštní výhody na repatriaci zisků a kapitálu aj.

2.2 Současné globální trendy v oblasti investičních pobídek

Zpráva o investicích od UNCTAD⁴⁸ z roku 1995 poznamenává k investičním pobídkám mimo jiné:

- *rozvinuté země nabízejí častěji finanční pobídky než fiskální, naproti tomu rozvojové země a země v přechodové fázi upřednostňují naopak pobídky fiskální, které méně zatěžují jejich rozpočty.*
- *fiskální pobídky jsou nejpoužívanějším typem pobídek pro PZI, ze 103 sledovaných zemí pouze čtyři z nich na začátku devadesátých let nenabízely žádný typ fiskální pobídky*
- *finanční pobídky byly evidovány nejméně u 59 z 83 sledovaných zemí; jsou zvláště důležité v rozvinutých zemích v rámci pomoci průmyslovému a regionálnímu rozvoji*
- *rozvinuté země používají spíše speciální slevy na korporátní příjmové daně či snížení jiných daní*

---

⁴⁸ UNCTAD. *World Investment Report 1995*. Transnational Corporations and Competitiveness. [online] str. 291-296

- *rozvojové země naproti tomu využívají poskytují spíše daňové prázdny či úlevy na dovozních clech*

Totéž potvrzuje i Srholec,⁴⁹ podle něhož v zásadě bohaté a vyspělé státy udělují více přímé dotace a na druhé straně chudší státy poskytují častěji úlevy. Lákání zahraničních investorů by nemělo být bráno jako cíl hospodářské politiky, ale pouze jako prostředek vedoucí k určitému stanovenému cíli, popř. k víceru cílům. Investiční pobídky jsou obvykle zaváděny jako podpora zaostalejších regionů, které trpí vysokou nezaměstnaností, jejichž životní úroveň vykazuje nízké hodnoty či jako podpora určitých hospodářských aktivit. Poskytování investičních pobídek dosahuje globálních rozměrů, roste počet právních úprav podporujících toky PZI. Kalínská⁵⁰ uvádí, že v letech 1991 až 1999 bylo zaznamenáno na 1035 změn, z nichž 94 % vedlo k vytvoření příznivějšího rámce pro mezinárodní pohyb PZI. Podobné údaje uvádí i Štrach,⁵¹ jeho údaje pokrývají časový úsek 1991-2006. Vývoj počtu pozitivních a negativních opatření k přílivu PZI v jednotlivých letech můžeme vidět na tabulce 6. Z těchto údajů vyplývá rostoucí trend jak pozitivních, tak negativních regulačních změn v přístupu k PZI. V letech 2002-2004 došlo ke kulminaci jak celkového počtu opatření, tak opatření směřujících k liberalizaci přílivu PZI a posílení vlivu pobídek. Na druhou stranu počet opatření směřujících ke zvýšení kontroly PZI a omezení pobídek byl po větší část sledovaného období zanedbatelný a k nárůstu četnosti těchto změn došlo zejména v letech 2004-2006. Formální bariéry pro PZI v rámci jednotlivých ekonomik posuzuje OECD ukazatelem FDI Regulatory Restrictiveness Index (Index regulačních omezení PZI),⁵² který bývá pravidelně aktualizován, přičemž poslední údaje indexu zastupují stav v roce 2006.⁵³ Hodnota ukazatele se pohybuje od 0 pro zcela otevřenou ekonomiku nebo její vybraný sektor až po hodnotu 1, která znamená úplnou uzavřenost. Česká republika si zde nevedla špatně, dlouhodobě si svou hodnotu v indexu snižuje. Na obrázku 2 můžeme vidět index s vybranými zeměmi v roce 2005 a vedlejší tabulka se zaměřuje na

---

⁴⁹ SRHOLEC, M. *Přímé zahraniční investice v České republice. Teorie a praxe v mezinárodním srovnání.* str. 129

⁵⁰ KALÍNSKÁ, E. *Přímé zahraniční investice a jejich úloha v regionu střední a východní Evropy.* IČRE Working Paper No. 54. 200. [online] str. 4

⁵¹ ŠTRACH, P. *Mezinárodní management.* str. 110

⁵² Tento ukazatel zohledňuje omezení zahraničního vlastnictví, oznamovací či kontrolní procedury a omezení managementu a operací uplatňovaných pouze v zahraničních společnostech.

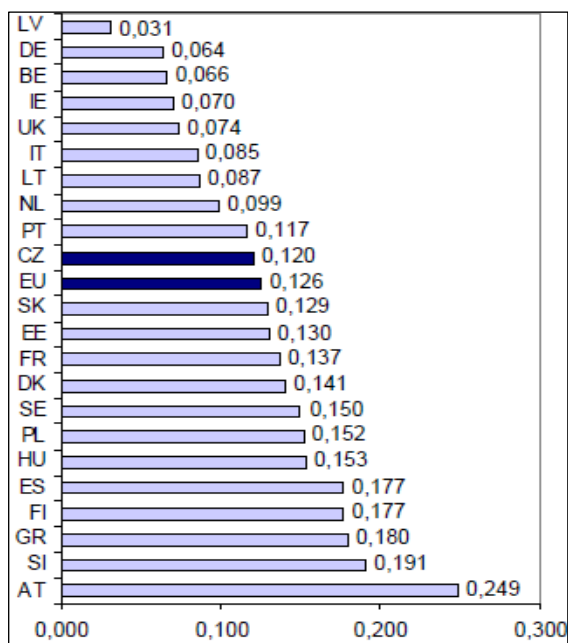
porovnání výsledků mezi ČR v roce 2000, 2005 a EU v roce 2005 v jednotlivých sektorech.

Tabulka 6 Změny v regulaci PZI na úrovni států mezi lety 1991-2006

	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998
Země měnicí pobídky	35	43	57	49	64	65	76	60
Počet změn	82	79	102	110	112	114	151	145
+ FDI	80	79	101	108	106	98	135	136
- FDI	2	-	1	2	6	16	16	9
	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Země měnicí podmínky	63	69	71	70	82	102	93	93
Počet změn	140	150	208	248	244	271	205	184
+ FDI	131	147	194	236	220	235	134	147
- FDI	9	3	14	12	24	36	41	37

Pramen: ŠTRACH, P. *Mezinárodní management*, str. 110

Obrázek 2 Index regulačních omezení v roce 2005

Tabulka 7 Index regulačních omezení podle sektorů

	EU 2005	CZ 2000	CZ 2005
Prof. služby	0,14	0,21	0,15
Telekomunikace	0,12	0,55	0,05
Stavebnictví	0,05	0,10	0,10
Distribuce	0,04	0,05	0,05
Finance	0,12	0,15	0,15
Hotely, restaurace	0,05	0,05	0,05
Doprava	0,24	0,25	0,18
Elektrárny	0,41	1,00	0,65
Zpracovatelský průmysl	0,06	0,05	0,05

Prameny: KADERÁBKOVÁ, A. *Institucionální podmínky přímých zahraničních investic*. [online]

⁵³ Podrobnější informace o Indexu, jeho výpočtu a hodnotách v roce 2006 lze najít v dokumentu OECD: OECD's FDI REGULATORY RESTRICTIVENESS INDEX: REVISION AND EXTENSION TO MORE ECONOMIES [online]

Jeden z mnoha ukazatelů hodnocení vlivu přímých zahraničních investic v hostitelské ekonomice pak znázorňuje tzv. Index transnacionality (Transnacionality index – TI), který vypracovává UNCTAD. Index je počítán jako průměr čtyř ukazatelů: podílu příchozích PZI na hrubé tvorbě fixního kapitálu, poměru stavu PZI k HDP, podílu přidané hodnoty podniků pod zahraničí kontrolou na celkové přidané hodnotě a podílu zaměstnanosti v podnicích pod zahraniční kontrolou na celkové zaměstnanosti. Česká republika skončila ve skupině rozvinutých zemí na 7. místě, celkově pak obsadila 11. příčku. Umístění jednotlivých zemí a celý žebříček TI je uveden v příloze 4. UNCTAD je též autorem Indexu potenciálu přílivu PZI (Inward FDI Potencial Index), který je založen na faktorech působících na příliv PZI. Obdobný index vypracovává i společnost A.T.Kerney. Její Index lokalizace globálních služeb (Global Services Location Index – GSLI) je konstruován na základě různorodých datových zdrojů ze tří složek s odlišnou vahou. Náklady mají váhu 40 %, kvalifikace a dostupnost lidských zdrojů 30 % a podnikové prostředí pak 30 %. Každá z těchto složek je dále vyjádřením váženého průměru jejích dílčích ukazatelů. A jak obstála Česká republika ve světové a regionální konkurenci? V roce 2007 se umístila na 16. místě s celkovým hodnocením 5,57 bodu z 10 možných. Takové umístění znamená pro Českou republiku propad v žebříčku. V roce 2004 se umístila na čtvrtém místě a v roce 2005 na místě pátém, ačkoliv bodové ohodnocení ČR zaznamenalo pokles pouze o 0,01 bodu, protože roce 2004 a 2005 obdržela Česká republika shodně 5,58 bodu. To znamená, že jiné země razantně zvýšily svoji atraktivitu pro zahraniční investory. Útěchou může být skutečnost, že ze všech evropských států se v rámci tohoto indexu dostalo před ČR pouze Bulharsko na devátém místě. Podrobnější informace k indexu GSLI a dílčím hodnotám lze zjistit např. z krátké analýzy Kadeřábkové⁵⁴ nebo přímo ze zprávy A.T.Kerney.⁵⁵

---

⁵⁴ KADEŘÁBKOVÁ, A. *Přímé zahraniční investice a inovační aktivity*. [online] str. 6

⁵⁵ A.T.KEARNEY. *Offshoring for Long-Term Advantage. The 2007 A.T. Kearney Global Services Location Index*. [online]

II. PRAKTICKÁ ČÁST

3 PŘÍLIV PŘÍMÝCH ZAHRANIČNÍCH INVESTIC DO ČESKÉ REPUBLIKY

3.1 Fáze přílivu přímých zahraničních investic do České republiky

Začátek přílivu přímých zahraničních investic do naší země musíme hledat až na samém konci 80. let v tehdejší socialistickém Československu. To na rozdíl od svých střeoevropských sousedů Maďarska a Polska nepřijalo v oblasti přímých zahraničních investic žádné podstatné reformy. „*Přesto ke konci desetiletí zřejmě došlo ke změně těchto pravidel, protože se první PZI v Československu objevily už v roce 1989, a to ve výši přibližně 257 mil. USD.*“⁵⁶ Důvod této změny musíme hledat o rok dříve. I když přímé zahraniční investice nebyly pro centrálně plánovanou ekonomiku něco obvyklého, byl „*dne 8. listopadu 1988 Federálním shromážděním schválen zákon č. 173 Sb., o podniku se zahraniční majetkovou účastí, který upravoval povolování smluv týkajících se založení a způsobu hospodaření vč. devizové oblasti*“⁵⁷ Od počátku 90. let transformující se česká ekonomika potřebovala mohutně investovat do modernizace a nových technologií. Země trpěla nedostatkem domácích kapitálových zdrojů a je třeba si přiznat, že chyběly i potřebné zkušenosti. Benáček uvádí, že „*situace českých tržních institucí na konci totality a centrálního plánování nelze charakterizovat jinak než katastrofální, přestože země byla zdánlivě dobře vybavena fyzickým kapitálem. Bohužel, jak se prokázalo až později, tento kapitál byl zhruba z poloviny zcela nevhodný pro podnikání v tržních podmínkách. Přestože byl levný, byl stále neefektivní a alokovaný v oborech bez komparativních výhod.*“⁵⁸ Nedostatek domácího kapitálu bylo nutno kompenzovat přílivem kapitálu ze zahraničí, z něhož se nejvíce přijatelným jeví přímé zahraniční investice, které část ekonomů považuje za nedluhovou formu⁵⁹ financování deficitu běžného PB. Hošková⁶⁰ udává možné alternativy PZI, kdy potřebný kapitál si lze například půjčit, technologii získat pomocí licenčních smluv a též

---

⁵⁶ SLANÝ, A. a kol. *Faktory konkurenceschopnosti (komparace zemí V-4)*. str. 95

⁵⁷ OLŠOVSKÝ, R. *Příliv přímých zahraničních investic do České republiky*. Finance a úvěr. str. 206 [online]

⁵⁸ BENÁČEK, V. *Dilemata ve vývoji české ekonomiky*. [online]

⁵⁹ Autor se s tímto názorem úplně neztotožňuje vzhledem k tomu, že například dluhové financování např. v podobě úvěrů mezi zahraniční mateřskou společností a českou dcerou se zahrnuje do PZI. Tyto mezipodnikové úvěry se též započítávají do zahraniční zadluženosti země, přičemž např. v roce 2003 tvořily 17 % zahraniční zadluženosti.

⁶⁰ HOŠKOVÁ, A. *Vplyv priamych zahraničných investícií na ekonomiku Slovenska*. [online] str. 4

smluvní cestou opatřit odborné znalosti. Tyto způsoby náhrady PZI by však měly znamenat mnohem větší náklady pro ekonomiku. Význam PZI podtrhují Hunya a Geishecker⁶¹ tvrdící, že rychlý přechod zemí střední a východní Evropy na tržní ekonomiku by nebyl obvykle možný bez znalostí a kapitálu přímých zahraničních investorů. V první polovině 90. let měla značná část zahraničního kapitálu v ČR krátkodobou povahu. Objem přímých zahraničních investic začal narůstat právě v druhé polovině 90. let⁶² s výrazným přílivem po roce 1998. Do roku 1995 se přímé zahraniční investice alokovaly mezi jednotlivé sektory ekonomiky bez větších rozdílů a soustředily se zejména do privatizovaných a restituovaných podniků. Jednalo se většinou o horizontální investice, snažící se o včasné uchycení na nově otevřeném trhu. V dalších letech se PZI více soustředily na sektor služeb a jejich vývoj a struktura se rovněž měnila s poklesem probíhajících privatizačních projektů. Od konce 90. let dochází k výstavbě továren na „zelené louce“ a PZI výrazněji proudí do zpracovatelského průmyslu, který se stává tahounem českého exportu. Budování nových podniků napomáhá stát podporou rozvoje průmyslových zón a investičními pobídkami. Investice častěji dostávají vertikální charakter. Podle Tomšíka⁶³ jsou české investice charakteristické svou konstantní sezónností, kdy objem PZI je v prvním pololetí nízký, ve třetím čtvrtletí se zvyšuje a obvykle v závěru roku dosahuje maxima. Na druhou stranu dosahují z delšího časového horizontu podobných výkyvů taktéž české investice v zahraničí. Vyspělé země jsou v globalizované ekonomice charakteristické v této oblasti obousměrnými toky kapitálu. Jak už bylo výše uvedeno, nedostatek vlastních kapitálových zdrojů neumožňoval českým společnostem výraznější modernizaci a rozšíření pole působnosti na tuzemském trhu. S tím také souvisí prakticky nemožnost expandovat na trhy zahraniční. Pouze postupně se české firmy prosazují v zahraničí. Obdobné potíže jako Československo, resp. Česká republika řešily i další postkomunistické země. Rozložení PZI mezi jednotlivé země střední a východní Evropy záleželo na stupni ekonomické transformace na klasickou tržně orientovanou ekonomiku a na způsobu privatizace státního majetku. Země bývalého Sovětského svazu jako Rusko, Ukrajina, Bělorusko, Litva a Lotyšsko a také balkánské státy prováděly

---

⁶¹ HUNYA, G., GEISHECKER, I. *Employment Effects of Foreign Direct Investment in Central and Eastern Europe. wiiw Research Reports 321*. [online] str. 10

⁶² V říjnu 1995 došlo k rozšíření vnější směnitelnosti koruny, což mohlo pozitivně podpořit příliv zahraničního kapitálu

⁶³ TOMŠÍK, V. in SPĚVÁČEK, V. a kol. *Transformace české ekonomiky. Politické, ekonomické a sociální aspekty*. str. 225

přeměnu svojí ekonomické základny relativně pomalu ve srovnání se středoevropskými státy, což se taky odrazilo v nižším přílivu zahraničního kapitálu.

Podle Benáčka⁶⁴ tak tato skupina zemí s přibližně 260 miliony obyvateli dosáhla v roce 1998 přílivu PZI 5,9 mld. USD, tj. 23 USD na hlavu, zatímco do ČR, Polska a Maďarska doteklo ve formě PZI 23 mld. USD, tj. přibližně 940 USD na obyvatele.

3.2 Důvody a faktory přílivu PZI do České republiky

Názory na motivaci zahraničních investorů vstoupit prostřednictvím PZI do české ekonomiky jsou poměrně nejednotné. Nachtigal a Tomšík⁶⁵ uvádějí jako hlavní důvod přílivu PZI snahu zahraničních investorů získat na nových, otevírajících se trzích, podíl na trhu. Další důvody podle nich představují levná pracovní síla a daňové prázdny pro PZI. Rozhodnutí pro jednotlivé země závisí nejen na velikosti tamního trhu, ale i na politické stabilitě, investičním klima či na pracovní síle. S tím také koresponduje názor Žídka,⁶⁶ který vedle výše uvedených důvodů vedoucích investory pro výběr dané země, vidí v případě České republiky také vhodnou geografickou polohu, makroekonomickou stabilitu a rychlý ekonomický růst.

Oba dva předchozí názory se týkají období transformace české ekonomiky, čili nepostihují pozdější časové období. Sereghyová⁶⁷ považuje za motiv vstupu zahraničních investorů na začátku 90. let též snahu zabezpečit si trh a navíc včas získat monopolní pozici zprivatizovaného podniku, dokud nebude přijato antimonopolní zákonodárství. Tomšík⁶⁸ vidí podporu vysokého přílivu PZI ve stlačených cenách aktiv v ČR. Vliv nízkých cen privatizovaných podniků a hluboká devalvace koruny pomohly přímým investorům i podle Kováčové,⁶⁹ ta navíc spojuje zvyšující se příliv PZI v druhé polovině 90. let s očekávaným vstu-

---

⁶⁴ BENÁČEK, V. *FDI, International Trade and The Adjustment to World Markets in A Small Open Economy of Transition: The Case of Czech Economy*. [online] str. 5

⁶⁵ NACHTIGAL, V., TOMŠÍK, V. *Konvergence zemí střední a východní Evropy*. str. 154

⁶⁶ ŽÍDEK, L. *Transformace české ekonomiky 1989-2004*. str. 150

⁶⁷ SEREGHYOVÁ, J. *Vybrané makroekonomické a mikroekonomické aspekty přímých zahraničních investic realizovaných ve zpracovatelském průmyslu středoevropských transformačních zemí*. ICRE Working Paper No. 32. 2001. [online] str. 18, 20

⁶⁸ TOMŠÍK, V. in SPĚVÁČEK, V. a kol. *Transformace české ekonomiky. Politické, ekonomické a sociální aspekty*. str. 226

⁶⁹ KLVAČOVÁ, E. *Vstup České republiky do EU: Oslabení nebo posílení role státu?* [online] str. 45

pem České republiky do Evropské unie. Zamrazilová⁷⁰ po srovnání různých studií vidí jako rozhodovací faktor podstatnou roli levných pracovních nákladů, Janáček⁷¹ pak vedle příznivých mzdových nákladů taktéž uvádí výhodné akvizice. Podle Krále⁷² z ČNB je příliv PZI nezávislý na prosperitě a velikosti české ekonomiky, což zdůvodňuje silnou orientaci jejich investičních projektů na vývoz. Motivaci investorů spatřuje též v levné pracovní síle, ve vládních investičních pobídkách a ve výhodné geografické poloze. Důvod nejednotného názoru na význam jednotlivých faktorů přílivu PZI lze hledat zejména v časovém odstupu a svou roli hrají i případně použité rozdílné ekonometrické modely.

Obecně se dá soudit, že v průběhu pokračující přeměny České republiky na rozvinutou zemi se některé faktory přílivu mění, resp. ztrácejí či získávají na důležitosti. Z vysoké korelace mezi přílivem PZI a jednotlivými faktory ještě nelze jednoznačně určit směr kauzality. Benáček uvádí k této problematice přehled vědeckých prací z let 1996-1996⁷³ či 1998-1999,⁷⁴ zahrnujících i Českou republiku, ke kterým jsou uvedeny i jednotlivé determinanty PZI. Další možností určení významu jednotlivých faktorů na příliv PZI je dotazníkové šetření mezi zahraničními investory. Hošková se odvolává na průzkum Bank Austria/WIFO z roku 1993, který zjišťoval mezi potenciálními investory z vyspělých krajín nejvýznamnější podmínky pro investování ve státech východní Evropy. Výsledky průzkumu ukazuje následující tabulka. První místo v podání politické stability je dle mého názoru charakteristické pro první fázi transformace postkomunistických zemí, kdy se důvěra zahraničních investorů v místní tržní ekonomiky teprve postupně budovala. Výsledky výzkumu jsou poplatné tehdejší transformační epoše, nicméně se jedná o zajímavý pokus dostat se do myšlení zahraničních investorů.

---

⁷⁰ ZAMRAZILOVÁ, E. in KADEŘÁBKOVÁ, A. *A kol. Růst, stabilita a konkurenceschopnost III. Česká republika v globalizované a znalostní ekonomice*. str. 162

⁷¹ JANÁČEK, K. *Zahraniční investice a český trh práce*. 16. únor 2006. [online]

⁷² KRÁL, P. *Identification and Measurement of Relationships Concerning Inflow of FDI: The Case of the Czech Republic*. [online] str.19

⁷³ BENÁČEK, V. a kol. *The Determinants and Impact of Foreign Direct Investment in Central and Eastern Europe: A comparison of Survey and Econometric Evidence*. [online] str. 10-13

Tabulka 8 Určující faktory PZI ve státech východní Evropy 1993

POŘADÍ	FAKTOR	POČET BODŮ	POŘADÍ	FAKTOR	POČET BODŮ
1.	Politická stabilita	115	7.	Konkurenceschopné náklady	28
2.	Významný domácí trh	71	8.	Měnová konvertibilita	15
3.	Finanční stabilita	47	9.	Dopravní síť/infrastruktura	10
4.	Kvalifikovaná pracovní síla	40	10.	Legislativa	6
5.	Potenciální ziskovost	35	11.	Potenciální exportní základna	5
6.	Geografická poloha	33	12.	Výhodný daňový systém	2

Pramen: HOŠKOVÁ, A. *Vplyv priamých zahraničných investícií na ekonomiku Slovenska*. [online] str. 16
 Pozn. tehdejší pojetí států východní Evropy v tomto průzkumu zahrnovalo všechny postkomunistické země

3.3 Struktura přílivu přímých zahraničních investic do České republiky

3.3.1 Přímé zahraniční investice: celostátní a regionální úroveň

Tato část je věnována regionální diferenciaci přímých zahraničních investic. Česká národní banka začala členit přímé zahraniční investice podle úrovně krajů a okresů relativně pozdě, a to od roku 1998 včetně. Bohužel za roky 1998 a 1999 je toto dělení PZI vedeno podle staršího krajského členění na 8 územních jednotek, místo současných čtrnácti krajů. Údaje o regionálním stavu PZI jsou součástí zprávy ČNB o PZI, která obsahuje definitivní hodnoty z hlediska stavového, nikoliv tokového. Vzhledem k tomu, že banka získává tyto informace od respondentů v období 6-9 měsíců po skončení sledovaného období, dochází k jejich zveřejnění 15 měsíců po konci sledovaného období. Tedy informace za rok 2009 budou dostupné od přelomu března a dubna 2011. Z tohoto důvodu jsou u regionální úrovně rozložení přímých zahraničních investic použity údaje končící rokem 2007. Opět je zde třeba upozornit čtenáře, že ČNB zahrnuje do přímých zahraničních investic reinvestované zisky a ostatní kapitál až od roku 1998; tudíž i statistické údaje zde použité odrážejí tyto metodologické rozdíly. Vývoj přílivu PZI včetně jeho struktury vyjadřuje tabulka 9 a graf 1 umístěné níže. Z dnešního pohledu se příliv PZI do České republiky v letech 1993-1997 jeví jako ne příliš objemný. Otázkou je, nakolik výrazné zkreslení v tomto období připadá

⁷⁴ BENÁČEK, V. *Přímé zahraniční investice v české ekonomice: praxe, teorie a aplikace*. [online] str. 16-18

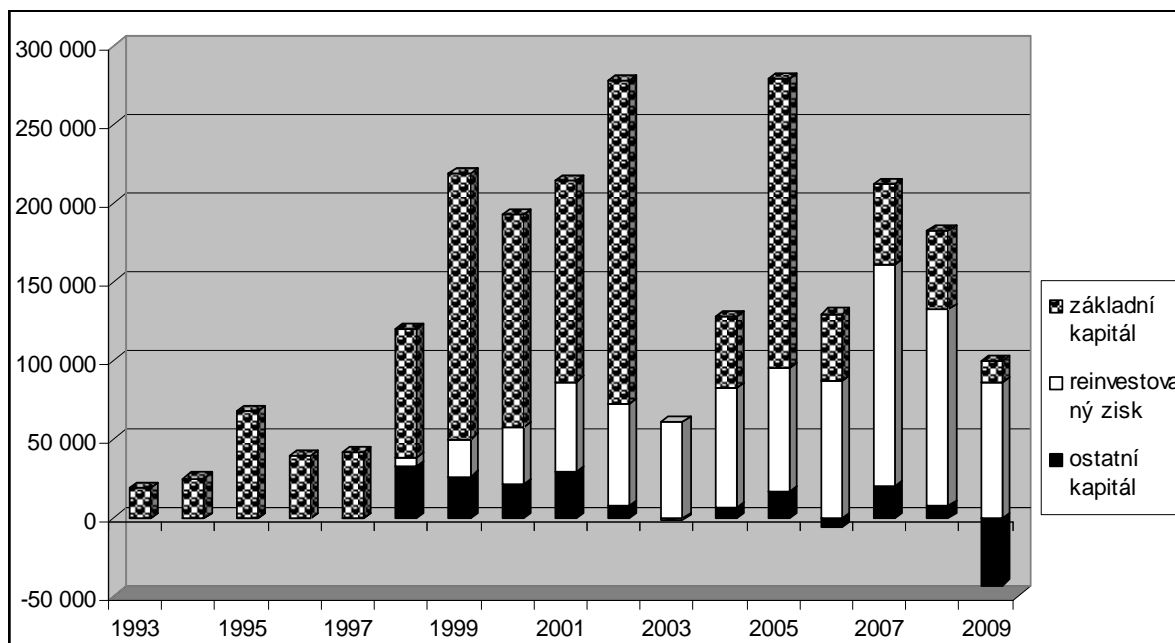
na nezahrnutí reinvestovaného zisku a ostatního kapitálu do PZI a jiných metodických odlišností. Následující léta 1998-2002 můžeme charakterizovat obrovským nárůstem toku přímých zahraničních investic. Několik zdůvodnění této změny je uvedeno v předchozí podkapitole 3.2.

Tabulka 9 Struktura přílivu PZI do České republiky 1993-2009 [v mil. Kč]

	1993	1994	1995	1996	1997	1998
PZI v ČR celkem	19 050,4	24 994,4	67 992,8	38 774,8	41 251,4	119 968,5
- ostatní kapitál	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	32 205,7
- reinvestovaný zisk	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	5 815,3
- základní kapitál	19 050,4	24 994,4	67 992,8	38 774,8	41 251,4	81 947,5
	1999	2000	2001	2002	2003	2004
PZI v ČR celkem	218 811,5	192 421,1	214 585,3	277 689,5	59 316,0	127 843,6
- ostatní kapitál	26 196,0	20 643,9	28 603,9	7 628,5	-34,4	6 360,7
- reinvestovaný zisk	23 871,6	36 870,8	57 756,6	64 348,3	60 890,3	75 758,7
- základní kapitál	168 743,9	134 906,4	128 224,8	205 712,7	-1 539,9	45 724,2
	2005	2006	2007	2008	2009	1993-2009
PZI v ČR celkem	279 181,5	123 431,3	211 943,7	182 796,5	51 950,8	2 256 577,8
- ostatní kapitál	16 709,7	-6 167,3	20 412,1	7 118,6	-49 413,1	116 554,3
- reinvestovaný zisk	78 154,0	87 188,8	140 536,1	124 954,9	75 535,5	841 802,2
- základní kapitál	184 317,8	42 409,8	50 995,5	50 723,0	25 950,8	1 298 221,3

Pramen: ČNB. Vlastní úprava. Pozn. údaje za rok 2009 jsou předběžné

Graf 1 Struktura přílivu PZI v letech 1993-2009 [v mil. Kč]

Pramen: ČNB. Vlastní úprava. Pozn. údaje za rok 2009 jsou za první tři kvartály.

PZI v tomto dílčím časovém úseku je tvořen především složkou základní kapitál. Rostoucí česká ekonomika a rostoucí počet úspěšných podniků s PZI má svůj podíl na zvyšování relativního i absolutního podílu reinvestovaného zisku. Rok 2003 je rokem velkého propadu přílivu PZI, položka základní kapitál zde dosahuje poprvé a naposledy ve zkoumaném

období záporných hodnot a právě reinvestovaný zisk se jako jediný podílí na kladném saldu přílivu PZI. Následující roky tvoří tato položka většinou stěžejní část přímých zahraničních investic směřujících do České republiky. V současné době tak jako téměř všude na světě i v České republice dochází vlivem hospodářské recese k poklesu PZI, což se negativně projevuje na všech položkách investic ze zahraničí. Na následující tabulce 10 můžeme spatřit údaje o stavu přímých zahraničních investic v jednotlivých krajích a v Praze v roce 1999, 2000 a 2007, dále příliv PZI v letech 2001-2007 a stav PZI na obyvatele v daných letech. Ve všech těchto ukazatelích je zřetelný dominantní vliv Prahy, která získala zhruba polovinu všech přímých zahraničních investic.

Tabulka 10 Přímé zahraniční investice v krajích ČR

	stav PZI 1999 (mil. Kč)	stav PZI 2000 (tis. Kč)	stav PZI 2007 (tis. Kč)	tok PZI 2001-2007 (tis. Kč)	Stav PZI/obyv 2000 (tis. Kč)	Stav PZI/obyv 2007 (tis. Kč)	změna PZI/obyv. 2000-2007 (tis. Kč)
CELKEM ČR	631 505	818 411 658	2 032 111 185	1213 699 526	78,2	194,1	115,9
Hlavní město Praha	304 802	389 373 708	1 049 062 899	659 689 191	315,7	850,7	534,9
Středočeský kraj	73 401	97 035 125	231 288 887	134 253 762	78,8	187,9	109,1
Jihočeský kraj	24 028	31 074 604	71 092 440	40 017 836	48,8	111,7	62,9
Plzeňský kraj	26 459	33 252 622	59 215 392	25 962 770	58,4	104,0	45,6
Karlovarský kraj	12 811	10 507 618	17 940 192	7 432 574	34,1	58,2	24,1
Ústecký kraj	48 766	60 947 091	104 830 965	43 883 874	72,9	125,4	52,5
Liberecký kraj	13 045	15 774 909	52 675 492	36 900 583	36,1	120,4	84,4
Královéhradecký kraj	10 027	17 100 517	29 982 310	12 881 793	30,8	54,1	23,2
Pardubický kraj	21 623	22 410 793	40 420 358	18 009 565	43,5	78,5	35,0
Kraj Vysočina	6 234	14 482 382	63 756 538	49 274 157	28,1	123,7	95,6
Jihomoravský kraj	38 022	51 409 480	83 395 704	31 986 224	44,8	72,7	27,9
Olomoucký kraj	16 262	17 866 271	27 106 670	9 240 399	27,8	42,2	14,4
Zlínský kraj	10 913	20 328 300	36 842 575	16 514 275	34,4	62,3	27,9
Moravskoslezský kraj	25 112	36 848 238	164 500 764	127 652 526	29,5	131,6	102,1

Pramen: ČNB, Regionální informační servis, ČSÚ. *Regionální účty*. Vlastní zpracování.

Z hodnoty stavu PZI na 1 obyvatele v roce 2007 vychází zformování dvou velkých skupin krajů. V první skupině se nachází kraj Karlovarský, Královéhradecký, Pardubický, Jihomoravský, Zlínský a Olomoucký. Hodnota PZI na 1 obyv. se zde pohybuje v rozmezí mezi 40 tis. Kč až 80 tis. Kč per capita. Druhá početná skupina zahrnuje kraje Jihočeský, Plzeň-

ský, Ústecký, Liberecký, Vysočina a Moravskoslezský, kde rozpětí PZI/obyv. je 100-140 tis. Kč. Mimo tyto dvě skupiny se nachází Středočeský kraj se 194 tis. Kč přímých zahraničních investic na 1 obyvatele, který čerpá výhody z blízké vzdálenosti Prahy, přičemž investorům nabízí levnější pracovní sílu a nižší cenu pozemků při dostatečně kvalitním dopravním spojení s hlavním městem. Navíc na území kraje se nachází nejméně dvě významné zahraniční investice: Škoda Auto v Mladé Boleslavi a TPCA v Kolíně. Nárůst PZI na 1 obyvatele mezi roky 2000-2007 dosáhl pro celou Českou republiku přibližně asi 115,9 tis. Kč. Kromě Prahy, jejíž nárůst byl opět vysoce nadprůměrný, se k této hodnotě blíží pouze kraj Středočeský a Moravskoslezský, u nichž vzrostl stav PZI/obyv. o více než 100 tis. Kč. Stav PZI v okresním členění je kvůli svému rozsahu uveden v Příloze 21 Stav PZI na obyvatele v okresech v roce 2007. Dále se můžeme zaměřit na posouzení proporcionality mezi přílivem PZI a hrubým domácím produktem (HDP) v regionech. Komise OSN pro obchod a rozvoj používá pro základní porovnání přílivu PZI do jednotlivých zemí tzv. Inward FDI Performance Index (IND), který je vyjádřením poměru dané země mezi jejím podílem na globálním toku příchozích PZI a podílem země na globálním HDP. Jedná se vlastně o konkrétní případ obecného indexu lokalizace. Pokud je hodnota indexu rovna jedné, tak podíl země na světových PZI a HDP je v rovnováze. Země, jejichž hodnota je vyšší než jedna, pak přitahují více PZI, než by se očekávalo na základě relativní velikosti jejího HDP. Tento vzorec však můžeme lehce modifikovat a upravit pro potřeby hodnocení českých krajů. Příliv PZI vztáhneme jako celek na roky 2001-2007, HDP⁷⁵ pak na rok 2007. Hodnoty přílivu PZI můžeme poté nahradit stavovými veličinami, abychom získaly přehled nejenom o momentálních trendech, ale i o dlouhodobé pozici jednotlivých krajů. Takovýto index regionální koncentrace přímých zahraničních investic můžeme vyjádřit následovně:

$$\mathbf{IND}_i = \frac{\mathbf{PZI}_i / \mathbf{PZI}_{\mathbf{ČR}}}{\mathbf{HDP}_i / \mathbf{HDP}_{\mathbf{ČR}}}$$

- IND_i je index příchozích PZI i-tého kraje
- PZI_i je příliv PZI do i-tého kraje (2001-2007)
- $PZI_{\mathbf{ČR}}$ je příliv PZI do celé ČR (2001-2007)

---

⁷⁵ HDP je v uvedeném případě vyjádřeno v běžných cenách.

- HDP_i je hrubý domácí produkt i-tého kraje (2007)
- HDP_{ČR} je hrubý domácí produkt ČR (2007)

Údaje indexu vztažené na proporcionalitu mezi přílivem PZI a HDP můžeme vidět ve druhém a třetím sloupci níže uvedené tabulky 11, přičemž ve třetím sloupci jsou abstrahovány hodnoty za Prahu. Ve čtvrtém a pátém sloupci jsem místo tokových hodnot PZI použil jejich stav v roce 2007, resp. stav v roce 2000 v šestém a sedmém sloupci. Alternativní výpočet bez Prahy je uveden pro srovnání; Praha jako dlouhodobý příjemce zhruba poloviny PZI má totiž ve srovnání s kraji výsadní postavení, proto mohou někdy statické údaje deformovat výslednou interpretaci.

Tabulka 11 Hodnoty indexu regionální lokalizace PZI pro jednotlivé kraje ČR

Kraj	příviv PZI 2001-2007	bez Prahy	stav PZI 2007	bez Prahy	stav PZI 2000	bez Prahy
Praha	2,182	-	2,072	-	2,068	-
Středočeský kraj	1,024	1,685	1,054	1,636	1,163	1,708
Jihočeský kraj	0,628	1,033	0,666	1,034	0,678	0,995
Plzeňský kraj	0,431	0,709	0,587	0,911	0,806	1,184
Karlovarský kraj	0,290	0,477	0,418	0,649	0,517	0,759
Ústecký kraj	0,570	0,938	0,813	1,262	1,135	1,666
Liberecký kraj	0,942	1,550	0,803	1,247	0,516	0,758
Královéhradecký kraj	0,234	0,385	0,326	0,505	0,411	0,604
Pardubický kraj	0,360	0,592	0,483	0,749	0,648	0,951
Kraj Vysočina	0,970	1,596	0,750	1,164	0,422	0,620
Jihomoravský kraj	0,261	0,429	0,406	0,630	0,611	0,897
Olomoucký kraj	0,166	0,273	0,291	0,451	0,436	0,641
Zlínský kraj	0,291	0,479	0,388	0,602	0,510	0,750
Moravskoslezský kraj	1,033	1,699	0,795	1,234	0,463	0,680

Pramen: ČNB. *Přímé zahraniční investice* (2000, 2001, 2007), ČSÚ. *Regionální účty*. Vlastní zpracování

Vysoce nadproporcionálních hodnot indexu dosahuje právě region Praha, jehož hodnoty vykazují mezi lety 2001 a 2007 mírný nárůst. Středočeský a Moravskoslezský kraj jsou vedle Prahy jedinými, které mají hodnoty poměru přílivu PZI 2001-2007 a stavu HDP v roce 2007 mírně nadproporcionální. U Moravskoslezského kraje i přes zlepšující se trend v tomto období neodpovídal stav PZI v roce 2007 jeho relativnímu podílu na celostátním HDP. Dále můžeme identifikovat skupinu krajů, jejichž hodnota indexu vykazuje sestupnou tendenci, tj. poměr přílivu PZI do těchto regionů a přílivu PZI do ČR nedosahuje hodnot podílu regionálního HDP na českém HDP a tento „nepoměr“ se u nich v období 2001-2007 zhoršuje. Jedná se o kraje Zlínský, Olomoucký, Jihomoravský, Pardubický, Králové-

hradecký, Ústecký, Karlovarský, Plzeňský, Jihočeský. Na druhé straně kraje Vysočina a Liberecký si postupně v letech 2001-2007 v rámci indexu svoji pozici vylepšují.

Hledání vztahu mezi regionální úrovní HDP a stavem přímých zahraničních investic není cílem této diplomové práce. Proto jen ve zkratce něco málo k síle vztahu těchto dvou veličin. Hodnota korelace mezi HDP na jednoho obyvatele a stavem PZI na jednoho obyvatele v rámci krajů činí 0,981, resp. 0,475 v případě vyloučení hodnot za Prahu. Na základě toho můžeme říci, že bez vlivu Prahy existuje středně silný přímý vztah mezi HDP/obyv. a PZI/obyv., pokud zahrneme i Prahu, pak se jedná už o přímý vztah poměrně velmi silný. V příloze 20 Regionální stav PZI a HDP na obyvatele v roce 2007 je vztah těchto hodnot graficky znázorněn.

3.3.2 Přímé zahraniční investice podle země původu

Tato krátká podkapitola je zaměřena na přímé zahraniční investice podle jejich původu. Tabulka 12 na další straně znázorňuje příliv přímých zahraničních investic do České republiky v letech 1993-2008. Období je rozděleno na tři kratší periody. První období je časově vymezeno roky 1993-1997 včetně. Druhé období s obrovským nárůstem PZI zasahuje do let 1998 až 2002 a třetí období s kolísavým přílivem PZI obnáší časový úsek 2003 až 2008. Podrobnější tabulka podle jednotlivých let je umístěna v příloze 22. Na začátku české transformace přicházela největší část PZI ze Spojených států amerických. Například v roce 1993 tvořily PZI z USA téměř 40 %. Výše investic z této země však postupně slábla a současnosti tvoří zanedbatelnou hodnotu. Klvačová pokles PZI ze Spojených států do souvislosti s přístupem ČR do EU, kdy „*změna institucionálního rámce ve prospěch rámce, platného v Evropské unii, americkým investorům příliš nekonvenuje na rozdíl od rámce, platného v období ekonomické transformace. Na vkus amerických investorů je dnes v České republice příliš velká regulace kapitálového trhu, příliš velká ochrana minoritních vlastníků, životního prostředí, zaměstnanců, spotřebitelů, klientů bank, pojišťoven, penzijních a investičních fondů a málo podnikatelské svobody.*“⁷⁶ Opačný vliv měla snaha o začlenění ČR do EU na evropské investory. Zejména němečtí investoři měli být před zahájením vyjednávání vstupu podle Klvačové opatrní a nedůvěřiví. Právě zhruba čtvrtina všech PZI alokovaných v letech 1993-2008 v ČR činí z Německa největšího zahraničního investora.

---

⁷⁶ KLVAČOVÁ, E. *Vstup České republiky do EU: Oslabení nebo posílení role státu?* [online] str. 202

Blížkost obou zemí a napojení české ekonomiky na svého západního souseda se tak ještě více prohloubily a díky (nejen) těmto investicím se stalo německé hospodářství jakýmsi barometrem pro vývoj ekonomiky v ČR.

Více než 300 mld. Kč investic z Nizozemí jakožto druhého největšího původce PZI v ČR je z velké části způsobeno metodikou sběru dat. Česká národní banka vychází při teritoriálním členění PZI ze země bezprostředního investora. Konečný vlastník kapitálu tedy může pocházet z úplně jiné destinace. Tento případ se týká nejspíše i Nizozemí, které díky svému příznivému právnímu prostředí láká např. mateřské společnosti ze zahraničí, aby zde založily své dceřiné společnosti, které pak investují do dalších zemí. Položka Ostatní, která zahrnuje zbytek zemí investujících do České republiky, tvořila jako celek v prvním a druhém období relativně zanedbatelnou hodnotu, jejíž relativní velikost činila zhruba 6 %, resp. 7 %. Teprve ve třetím období došlo k růstu podílu této skupiny zemí⁷⁷ na PZI na více než 40 %.

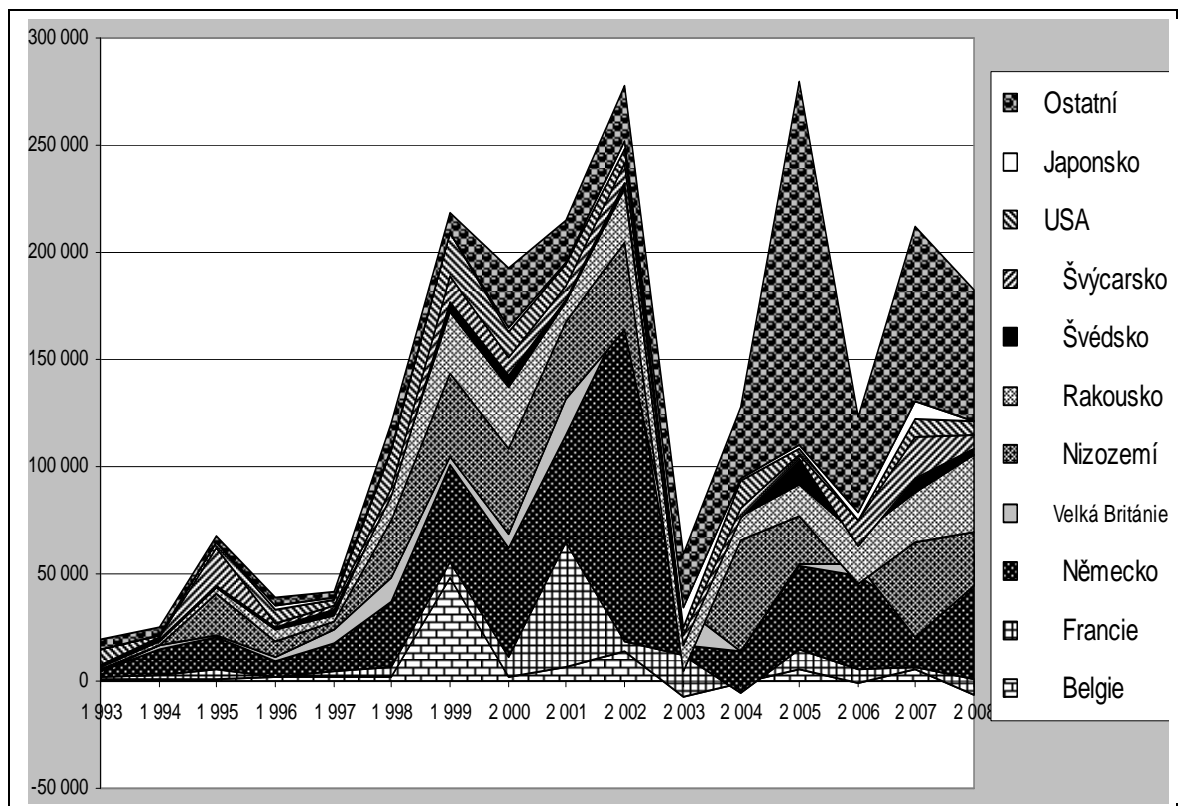
Tabulka 12 Příliv PZI do ČR podle země původu: 1993-2008 [mil. Kč]

Země	1993-1997	1998-2002	2003-2008	1993-2008	PODÍL V %
Belgie	5 869	71 795	-4 707	72 957	3,3
Dánsko	914	15 305	4 827	21 046	1,0
Francie	11 443	84 785	38 664	134 892	6,1
Německo	48 627	329 146	189 757	567 530	25,8
Velká Británie	11 000	30 179	-419	40 759	1,9
Itálie	2 023	7 962	5 296	15 280	0,7
Nizozemí	31 864	182 448	104 008	318 320	14,5
Rakousko	14 874	105 678	120 437	240 989	11,0
Švédsko	5 825	12 155	15 208	33 188	1,5
Švýcarsko	22 534	40 204	49 191	111 929	5,1
Kanada	583	5 293	1 477	7 352	0,3
USA	21 241	64 543	33 891	119 676	5,4
Japonsko	1 552	7 610	24 211	33 373	1,5
Ostatní	13 714	66 373	402 673	482 761	21,9
Celkem	192 064	1 023 476	984 513	2 200 053	100,0

Pramen: ČNB. Vlastní úprava. Pozn. údaje za rok 2008 jsou předběžné

⁷⁷ Vedoucí postavení ve skupině ostatních zemí má Lucembursko, jehož přímé zahraniční investice v České republice činily v roce 2006 a 2007 dohromady přes 73 mld. Kč a jeho podíl na stavu PZI v ČR tvořil téměř 7 %.

Graf 2 Příliv PZI do ČR podle země původu: 1993-2008 [v mil. Kč]

Pramen: ČNB. Vlastní úprava. Pozn. údaje za rok 2008 jsou předběžné

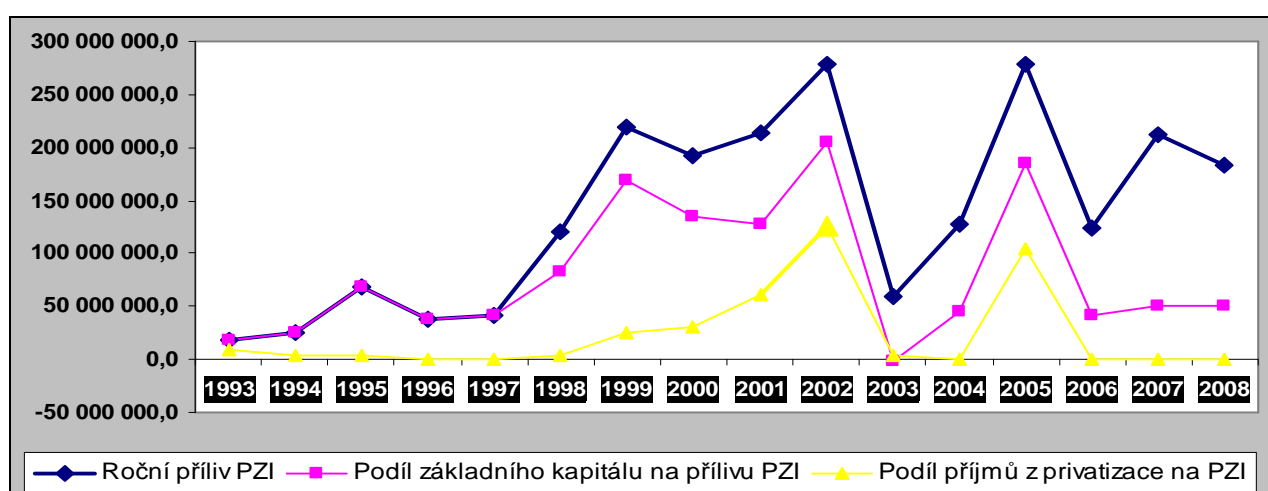
3.3.3 Přímé zahraniční investice a vliv privatizace

Jak již bylo zmíněno, příliv PZI do České republiky vykazuje dlouhodobé výkyvy. Částečně je tato volatilita ovlivněna globálními trendy, částečně velkými jednorázovými investicemi spojenými zpravidla s privatizačními akcemi státu. Tak např. v roce 2002 došlo k prodeji české státní plynárenské společnosti Transgas německému kolosu RWE za přibližně 3,7 mld. USD. Tato transakce se tak stala téhož roku čtrnáctou největší mezinárodní F&A s podílem kolem 40 % na ročním přílivu PZI do ČR. Podobně rozsáhlá privatizace se konala v roce 2005, kdy FNM ČR prodal ve výběrovém řízení 51,1 % akcií společnosti ČESKÝ TELECOM španělské Telefónica⁷⁸ za 82,6 mld. Kč a své podíly ve společnostech Vítkovice Steel či Unipetrol. Zatímco u zastánců investičních pobídek je masivní nárůst PZI po roce 1998 způsoben zavedením investičních pobídek; vliv zprivatizovaného státní-

⁷⁸ Jak dokáže prodej takového rozsahu zahýbat PZI, můžeme vidět na grafu 2. Prudký nárůst hodnot PZI u skupiny Ostatní v roce 2005 je způsoben převážně tímto prodejem státního podílu španělské Telefónica.

ho majetku do rukou zahraničních vlastníků je poněkud opomíjen a spíše s ním argumentují odpůrci investičních pobídek. Např. Klvačová se v tomto případě nepřiklání ani na jednu stranu a pro výrazné navýšení přílivu PZI do České republiky hledá příčinu ve vstupu země do Evropské unie: „*jakkoli se na posílení přílivu přímých zahraničních investic podílelo podstatným dílem rozhodnutí dokončit privatizaci české ekonomiky i přijatý zákon o investičních pobídkách, není sporu o tom, že klíčovým momentem rozhodování investorů byla souvislost s institucionální přípravou ČR na vstup do EU.*“⁷⁹ Následující graf 3 a tabulka 13 znázorňují souvislost mezi přílivem přímých zahraničních investic a privatizací státního majetku zahraničním subjektům.

Graf 3 Podíl privatizačních příjmů na přílivu PZI [v tis. Kč]

Pramen: ČNB. *Přímé zahraniční investice 2007*. [online] Vlastní zpracování

Z grafického znázornění nevyplývá až na krátké časové úseky souvislost mezi privatizačními příjmy a jejich podílem na PZI v absolutním vyjádření. Podíl příjmů z privatizace na ročním přílivu PZI ve sledovaném období nikdy nepřesáhl 50 %, pouze v letech 1993 a 2002 překročil čtyřicetiprocentní hranici. Pokud přímé zahraniční investice zúžíme na investice do základního kapitálu, bude dosaženo nadpolovičního podílu privatizačních příjmů v roce 2002 a 2005. Síla vztahu mezi podílem příjmů z privatizace na přílivu PZI a přílivem PZI vyjádřená koeficientem korelace vychází pro období 1993-2008 středně silná až silná (0,728). V případě časového úseku 1993-2005 je síla tohoto přímého vztahu dokonce silná (0,851). Tímto můžeme považovat vliv privatizace státního majetku na příliv přímých zahraničních investic ve zkoumaném období za důležitý.

⁷⁹ KLVAČOVÁ, E. *Vstup České republiky do EU: Oslabení nebo posílení role státu?* [online] str. 202

Tabulka 13 Podíl privatizačních příjmů na přílivu PZI

Rok	PZI celkem [v tis. Kč]	Základní kapitál [v tis. Kč]	Z toho příjmy z privatizace [v tis. Kč]	Podíl příjmů z privatizace na PZI [v %]	Podíl příjmů z privatizace na základním kapitálu [v %]
1993	19 050 400,0	19 050 400,0	8 466 547,1	44,4	44,4
1994	24 994 400,0	24 994 400,0	4 145 190,1	16,6	16,6
1995	67 992 800,0	67 992 800,0	4 262 302,3	6,3	6,3
1996	38 774 800,0	38 774 800,0	625 482,3	1,6	1,6
1997	41 251 400,0	41 251 400,0	456 219,2	1,1	1,1
1998	119 968 500,0	81 947 500,0	4 069 852,8	3,4	5,0
1999	218 811 500,0	168 743 900,0	24 577 637,0	11,2	14,6
2000	192 421 100,0	134 906 400,0	30 870 000,0	16,0	22,9
2001	214 585 300,0	128 224 800,0	60 766 773,5	28,3	47,4
2002	277 689 500,0	205 712 700,0	125 576 548,5	45,2	61,0
2003	59 316 050,3	-1 539 900,0	3 056 699,4	5,2	
2004	127 843 600,0	45 724 200,0	497 747,8	0,4	1,1
2005	279 181 500,0	184 317 800,0	104 781 044,4	37,5	56,8
2006	123 431 306,9	42 409 800,0	7 233,6	0,0	0,0
2007	211 943 745,8	50 995 500,0	249,2	0,0	0,0
2008	182 796 486,3	50 723 000,0	0,0	0,0	0,0

Pramen: ČNB. *Přímé zahraniční investice 2007*. [online] Vlastní zpracování.

Stálý a silný příliv zahraničního kapitálu do České republiky znamená jeho postupně se zvyšující vliv na celou českou ekonomiku. Podle ČSÚ⁸⁰ už v roce 2002 dosáhl podíl firem se zahraniční kapitálovou účastí na celkovém počtu podniků působících v nefinančním sektoru 35 %. Podle údajů CzechInvestu⁸¹ tvořil v roce 2008 podíl zahraničních podniků v České republice 45,7 % na zaměstnanosti v průmyslu (pro srovnání v roce 2004: 37 %), podíl na průmyslové produkci 59,5 % (v roce 2004: 52 %) a podíl na průmyslovém vývozu 70,1 % (v roce 2004: 60 %). Následující dvě tabulky zachycují společnosti pod zahraniční kontrolou, resp. jejich počet v rámci jednotlivých krajů a celorepublikový vývoj.

Jak můžeme vidět v tabulce 14, tak ke konci roku 2009 tvořily podniky pod zahraniční kontrolou už více než 40 % všech soukromých podniků a korporací v České republice, přičemž jejich relativní podíl i počet se stále zvyšuje, přičemž nárůst relativního podílu je

⁸⁰ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Příliv přímých zahraničních investic a jeho vliv na investiční aktivity v ČR v letech 1997 až 2002*. [online]

⁸¹ CZECHINVEST. *Vliv přímých zahraničních investic*. [online]

však již jen mírný. Zatímco mezi lety 2000 a 2009 se počet soukromých podniků a korporací pod zahraniční kontrolou více než zdvojnásobil, tak jejich podíl za stejné období stoupl pouze o 6 %.

Tabulka 14 Vývoj soukromých podniků a korporací pod zahraniční kontrolou

	2000	2005	2006	2007	2008	2009
Počet soukromých podniků a korporací pod zahraniční kontrolou	94 845	130 961	140 518	154 251	173 222	192 322
Jejich podíl na celkovém počtu soukromých podniků a korporací	34,1%	36,5%	37,1%	37,9%	39,3%	40,1%

Pramen: ČSÚ. Vlastní úprava.

Tabulka 15 Podíl subjektů pod zahraniční kontrolou na celkovém počtu subjektů v sektoru soukromých podniků a korporací k 31. 12. 2008

	Registrované subjekty celkem	z toho sektor soukromé podniky a korporace	z toho pod zahraniční kontrolou	
			počet subjektů	subjekty v %
			Česká republika	2 552 149
Hl. m. Praha	471 183	155 558	68 400	44,0
Středočeský kraj	293 024	41 905	18 736	44,7
Jihočeský kraj	151 989	18 072	6 383	35,3
Plzeňský kraj	136 698	22 488	11 926	53,0
Karlovarský kraj	80 802	15 098	10 404	68,9
Ústecký kraj	175 521	27 225	13 144	48,3
Liberecký kraj	114 491	15 249	5 851	38,4
Královéhradecký kraj	130 544	15 394	4 499	29,2
Pardubický kraj	109 524	12 518	3 482	27,8
Vysočina	101 703	10 217	2 982	29,2
Jihomoravský kraj	276 783	48 423	13 942	28,8
Olomoucký kraj	135 028	13 328	2 980	22,4
Zlínský kraj	134 373	15 298	3 257	21,3
Moravskoslezský kraj	240 486	29 513	7 236	24,5

PRAMEN: ČSÚ. *Organizační struktura národního hospodářství podle zařazení subjektů do institucionálních sektorů a územního členění k 31. 12. 2008.* [online] Vlastní úprava

Z regionálního hlediska je patrný vliv gradientu západ-východ: nejvyššího podílu subjektů se zahraniční kontrolou dosahují kraje na západě ČR sousedící s Německem. Karlovarský

kraj v tomto případě zaznamenal extrémní hodnotu blížící se téměř k 70 %. Na druhé straně u žádného z moravských krajů nepřesahuje podíl subjektů s PZI v sektoru soukromých podniků a korporací 30 %. Pokud se jedná o odvětvové zastoupení subjektů pod zahraniční kontrolou, podrobnější přehled je umístěn do přílohy č. 15. V příloze 24 se pak nachází podrobnější tabulka s přílivem přímých zahraničních investic v jednotlivých sektorech a odvětvích. V období 1993-2008 směřovaly PZI především do sektoru služeb. Zpracovatelský průmysl, na který se vztahují investiční pobídky, se podílel na přílivu PZI pouze 30%. Odvětvím na druhém místě je s přílivem PZI je s 20 % peněžnictví a pojišťovnictví. Pomyšlnou bronzovou pozici drží se 14,2 % nemovitosti a služby pro podniky.

Tolik tedy k kapitole věnující se přímým zahraničním investicím v České republice. Následuje část diplomové práce, která je věnovaná investičním pobídkám.

4 INVESTIČNÍ POBÍDKY V ČESKÉ REPUBLICE

4.1 Investiční pobídky⁸² a jejich historie v České republice

4.1.1 Krátký historický exkurz a politické souvislosti

Investiční pobídkou podle MPO⁸³ je forma veřejné podpory sloužící k motivaci zahraničních, ale i domácích investorů k investicím do nových výrobních závodů a do rozšíření či modernizace stávajících výrobních závodů. Existence investičních pobídek (IP) je důsledkem přesvědčení v nezbytnost PZI a z toho také vyplývající snahy je přilákat do ekonomiky. Důležitým hráčem na poli investičních pobídek je vláda, která je svým způsobem zastiňuje; silná vláda působí na zahraniční investory mnohem více pozitivněji než vláda slabá, která nemá dostatečnou podporu v zákonodárném sboru. Při sledování historie českých investičních pobídek hledejme počátek v období vzniku České republiky. Postoj tehdejší české vlády pod taktovkou premiéra Václava Klause se neprojevoval k investičním pobídkám (určených zejména pro investice ze zahraničí) příliš nadšeně. Veřejnost se obávala výprodeje „rodinného stříbra“ do zahraničí a zvláště Václav Klaus zaujímal negativní stanoviska k možnosti vytvoření speciálních podmínek pro zahraniční investory. Sám Klaus ke zvýhodňování zahraničních investorů uvedl: „*Jakékoli zvýhodňování působí v ekonomice špatně. Křiví ceny, deformuje alokaci zdrojů, vytváří do budoucna hrozbu nevyvážené nabídky a poptávky, krachy, nezaměstnanost, nároky na dotace apod. Chci, aby všichni investovali za rovných podmínek.*“⁸⁴ Podle Petříčka⁸⁵ neexistence očekávaných speciálních podmínek bylo důvodem toho, proč v tomto období zahraniční investoři dávali přednost jiným zemím střední Evropy, zejména Maďarsku a Polsku, kde už probíhala podpora PZI.⁸⁶ Franc a Nezhyba⁸⁷ uvádějí, že to byla Klausova vláda, která jako první rozhodla o zavedení in-

---

⁸² Myšleno jako selektivní investiční pobídky, pokud není uvedeno jinak

⁸³ MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU ČR. *Analýza vlivu firem podpořených investičními pobídkami na vybrané indikátory české ekonomiky*. [online] str. 5

⁸⁴ KLAUS, V. *Odpovědi na otázky týdeníku Profit zajímaví podnikatele*. [online]

⁸⁵ KALÍNSKÁ, E., PETŘÍČEK, V. a kol. *Mezinárodní obchod I*. str. 79

⁸⁶ V Maďarsku byl systém investičních pobídek zaveden již v roce 1995; dokonce již na začátku 80. let zaváděla tamější legislativa bezcelní zóny. V Polsku se začalo s podporováním speciálních hospodářských zón v roce 1994.

⁸⁷ FRANC, P., NEZHYBA, J. *Zahraniční investice a CzechInvest jako faktory nestabilizující demokratický právní stát*. [online] str. 8

vestičních pobídek. Podle této dvojice autorů v roce 1997 nadnárodní společnosti General Motors (GM) a Intel hledaly v Evropě místo vhodné pro investici a Česká republika byla jedním z kandidátů. Přestože Klaus upřednostňoval přirozené komparativní výhody ČR oproti investičním pobídkám, nakonec přeci jen jeho vláda poskytla Intelu a GM požadované pobídky.⁸⁸ V rámci „balíčků“ reagujících na hospodářskou krizi vytvořilo MPO schéma systému investičních pobídek. Pád Klausovy vlády však už neumožnil o návrhu investičních pobídek hlasovat a tak investiční pobídky dostaly v České republice první podobu⁸⁹ až usnesením úřednické vlády Josefa Tošovského č. 298 z dubna 1998, které obsahovalo i soubor podmínek,⁹⁰ které investor musel dodržet. Další změny⁹¹ v systému investičních pobídek provedla vláda Miloše Zemana usnesením č. 844 z 16. prosince téhož roku. V rámci tohoto předzákonného režimu musel být každý investiční projekt podpořený investičními pobídkami schválen samostatným usnesením vlády. Důležitým krokem byla úprava pobídek do takové podoby, aby odpovídaly pravidlům pro poskytování veřejné podpory, jež byly platné v Evropské unii. V souvislosti se změnami se začalo s přípravou nových programů podpory: Program podpory rozvoje průmyslových zón a Program podpory subdodavatelů. Později přibyl do systému investičních pobídek ještě Rámcový program pro podporu technologických center a center strategických služeb.⁹²

---

⁸⁸ Jedná se o Usnesení vlády ČR z 13.8.1997 č. 476 o udělení investičních pobídek společnosti INTEL (Spojené státy americké) a Usnesení Vlády České republiky ze dne 19. listopadu 1997 č. 723 k investičním pobídkám firmě General Motors. Vláda souhlasila poskytnout INTELu následující pobídky: 1. vytvoření nové bezcelní zóny v Plzni nebo rozšíření stávající bezcelní zóny v Pardubicích, a to podle výběru společnosti INTEL. 2. poskytnutí dotace ve výši 40 mil. Kč ze státního rozpočtu vybranému městu jako příspěvek na dobudování inženýrských sítí u investičního pozemku o rozloze 40 hektarů a nabídnutí tohoto pozemku zdarma nebo za zvýhodněnou cenu společnosti INTEL a 3. poskytnutí návratné finanční výpomoci formou bezúročných půjček v částce odpovídající 10 mil. USD ze státního rozpočtu na školení a rekvalifikaci pracovníků na dobu 5 let, která bude při splnění podmínky zaměstnání minimálně 3 000 pracovníků během tohoto období převedena na dotaci s tím, že při nesplnění těchto podmínek bude půjčka nárokována zpět v plné výši, bez započtení úroků [Usnesení vlády ČR č. 476/1997]

⁸⁹ Soubor investičních pobídek obsahoval daňové úlevy na období 5 let, bezúročné půjčky na vytvoření pracovního místa a na rekvalifikaci pracovníka, možnosti bezcelního dovozu a bezcelních zón v konkrétních případech či výhodnější získání vhodných pozemků. Podrobněji v příloze 6.

⁹⁰ Investice ve zpracovatelském průmyslu měla obnášet více než 25 mil. USD, být šetrná k životnímu prostředí a investování do strojního zařízení mělo mít charakter „high-tech“

⁹¹ Z dílčích změn bylo asi nejdůležitější snížení rozsahu investice na 10 mil. USD pro přiznání investiční pobídky či nově umožnění odprodeje pozemků z Pozemkového fondu a FNM vhodných k realizaci investice.

⁹² „V rámci strategie podpory projektů do progresivních technologií a aktivit s vysokou přidanou hodnotou a velkým exportním potenciálem jsou pomocí systému programů schválených usnesením vlády podporovány investice do výzkumu, vývoje a inovací (technologická centra) a center strategických služeb. Technologická centra jsou centra zaměřená na vývoj a inovace high-tech výrobků a technologií, včetně vývoje specifického software a aplikací, které jsou součástí těchto výrobků a technologií, zabývající se pravidelnými změnami

Zákonnou podobu pak dostaly investiční pobídky⁹³ až s přijetím zákona č. 72/2000 Sb., o investičních pobídkách⁹⁴ s účinností od 1. května 2000. Pro upřesnění dodejme, že se nejedná o pobídky k investování do jakékoliv oblasti, ale do přesně vymezených oborů zpracovatelského průmyslu, ve kterých také mohou dosáhnout různé úrovně maximální veřejné podpory.⁹⁵ Po pozastavení Rámcového programu pro podporu technologických center a center strategických služeb jsou v současnosti investiční pobídky ve zpracovatelském průmyslu jedinými IP v pravém slova smyslu v České republice. Občas se sice vyskytnou informace o snaze zavést pobídky do kinematografie, ovšem k realizaci v této oblasti zatím nedošlo. Nadále jsou v diplomové práci za investiční pobídky v ČR považovány pouze investiční pobídky ve zpracovatelském průmyslu. Tyto pobídky jsou právně upraveny kromě zákona o investičních pobídkách i v jiných právních předpisech, např. v zákoně č. 586/1992 Sb., o dani z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, či v zákoně o zaměstnanosti.⁹⁶ Podle Tomšíka tak „celkový systém investičních pobídek odstranil komparativní nevýhodu České republiky oproti jiným transformujícím se středoevropským zemím v oblasti přilákání nedluhového zahraničního kapitálu v podobě přímých zahraničních investic.“⁹⁷ IP mohou získat právnické a fyzické osoby, pokud prokáží, že mohou splnit všeobecné podmínky⁹⁸ dané tímto zákonem a speciální podmínky stanové zvláštními právními předpisy.

---

produktů, produkčních řad, výrobních procesů, technologií, existujících vývojových služeb a dalších rozpracovaných operací, pokud takové změny představují jejich vylepšení, a existuje předpoklad, že budou přeneseny a použity ve výrobě. Centra strategických služeb jsou centra zabývající se vybranými aktivitami společností, které se vyznačují úzkou návazností na informační technologie a výrazným mezinárodním zaměřením, zejména pak centra sdílených služeb, high-tech opravárenská centra, centra pro vývoj software, expertní a řešitelská centra pro informační a telekomunikační technologie“ [CZECHINVEST. Technologická centra a centra strategických služeb. (online)]

⁹³ Na jeho základě došlo ke změně v oblasti daňových úlev, navýšení dotací na pracovní místo ve vybraných regionech, snížení maximální dotace na rekvalifikaci a snížení objemu investice v oblastech s vyšší nezaměstnaností pro přiznání nároku na investiční pobídku

⁹⁴ Zákon byl postupně novelizován zákonem č. 453/2001 Sb., zákonem č. 320/2002 Sb., zákonem č. 19/2004 Sb., zákonem č. 436/2004 Sb., zákonem č. 62/2005 Sb., zákonem č. 443/2005 Sb. Aktuální novelu představuje zákon č. 159/2007 Sb. s účinností od 2. července 2007

⁹⁵ Viz. Příloha 12 Maximální míra veřejné podpory dle oborů OKEČ průmyslu

⁹⁶ V aktuálním znění se jedná o zákon č. 68/2009 Sb., který se oblasti investičních pobídek dotýká zejména v paragrafu 111.

⁹⁷ TOMŠÍK, V. in SPĚVÁČEK, V. a kol. *Transformace české ekonomiky. Politické, ekonomické a sociální aspekty.* str. 226

⁹⁸ Za všeobecné podmínky zákon o IP považuje a) zavedení nové výroby nebo rozšíření stávající výroby, b) vynaložení prostředků do oborů zpracovatelského průmyslu; za zpracovatelský průmysl se nepovažuje dobývání nerostných surovin, výroba a rozvod elektřiny, plynu a vody, stavebnictví, opravy motorových vozidel,

Ke dni zpracování kapitoly⁹⁹ zákon nabízel tyto investiční pobídky:

- slevy na daních z příjmů právnických osob¹⁰⁰
- převod technicky vybaveného území za zvýhodněnou cenu
- hmotná podpora vytváření nových pracovních míst¹⁰¹
- hmotná podpora rekvalifikace nebo školení zaměstnanců¹⁰²
- převod pozemků

Podle Zemana¹⁰³ bylo lákání zahraničních investorů nezbytným krokem při nedostatku domácího kapitálu. Podle něj mohly být investiční pobídky poskytnuty jak zahraničním, tak domácím firmám, ovšem za předpokladu, že tyto firmy měly dostatek vlastního kapitálu a ne pouze cizí úvěrové zdroje. Tato možnost tady sice byla, ale de facto na minimální výši investice domácí společnosti zpočátku vůbec nedosáhly. Proto byl na začátku existence systému investičních pobídek absolutní i relativní podíl firem s tuzemskými vlastníky tak nepatrný. I když se nastavení investičních pobídek několikrát změnilo, stále jsou výhodnější spíše pro velké nadnárodní společnosti. Pokud se zaměříme na projekty ve zpracovatelském průmyslu, které získaly a skutečně čerpaly investiční pobídky, pak podíl podniků s českým vlastníkem na nově vytvořených místech činil za období 1998-2009 pouze 16,4% a podíl na investicích v rámci projektů s investiční pobídkou pak jen 9,8%. Z takového

---

obchod a ostatní služby, doprava a zemědělství, c) pořízení strojního zařízení za tržní cenu, určeného pro výrobní účely a vyrobeného ne více než 2 roky před pořízením; hodnota tohoto strojního zařízení musí tvořit nejméně 60% celkové hodnoty pořízeného dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku d) šetrnost výroby, činností, procesů, stavby nebo zařízení k životnímu prostředí e) pořízení dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku podle §6a odst. 1 nejméně v částce 100 000 000 Kč, přičemž nejméně částka 50 000 000 Kč musí být financována z vlastního kapitálu právnické osoby nebo vlastními prostředky fyzické osoby; za splnění této podmínky se nepovažuje vynaložení investičních prostředků vytvořených ze zisku dosaženého z investiční akce posuzované pro účely poskytnutí veřejné podpory, f) splnění podmínek podle písmen a) až c) a e) nejdéle do 3 let od vydání rozhodnutí o příslibu; Ministerstvo průmyslu a obchodu může tuto lhůtu prodloužit nejdéle o 2 roky. g) zahájení stavebních prací a pořizování dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku v rámci investiční akce je možné nejdříve ode dne vydání potvrzení [§ 2, odst. 2]. Požadavek na minimální investici může být snížen na 50, resp. 60 mil. Kč (viz § 2, odst. 4 a odst. 5 a příloha 11 Požadavky na investice do hmotného a nehmotného majetku).

⁹⁹ 12. března 2010

¹⁰⁰ úplná sleva na dani z příjmu až na 5 let u nově vzniklé společnosti či částečná sleva na dani z příjmu až na 5 let u expandující společnosti

¹⁰¹ Může dosáhnout až 50 tis. Kč na každé nové pracovní místo v oblastech s nejvyšší mírou nezaměstnanosti, viz příloha 9 Hmotná podpora na pracovní místa a na rekvalifikaci dle regionů

¹⁰² V závislosti na velikosti investice a regionu, viz příloha 9 Hmotná podpora na pracovní místa a na rekvalifikaci dle regionů

¹⁰³ ZEMAN, M. *Vzestup a pád české sociální demokracie*. str. 47

výsledku si můžeme dovolit tedy jedno zjednodušení: investiční pobídky = snaha přilákat dlouhodobé zahraniční investice do České republiky.

4.1.2 Podpora technologických center a center strategických služeb

Postupně byly v rámci této podpory vytvořeny tři programy podpory: nejprve program platný od 5. června 2002 do 16. února 2004, poté program platný od 17. února 2004 do 28. listopadu 2006 a nakonec program platný od 18. dubna 2007 do 9. července 2008. Poté byl příjem žádostí pozastaven a pro letošní rok (tj. 2010) není program obnoven.

Podle posledního programového období byly poskytovány tyto dotace:

- dotace na podnikatelskou činnost (uznatelné náklady mzdy)
- dotace na školení a rekvalifikaci

Základními podmínkami pro získání této dotace byly a) minimální výše investice ve výši 10 mil. Kč a b) minimální počet nově vytvořených pracovních míst.¹⁰⁴

4.1.3 Investiční pobídky a veřejná podpora

Česká republika jako právoplatný člen Evropské unie (EU) musí při poskytování investičních pobídek brát ohled na unijní právo. Poskytnuté investiční pobídky jsou svou podstatou formou veřejné podpory¹⁰⁵ a její poskytování je na území EU omezeno. Bohatší země mají strop na poskytování veřejné podpory nastaven níže než země chudší. Takováto veřejná podpora může být poskytnuta zejména v regionech soudržnosti s nízkou úrovní ekonomiky, vysoce nadprůměrnou nezaměstnaností či strukturálními problémy. V této otázce jsou jedním ze stěžejních dokumentů upravující tuto problematiku POKYNY K REGIONÁLNÍ PODPOŘE OBDOBÍ 2007–2013 (2006/C 54/08), na které navazuje z české strany NAŘÍZENÍ VLÁDY č. 596/2006 Sb. ze dne 12. prosince 2006, kterým se stanoví přípustná

---

¹⁰⁴ Centra pro vývoj software, expertní a řešitelská centra minimálně 20 míst, technologická centra alespoň 30 vytvořených míst, high-tech opravárenská centra a centra sdílených služeb 50 míst a centra zákaznické podpory min. 100 pracovních míst

¹⁰⁵ Veřejná podpora znamená obecně takové opatření státu, které narušuje, nebo může narušit hospodářskou soutěž zvýhodněním určitého odvětví nebo určitého podniku a které ovlivňuje obchod mezi státy Evropské unie. Do veřejné podpory jsou z českých investičních pobídek zahrnuty sleva na dani z příjmů PO, finanční podpora na vytvoření nových pracovních míst a rozdíl mezi kupní s tržní cenou pozemku, pokud je převeden na investora za zvýhodněnou cenu.

míra veřejné podpory v regionech soudržnosti České republiky. Podle těchto dokumentů tak Praha, jako jediný ekonomicky nadprůměrný region, dosahuje přípustné míry veřejné podpory pro investiční akci ve výši 0 %. Mapa maximální míry veřejné podpory v České republice pro roky 2007-2013 je umístěna v příloze 13.

4.1.4 Nízká sazba daně z příjmu PO jako substitut, nebo jako součást pobídek?

Po zvážení nákladů selektivních investičních pobídek se můžeme zamyslet, zda neexistuje jiný nástroj hospodářské politiky, který by vedl lépe k dosažení zamýšlených cílů. V současné době je v zemích střední a východní Evropy rozšířeným prostředkem přilákání zahraničních investorů nízká sazba daně z příjmu právnických osob. V současném světě se stává kapitál stále více a více mobilnější ve srovnání s pracovní silou; nadnárodní společnosti mají tendenci zdaňovat své zisky tam, kde je právě co nejnižší sazba daně (viz. případ transferových cen) a takové lokality hrají i roli při umístování jejich investic. Ovšem jak velká je úloha nízké korporátní daně, to je otázka, na niž nemá ekonomická obec jednoznačnou odpověď. V České republice mezi její zastánce patří zejména liberální ekonomové odmítající selektivní podporu investičních pobídek, kteří jsou často názorově napojení na Občanskou demokratickou stranu. Pro zavedení jednotné podpory v podobě nízké daně z příjmů PO vyslovili podporu např. Schwarz¹⁰⁶ a Uryč-Gazda¹⁰⁷ z Liberálního institutu. Častým argumentem pro nahrazení selektivní podpory plošnou podporou v podobě nízké daně z příjmu PO je odstranění nerovných podmínek na trhu a narovnání konkurenčního prostředí. Další výhodou jsou výrazně nižší administrativní náklady ve srovnání se selektivní podporou investic a vyšší transparentnost, kdy navíc odpadá problematika spojená s výběrem podporovaných investic. Slabým místem je však dopad na veřejné rozpočty. Dosud totiž nepanuje shoda, jakým způsobem se případné snížení sazby daně z příjmů PO projeví na příjmové straně veřejných rozpočtů. Výhody tohoto pobídkového nástroje u investorů narůstají postupně během trvání investičního projektu, naproti tomu selektivním investičním pobídky mohou investoři uplatnit v omezeném časovém období. Bod zlomu nastává, jakmile investoři vyčerpají investiční pobídky a budou se rozhodovat o budoucnosti své investice v České republice. V tomto

---

¹⁰⁶ SCHWARZ, J. *Problémové firmy v českém hospodářství v roce 2000*. Liberální institut [online]

případě má nižší daňová sazba oproti selektivním investičním pobídkám navrhn. Podle Jiřího Malého¹⁰⁸ by nahrazení selektivního pobídkového systému nízké, resp. rovné daně z příjmů PO nevedlo ke změně současných makroekonomických trendů, v případě úbytku části PZI by byl výpadek ve vytváření HDP nahrazen činností společností s domácími vlastníky a vedl by ke zlepšení bilance výnosů. Na druhou stranu by došlo k horším výsledkům finančního účtu platební bilance, zpomalení tempa růstu vývozu či zhoršení bilance zahraničního obchodu. Celkový vliv na platební bilance by mohl být neutrální. Nízká daň z příjmů PO by podle autora mohla vést k přílivu PZI a jednotný pobídkový systém by měl podobné makroekonomické účinky jako současné selektivní pobídky. Rozvinuté země západní Evropy mají zpravidla vyšší sazbu daně z příjmu PO než země střední a východní Evropy. Jedno z možných vysvětlení této skutečnosti vychází z toho, že bohatší státy si mohou dovolit takovou vyšší zdanění díky jiným „výhodám“, jež poskytují investorům. Jedná se o kvalitnější infrastrukturu, trh s poptávkou disponující vyšší koupěschopností, snazší vymahatelnost práva, přehledný právní systém a jiné faktory. Na druhé straně postkomunistické země včetně České republiky těmito výhodami nedisponují, neboť vybudování podnikatelsky příznivého prostředí si vyžaduje určitý čas a tento nedostatek je tedy nahrazován nižším zdaněním a jinými pobídkami. S rostoucím počtem zemí ucházející se o zahraniční investice dochází ke globálnímu poklesu zdaněním zisků právnických osob, což postupně reflektují i ekonomicky vyspělé státy. Česká republika, stejně jako i okolní země, v rámci boje za zahraniční investice tedy kromě investičních pobídek snižuje i sazbu daně z příjmu PO. Z tohoto takřka celoevropského trendu vyplývají minimálně dva důsledky: 1. nízká daň se stává nerozlučným společníkem investičních pobídek a vzhledem k tomu, že na rozdíl od veřejné podpory tu neexistuje minimální sazba této daně v rámci EU, nemůžeme vyloučit její další pokles (viz. vězňovo dilema). 2. Nízká daň z příjmu PO snižuje účinnost selektivních investičních pobídek. V případě České republiky se jedná především o nejvyužívanější pobídku: slevu na dani z příjmu PO. Pokud je totiž daňová sazba sama o sobě nízká, tak investor slevu nemusí vyčerpat a dále taková daňová úspora už nemusí vyvažovat náklady spojené

---

¹⁰⁷ URYČ-GAZDA, M. *Investiční pobídky – není všechno zlato, co se třpytí*. Liberální institut [online]

¹⁰⁸ KLVAČOVÁ, E., MALÝ, J., MRÁČEK, K., DOSTÁLOVÁ, I., CHLUMSKÝ, J. *Státní pomoc, nebo dobývání renty?* str. 134

s investicí v dané lokalitě. Investoři tak ztrácejí část motivace směřovat svoje kroky např. do postižených regionů. Následující tabulka dokládá vývoj sazby daně z příjmů právnických osob v České republice a okolních státech.

Tabulka 16 Základní sazby daně z příjmů PO ve střední Evropě.

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Česká republika	35%	31%	31%	31%	31%	28%	26%	24%
Slovensko	n.a.	n.a.	29%	25%	25%	19%	19%	19%
Polsko	34%	30%	28%	28%	27%	19%	19%	19%
Maďarsko	18%	18%	18%	18%	18%	16%	16%	16%
Rakousko	34%	34%	34%	34%	34%	34%	25%	25%
Německo	52%	52%	38%	38%	40%	38%	38%	38%

Pramen: SCHWARZ, J. a kol. *Analýza investičních pobídek v České republice*. [online]

4.1.5 Budoucnost českých investičních pobídek

Jak už jsem výše uvedl, z politického hlediska se zastánci selektivních investičních pobídek vyskytují na straně ČSSD, zatímco jejich odpůrci z řad ODS. I přes snahu ministra průmyslu a obchodu Martina Římana (ODS) nedošlo k jejich zrušení, ale pouze k dílčím úpravám. Především byl s platností od 10. července 2008 pozastaven Rámcový program pro podporu technologických center a center strategických služeb a ukončeno přijímání žádostí do tohoto programu. Důsledky tohoto vcelku nelogického kroku Ministerstva průmyslu a obchodu způsobeného podle ministerstva nedostatkem vyčleněných prostředků se podařilo CzechInvestu zmírnit přes Operační program podnikání a inovace. Jinak pokud jde o samotné investiční pobídky ve zpracovatelském průmyslu, vláda sice schválila v lednu 2009 novelu zákona č. 72/2000 Sb., o investičních pobídkách ve znění pozdějších předpisů. Její další osud v legislativním procesu je však v současnosti poněkud nejasný a není vůbec zřejmé, zda a v jaké podobě vůbec bude tato novela schválena na půdě Parlamentu. MPO¹⁰⁹ k této novele uvádí následující charakteristiky:

- *podporované aktivity — realizace technologického centra nebo centra strategických služeb na území České republiky*

¹⁰⁹ MPO. *Vláda schválila novelu zákona č. 72/2000 Sb., o investičních pobídkách*. [online]

- *podpora* — poskytuje se sleva na dani z příjmů po dobu 5 po sobě bezprostředně následujících zdaňovacích období
- *minimální výše investice* — pořízení dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku nejméně v částce 20 000 000 Kč
- *způsobilé náklady* — jsou tvořeny pořizovací hodnotou dlouhodobého hmotného majetku včetně jeho technického zhodnocení a dlouhodobého nehmotného majetku nebo hodnotou mzdových nákladů na pracovní místa přímo vytvořená v rámci realizace investiční akce

V souvislosti se začátkem účinnosti Lisabonské smlouvy došlo i k úpravě pravidel uzavírání bilaterálních mezinárodních smluv jednotlivými členskými státy EU v určitých oblastech. Přímé zahraniční investice by se tak upravovaly v rámci společné obchodní politiky EU. Smlouvy o ochraně a podpoře investic by měly být řešeny za Společenství jako celek, nebo by jednotlivý stát musel dostat výjimku. Podle Svobody z deníku Právo se předpokládá, že „... na stávající, již uzavřené smlouvy jednotlivých států EU by se mělo minimálně několik let vztahovat přechodné období.“¹¹⁰

4.2 CzechInvest

CzechInvest, čili Česká agentura pro zahraniční investice, byla založena Ministerstvem průmyslu a obchodu v listopadu 1992. *Její hlavním cílem bylo podporovat příliv přímých zahraničních investic do ČR.*¹¹¹ O agentuře se dá tvrdit, že je výsledkem celosvětového nárůstu objemů i významu zahraničních investic. Obdobně v Maďarsku existuje Hungarian Investment and Trade Development Agency (ITD Hungaria; česky Maďarská agentura pro rozvoj investic a obchodu), v Polsku Polish Information and Foreign Investment Agency (PAIIZ, Polska Agencja Informacji i Inwestycji Zagranicznych S.A.; česky Polská agentura pro zahraniční investice) a na Slovensku Slovak Investment and Trade Development Agency (SARIO, Slovenská agentúra pre rozvoj investícií a obchodu). Podle France a Nezhby¹¹² působí v současnosti na světě kolem 160 investičních agentur, z nichž pouze 12 %

---

¹¹⁰ SVOBODA, J. *Lisabon stíží uzavírání mezistátních smluv*. str. 14 [online]

¹¹¹ CzechInvest: *Historie a výsledky* [online]

¹¹² FRANC, P., NEZHBYBA, J. *Zahraniční investice a CzechInvest jako faktory destabilizující demokratický právní stát*. [online] str. 11

je starší než 20 let. Původně agentura působila v oblasti poskytování informací a poradenství potenciálním zahraničním investorům, včetně pomoci realizování jejich projektů, a sledování investičního prostředí v zahraničí. Po sloučení s Agenturou pro rozvoj podnikání a agenturou CzechIndustry vzniká 2. ledna 2004 nově Agentura pro podporu podnikání a investic CzechInvest, která kromě podporování přílivu PZI získává na starost i podporu malého a středního podnikání.

Tabulka 17 Srovnání IP v České republice, Maďarsku, Polsku a na Slovensku: únor 2003

	Česká republika	Maďarsko	Polsko	Slovensko
Kritéria	Min. 10 mil USD (min. 5 mil. USD v oblasti s vážnými struk. problémy)	Min. 11,6 mil. USD; min. 500 prac. míst	Min. 9,1 mil. USD; min. 0,5 mil. USD do modernizace, min. 100 prac. míst, nové technologie	Min. 8,8 mil. USD (min. 4,4 mil. USD do vlastního jmění); min. 80% tržeb z hlavní činnosti
Daňová pobídka	Sleva na dani z příjmu na 10, resp. 5 let až do výše 50% inv. nákladů	Sleva na dani z příjmu až na 10 let	daňové prázdny ve speciálních zónách až do výše 50% invest. nákladů	Daňový úvěr až na 10 let až do výše 50% investičních nákladů
Pracovní místa a rekvalifikace	2,5-6,1 tis. USD až 35% nákladů	3,9-5,8 tis. USD	Až 3,6 tis. USD až 1 tis. USD	0,7-3,5 tis. USD až 50% nákladů
Celní režim	Celní úlevy na dovoz strojního zařízení	Bezcelní dovoz pro exportně orientované firmy; bezcelní dovoz strojního zařízení	Celní úlevy na dovoz strojního zařízení	Celní úlevy na dovoz strojního zařízení
Jiné pobídky	Regionálně cílené výhody, Podpora při vytváření pracovních míst	Podpora inform. a ekolog. technologiím; snížení podílu zaměstnavatele na zdrav. pojištění; podpora zřízení regionální centrály	Investiční grant ve výši 15-25% investičních nákladů	Průmyslové parky; pro významného investora (min. 22,1 mil. USD) zjednodušené vypořádání u pozemků; vyvlastňování ve veřejném zájmu

Pramen: NEWTON Holding. *Investiční pobídky v České republice*. únor 2003 [online] Pozn. hodnoty investičních pobídek převedeny na USD průměrným měnovým kurzem za rok 2002.

Výstižně o agenturách na podporu podnikání hovoří Srholec: „Agentura tedy není motivována k úspoře nákladů a naopak se snaží státem poskytovanou investiční podporu rozšířit a ospravedlnit, ať už je při získávání investorů více či méně úspěšná. Rostoucí úspěch je používán ke zdůvodnění dalšího pokračování a rozšíření politiky podpory, neúspěch odůvodňuje

je potřebou jejího rozšíření. Marketingová kampaň agentury se přitom zaměřuje nejen na potenciální investory, ale i na vládu, ministerstva a širokou veřejnost.“¹¹³ Současný trend ve vyspělých zemích je charakterizován mimo jiné přesunem lákání investorů z celostátní úrovně na jednotlivé regiony či municipality. V předchozí tabulce jsou znázorněny investiční pobídky v České republice, Maďarsku, Polsku a Slovensku v únoru 2003. Jak můžeme v tabulce spatřit, formy pobídek v jednotlivých zemích jsou v podstatě obdobné. Země se navzájem snaží kopírovat od svých sousedů jednotlivé typy pobídek a požadavky na ně, aby náhodou nezůstaly pozadu. V tabulce 18 je znázorněn stručný přehled investičních projektů zprostředkovaných agenturou CzechInvest v letech 1993-2008. Uvedenou výši investic a počet vytvořených pracovních míst je třeba brát s určitou rezervou, vzhledem k tomu, že agentura tyto údaje získává z investičních záměrů získaných při zahájení realizace projektu v České republice. Je zde patrné, že převažují investice zaměřené do výroby. Jejich podíl na vytvořených pracovních místech činí 83 % a na výši investic se přitom podílí více než 95 %.

Tabulka 18 Investiční projekty zprostředkované CzechInvestem 1993-2008

Typ investice	Počet projektů	Nová pracovní místa	Výše investice [mil. Kč]
Výroba	859	168 219	617 209
Služby	168	28 446	19 783
Výzkum a vývoj	166	5 796	9 635
CELKEM	1 193	202 461	646 627

Pramen: CZECHINVEST. *Výroční zpráva 2008*. [online] Vlastní úprava.

Za pozitivní trend lze považovat relativní pokles podílu CzechInvestem zprostředkovaných projektů ve zpracovatelském průmyslu. V roce 1994 činil tento typ projektů plných 100 % všech projektů, o pět let později to bylo stále 99 %. Až v posledních letech se začal tento stav pomalu zlepšovat a tak se podíl v roce 2008 zprostředkovaných projektů ze zpracovatelského průmyslu smrskl na 37 %. Počet projektů patřících do tzv. strategických služeb obnášel 27 % a směřování do technologických center pak tvořilo 36 % všech projektů.

¹¹³ SRHOLEC, M. in KADERÁBKOVÁ, A., SPĚVÁČEK, V., ŽÁK, M. *Růst, stabilita a konkurenceschopnost: aktuální problémy české ekonomiky na cestě do EU*. str. 315

4.3 Kritika investičních pobídek

Investiční pobídky jako takové znamenají podporu přílivu PZI a z toho plynoucí negativa a pozitiva. Politici, ale i někteří „ekonomové“ mají často tendenci při obhajobě investičních pobídek předhazovat veřejnosti počet nově vytvořených pracovních míst. Kolik prostředků ze státního rozpočtu se tak ušetřilo na výplatách dávek v nezaměstnanosti, kolik noví zaměstnanci odvedou do státního rozpočtu daní ze svých platů, o kolik se zvýší export apod. Jak napsal Frédéric Bastiat před více než 150 lety ve svém díle *Co je vidět a co vidět není*: „*V ekonomické sféře způsobuje určitý čin nebo zvyk, určitá instituce nebo určitý zákon nikoliv pouze jeden, nýbrž. celou sérii účinků. Pouze první z těchto účinků je bezprostřední - zjevuje se simultánně se svojí příčinou; pouze tento účinek je viditelný. Ostatní účinky se zjevují jen postupně; nejsou viditelné. Máme velké štěstí, pokud jsme s to je předvídat. Existuje pouze jeden rozdíl mezi špatným a dobrým ekonomem: špatný se přidržuje viditelného účinku, zatímco dobrý bere v úvahu jak účinek viditelný, tak i ty účinky, které je nutné předvídat.*“¹¹⁴

Obdobně je to i s hodnocením přínosů a nákladů investičních pobídek a taktéž je obtížně zjistit, nakolik jsou zahraniční investoři ovlivněni při svém rozhodování o umístění projektu v České republice poskytnutými pobídkami a zda jsou při dotazování ochotni sdělit pravdu. Podle Klause „*zahraniční firmy, které investují do skutečně efektivních a výnosných projektů, by k nám přišly i bez investičních pobídek. Investiční klima je u nás příhodné díky levné a kvalifikované pracovní síle, dobré infrastruktuře a perspektivnímu domácímu trhu. Ne díky investičním pobídkám. Když k tomu vláda investorům přidá dárek od českého daňového poplatníka, proč by jej nepřijali?*“¹¹⁵ S tímto názorem se můžeme částečně ztotožnit, ale lákat zahraniční společnosti na levnou pracovní sílu je řešení krátkodobého charakteru, dobrá infrastruktura, myšleno např. kvalitním dopravním spojením, je stále otázkou budoucnosti a domácí trh se nejeví se svými deseti miliony spotřebiteli jako obzvláště perspektivní, maximálně jako součást velkého trhu EU, ale toto jaksí není komparativní výhoda ČR ve srovnání s okolními státy.

---

¹¹⁴ BASTIAT, F. *Co je vidět a co není vidět*. [online] str. 99

¹¹⁵ KLAUS, V. *Investiční pobídky snižují ekonomickou efektivnost*. [online]

Existenci pobídkových systémů se můžeme pokusit vysvětlit mimo jiné z vyjednávacího poměru mezi nadnárodními společnostmi na jedné straně a jednotlivými státy na straně druhé. Především u menších a středních států je jejich pozice vůči globálním firmám v nerovném postavení, zvláště pokud je jejich ekonomika méně vyspělá. Vyjednávací pozice těchto společností je obvykle silnější než v případě „lákajícího“ státu, což lze dokumentovat na porovnání obrátu těchto společností a produktu států.¹¹⁶ Země se může v průběhu své pobídkové politiky ocitnout v pozici, kterou lze charakterizovat jako „věžňovo dilema“. Vlády zkoumají výsledky variant zavedení či nezavedení investičních pobídek doma a v okolních zemích, bez toho, aniž by se státy mezi sebou mohly dohodnout. Zavede-li investiční pobídky domácí země a ostatní ne, pak dokáže přilákat větší množství přímých zahraničních investic. Pokud pobídky však zavedou i okolní země, objem PZI v jednotlivých ekonomikách se příliš nezmění. Pokud by naopak domácí země investiční pobídky neposkytovala a sousední státy ano, pak by ona sama mohla přijít o značnou část PZI. V pozici odpovídající „věžňovu dilematu“ se ocitly v první polovině 90. let i transformující se Polsko, Maďarsko a Československo, resp. Česká republika a Slovenská republika. Průběh tohoto mezistátního zápasu v roce 2003 jsme mohli spatřit na tabulce 17. Všechny země prakticky nabízely obdobné pobídky. Zatímco Maďarsko a s menším časovým odstupem i Polsko se rozhodly pro zavedení investičních pobídek poměrně brzy, pak Česká republika a Slovensko zaujaly opačný postoj. Objem PZI do maďarské a polské ekonomiky převýšil své sousedy. Otázkou v tomto případě je interpretace rozdílných přílivu PZI v těchto zemích. Vyskytuje se tu problematika s metodikou statistiky PZI, které jsem se věnoval v minulých kapitolách a rozdílné cesty privatizace v jednotlivých zemích. Se vstupem ČR a jejích středoevropských postkomunistických souputníků do Evropské unie bylo naštěstí přeplácení zahraničních investorů omezeno stropem veřejné podpory.

Na druhou stranu jsou však investiční pobídky spojeny s určitými investičními podmínkami se strany pobídkového poskytovatele - státu. Ten požaduje po investorovi zaplatit navíc jakousi „daň“ například v podobě zaměstnaní nadbytečného množství lidí či investování většího objemu kapitálu a takový investiční záměr provozovat minimálně požadované časové období a v regionu, který nemusí být nejvýhodnější. Všechny takové podmínky mají

---

¹¹⁶ Znázorněno v příloze 7 Síla nadnárodních korporací

za následek, že investor přichází o část zisku, který by jinak přinášela jeho investice, kdyby dané podmínky investiční pobídky neakceptoval. Taková zvýhodnění tak vlastně kompenzují investorovi ztráty způsobené plněním podmínek. Na druhou stranu podle Schwarze¹¹⁷ investiční pobídky výrazně sníží náklady firem, de facto zejména firem se zahraničním investorem, což jim umožňuje vyplácet zaměstnancům relativně vyšší mzdy ve srovnání se společnostmi bez obdržené pobídky (existující domácí konkurence) a získávat tak nejlepší pracovníky v oboru.

Zastánci aktivního postupu při lákání PZI do České republiky často hovoří o snaze napravit tržní selhání, kdy vstup nadnárodních korporací na tuzemský trh přináší pozitivní externality, které převažují náklady na jejich přilákání a společenské výnosy z přímé zahraniční investice jsou vyšší než soukromé výnosy zahraničního investora. Zpravidla se za pozitivní externality v tomto případě považuje technologické přelévání, kdy se nové technologie (ale i firemní kultura, manažerské znalosti apod.) šíří z investic nadnárodních firem do celé ekonomiky a dochází tak k růstu produktivity a konkurenceschopnosti domácích podniků. Společenský přínos plynoucí z takových investic by měl být vyšší než výnos soukromý, z tohoto důvodu by se měly podporovat z veřejných prostředků. Dají se však opravdu mezinárodní investice se svými pozitivními efekty považovat za „veřejný statek“, který jednotlivé vlády budou nakupovat? Bohužel měřitelnost těchto pozitivních efektů není příliš spolehlivá a průkazná. Mezinárodní konkurence by v případě úplně volného trhu vyhnala výši pobídek do takových rozměrů, jaký představují právě pozitivní efekty. Pokud by například zahraniční investor hodlal vybudovat na zelené louce nový chemický závod a případné pozitivní externality by byly výrazně nižší než případné negativní externality, nabízí se podle obdobného způsobu uvažování naopak možnost postihnout tento typ PZI určitým daňovým zatížením. Podle Srholce¹¹⁸ empirické odhady dosud nepotvrdily existenci pozitivních externalit spojených s PZI. Nelze též věřit v dobročinnost mezinárodních firem projevující se dobrovolným technologickým transferem z jejich strany. Společnosti se spíše intuitivně snaží toto šíření minimalizovat prostřednictvím vlastnické kontroly, patentové ochrany apod. K oprávněnosti investičních pobídek zaměřených na zahraniční (nadnárodní)

---

¹¹⁷ SCHWARZ, J. *Problémové firmy v českém hospodářství v roce 2000*. [online]

¹¹⁸ SRHOLEC, M. *Přímé zahraniční investice v České republice. Teorie a praxe v mezinárodním srovnání*. str. 133

společnosti přidejme ještě názor Blomströma, podle kterého „pobídky mohou být oprávněné pouze tehdy, jestliže se zahraniční firmy odlišují od místních, poněvadž disponují nějakými specifickými nehmotnými aktivy, které mohou předat místním firmám. V tomto případě je osobní prospěch zahraničního investora menší, než je společenský přínos (včetně efektů přelévání)...“¹¹⁹ Tedy pokud investiční pobídky přilákají do určitého regionu zahraničního investora, například výrobce nábytku, a v tom samém regionu působí několik domácích společností v totožném oboru, neměli bychom tedy očekávat (*ceteris paribus*) rozsáhlé efekty přelévání na tuzemské producenty v tomto oboru, jediným podstatným výsledkem bude zvýšení konkurenčního tlaku na trhu práce a případně na trhu výrobků, pokud se jedná o typ zahraniční investice vyhledávající trh.

Jako argument pro aktivní hospodářskou politiku na poli PZI je často zmiňováno odstranění informační asymetrie. Vychází se zde z předpokladu, že investoři ze zahraničí mívají nedostatečné či zkreslené informace o pozitivních či negativních investování v tuzemské ekonomice či v konkrétním regionu a vláda by jim měla tento nedostatek napravit různými informačními a marketingovými kampaněmi a vytvořením specializované agentury sloužící k tomuto účelu. Do tábora obhájců investičních pobídek pro zpracovatelský průmysl se v souvislosti s probíhající diskuzí o zrušení investičních pobídek přidala např. česká pobočka společnosti KMPG. Podle jejího názoru by zrušení IP znamenalo zhoršení obrazu ČR, vzhledem k tomu, že pobídky v boji o zahraniční kapitál stále hrají důležitou marketingovou roli. KMPG¹²⁰ udává, že nevýrobní high-tech projekty mohou vznikat jediné „postupně na základech široké a kvalitní výrobní základny.“ Společnost provedla v roce 2008 průzkum investičních pobídek ve zpracovatelském průmyslu, podle jehož výsledků by se jen 26,9 % investic na zelené louce uskutečnilo bez investičních pobídek, pro 31,3 % investorů měly investiční pobídky zcela zásadní vliv a podle dalších 13,4 % investorů poskytování investičních pobídek ovlivnilo region, do kterého investovali. Z dalšího zjištění průzkum vyplývá, že 71 % dotazovaných společností považuje investiční pobídky jako prospěšné a užitečné pro ČR a podporu jejich rozšíření i na menší firmy. K opačným výsledkům průzkumu mezi zahraničními investory došli ve své studii MALLYA, KUKULKA a

---

¹¹⁹ BLOMSTRÖM, M. *The Economics of International Investment Incentives*. [online] str. 16. Vlastní překlad.

¹²⁰ LINHART, J. *Investiční pobídky – výsledky komplexního průzkumu*. KMPG Česká republika. [online]

JENSEN, kteří se zabývali náklady a přínosy investičních pobídek ve zpracovatelském průmyslu v České republice. Negativní stanovisko k investičním pobídkám hájí skupina drobných a středních podnikatelů. Tato zájmová skupina dlouhodobě na systému investičních pobídek trvá, poněvadž nastavení dolní hranice podporované investice prakticky vylučovalo jejich zprvu úplnou, v současnosti částečnou účast. Právě zmíněná oblast se stala předmětem jejich kritiky investičních pobídek. Výsledkem je neustálé posouvání spodního limitu požadavku na výši investice. V současnosti je hranice rozdělena podle okresů na tři skupiny, s investicí minimálně 50, 60 a 100 mil. Kč. Petra Kužel, prezident Hospodářské komory ČR, k současnému vládnímu návrhu na snížení limitu na 20 mil. Kč dodal: „*Stanovený minimální hodnotový limit ve výši 20 milionů korun je příliš vysoký a znevýhodňuje tak malé a střední podniky. Hospodářská komora požaduje, aby tento limit pro možnost udělení investiční pobídky byl výrazně snížen, a to na minimální hodnotový limit ve výši 3-5 milionů korun.*“¹²¹ Obdobné postoje zaujímá i Unie malých a středních podniků ČR. Podle jejího předsedy Davida Šeicha „*Investiční pobídky měly smysl v době, kdy ČR trápila vysoká nezaměstnanost plynoucí z restrukturalizace hospodářství a bylo nutné podpořit výstavbu nových projektů na našem území. Zásadní chybou ale bylo, že pobídky nedoprovázela odpovídající podpůrná politika pro MSP u nás.*“¹²²

Z pohledu efektivnosti se může jevit selektivní podpora jednotlivých investorů jako nejvhodnější. Čím vyšší selektivnost, tím roste efektivnost pobídek. Pokud by například stát podpořil příchod pouze několika velkých zahraničních investorů do vybraných odvětví ekonomiky, tak na jedné straně ušetří finanční prostředky spojené s poskytnutím investičních pobídek dalším zájemcům a s náklady na administrativu, a na straně druhé právě velké investice mohou přilákat celou řadu zahraničních subdodavatelů napojených na tuto investici. Tak jako se to stalo v případě vybudování závodu TPCA v Kolíně či Hyundai v Nošovicích. Příchod významného investora se může stát i impulsem¹²³ pro jiné, váhající zahraniční investory, pro které znamená zvýšení bezpečnosti investice v dané zemi. Selektivní podpora investování v určitém odvětví či určitých firem je však také spojena

---

¹²¹ Hospodářská komora ČR: *HK k problematice novely zákona o investičních pobídkách* [online]

¹²² Unie malých a středních podniků ČR: *Stanovisko Unie malých a středních podniků k úpravě investičních pobídek* [online]

¹²³ Často se hovoří o tzv. efektu sněhové koule či efektu vlajkové lodi.

s nebezpečím nesprávného „vybírání šampiónů“. Nebezpečí představují cílené pobídky, zpravidla na konkrétní odvětví. Princip je založen na předpokladu, že CzechInvest, resp. stát, dokáže vybrat investora lépe než trh, čili disponuje kvalitnějšími informacemi o budoucím vývoji globální ekonomiky a dokáže ohodnotit investici lépe než samotní podnikatelé. Některé negativní dopady se totiž mohou projevit až v dlouhodobém horizontu. Často se hovoří o velké závislosti české ekonomiky na automobilovém průmyslu, který vytváří mimo jiné velkou část vývozu. Případný propad poptávky v tomto segmentu pak citelně pocítí právě automobiloví výrobci a subdodavatelé a přes multiplikační efekty následně celá ekonomika. Současná globální recese takovou situaci do jisté míry přivodila. Hospodářská politika zaměřená na aktivní podporu PZI by musela být v případě vybírání vítězů velmi pružná v reakci na signály z trhu, aby mohla cílení pobídek dostatečně rychle zrevizovat. Pokud se ovšem pro upřednostňování daného odvětví ve formě investičních pobídek odvětví rozhodne vícero zemí, konkurenční boj sníží potenciální výhody a může vést dokonce k vybudování nadbytečných kapacit. Takové podporování investic ve velkém rozsahu může vést až ke globálně neefektivní alokaci zdrojů; dochází k realizaci i těch investic, které by jinak nebyly rentabilní. Transparentnost, resp. netransparentnost, při udělování investičních pobídek, je zdůrazňována jejich odpůrci a kritika spojená s často neprůhledným zadáváním veřejných zakázek jim v tomto do jisté míry dává za pravdu. Průběh vyjednávání a jeho výsledky jsou často veřejnosti utajeny. Samozřejmě že se vláda snaží zamlžit před svými zahraničními konkurenty jednotlivé výhody, které poskytla investorovi. Veřejnost se tak nemusí vůbec dozvědět, jaké jsou celkové náklady na přilákání zahraničního investora. Z globálního pohledu je skeptický názor Blomströma,¹²⁴ podle kterého *empirické výzkumy ukazují, že mezinárodní investiční pobídky mají pouze omezenou roli na určení mezinárodní struktury PZI*. Vyspělejší země Evropské unie, které mají omezené možnosti poskytování investičních pobídek, dosahují v řadě případů vyšších přílivů PZI než země méně vyspělé, s vyšší podporou investic. Dotace a daňové úlevy jsou placeny ostatními daňovými poplatníky, jenž však od státu nedostanou žádnou investiční pobídku. Zvýšené daně se pro ně stávající nákladovou položkou a mohou odradit ty potenciální investory, kteří na pobídky naopak z různých důvodů nedosáhnou. Investiční pobídky jsou

---

¹²⁴ BLOMSTRÖM, M. *The Economics of International Investment Incentives*. [online] str. 6

formou prémie pro investory při generování zisku, který je stále více repatriován do zahraničí. U zemí, jejichž ekonomický boom byl založen na přilákání zahraničních investorů, jako je např. Irsko, dochází k poměrně značnému rozdílu mezi hrubým národním důcho-dem (HND) a hrubým domácím produktem (HDP), který např. Sereghyová¹²⁵ uvádí pro Irsko ve výši 16 % a podle Srholce¹²⁶ byl v této zemi HND nižší než HDP o zhruba 20 %. Tento rozdíl je dán zejména přesuny zisků podniků,¹²⁷ jenž mají zahraničního vlastníka, do domovské země své mateřské společnosti. Irsko je země s poměrně velmi malým zdaněním příjmů PO. Díky tomu sice menší díl zisku zůstane ve státním rozpočtu a větší část zisku odečte ze země, na druhé straně ale nižší sazba daně láká nadnárodní společnosti zdaňovat své podnikové zisky právě v zemích s výhodnějším korporátním zdaněním. Rovněž malá otevřená ekonomika jakou je Česká republika se postupně blíží do obdobné situace. Zatímco čeští politici se v předchozích letech rádi chlubili rostoucím HDP, pak údaje o HND jsou jaksi opomíjeny či se o nich vůbec nemluví. Podle Vojtěcha Sedláčka¹²⁸ je český HND nižší za posledních pět let o 6-5 % než HDP, za rok 2007 dosáhla ztráta tzv. prvotních důchodů 6 % a byla po Maďarsku nejvyšší ve střední Evropě.

Jak podotýká Janáček,¹²⁹ pak PZI, u nichž jsou hlavním motivem výhodné akvizice či využití kvalifikované pracovní síly v kombinaci s nižší cenovou hladinou, připlynou jak v případě existence pobídek pro zahraniční investory, tak při jejich absenci. Příliv PZI do ČR v první polovině 90. let je, jak již bylo uvedeno dříve, ve srovnání s pozdějšími hodnotami zřetelně nižší. Pokud bychom srovnaly české výsledky např. se Španělskem a Portugalskem, tehdejšími novými členskými zeměmi EU, tak vyjádřeno podílem PZI na HDP je průměrná hodnota¹³⁰ v letech 1993-1998 v případě ČR 3,6 %, ¹³¹ zatímco výše uvedené země z Pyrenejského poloostrova dosáhly v letech 1991-1996 výsledku 1,4 %, resp. 2,5 %.

---

¹²⁵ SEREGHYOVÁ, J. *Vybrané makroekonomické a mikroekonomické aspekty přímých zahraničních investic realizovaných ve zpracovatelském průmyslu střeoevropských transformačních zemí.* [online] str. 11-12

¹²⁶ SRHOLEC, M. *Přímé zahraniční investice v České republice. Teorie a praxe v mezinárodním srovnání.* str. 82

¹²⁷ Vedle repatriace zisků jsou rozdíly dále způsobeny odlivem prvotních důchodů ve formě mezd či úroků. Srholec rozdíl mezi HDP a HNP připisuje z velké části bilanci výnosů z PZI. [SRHOLEC, M. *Přímé zahraniční investice v České republice.* str. 82]

¹²⁸ SEDLÁČEK, V. *Česká ekonomika v roce 2008.* Bulletin CES VŠEM č. 02/2009. [online] str. 2

¹²⁹ JANÁČEK, K. *Zahraniční investice a český trh práce.* 16. únor 2006. [online]

¹³⁰ BENÁČEK, V. *FDI, INTERNATIONAL TRADE AND THE ADJUSTMENT TO WORLD MARKETS IN A SMALL OPEN ECONOMY OF TRANSITION: THE CASE OF CZECH ECONOMY* [online] str. 5

¹³¹ Podíl PZI na HDP převeden na USD pomocí běžného směnného kurzu.

Stimulovat příliv PZI do země můžeme širokou škálou prostředků. Motivace může mít podobu příznivé daňové politiky, výhodného odpisování, nastavení systému sociálního a zdravotního pojištění, které přímo či nepřímo ovlivňuje pracovní náklady. Další stimuly jsou státní dotace a úvěry, které buď stát přímo poskytuje, či se za ně zaručuje. Pozitivní stimul je rovněž kvalitní infrastruktura, kdy např. stát vybuduje nové dopravní komunikace do dané lokality, výstavba průmyslových zón připravených v dostatečném množství a kvalitě či poradenská činnost státních orgánů. V případě rozvinuté země za jakou by se měla Česká republika považovat, je dalším stimulem, ne-li dokonce nezbytnou podmínkou, efektivní veřejná správa a čitelná legislativa a fungující justice. Evropská komise k tomuto výstižně dodává: „*Státní podpora v podobě podpory investic není jediným nástrojem politiky, který mají členské státy k dispozici pro podporu investic a tvorby pracovních míst v znevýhodněných oblastech. Členské státy mohou ve skutečnosti využít obecná opatření jako rozvoj infrastruktury, zvýšení kvality vzdělávání a odborné přípravy, nebo zlepšení celkového podnikatelského prostředí.*“¹³²

V konečném důsledku investiční pobídky mohou být důležitým kritériem pro rozhodování zahraničního investora o umístění své investice, ale zdaleka nejsou tím nejdůležitějším.. Asi těžko by se například rozhodla nadnárodní pivovarnická společnost upřednostnit výstavbu nového pivovaru v takovém Pákistánu před Čínou jen na základě obzvláště štědré investiční pobídky ze strany pákistánských úřadů. Taková investice v oblasti geopoliticky velmi nestabilní, s minimální bezpečností zahraničních osob, s nízkým odbytem na místním trhu a značnými transportními náklady do jiných zemí, by byla velmi riziková a sebelepší investiční pobídka by ji nedokázala podpořit. Investiční pobídky mají svůj význam zejména ve chvíli, kdy investorovi po vyhodnocení vlastních kritérií zbylo místo jednoho nejvhodnějšího místa několik lokalit, které nabízejí základní podmínky pro investici na přibližně stejné úrovni. Dejme tomu, že se investor rozhoduje mezi státy střední Evropy Českou republikou, Maďarskem, Polskem a Slovenskem. Právě v této chvíli pak může investor vzít do úvahy investiční pobídky, které by mohl obdržet od jednotlivých států. Mnohdy se také stává, že se do konkurenčního boje o získání zahraničního investora zapojí hned několik regionů z jednoho státu, které pak vedle národních investičních pobídek nabí-

---

¹³² Evropská komise: *Pokyny k podrobnému posouzení regionální podpory pro velké investiční projekty*

zejí jiné výhody. Dále se zastavme na chvíli u dvou důležitých dopadů investičních pobídek, které se mohou projevit zejména na regionální a obecní úrovni. Jedná se o nezaměstnanost a nerovné podmínky na trhu.

4.3.1 Investiční pobídky a nezaměstnanost

K tématu nezaměstnanosti jsem se věnoval už v souvislosti s dopady PZI. Níže tedy jen několik souvislostí mezi investičními pobídkami a ne/zaměstnaností. Některé. V paragrafu § 111 Zákona o zaměstnanosti (68/2009 Sb.) je uvedeno následující: „*Investiční pobídky jsou nástrojem aktivní politiky zaměstnanosti, kterým se u zaměstnavatele, kterému bylo vydáno rozhodnutí o příslibu investiční pobídky podle zvláštního právního předpisu, hmotně podporuje a) vytváření nových pracovních míst b) rekvalifikace nebo školení nových zaměstnanců.*“

Investiční projekty, podpořené pobídkami, vytvářejí nová pracovní místa, která jsou z velké části obsazena cizinci, tvrdí k výsledkům investičních pobídek na poli zaměstnanosti Zamrazilová.¹³³ Takto vynaložené finance českých daňových poplatníků pak spíše řeší nezaměstnanost jiných zemí. Dále sice dochází k vytvoření nových pracovních míst v případě podpořených investic a zaměstnání českých pracovníků, ale vedle toho mohou ubývat pracovní místa u konkurenčních podniků, které investiční podporu ze strany státu nedostaly. V případě podporování zaměstnanosti u technologicky náročných projektů si potřební pracovníci s vyšší kvalifikací dokáží najít uplatnění na trhu práce poměrně snadno a tak by umělá podpora státu v jednotlivých odvětvích mohla vést převážně k nárůstu platů u daných profesí. Podle Zamrazilové¹³⁴ neexistuje prakticky souvislost mezi relativní zásobou PZI a mírou nezaměstnanosti jak na úrovni krajů, tak okresů. Těž Janáček¹³⁵ tvrdí, že na makroekonomické úrovni nelze prokázat žádný pozitivní vztah mezi vývojem nezaměstnanosti a intenzitou přílivu PZI na celostátní i okresní úrovni. Naopak „vývoj nezaměstnanosti v České republice byl a je určován zejména strukturálními faktory a samozřejmě též prů-

---

[online] str. 5

¹³³ ZAMRAZILOVÁ, E. in KADEŘÁBKOVÁ, A. a kol. *Růst, stabilita a konkurenceschopnost III. Česká republika v globalizované a znalostní ekonomice*. str. 179

¹³⁴ ZAMRAZILOVÁ E. in KADEŘÁBKOVÁ, A. A kol. *Růst, stabilita a konkurenceschopnost III. Česká republika v globalizované a znalostní ekonomice*. str. 174

¹³⁵ JANÁČEK, K. *Zahraniční investice a český trh práce*. 16. únor 2006. [online]

*během hospodářského cyklu.*¹³⁶ Regiony s vyšší zásobou PZI na pracovníka nabízejí sice více volných pracovních míst, ale i při vysoké regionální nezaměstnanosti mají zahraniční investoři často problém nalézt dostatek kvalitních zájemců o práci, načež je musí obtížně hledat v okolních regionech, v případě velkých investičních projektů i v zahraničí. Tento nepříznivý stav je dán na jedné straně už zmíněnými náročnými požadavky na kvalifikaci uchazečů u technologicky náročných společností a na druhé straně málo placenými místy, o které není zájem a kde panuje vysoká fluktuace pracovníků. Z tohoto se dá vyvozovat na strukturální nedostatky na trhu práce spojenými s dlouhodobou nezaměstnaností.

Zajímavé údaje přinesl dokument *Výsledky analýzy dopadů investičních pobídek v Moravskoslezském kraji od společnosti Deloitte a Královéhradeckém kraji*, který vypracovala Deloitte společně s CzechInvestem. Podle této zprávy obsadili např. v roce 2001 přes 50 % z nově vytvořených pracovních míst u projektů podpořených investičními pobídkami v Moravskoslezském kraji (MSK) zaměstnanci přetahovaní z jiných společností. Tento údaj je extrémní, v dalších letech vykazuje již postupné zlepšení a zjištěné hodnoty pocházejí pouze z relativně nevelkého počtu tázaných společností.¹³⁷ Na druhou stranu Moravskoslezský kraj vykazuje dlouhodobě nadprůměrné hodnoty nezaměstnanosti a proto lze očekávat, že v krajích s nižší mírou nezaměstnanosti bude problém s přetahováním zaměstnanců dosahovat větších rozměrů. Tabulka 19 na následující stránce uvádí již výše zmíněné výsledky analýzy dopadů investičních pobídek v uvedených krajích v letech 1998 až 2005.

---

¹³⁶ JANÁČEK, K. *Zahraniční investice a český trh práce*. 16. únor 2006. [online]

¹³⁷ V Moravskoslezském kraji obdrželo a skutečně čerpalo k 31.12.2004 investiční pobídky 18 firem. Z 18 hodnocených investic dalo souhlas s poskytnutím údajů o své společnosti 15 investorů a kompletní údaje pak poskytlo jen 12 investorů.

Tabulka 19 Dopad investic čerpajících pobídky na vybrané ekonomické veličiny Moravskoslezského kraje (MSK) a Královéhradeckého kraje (HKK)

Rok	1999		2000		2001		2002		2003		2004		2005
Kraj	MSK	HKK	MSK	HKK	MSK	HKK	MSK	HKK	MSK	HKK	MSK	HKK	HKK
Vytvořená pracovní místa (kumulativně)	146	322	245	1048	517	1349	1121	1746	2046	2153	3657	2317	3103
Vytvořená pracovní místa u investorů snížená o vliv přetahování zaměstnanců a dojíždění (kumulativně)	145	88	243	238	371	420	736	707	1340	909	2500	972	1381
Přetahování zaměstnanců (v % z vytvořených p. míst u investorů)	N/A	72,1	N/A	77,9	52,7	36,4	34,4	23,3	37,5	43,7	27,3	56,3	45,4
Vytvořená pracovní místa u dodavatelů	288	261	107	192	483	306	1214	420	2678	253	2320	358	425
CELKEM	433	349	350	429	853	726	1977	1127	4017	1162	4820	1330	1806
Poměr p. míst u dodavatelů k p. místům u investorů	1,99	2,99	0,44	0,81	1,33	0,73	1,59	0,59	2,00	0,28	0,93	0,37	0,31

Pramen: DELOITTE. Výsledky analýzy dopadů investičních pobídek v Moravskoslezském kraji. CZECHINVEST, DELOITTE. Výsledky analýzy dopadů investičních pobídek v Královéhradeckém kraji. vlastní úprava.

4.3.2 Investiční pobídky a nerovné podmínky na trhu

V poměrně známou kauzu vyústil případ přiznání investiční pobídky firmě Schwan Stabilo Cosmetics. Tato dceřiná společnost německé matky zabývající se mj. výrobou kancelářských potřeb a kosmetických přípravků úspěšně zažádala o investiční dotaci. Následně se strhla vlna kritiky ze strany českého konkurenta, společnosti Koh-i-noor Hardtmuth. Ředitel podniku Bříza k tomu uvedl pro týdeník Ekonom: „Postavili fabriku patnáct kilometrů od nás - zcela logicky. Potřebovali know-how a lidi, kteří byli schopni vyrábět tužky. Nekritizují to z hlediska Schwanu, já bych udělal jako manažer asi to samé. Kritizují politiku státních pobídek, protože oni na tu fabriku dostali půl miliardy. My zaměstnáváme 2500 lidí a nedostali jsme ani korunu. Při žádosti o dotaci nám odpověděli, že musíme zřídít

nová pracovní místa.”¹³⁸ Obdobně vlna kritiky dolehla na schválení investiční dotace pro Plzeňský Prazdroj¹³⁹ v roce 2006. Tento přední výrobce piva, který ovládá kolem 50 % domácího trhu s pivem, získal investiční pobídku ve výši více než 680 milionů korun.¹⁴⁰ Dotace měla být určena na rekonstrukci a zvýšení objemu stáčírny a tím oficiálně na podporu vývozu piva. De facto se ale jedná o podpora na pokračující expanzi této dominantní společnosti na českém pivním trhu. Jde totiž o jedinou stáčírnu v pivovaru, ve které se stáčí nejen pivo putující na export, ale i na domácí trhy. A podíl lahví putující na export by neměl tvořit významnější roli na celkovém objemu stočených lahví. Podle sdělení Ministerstva průmyslu a obchodu ČR udělení pobídky Úřad na ochranu hospodářské soutěže „podmínil tím, že společnost umístí svou produkci na zahraniční trh a podpoří tvorbu pracovních míst v regionu. Tyto požadavky však nebyly v rozhodnutí MPO o udělení pobídky zohledněny, protože přesahovaly rámec zákona o investičních pobídkách.“¹⁴¹ Podobných případů se vyskytla v České republice v uplynulých letech celá řada; zavedené české podniky si stěžují na zpravidla zahraniční konkurenci. Do této chvíle na tom není nic špatného. Vždyť přeci konkurenční prostředí prospívá jak individuálnímu spotřebiteli, tak ekonomice jako celku. Potíž nastává, pokud investor získá investiční pobídku na založení či rozšíření podniku v oboru a hlavně pak v lokalitě, kde už působí obdobný subjekt. Ten se může oprávněně cítit investičními pobídkami poskytnutými konkurenci poškozen. V oblasti konkurenčního prostředí tedy můžeme ohodnotit dopad poskytování IP jako negativní.

Rámeček 2 Investiční pobídky v době krize

V předchozích letech zažila Česká republika období významného hospodářského růstu; byl to čas, který dopřával přílivu PZI. Globální ekonomická recese však způsobila razantní pokles přílivu zahraničních investic a navíc zasáhla i ekonomické projekty podpořené investičními pobídkami. Nastává snad doba, kdy ekonomové zabývající se regionální problematikou budou muset řešit nové problémy spojené s odchody zahraničních investorů?

¹³⁸ FILIPOVÁ, H., DOLEJŠ, R. *Českou fabriku živí Čína*. [online]

¹³⁹ Společnost je vlastněna jihoafrickým výrobcem piva SABMiller

¹⁴⁰ Jedná se o možnost uplatnit v následujících 10 letech slevu na dani z příjmů ve výši 688 mil. Kč, za podmínky vlastní investice společnosti ve výši 1,5 mld. Kč a navíc podle vyjádření MPO „firma však tuto slevu může uplatnit pouze z té části zisku, kterou vytvoří navíc oproti daňové povinnosti v předchozích letech. Pokud se firmě nepodaří zvýšit svůj zisk, tedy vyrábět více, investovat, exportovat, zaměstnávat více lidí, nebude mít možnost slevu na dani využít“

O náklady spojené s přilákáním přímé zahraniční investice do daného regionu se zpravidla podělí celý stát, ovšem dopady spojené s jeho odchodem pocítí hlavně samotný region. Nezávisle na globální recesi odchází jednak část zahraničních investorů v důsledku vyčerpání investičních pobídek, resp. pokud někde jinde v zahraničí obdrží větší ranec výhod, další část odchází v důsledku stále rostoucích nákladů na práci. Tento proces souvisí s postupnou přeměnou našeho státu na hospodářsky vyvinutou zemi, jejíž komparativní výhodou už není velmi levná pracovní síla.

Zdá se, že současná hospodářská recese pouze urychlí odchod investic orientovaných právě na nízkou cenu výrobního faktoru práce. Podle Petra Němce z advokátní kanceláře PRK Partners *bude mít problémy až 30 % investorů se splněním svých podmínek, za kterých získali dotaci.*¹⁴² Opačný názor na danou situaci má ředitelka CzechInvestu Alexandra Rudyšarová,¹⁴³ podle které *společnosti Hitachi, Arjowiggins, Alcoa Fujikura, Graziano Transmissioni a Celestica, jenž zatím*¹⁴⁴ *Česko úplně nebo částečně opustily a na jejichž investicích CzechInvest spolupracoval, propustily celkem asi 1500 lidí, část z nich ale vzápětí převzaly další firmy.* U další části firem, které obdržely pobídky, hrozí, že nedokážou splnit požadavek udržet počet nových pracovních míst po dobu pěti let a přijdou tak o pobídky vyplacené na takto nově vzniklá pracovní místa. Vzhledem k nastavení investičních pobídek by i v případě částečného nedodržení slíbeného počtu nově zaměstnaných osob musely vrátet celou dotaci poskytnutou na tyto pracovní místa.

4.4 Náklady investičních pobídek

Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR ve svém materiálu Vyhodnocení investičních pobídek ve zpracovatelském průmyslu¹⁴⁵ uvádí, že v letech 2000 – 2005 z celkové skutečné veřejné podpory se 75 % vztahovalo na uplatněnou slevu na daň z příjmu právnických osob a 25 % tvořila čerpaná hmotná podpora na tvorbu pracovních míst. Toto je však pouze jen část nákladů spojených s přilákáním zahraničního investora do České republiky. Co třeba

¹⁴¹ Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR. Udělení investiční pobídky Plzeňskému Prazdroji, a.s. [online]

¹⁴² ŠPERKEROVÁ, A. M., JUNEK, A. *Odpustky hříšným investorům*. Ekonom. str. 26

¹⁴³ HOLUŠA, J. *Hromadný úprk zahraničních firem se nekonal*. E15.cz. [online]

¹⁴⁴ Článek publikován 7.12.2009

¹⁴⁵ MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU ČR. *Vyhodnocení systému investičních pobídek ve zpracovatelském průmyslu*. 2006 [online] str. 7

náklady spojené s poskytnutím levnějších pozemků či vybudování inženýrských sítí apod. Vždyť jen vybudování infrastruktury průmyslové zóny Triangle¹⁴⁶ spolklo dosud více než jednu miliardu Kč. V poněkud horší situaci se ocitl Kolín. V rámci boje o to, aby za městem mohla vyrábět automobily továrna TPCA (společný podnik automobilek Toyota, Peugeot a Citroën), Kolín neváhal a k běžným investičním pobídkám přidala i závazek připravit společně se státem pro investora i průmyslovou zónu a navíc se zavázal postavit 850 bytů¹⁴⁷ pro zaměstnance automobilky. Když k tomu připočteme novou čistírnu odpadních vod a kanalizaci, výsledkem byl dluh města ve výši 1,1 mld. Kč. Důsledkem vysokého zadlužení města byl mimo jiné odprodej některých městských podniků a omezení investičních činností města, které se protáhne zřejmě na dlouhou dobu. Přínosy samotného automobilového závodu pro město zde ponechme stranou, lze jen vyslovit otázku, zda by takto vynaložené peníze města nešlo investovat účelněji.

Samotné hodnocení nákladů a přínosů investičních pobídek pravidelně vypracovávané Ministerstvem průmyslu a obchodu se přiklání na tu či onu stranu podle aktuální politické příslušnosti ministra, resp. celé vlády. Z tohoto důvodu je třeba brát závěry podobných „analýz“ s odstupem. Rovněž další vyhodnocení investičních pobídek zájmovými spolky typu Sdružení pro zahraniční investice¹⁴⁸ nepředstavují nezaujatý zdroj údajů. Studii zabývající se vyhodnocením investičních pobídek v České republice vypracovali v roce 2004 již

---

¹⁴⁶ Strategická průmyslová zóna Triangle v blízkosti Žatce je příběh sám o sobě. Triangle o rozloze přes 360 hektarů měla za konečný cíl zaměstnat na své ploše cíl 15-20 000 pracovníků, čemuž se dosud zdaleka kvůli různým peripetiím ani nepřiblížila. Přes problémy s výstavbou, sanací ekologických zátěží a nekonečného hledání strategického investora až po obtíže s dvěma hlavními společnostmi obývající zónu. Těmito byli výrobci elektroniky a elektrotechniky IPS Alpha a HITACHI. Podle seznamu projektů podpořených pobídkami, který zveřejnil CzechInvest, měla společnost IPS Alpha Technology Europe investovat téměř 3 mld. Kč a zaměstnat 2100 osob a společnost Hitachi Home Electronics pak 2,5 mld. Kč a 2000 osob. Pokud jde o IPS Alpha, tak počet jejich zaměstnanců dosáhl max. 1400 osob, na začátku roku 2009 bylo propuštěno 400 zaměstnanců a v lednu 2010 dalších 200 zaměstnanců. Hitachi ukončil výrobu v roce 2009 a propustil všech 800 zaměstnanců; slibovaného počtu zaměstnaných osob nikdy nedosáhl. Částečnou náplastí může být, že Hitachi vrátila část investičních pobídek a zapojila se do hledání vhodného náhradníka na svoje místo. Tímto náhradníkem se stala společnost Panasonic AVC Networks Czech, která ovšem zaměstnala pouze 300 osob. Tímto nelze kritizovat výše uvedené společnosti za jejich rozhodnutí opustit, resp. omezit výrobu v dané lokalitě. Lze jen upozornit na situaci, kdy i poskytnuté investiční pobídky nemohou zabránit předčasnému odchodu nalákaných investorů. Následné multiplikační rozšíření na regionální dodavatele a odběratele pak může vést ke vzniku nových regionálních problémů a disparit.

¹⁴⁷ Tyto výdaje města nejsou zahrnuty do veřejné podpory poskytnuté TPCA z veřejných zdrojů

¹⁴⁸ Sdružení pro zahraniční investice (AFI) si nechalo od společnosti Patria Finance zhotovit analýzu Dopad investičních pobídek na českou ekonomiku, která je častým zdrojem kritiky (např. Bolcha, P., viz. níže). Ze závěrů této zprávy vyplývá, že např. celkový dopad investičních pobídek na míru nezaměstnanosti je odhadován v roce 2006 na 3,1 p.b.

zmínění autoři Mallya, Kukulka a Jensen.¹⁴⁹ Podle této analýzy by v případě pesimistické varianty znamenalo každé vytvořené pracovní místo v rámci investičních pobídek v letech 1993-2002 ztrátu 1,242 mil. Kč a v případě optimistického scénáře zisk 0,142 mil. Kč. Střední varianta, zdá se, bude ležet spíše ve ztrátovém pásmu. V příloze 23 je uvedena tabulka s podrobnějším vysvětlením obou variant. Bližší seznámení s fiskálními dopady investičních pobídek poskytuje např. Bolcha,¹⁵⁰ který se též zabývá problematikou výpočtu dopadů v již existujících analýzách.

4.5 Analýza investičních pobídek ve zpracovatelském průmyslu

Nyní se dostáváme ke kapitole zabývající se analýzou investičních pobídek ve zpracovatelském průmyslu. Podívejme se postupně na jejich diferenciaci podle sektorů, regionů a typů poskytnutých dotací a úlev. Většina základních údajů o investičních pobídkách pochází z veřejně dostupných webových stránek CzechInvestu. Ten se ve kvalitě poskytovaných dat v minulém roce značně zlepšil a údaje jsou poměrně rychle aktualizovány. Pokud zahraniční investoři, kteří získali IP, ještě před splněním investičních podmínek opouštějí Českou republiku, tak jejich investice a vytvořená pracovní místa nejsou zpravidla¹⁵¹ zahrnovány do celkové statistiky CzechInvestu. Statistika rovněž nezahrnuje investice společností, kterým byly investiční pobídky přislíbeny, ale které je nakonec z různých důvodů nečerpaly. Na druhé straně CzechInvest získává údaje o investicích a nově vytvořených pracovních místech v rámci jednotlivých projektů podpořených IP z investičních záměrů, podaných agentuře přímo investorem.

Skutečné údaje tak mohou být nadhodnoceny či podhodnoceny. Objemy investovaných prostředků považuji za vhodnější vyjadřovat v českých korunách, vzhledem ke značné volatilitě kurze koruny vůči euru či dolaru. Tyto údaje jsou uváděny v běžných cenách, tudíž nezohledňují inflační či deflační dopady. Investiční pobídky ve zpracovatelském průmyslu v letech 1998-2009 byly uděleny 568 společnostem. CzechInvest uvádí hodnotu investic

---

¹⁴⁹ MALLYA, T. J. S., KUKULKA, Z., JENSEN, C. *Are incentives a good investment for the host country? An empirical evaluation of the Czech National Incentive Scheme.* [online]

¹⁵⁰ BOLCHA, P. *O výpočte fiškálneho dopadu investičnej podpory.* [online]

¹⁵¹ Jednou z černých výjimek je zahrnutí investice LG.Philips v Hranicích na Moravě, která na žebříčku nově vytvořených pracovních míst v rámci IP, vytvořeném CzechInvestem, figuruje na třetím místě s přislíbenými 3 250 zaměstnanci, i když reálně pracovních míst nikdy nebylo vytvořeno více než 1500.

těchto projektů na zhruba 530 mld. Kč. Strop veřejné podpory u zmíněných projektů¹⁵² činí 157,6 mld. Kč; čili všechny formy investičních pobídek a ostatní veřejná podpora by neměla překročit tuto částku. Počty projektů podpořených investičními pobídkami znázorňují na další stránce přiložená tabulka 20 a graf 4. V prvních třech letech se jedná jen o relativně malé množství projektů, které postupně narůstá. Od roku 2001 se jejich počet pohybuje stabilně mezi třiceti až šedesáti ročně. Výraznější vychýlení směrem nahoru nastalo pouze v letech 2006 a 2008, kdy byl také dosažen nejvyšší objem investic podpořených IP. Vzhledem k přeměně České republiky na ekonomicky vyspělou zemi dochází i k postupné změně typu investic. Pokud se oprostíme od dopadů globální recese, docházelo v naší zemi k postupnému poklesu míry nezaměstnanosti a nárůstu průměrných mezd, resp. mzdových nákladů.

Toto jsou jedny z hlavních faktorů, které působí na další příliv nových velkých investic do zpracovatelského průmyslu. Dopady těchto změn se už pomalu projevují, a proto v příštích letech bychom už asi neměli očekávat, že CzechInvest přiláká podobně rozsáhlé investice s vysokými počty nových pracovních míst. Čtenáři nejen v tomto ohledu doporučuji přečíst si přílohu 5, ve které jsou umístěny vybrané otázky rozhovoru časopisu Ekonom s šéfem firmy Foxconn¹⁵³ CZ Jimem Changem. Na grafu 4 se lze povšimnout dopadu postupného snižování minimální výše investice, kterou lze podpořit investičními pobídkami. Zatímco v roce 1998 připadala v průměru na jeden projekt investice v extrémní výši přes čtyři miliardy Kč, v následujících letech docházelo k poklesu této hodnoty. Ta se až do roku 2005 vždy pohybovala kolem 1 miliardy, případně výše a právě od roku 2005 až do konce sledovaného spadla průměrná výše investice pod 1 miliardu Kč, přičemž v roce 2009 činila průměrná výše investice podpořená IP pouze zhruba 0,42 miliardy Kč.

---

¹⁵² Celkový strop veřejné podpory nezahrnuje čtyři desítky investičních projektů z let 1998-2000 u kterých CzechInvest nezveřejnil údaje o výši stropu veřejné podpory.

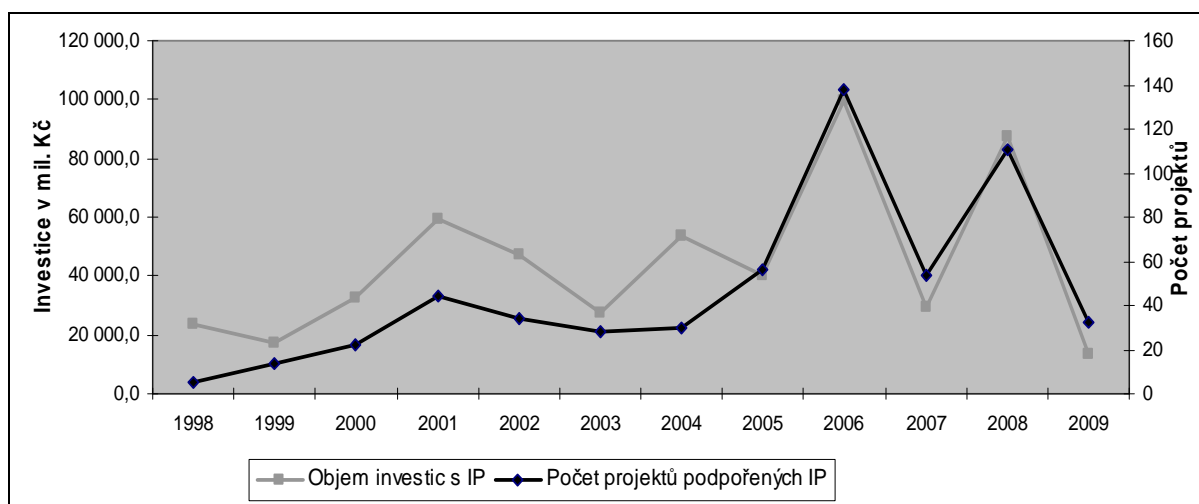
¹⁵³ Foxconn CZ je několik let za sebou druhý největší vývozců z ČR; export v roce 2008 činil 88,7 mld. Kč. Celkové výnosy pak dosáhly v témže roce 89,9 mld. Kč, což stačilo šesté místo mezi firmami.

Tabulka 20 Vývoj projektů s podpořenými a čerpanými investičními pobídkami ve zpracovatelském průmyslu 1998-2009

Rok rozhodnutí	1998	1999	2000	2001	2002	2003	
Investice (v mil.Kč)	23 323,1	16 935,9	32 280,5	59 378,5	47 428,7	27 730,9	
Počet projektů	5	14	22	44	34	28	
Počet prac. míst	1609	4490	10234	13209	7595	9534	
Rok rozhodnutí	2004	2005	2006	2007	2008	2009	CELKEM
Investice (v mil.Kč)	53 678,1	40 420,9	99 638,5	29 100,7	87 168,5	13 371,3	530 455,7
Počet projektů	30	56	138	54	111	32	568,0
Počet prac. míst	8389	9240	23558	7391	16832	8442	120523

Pramen: CzechInvest. Vlastní zpracování. Pozn. podle roku rozhodnutí o udělení investiční pobídky

Graf 4 Vývoj objemu investic u projektů s podpořenými a čerpanými investičními pobídkami ve zpracovatelském průmyslu 1998-2009

Pramen: CzechInvest. Vlastní zpracování. Pozn. podle roku rozhodnutí o udělení investiční pobídky

4.5.1 Diferenciace projektů s investiční pobídkou podle sektorů

Sektorová diferenciace investičních pobídek ve zpracovatelském průmyslu ukazuje výraznou roli sektoru „výroba dopravních prostředků“. Jak můžeme vidět také na tabulce 21, toto odvětví se podílí na zhruba třetinu na celkovém počtu všech projektů s obdrženými IP. Objem investic dosahuje ještě vyšších hodnot: takřka 254 mld. Kč se podílí 47,8 % na všech investicích s IP, čemuž také odpovídá podíl na nově vytvořených pracovních místech: 44,7 %. Podle četnosti projektů se ocitlo na druhém místě odvětví strojírenství

ze zhruba 15% podílem. Z hlediska objemu investic se strojírenství umístilo až na třetím místě se 7,6 %, poněvadž ho přeskočil sektor elektronický a elektrotechnický s 10,8 %. Při pohledu na slíbená vytvořená pracovní místa získala stříbrnou pozici opět elektronika a elektrotechnika s přibližně čtvrtinovým podílem na pracovních místech. Z tohoto můžeme usuzovat, že projekty spojené s výrobou dopravních prostředků dosahují větších rozměrů, pokud se týká o objem potřebných investic i požadavky na pracovní sílu. Totéž se dá říci i o sektoru elektroniky a elektrotechniky. Naopak sektor strojírenství představují menší projekty, resp. projekty méně náročné na investice a na počet pracovních míst.

Tabulka 21 Projekty s přislíbenými IP podle sektorů: duben 1998-14. leden 2010

Sektor	Počet firem	Firmy v %	Investice v mil. Kč	Investice v %	Nově vytvořená prac. místa	Pracovní místa v %
výroba dopravních prostředků	180	31,6	253 983,3	47,8	53 987	44,7
strojírenský	86	15,1	40 246,2	7,6	12 366	10,2
ostatní	59	10,4	34 214,3	6,4	5 441	4,5
gumárenský a plastikařský	52	9,1	28 139,5	5,3	6 646	5,5
elektronický, elektrotechnický	48	8,4	57 199,5	10,8	30 793	25,5
chemický a farmaceutický	43	7,6	35 717,5	6,7	3 167	2,6
potravinařský	28	4,9	16 259,0	3,1	2 630	2,2
kovozpracující	21	3,7	8 318,8	1,6	1 105	0,9
textilní	19	3,3	11 343,9	2,1	1 935	1,6
papírenský	13	2,3	12 933,1	2,4	536	0,4
dřevozpracující	13	2,3	12 288,4	2,3	1 728	1,4
sklářský	4	0,7	4 180,3	0,8	294	0,2
koksování a zpracování ropy	3	0,5	16 041,9	3,0	65	0,1
Celkový součet	569	100,0	530 865,7	100,0	120 693	100,0

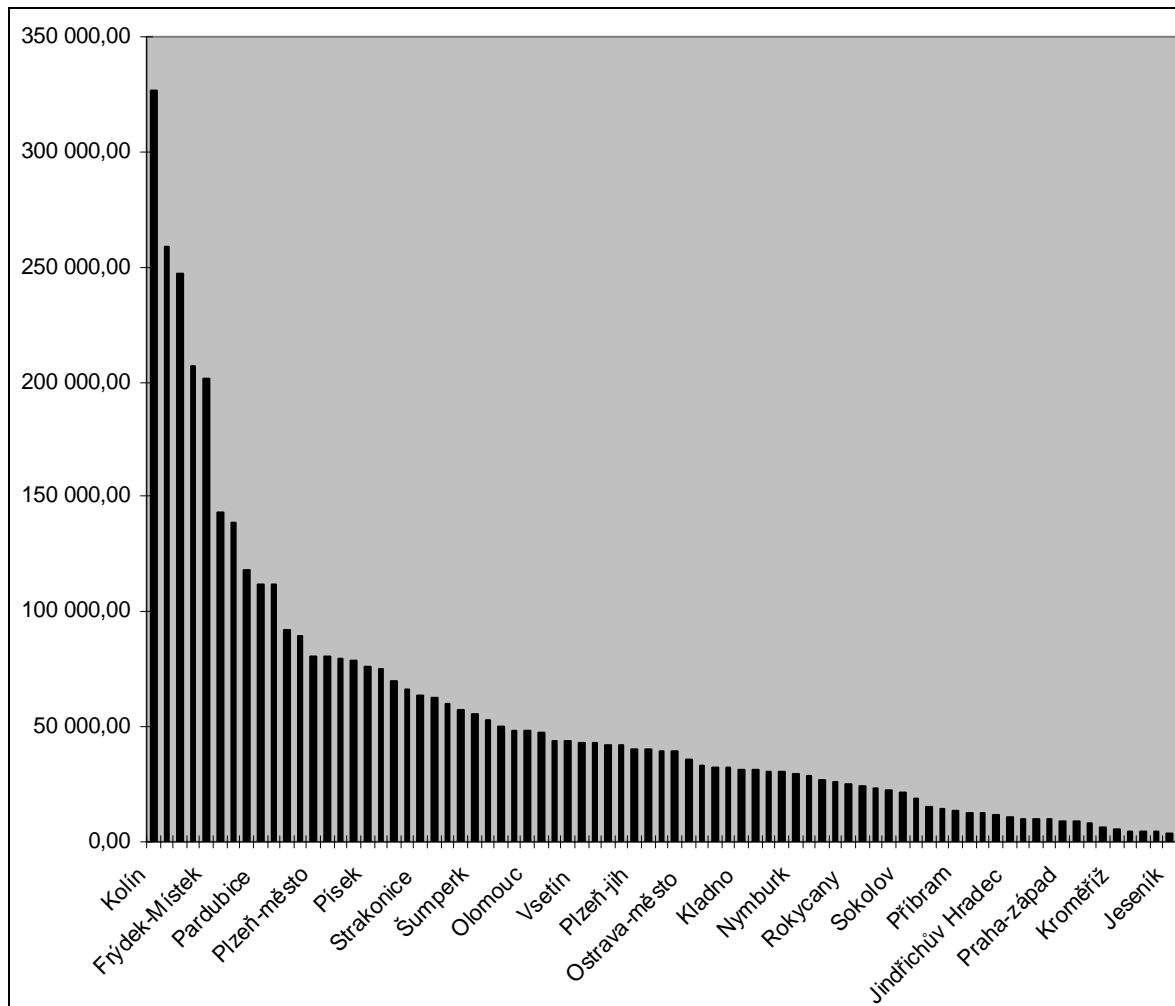
Pramen: CzechInvest. Vlastní zpracování.

4.5.2 Diferenciace projektů s investiční pobídkou podle regionů

Při 10,5 milionu obyvatelích ČR připadá na každého z nich 50,5 tis. Kč přislíbených investic s investiční pobídkou. Z okresního členění na tuto hodnotu dosáhne pouze třetina okresů; mediánová hodnota je zhruba 39,6 tis. Kč na obyvatele. Jak můžeme vidět mimo jiné i z grafu 5, rozdíly mezi jednotlivými okresy mohou dosahovat obrovských rozdílů. Prvních pět okresů dosahuje více než 200 tis. Kč investic na obyvatele, přičemž horní kvartil u

okresů se pohybuje okolo 66,3 tis. Kč na obyvatele. Pomyslné první místo obsadil okres Kolín s 326 tis. Kč na obyvatele. Na druhém konci žebříčku se nalézá zastrčený okres Jeseník, který dosáhl objemu investic s IP per capita ve výši pouze 3 tis. Kč, což je jen jedno procento ve srovnání s Kolínem. Celkem deset okresů plus hlavní město Praha nepřekročilo hranici 10 tis. Kč. Hodnota dolního kvartilu se nalézá u 19,1 tis. Kč.

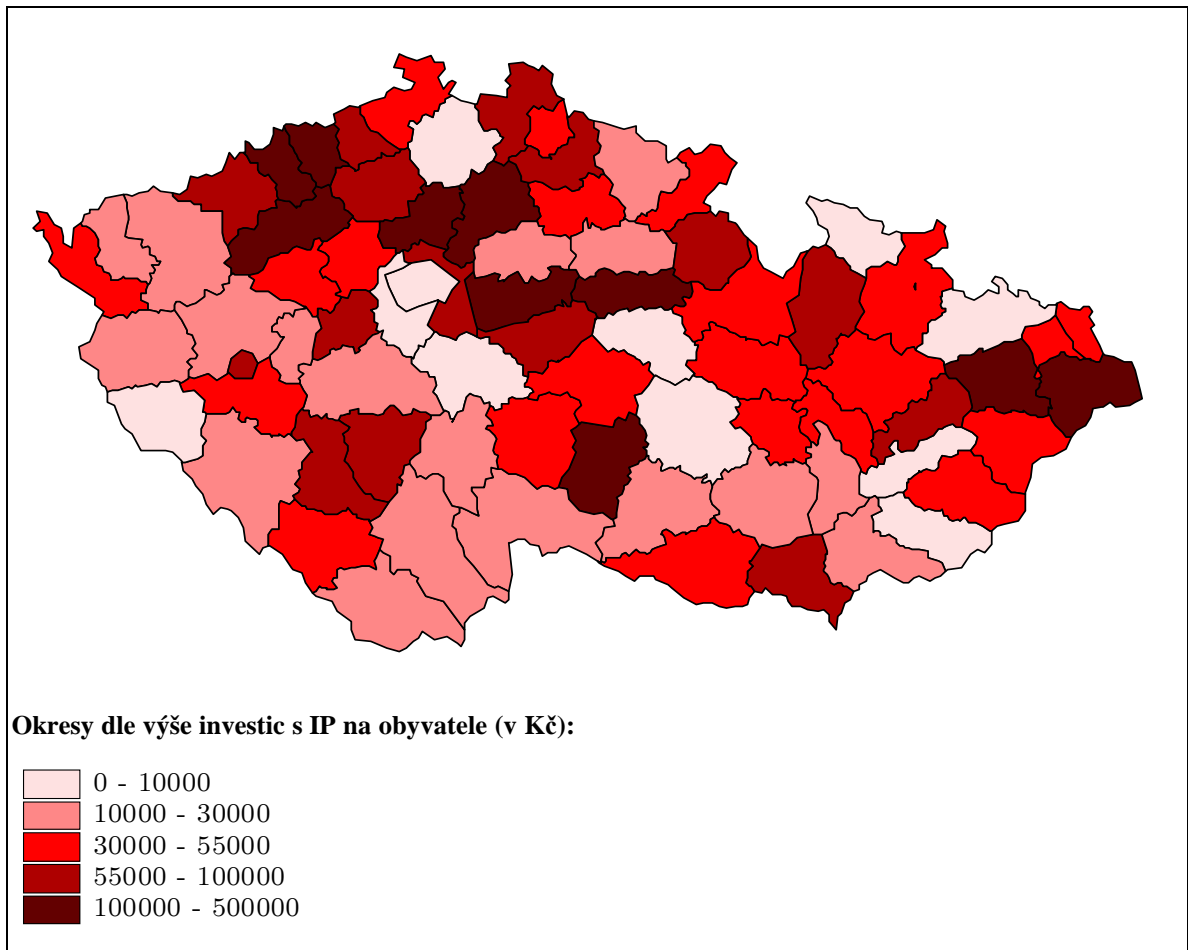
Graf 5 Investice podpořené IP: okresy duben 1998-14. leden 2010 [v Kč na obyvatele]

Pramen: CzechInvest, ČSÚ. Vlastní zpracování.

Lepší vizuální pohled na okresní rozložení investic s IP ve zpracovatelském průmyslu na 1 obyvatele je patrný z následujícího obrázku.

Obrázek 3 Okresní členění přílivu investic s IP na 1 obyvatele: duben 1998-10. leden 2010

Pramen: CzechInvest, ČSÚ. Vlastní zpracování

Překvapujícím zjištěním je časté sousedství okresů, které dosahují extrémních hodnot. Např. území předposledního okresu Žďáru nad Sázavou se nachází hned vedle čtvrté Jihlavy. V tomto konkrétním případě nejspíše hrála svou roli blízkost a napojení města na dálnici D1, povaha krajského města a také vliv investic společnosti Bosch Diesel, jejíž tři projekty podpořené IP měly souhrnnou hodnotu kolem 14 mld. Kč. Obdobných dvojic okresů je ale více: Frýdek-Místek¹⁵⁴ a Opava, Pardubice¹⁵⁵ a Chrudim, Mladá Boleslav,¹⁵⁶ resp. Mělník¹⁵⁷ a Česká Lípa. Na druhou stranu je zajímavým zjištěním umístění okresů Benešov a Praha-západ v poslední desítce okresů s nejnižším objemem investic s IP na obyvate-

¹⁵⁴ Vliv investice Hyundai ve slíbené výši 34,428 mld. Kč

¹⁵⁵ Vliv investice Panasonic a Foxconnu. Očekávaná hodnota 9,136 mld. Kč, resp. 2,840 mld. Kč

¹⁵⁶ Vliv Škody Auto s investicemi přes 20,4 mld. Kč

¹⁵⁷ Vliv investice České rafinérské v předpokládané hodnotě 6,839 mld. Kč.

le. Oba okresy Středočeského kraje nevyužily v této oblasti výhod spojených s blízkostí Prahy. Okres Praha-východ dosahuje alespoň nadprůměrných ukazatelů v přílivu PZI/obyv. Okres Benešov však jak u ukazatele investic s IP, tak u stavu PZI per capita, vykazuje 74. místo ze všech českých okresů, což jej vyneslo po porovnání obou hodnot u ostatních okresů na nelichotivé poslední místo. Podrobnější tabulka s přehledem všech okresů a s tamějším objemem investic podpořených IP je umístěna v příloze 3. Dále se v krátkce zastavme u rozdělení investic podle krajů. Výsledky investičních pobídek z krajského hlediska znázorňuje též tabulka 22.

Tabulka 22 Projekty s IP podle krajů: duben 1998-14. leden 2010

Kraj	Počet projektů	projekty v %	Investice v mil. Kč	Investice v %	Pracovní místa	Pracovní místa v %
Ústecký	102	17,9	90 222,9	17,0	17 594	14,6
Středočeský	75	13,2	102 718,1	19,3	18 361	15,2
Moravskoslezský	84	14,8	85 130,3	16,0	16 744	13,9
Jihomoravský	59	10,4	35 794,1	6,7	9 886	8,2
Olomoucký	40	7,0	30 818,4	5,8	8 953	7,4
Plzeňský	35	6,2	22 628,0	4,3	6 336	5,2
Vysočina	27	4,7	32 466,0	6,1	5 604	4,6
Královéhradecký	21	3,7	19 878,6	3,7	6 103	5,1
Liberecký	23	4,0	23 899,0	4,5	4 082	3,4
Jihočeský	22	3,9	17 271,1	3,3	4 497	3,7
Pardubický	28	4,9	27 448,6	5,2	8 867	7,3
Zlínský	20	3,5	13 615,7	2,6	1 877	1,6
Karlovarský	13	2,3	9 160,2	1,7	1 540	1,3
Praha	3	0,5	2 719,6	0,5	1 318	1,1
Mezikrajové projekty	17	3,4	17 095,2	3,3	8 931	7,4
Celkový součet	569	100,0	530 865,7	100,0	120 693	100,0

Pramen: CzechInvest. Vlastní zpracování. Pozn. podrobnější rozlišení projektů v rámci několika krajů je uveden v příloze 1.

Pokud se oprostíme od projektů mezi více kraji, které mají zanedbatelnou roli, máme zde zjednodušeně tři vítěze a tři poražené. Trio nejúspěšnějších krajů podle absolutních hodnot počtu projektů, investic a nově vytvořených pracovních míst zaujímají kraje Ústecký, Středočeský a Moravskoslezský. Zatímco v první kategorii mělo být ve vítězném Ústeckém kraji realizováno v rámci investičních pobídek 17,9 % všech projektů, pak podíl tohoto kraje u investic se snížil na 17,0 % a u pracovních míst činil jen 14,6 %. Čili projekty v tomto kraji byly méně náročné na faktor práce. Naopak u dalšího z trojlístku úspěšných krajů: u kraje Středočeského, činil podíl na počtu projektů pouze 13,2 %, ale podíl na investicích vzrostl na 19,3 %, resp. 15,2 % u vytvořených pracovních míst. Na základě toho

můžeme usuzovat, že Středočeský kraj disponuje většími projekty, náročnějšími zejména na kapitálové zdroje. Na druhém konci žebříčku v absolutním vyjádření zaostávají v oblasti investičních pobídek kraje Zlínský, Karlovarský a Hlavní město Praha, která je specifická v nastavení systému investičních pobídek a dlouhodobě nízká míra nezaměstnanosti nedovoluje časté rozsáhlejší investiční projekty v oblasti zpracovatelského průmyslu. V případě přepočtu investic s IP na obyvatele v období duben 1998-14. leden 2010 se seznam tří nejúspěšnějších krajů nemění: na prvním místě kraj Ústecký se zhruba 108 tis. Kč investic s IP na 1 obyvatele, dále následuje kraj Středočeský se 82,5 tis. Kč a kraj Moravskoslezský se 68,2 tis. Kč. Poslední místo zaujímá Praha s 2,2 tis. Kč na obyv., o příčku výše si stojí kraj Zlínský s 23 tis. Kč a třetí místo od konce patří kraji Jihočeskému se 27 tis. Kč per capita.

4.5.3 Diferenciace projektů s investiční pobídkou podle původu investora

Nyní se v analýze investičních pobídek ve zpracovatelském průmyslu zaměříme na zemi původu investora.¹⁵⁸ Ve zkrácené tabulce 23 je uveden žebříček TOP 5 zemí původu investorů u projektů s investiční pobídkou. Úplná verze je kvůli rozsahu umístěna v příloze 2. První místo mezi státy obsadilo Německo. Tato pozice už víceméně vyplývá z jeho vedoucí pozici země původu přímých zahraničních investic plynoucích do České republiky. Tento stát se podílí zhruba čtvrtinou na počtu všech projektů, objemu předpokládaných investovaných prostředků i nově vytvořených pracovních míst. Třetí místo země původu investora obsadilo Japonsko, které se na hodnocených ukazatelích podílí zhruba jednou desetinou.

Čtvrtou příčku obsadilo Nizozemí, které je specifické tím, že ačkoliv se jeho podíl projektů a objem přislíbených investic pohybuje kolem 8 %, tak jeho podíl na nově vytvořených pracovních místech je dvojnásobný. Podobná situace panuje i u posledního z uvedených států, u Jižní Koreje. Ačkoliv jejích jedenáct projektů tvoří ani necelá dvě procenta, pak podíl na investicích je čtyřnásobně vyšší a podíl na nově vytvořených pracovních místech je vyšší trojnásobně. Tento jakoby nepoměr může svědčit o nadprůměrné velikosti projektů

---

¹⁵⁸ Jedná se o zemi původu podle sídla majoritního vlastníka ke dni podání záměru CzechInvestu. V případě uvedení vícero států podílejících se na projektu byly hodnoty proporcionalně rozděleny.

pocházejících z této země. Skutečné vysvětlení vychází z jedné velké korejské investice, kterou je výrobní závod automobilky Hyundai v Nošovicích v Moravskoslezském kraji.

Tabulka 23 Projekty s příslibenými a čerpanými IP ve zpracovatelském průmyslu podle původu investora: duben 1998-14. leden 2010

Země původu	Počet projektů	Počet projektů v %	Investice v mil. Kč	Investice v %	Nová pracovní místa	Pracovní místa v %
Německo	140	24,6	135 467,31	25,5	33 085	27,4
Česká republika	130	22,8	86 948,48	16,4	11 774	9,8
Japonsko	46	8,1	60 170,21	11,3	13 226	11,0
Nizozemí	45	7,9	46 700,56	8,8	20 995	17,4
Jižní Korea	11	1,9	43 829,79	8,3	7 314	6,1

Pramen: CzechInvest. Vlastní zpracování.

Ta se podílí téměř 80 % na objemu korejských pobídkových investic a taktéž přibližně polovinou na nově vytvořených pracovních místech. Vliv této investice je patrný i u lokalizace ostatních korejských investic s IP. Všechny tyto projekty totiž připadly právě na sektor výroby dopravních prostředků a Moravskoslezský kraj. Zde tedy můžeme v praxi spatřit princip vlajkové lodi, kterou je investice Hyundai, již následují její subdodavatelé. Zhodnocení druhého místa České republiky jsem úmyslně zařadil až na konec. Vývoj projektů podpořených investiční pobídkou, které mají majoritního vlastníka v České republice, je uveden v tabulce 24 a v grafu 6.

Tabulka 24 Podíl projektů z ČR na celkovém počtu projektů s IP ve zpracovatelském průmyslu: duben 1998-2010 [v %]

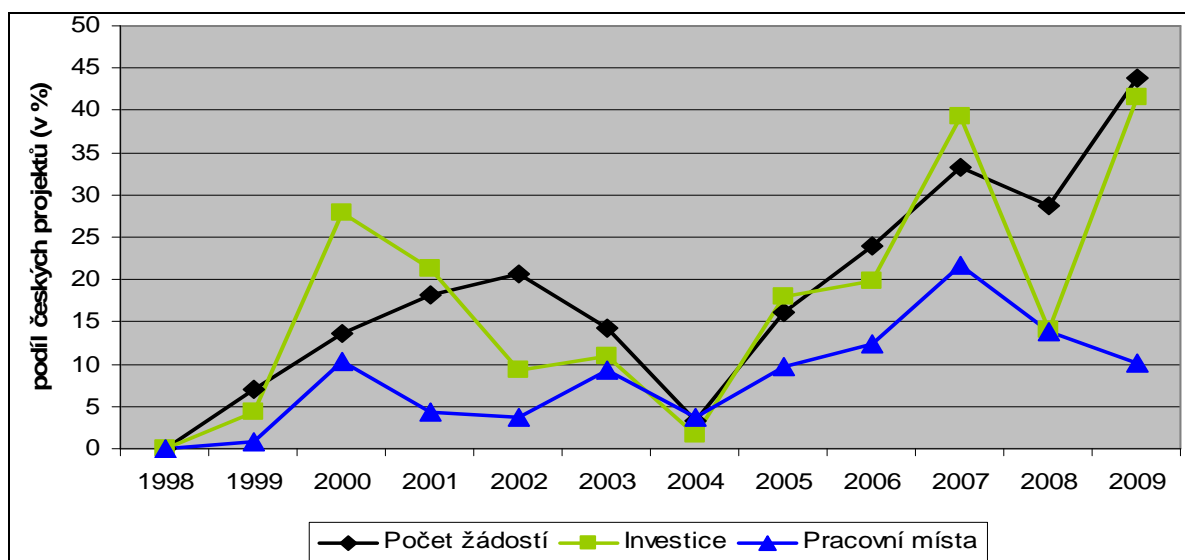
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Počet žádostí	0,0%	7,1%	13,6%	18,2%	20,6%	14,3%	3,3%
Investice	0,0%	4,4%	27,8%	21,2%	9,2%	11,0%	1,7%
Pracovní místa	0,0%	0,9%	10,3%	4,4%	3,7%	9,2%	3,8%
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	CELKEM
Počet žádostí	16,1%	23,9%	33,3%	28,8%	43,8%	-	22,8%
Investice	17,9%	19,8%	39,2%	14,1%	41,5%	-	16,4%
Pracovní místa	9,8%	12,5%	21,6%	13,8%	10,1%	-	9,8%

Pramen: CzechInvest. Vlastní zpracování. Pozn. podle sídla majoritního vlastníka ke dni podání záměru

První rok existence investičních pobídek ve zpracovatelském průmyslu nepocházel z ČR jediný projekt. Za sledované období 1998-2009 činí jejich relativní podíl 22,8 % na všech

projektech s obdrženou IP. Tomuto podílu ovšem neodpovídá podíl na investicích, který tvoří 16,4 % a už vůbec ne podíl na vytvořených pracovních místech, jenž se smrkkl na pouhých 9,8 %. České investiční projekty tak dosahují ve srovnání s projekty ostatních zemí v první pětce spíše menších rozměrů, s nižšími požadavky na nová pracovní místa ve srovnání s potřebou kapitálu.

Graf 6 Vývoj podílu projektů z ČR na celkovém počtu projektů s IP ve zpracovatelském průmyslu [v %]

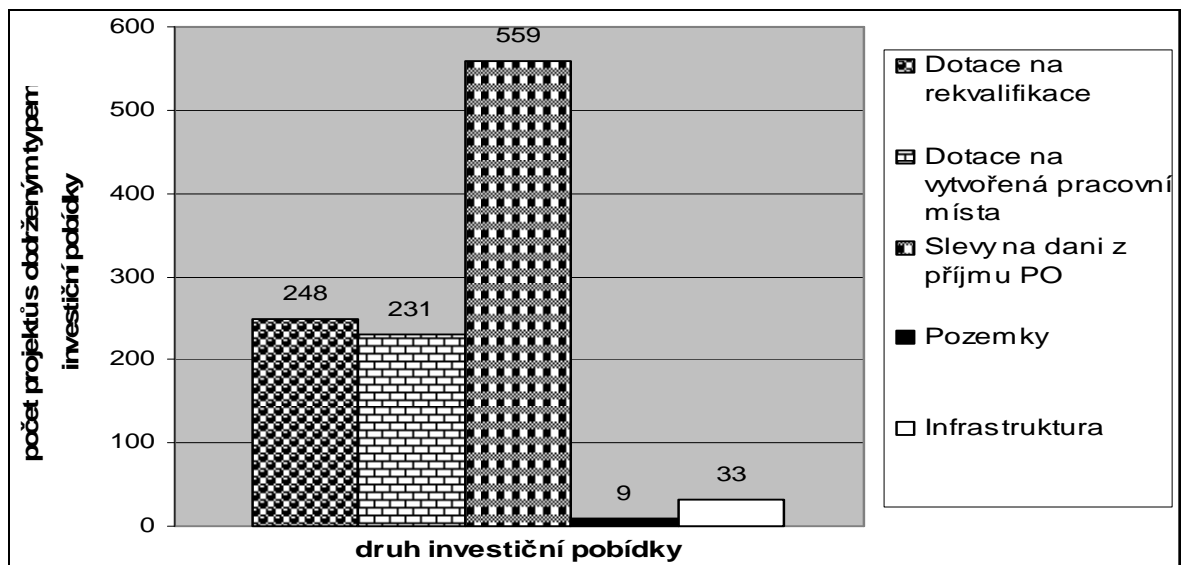

Pramen: CzechInvest. Vlastní zpracování. Pozn. podle sídla majoritního vlastníka ke dni podání záměru

4.5.4 Diferenciace projektů s investiční pobídkou podle druhu investiční pobídky

Poslední podkapitolou čtvrté části diplomové práce je diferenciací projektů, které získaly a čerpají IP podle typu získané investiční pobídky. V rámci sledovaného období duben 1998 až 14. leden 2010 získalo podle údajů CzechInvest některou z forem investičních pobídek celkem 569 projektů. V těchto projektech nejsou zachyceny takové investiční akce, které získaly rozhodnutí o udělení investiční pobídky, ale z různých důvodů tyto pobídky nečerpaly. Jak můžeme spatřit i na grafu 7 umístěném na další stránce, nejčastěji přislíbeným druhem investiční pobídky je sleva na dani z příjmu právnických osob. Tento typ se vyskytl celkem v 559 případech (což znamená cca. 98 %), čili pouze 10 projektů tuto pobídku ne získalo.

Graf 7 Výskyt jednotlivých druhů pobídek u projektů s příslibenými a čerpanými IP ve zpracovatelském průmyslu: duben 1998-14. leden 2010

Pramen: CZECHINVEST. Vlastní zpracování.

Hmotná podpora na školení a rekvalifikaci a hmotná podpora poskytovaná na tvorbu nových pracovních míst jsou druhým a třetím druhem nejčastěji poskytované pobídky. Rozdíl mezi těmito dotacemi nejsou příliš velké; zatímco dotace na pracovní místa byly poskytovány v 231 případech, dotace na rekvalifikaci u 248 projektů. Čili oba dva typy investiční pobídky byly uděleny ani ne polovině projektů. Převod technicky vybaveného pozemku do vlastnictví investora se uplatnil v investičních pobídkách pouze třiatřicetkrát a poslední místo obsadil převod pozemků za zvýhodněnou cenu, který se vyskytl ve formě investiční pobídky pouze v devíti projektech.

5 VLIV INVESTIČNÍCH POBÍDEK NA ÚZEMNÍ ROZLOŽENÍ PŘÍMÝCH ZAHRANIČNÍCH INVESTIC

V této a následující kapitole je dokončen sestup z úrovně národního hospodářství o stupeň níže, do oblasti, která je zájmem regionální ekonomie, resp. regionální politiky. Investiční pobídky jsou považovány za jeden z nástrojů boje proti regionálním ekonomickým disparitám. Nastavení systému investičních pobídek tuto situaci reflektuje např. v nastavení výše veřejné podpory v jednotlivých krajích či v různých hodnotách hmotné podpory při vytváření nových pracovních míst, v závislosti na míře regionální nezaměstnanosti. Investoři obecně směřují své zájmy do takových regionů, které splňují jejich předpoklady pro úspěšné zhodnocení investice. Dokáží investiční pobídky ovlivnit jejich rozhodování? Dokáží investiční pobídky překonat lokální bariéry?¹⁵⁹ Ministerstvo pro místní rozvoj ve své Strategii regionálního rozvoje České republiky rovněž akcentuje význam investičních pobídek. V prioritní oblasti 2: Ekonomika regionů, podoblasti 2.1: Vytváření podmínek pro dynamický hospodářský rozvoj regionů, je jedním z opatření „povzbuzování přílivu zahraničního kapitálu do regionů ČR.“¹⁶⁰ Vzhledem k často měnícímu se nastavení investičních pobídek se jako nejvhodnější postup jeví porovnat vývoj zahraničních investic, které v rámci investičního projektu obdržely a skutečně čerpaly investiční pobídky, s vývojem přímých zahraničních investic. V rámci analýzy vývoje těchto dvou veličin jsem musel přistoupit na některé zjednodušení:

- investice podpořené IP zahrnují pouze oblast zpracovatelského průmyslu, na druhé straně PZI na regionální úrovni zahrnují investice do všech odvětví
- při vymezení zahraničních projektů, které obdržely IP, vycházím ze sídla majoritního vlastníka, kterého CzechInvest zaznamenává ke dni podání investičního záměru. U

---

¹⁵⁹ Regionální rozvojová agentura jižní Moravu uvádí na lokální úrovni tyto investiční bariéry: nedostatek připravených pozemků a prostor, neadekvátní dopravní infrastruktura, vysoké transportní náklady, problémy se zajištěním kvalifikované a produktivní pracovní síly, nedostatečné podmínky pro rekvalifikaci, nedostatečná kapacita a kvalita místních dodavatelů, logistické problémy, nedostatečná podpora místní samosprávy, nefunkční komunikace s místními úřady, neodpovídající kvalita života a nedostatek potřebných informací [RRAJM. *Přímé zahraniční investice. Příručka pro místní samosprávu*. [online] str.14]

¹⁶⁰ MMR ČR. *Strategie regionálního rozvoje České republiky*. str. 82 [online]

čtyř projektů byla sídlem vlastníka Česká republika a zároveň i zahraniční stát, v tomto případě jsem celkovou výši investice proporcionálně snížil.

- Údaje CzechInvestu o výši investice projektu pocházejí z investičního záměru, tedy reálně mohou dosáhnout vyšších či naopak nižších hodnot. Rovněž u projektů s investiční pobídkou v rámci více krajů, resp. okresů, došlo k proporcionálnímu rozdělení hodnoty investice mezi daná území
- vzhledem k neexistenci statistiky, která zachycuje časový úsek investiční fáze projektů, které obdržely investiční pobídku, vycházím z předpokladu, že rok oficiálního přislíbení investiční pobídky je zároveň taky rokem investiční fáze a časově shodný s přílivem PZI související s touto investicí. Údaje České národní banky zaměřená na regionální stav PZI jsou omezena na období 2000-2007 pro současné kraje a 1998-2007 pro okresy

5.1 Vztah mezi investicemi s IP s majoritním zahraničním majitelem a přílivem přímých zahraničních investic na národní úrovni

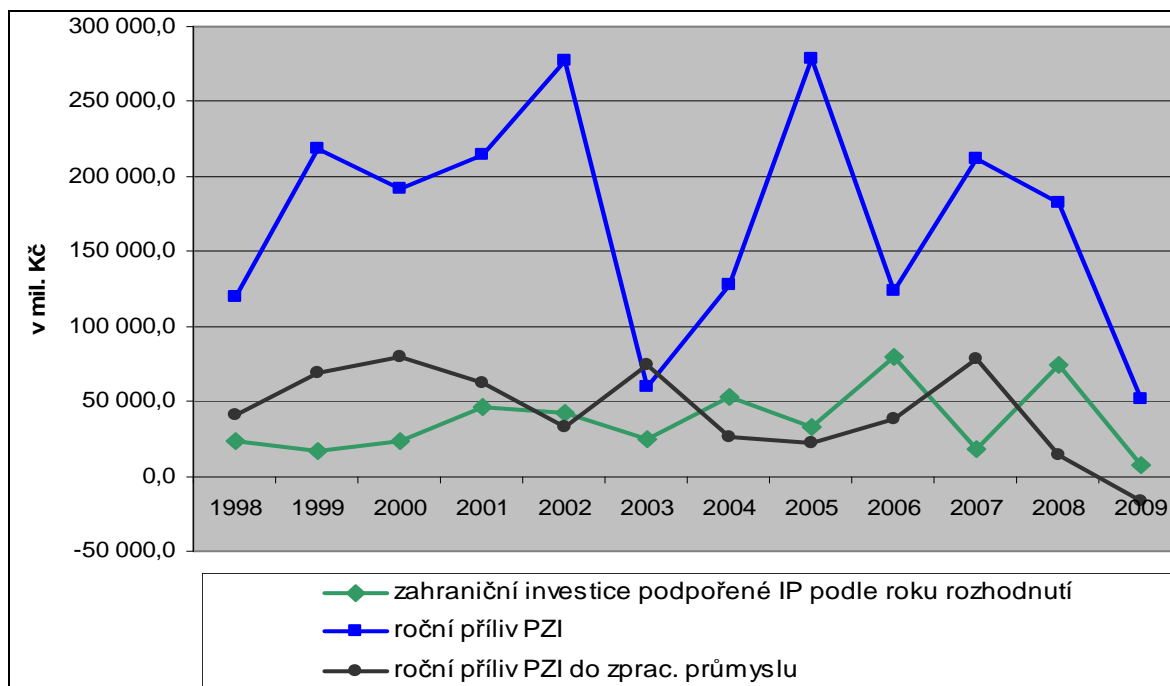
Nejprve se podíváme na vliv zahraničních investičních projektů podpořených IP na příliv přímých zahraničních investic na národní úrovni. Podle obhájců IP by tento vliv měl být významný. Podíváme se, co na to říkají údaje CzechInvestu a České národní banky. Tuto situaci rovněž znázorňují následující tabulka a graf.

Tabulka 25 Vliv investičních pobídek na přímé zahraniční investice

Rok oficiálního přislíbení IP a přílivu PZI	Investiční projekty s IP s majoritním zahraničním majitelem [v mil. Kč]	Příliv PZI [v mil. Kč]	Zahraněční investice s IP jako podíl na PZI [v %]	Příliv PZI do zpracovatelského průmyslu [v mil. Kč]	Podíl zahraničních investic s IP na PZI ve zprac. průmyslu [v %]
1998	23 323,1	119 968,5	19,4	41 430,8	56,3
1999	16 184,4	218 811,5	7,4	69 481,0	23,3
2000	23 309,9	192 421,1	12,1	79 109,1	29,5
2001	46 796,2	214 585,3	21,8	62 874,8	74,4
2002	42 807,0	277 689,5	15,4	32 761,6	130,7
2003	24 535,0	59 316,0	41,4	73 822,9	33,2
2004	52 764,1	127 843,6	41,3	26 000,6	202,9
2005	32 931,6	279 181,5	11,8	22 142,0	148,7
2006	79 861,0	123 431,3	64,7	38 306,1	208,5
2007	17 679,7	211 943,7	8,3	78 436,9	22,5
2008	74 838,1	182 796,5	40,9	13 862,2	539,9
2009	7 817,8	51 950,8	15,0	-16 929,5	-
CELKEM	442 848,0	2 059 939,3	21,5	521 298,4	85,0

Pramen: ČNB, CzechInvest. Vlastní výpočty.

Graf 8 Vliv investičních pobídek na přímé zahraniční investice

Pramen: ČNB, CzechInvest. Vlastní výpočty.

Zvláště na grafu je dobře patrné, že v prvních letech zavedení investičních pobídek ve zpracovatelském průmyslu, tj. od roku 1998 do roku 2002, došlo k razantnímu nárůstu přímých zahraničních investic, žel nárůst investic s investiční pobídkou podobného zvýšení nedosahuje. Hodnota korelace mezi těmito dvěma skupinami hodnot činí 0,095; přímý vztah zde prakticky neexistuje. V případě, že bychom časový vztah schválení investiční pobídky a přílivu přímé zahraniční investice posunuly o rok, tedy např. udělení investiční pobídky v roce 2000 se projeví na přílivu PZI až v roce 2001, vychází nám korelační koeficient - 0,116. Můžeme očekávat silnější vztah, pokud bychom přímé zahraniční investice zúžili pouze na PZI plynoucí do zpracovatelského průmyslu? V roce 2007 tvořil stav PZI směřujících do zpracovatelského průmyslu pouhých 37 % všech PZI. Podle předběžných údajů činil ve sledovaném období 1998-2009 podíl zahraničních investic ve zpracovatelském průmyslu na celkovém přílivu PZI přibližně 25,3 %, přičemž k relativnímu poklesu došlo zejména v letech 2008 a 2009. V případě, že zahraniční investice s obdrženými IP z let 1998-2009 porovnáme se přílivem PZI ve zpracovatelském průmyslu za stejné období, zjistíme, že zhruba 442 mld. Kč zahraničních investic s IP se podílí 85 % na přílivu PZI ve zpracovatelském průmyslu. Předpoklad o silnějším vztahu investic s IP a PZI ve zpracovatelském průmyslu příliš nevyplývá z grafického znázornění. Totéž se však ani nepotvrdilo prostřednictvím korelačního koeficientu, který má hodnotu -0,223 v případě, kdy budeme

považovat příliv PZI shodný s rokem oficiálního získání investiční pobídky. Pokud by nastal příliv PZI až v následujícím roce, hodnota korelace by se změnila pouze nepatrně na -0,230; u obou případů můžeme hovořit v tomto směru dokonce o slabé nepřímé závislosti.

5.2 Vztah mezi investicemi s IP s majoritním zahraničním majitelem a přílivem přímých zahraničních investic na regionální úrovni

Nyní se zaměříme ve shodě s minulou kapitolou na regionální úroveň. Nejprve se podíváme na úroveň krajů, kde jak jsem uvedl, jsme omezeni roky 2000 až 2007. Uvidíme, do jaké míry nám výsledky z předchozí subkapitoly skutečně zkreslily údaje za Prahu. Situaci ilustruje na další stránce tabulka 26, která zachycuje investice s obdrženými investičními pobídkami u projektů se zahraničním majoritním vlastníkem v letech 2001-2007, dále znamená příliv přímých zahraničních investic ve stejném období a nakonec podíl první hodnoty na druhé. Můžeme vidět, že v případě Prahy tvoří objem zahraničních investic s IP pouze 0,6 % přímých zahraničních investic směřujících do tohoto regionu. Vedle Prahy má druhý nejvyšší podíl Moravskoslezský kraj: 21,0 %. Dále se tu jakoby zformovaly dvě skupiny krajů. První skupinu tvoří 7 krajů s hodnotami 36,4-57,0 % a druhou skupinu 5 krajů s hodnotami 92,3-126,9 %. Celkem zahraniční investice, které získaly investiční pobídku v letech 2001-2007, obnášejí hodnotu necelých 300 mld. Kč v běžných cenách. Tato suma finančních prostředků tvoří 24,5 % přímých zahraničních investic, které přitekly do ČR ve sledovaném období. Pokud bychom abstrahovali vliv Prahy, tak se tento podíl razantně navýší na 53,0 %. Vzhledem k tomu, že podíl stavu PZI ve zpracovatelském průmyslu na celkovém stavu PZI se pohybuje kolem jedné třetiny, dosahovaly by podíly zahraničních investic na PZI do zpracovatelského průmyslu zřetelně vyšších hodnot. Vyjádřeno korelačními koeficienty, pak vztah mezi zkoumanými hodnotami zahraničních investic s IP a přílivem PZI je v rámci krajů včetně Prahy nepřímý a poměrně hodně slabý (hodnota korelace -0,14). Pokud vyjmemme z hodnocení Prahu, pak se už jedná o vztah přímý a středně silný až silný (hodnota korelace 0,679), což může hrát do karet zastáncům investičních pobídek. Na druhou stranu z tohoto zjištění vůbec nevyplývá, že by zahraniční investoři právě díky investičním pobídkám alokovaly své investice do České republiky, resp. do daného kraje. V rámci regionálního zkoumání se zaměříme ještě na nižší regionální úroveň; na okresy. V rámci období 1999 až 2007 jsem analyzoval alokované investice s IP u projektů s majoritním zahraničním vlastníkem (zahraniční investice s IP) a příliv PZI v jednotlivých

okresech. Výsledky jsou podrobněji zachyceny v tabulce, která je kvůli rozsahu umístěna v příloze 16, grafické znázornění pak v příloze 26. Ze zjištění vyplývá, že ve zkoumaném období zaznamenaly např. dva okresy záporný příliv PZI. Na druhou stranu ve stejném období byly identifikovány čtyři okresy, které nezaznamenaly žádnou zahraniční investici podpořenou investiční pobídkou. Jedná se o okresy Tábor, Kroměříž, Jeseník a Znojmo. Je s podivem, že Jeseník a Znojmo byly zařazeny v tomto období mezi regiony se soustředěnou podporou státu! Tedy snaha o řešení regionálních disparit pomocí lákání zahraničních investic investičními pobídkami se v těchto dvou konkrétních případech neukázala jako příliš účinná. Pokud zahrneme mezi okresy i údaje za Prahu jako celek, tak vztah vyjádřený korelačním koeficientem mezi zahraničními investicemi s IP a přílivem PZI v období 1999 až 2007 na úrovni okresů téměř neexistuje; výsledná hodnota činí 0,033. V případě vyloučení údajů za Prahu se hodnoty korelačního koeficientu zvýší na 0,272, přímá závislost mezi hodnotami na okresní úrovni je však stále slabá a znatelně menší než v případě krajské úrovně.

Tabulka 26 Zahraniční investice s obdrženími IP a příliv PZI: kraje 2001-2007

Kraj	Zahraniční investice s IP 2001-2007 [v mil. Kč]	Příliv PZI 2001-2007 [v mil. Kč]	Podíl zahraničních investic s IP na přílivu PZI [v %]
Praha	3 856,6	659 689,2	0,6
Jihočeský kraj	14 577,5	40 017,8	36,4
Jihomoravský kraj	18 219,6	31 986,2	57,0
Karlovarský kraj	6 860,5	7 432,6	92,3
Královéhradecký kraj	12 852,2	12 881,8	99,8
Liberecký kraj	20 024,3	36 900,6	54,3
Moravskoslezský kraj	26 758,5	127 652,5	21,0
Olomoucký kraj	12 394,0	9 240,4	134,1
Pardubický kraj	20 211,9	18 009,6	112,2
Plzeňský kraj	11 334,1	25 962,8	43,7
Středočeský kraj	58 563,9	134 253,8	43,6
Ústecký kraj	55 683,9	43 883,9	126,9
Vysočina	26 859,9	49 274,2	54,5
Zlínský kraj	9 177,7	16 514,3	55,6
celkem ČR	297 374,6	1 213 699,5	24,5
celkem ČR bez Prahy	293 518,0	554 010,3	53,0

Pramen: ČNB, CzechInvest. Vlastní výpočty

Ke vztahu mezi přímými zahraničními investicemi a investičními pobídkami ještě krátký dovětek. Jak jsem uvedl, podíl investic s IP na přílivu PZI v období 2001-2007 činil bez Prahy 53 %, pokud bychom omezili PZI jen na zpracovatelský průmysl, bylo by toto číslo ještě vyšší. Investiční pobídka jako taková má po splnění daných kritérií nárokový charakter. Tudíž každý investor, který je hnán snahou o maximalizaci zisku, možnost poměrně

bezpracně získat investiční pobídku jistě využije. Tady se opět dostáváme k otázce, nakolik ovlivňují pobídky rozhodnutí nadnárodních společností investovat v té, nebo oné zemi. Jedinou možností, jak skutečně analyzovat vliv investičních pobídek na rozhodování investorů ze zahraničí, se zdá jít cestou dotazování se v podnicích s PZI. I když i zde je problém s pravdomlností manažerů na zmiňované téma. Již zmínění Mallya, Kukulka a Jensen uvádějí ve své studii¹⁶¹ z roku 2004 výsledky dotazníkového šetření mezi 341 velkými zahraničními afilacemi v České republice. Počet firem, které odpověděly a zároveň působily mimo sektor služeb činil 135. Z tohoto počtu čerpalo investiční pobídky 22 společností, z nichž pouze 5 lokalizováno v ČR díky dostupnosti pobídek. Analýza mj. předpokládá, že existence investičních pobídek má po roce 1998 nanejvýš desetiprocentní pozitivní efekt vstupu na příliv PZI do zpracovatelského průmyslu. Průzkum se sice uskutečnil poměrně dávno v roce 2002, tedy ve čtvrtém roce existence systému investičních pobídek a vzhledem k malému počtu relevantních odpovědí nelze tyto výsledky přeceňovat. Přesto nám mohou být vodítkem a ukázat cestu pro další výzkum prospěšnosti investičních pobídek.

---

¹⁶¹ MALLYA, T. J. S., KUKULKA, Z., JENSEN, C. *Are incentives a good investment for the host country? An empirical evaluation of the Czech National Incentive Scheme.* [online]

6 ÚZEMNÍ ROZLOŽENÍ INVESTIČNÍCH POBÍDEK A EKONOMICKÁ ÚROVEŇ REGIONŮ

6.1 Dodatek ke vztahu regionální nezaměstnanosti a investičních pobídek

Zastánci selektivních investičních pobídek ve zpracovatelském průmyslu či obdobných systémů podpory mnohdy podpírají svoji argumentaci tvrzením, že díky takovému druhu aktivní hospodářské politiky státu dochází k vytváření pracovních míst i v regionech s vysokou nezaměstnaností. V případě neexistence těchto „lákadel“ by investor raději volil lokalitu hospodářsky prosperující s výhodnějšími podmínkami pro podnikání. Jindy kritická Analýza investičních pobídek v České republice od kolektivu pod vedením Jiřího Schwarze z VŠE přiznává investičním pobídkám pozitivní roli právě při odstraňování regionálních disparit: *„Může-li centrální orgán ovlivnit příliv pobízených investic do určitých regionů s podprůměrně využívanými ekonomickými zdroji, je zde šance jak na vyrovnávání regionálních rozdílů, tak k nárůstu výrobní kapacity ekonomiky. Ekonomicky řečeno bude docházet jak k alokační, tak k dynamické efektivnosti investičních pobídek.“*¹⁶² Pokud je objem investičních pobídek ve formě dotací na vytvořené pracovní místo vyplácen podle míry regionální nezaměstnanosti, měly by podle této teorie investice (zvláště pak zahraniční) s obdrženými investičními pobídkami směřovat převážně do regionů s vysokou nezaměstnaností.

Na druhé straně taková ad hoc hospodářská politika do jisté míry zmírňuje rigiditu regionálního trhu práce. Pokud by neexistovaly pobídky motivující investovat do postižených regionů, směřovaly by investice spíše do regionů, které disponují výhodnějšími lokalizačními faktory a zpravidla i nižší mírou nezaměstnanosti. V případě pružného trhu práce by se za těmito investicemi do atraktivnějších regionů měla přemístit i pracovní síla z těch regionů, které disponují méně výhodnými podmínkami k podnikání. Poměrně rigidní trh práce tyto přesuny nepodporuje a tak by měly IP natolik motivovat investory, aby naopak oni přišli k nezaměstnaným. Právě v souvislosti se zaměstnaností, resp. nezaměstnaností,

---

¹⁶² SCHWARZ, J. A KOL. *Analýza investičních pobídek v České republice*. [online] str. 23

lze spatřit v nastavení systému investičních pobídek určité nedostatky. Jedná se konkrétně o pobídky ve formě hmotné podpory na nová pracovní místa. Současným nastavením parametrů tohoto příspěvku není vůbec zaručeno, že investor upřednostní v podpořené investici nezaměstnané. Pokud se nejedná o jednoduchou montážní výrobu, je pro něj přeci výhodnější přetáhnout, pokud je to možné, zkušené pracovníky od konkurence. V případě montážní výroby zase nízké mzdy nemotivují nezaměstnané ucházet se o takový typ práce. Bohužel právě MPO¹⁶³ počítá v přínosech investičních pobídek pro stát s ušetřením finančních prostředků vypláceným nezaměstnaným, kteří budou zaměstnání v projektech podpořených investičními pobídkami. Přičemž opět nereflexuje skutečnost, že nové pracovní místo nemusí být nutně obsazeno nezaměstnanou osobou. Jak už bylo uvedeno ve čtvrté kapitole a v tabulce 19, z průzkumu mezi investory s IP v MSK a HKK vyplynulo zjištění o významném podílu „přetáhnutých“ zaměstnanců, který se v nejhrošším případě, a to v období 2004-2005 pohyboval k Královéhradeckém kraji kolem poloviny všech zaměstnanců pracujících v projektech podpořených IP. Výsledky těchto dvou průzkumů jsou použity i v následující tabulce. Můžeme zde spatřit podíl nově vytvořených pracovních míst na projektech s IP na zaměstnanosti v uvedených krajích. Z údajů vyplývá tendence postupného zvyšování relativního podílu takto zaměstnaných. Na první pohled nedosahuje vliv takto zaměstnaných závratných hodnot. Jedná se ale o krátkou časovou řadu, následující roky by zejména u Moravskoslezského kraje, který zaznamenal vysoký nárůst investic s IP, ukázaly rostoucí hodnoty tohoto podílu. Jinak posouzení, zda je počet takto vytvořených míst adekvátní očekávání vyplývajícího ze zavedení IP, je ponecháno na samotném čtenáři.

Tabulka 27 Podíl pracovních míst vytvořených v rámci investičních pobídek na zaměstnanosti v Moravskoslezském a Královéhradeckém kraji [v %]

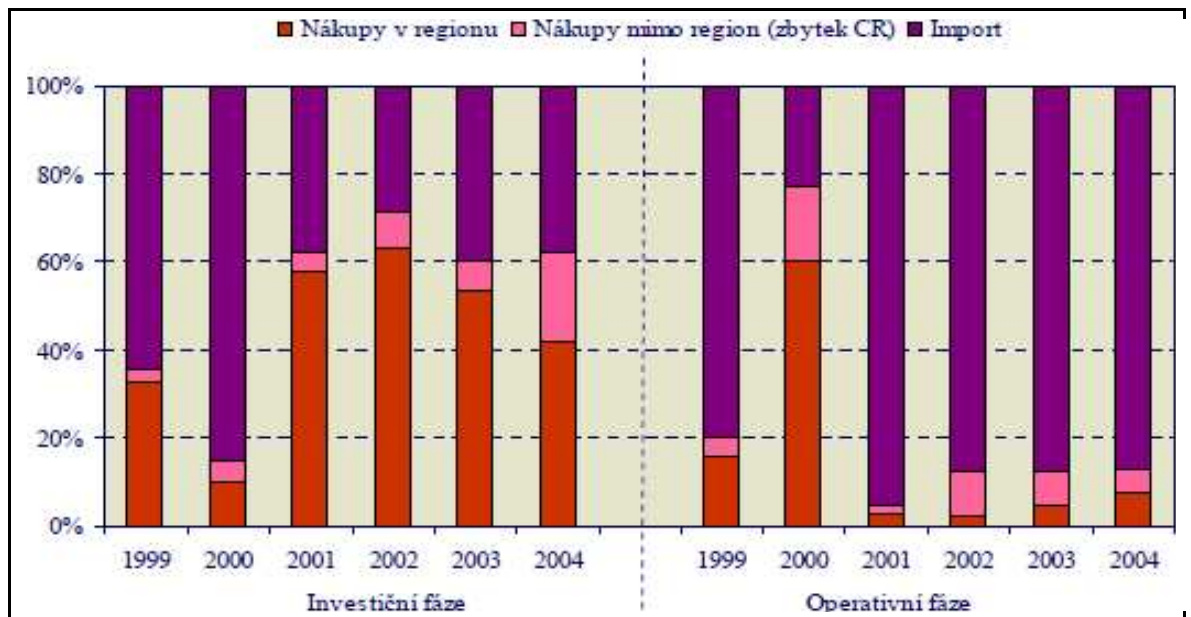
1999		2000		2001		2002		2003		2004		2005
MSK	HKK	MSK	HKK	MSK	HKK	MSK	HKK	MSK	HKK	MSK	HKK	HKK
0,14	0,23	0,11	0,29	0,27	0,49	0,64	0,79	1,30	0,82	1,57	0,95	1,30

Pramen: DELOITTE. *Výsledky analýzy dopadů investičních pobídek v Moravskoslezském kraji*. [online], CZECHINVEST, DELOITTE. *Výsledky analýzy dopadů investičních pobídek v Královéhradeckém kraji* [online]. Vlastní úprava.

¹⁶³ MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU ČR. *Vyhodnocení systému investičních pobídek*. 2005 [online] str. 35

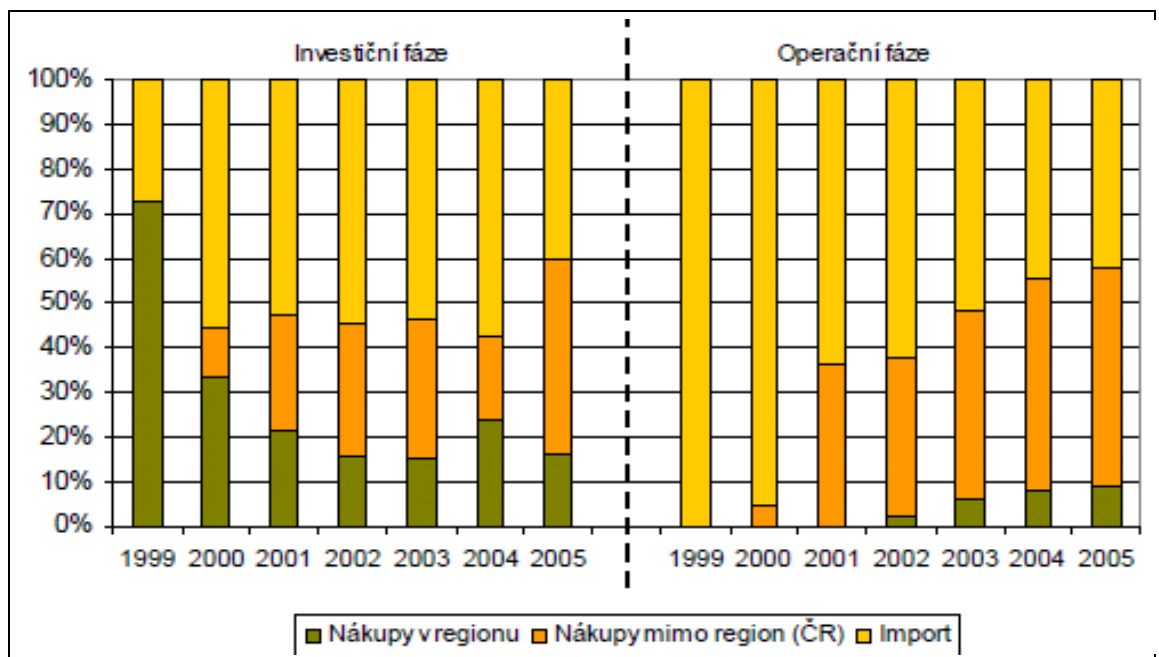
Dva následující grafy 9 a 10 se zaměřují na otázku, nakolik jsou společnosti podpořené investiční pobídkou napojeny na regionální dodavatele, na dodavatele mimo region v ČR a na dodavatele v zahraničí.

Graf 9 Zapojení dodavatelů v regionu a v ČR na projektech s investiční pobídkou v Moravskoslezském kraji

Pramen: DELOITTE CZECH REPUBLIC B.V. *Výsledky analýzy dopadů investičních pobídek v Moravskoslezském kraji.* [online]

Graf 10 Zapojení dodavatelů v regionu a v ČR na projektech s investiční pobídkou v Královéhradeckém kraji

Pramen: CZECHINVEST, DELOITTE. *Výsledky analýzy dopadů investičních pobídek v Královéhradeckém kraji* [online]

Jedná se opět o dotazníkové šetření s poměrně malým počtem respondentů, proto může i jeden velký investiční projekt výrazně ovlivnit hodnocení v jednotlivém roce. I s tímto zohledněním mohou být údaje dostatečně vypovídající. Na grafech je znázorněno zapojení dodavatelů v investiční fázi a operativní fázi. Pro operativní fázi celého výzkumu, společnost Deloitte, vyhodnocovala údaje pěti největších dodavatelů jednotlivých investorů. Jak můžeme vidět, zapojení regionálních dodavatelů dosahuje vyššího podílu v investiční fázi. V případě operativní fáze je jejich zapojení zanedbatelné. V případě Královehradeckého kraje platí pro tuto fázi výrazně vyšší podíl českých dodavatelů mimo region.

6.2 Ekonomická úroveň regionu a hrubý domácí produkt

Hrubý domácí produkt (HDP) přepočtený na jednoho obyvatele, je jedním z nejběžnějších ukazatelů, kterým se dá poměřovat ekonomická úroveň, a to regionu, státu, či skupiny států. I přes své různé nedostatky se tento ukazatel zdá nejvíce vhodným pro použití v této práci. Pokud bychom chtěli poměřovat růst bohatství dané oblasti a tamější životní úroveň, je pro území s vysokým přílivem PZI vhodnější ukazatel hrubého národního důchodu (HND), viz. rozdíl mezi HND a HDP. Ukazatel HDP lze však použít pouze na regionální úrovni krajů a regionů soudržnosti, na nižší úrovni nejsou oficiální údaje zaznamenávány. Dalším rozložením zlomku HDP/obyvatele na jednotlivé činitele dostaneme následující vzorec:¹⁶⁴

$$\frac{HDP}{Obyv.} = \frac{HDP}{Zam.osoby} \cdot \frac{Zam.osoby}{Prac.obyv.} \cdot \frac{Prac.obyv.}{Obyv.}$$

Regionální rozdíly v HDP na 1 obyvatele je určen zejména těmito faktory:¹⁶⁵

- rozdílnou produktivitou práce
- rozdíly v podílu zaměstnaných v populaci
- rozdíly v podílu zaměstnaných cizinců v populaci
- rozdíly v míře meziregionální dojížděky

---

¹⁶⁴ Upraveno podle SKOKAN, K. a kol. *Regionální disparity v mezinárodním srovnání*. [online] str. 10

¹⁶⁵ Podrobnější analýzu vlivu jednotlivých faktorů na regionální ekonomickou výkonnost obsahuje Ročenka konkurenceschopnosti České republiky 2007-2008. [online] str. 167-170

Hrubý domácí produkt na zaměstnané osoby¹⁶⁶ vystihuje, jaká je produktivita práce daného regionu či státu. Odlišné hodnoty mezi produktivitou práce a HDP/obyv. jsou odrazem míry využití lidských zdrojů. Hodnoty ukazatele produktivity práce jsou nejen důležitým znakem konkurenceschopnosti daného území, ale též klíčovou komponentou nezbytnou pro dlouhodobý růst HDP. Další činitel je podíl zaměstnaných osob a pracovní síly. Míra ekonomické aktivity obyvatelstva je charakterizována posledním činitelem. Vyjadřuje podíl počtu pracovní síly na počtu všech obyvatel starších 15 let. Uvedené údaje poskytuje zpravidla ČSÚ,¹⁶⁷ jehož metodika výpočtu nezaměstnanosti se liší od MPSV. Investice podpořené pobídkami mají z uvedeného rozloženého vzorce přímý pozitivní vliv na hrubý regionální produkt, počet zaměstnaných osob¹⁶⁸ a produktivitu práce. Z analýz investičních pobídek v Moravskoslezském a Královéhradeckém kraji vyplývá, že některé nepřímé pozitivní efekty nejsou příliš průkazné. Zapojení regionálních dodavatelů nedosahuje valného rozsahu; podniky přináší do místní ekonomiky zejména typické outsourcingové činnosti jako je např. ostraha objektů, stravování zaměstnanců a podobné služby. Multiplikační efekt investičních pobídek na vytvořená pracovní místa není tedy velký. Rovněž vysoký počet „přetáhnutých“ zaměstnanců od konkurence či dojíždějících z jiného regionu, neznamená příliš dobrou výslednou známku.

---

¹⁶⁶ Můžeme nahradit též ukazatelem hodinová produktivita práce

¹⁶⁷ *Pracovní síly v národním hospodářství: ukazatel je definován jako součet zaměstnaných osob (v hlavním zaměstnání) v národním hospodářství a nezaměstnaných osob. Ekonomicky neaktivní: ukazatel je odhadem získaným z výběrového šetření pracovních sil. Ekonomicky neaktivní jsou všechny osoby patnáctileté a starší, obvykle bydlící na sledovaném území, které v referenčním období nepatřily do kategorie "pracovních sil", tj. nemohou být klasifikovány jako osoby zaměstnané nebo nezaměstnané. Obecná míra nezaměstnanosti (ČSÚ): vyjadřuje podíl počtu nezaměstnaných na celkové pracovní síle, kde číselník i jmenovatel jsou ukazatele konstruované podle mezinárodních definic a doporučení aplikovaných ve výběrovém šetření pracovních sil, dále jen VŠPS. Registrovaná míra nezaměstnanosti (MPSV): je podíl, kde v číselníku je počet dosažitelných neumístěných uchazečů o zaměstnání a ve jmenovateli součet zaměstnaných z VŠPS, počtu pracujících cizinců podle evidence MPSV a MPO a počtu dosažitelných neumístěných uchazečů o zaměstnání. Údaje o počtu zaměstnaných jsou počítány jako klouzavé průměry za posledních 12 měsíců. Míra ekonomické aktivity: vyjadřuje podíl pracovní síly (zaměstnaných a nezaměstnaných) na počtu všech osob starších 15 let. Míra zaměstnanosti: vyjadřuje podíl počtu zaměstnaných na počtu všech osob 15letých a starších. [upraveno podle definice ČSÚ]*

¹⁶⁸ Názory na vliv investičních pobídek na míru zaměstnanosti jsou rozporuplné; shoda panuje v pozitivním vlivu na počet nabízených pracovních míst. V případě velké investice můžeme považovat její vliv na regionální zaměstnanost za pozitivní.

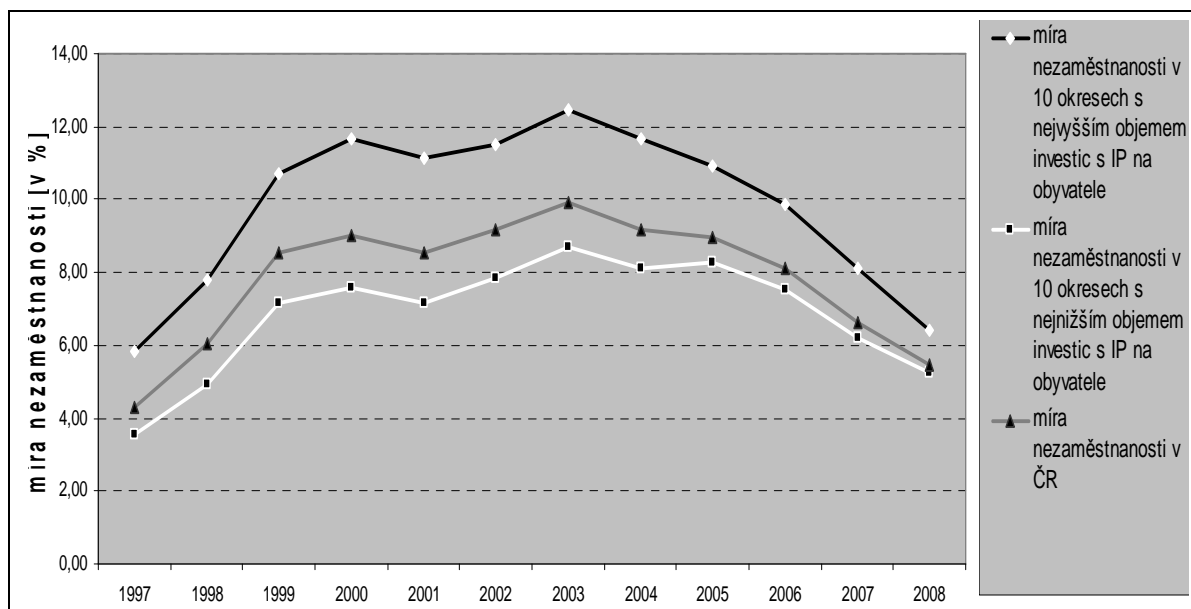
6.2.1 Vliv investičních pobídek na regionální nezaměstnanost

Nyní stojíme před otázkou, jaký vhodný ukazatel by měl charakterizovat územní rozložení investičních pobídek ve vztahu k nezaměstnanosti, resp. v dalších podkapitolách ve vztahu k HDP a produktivitě práce. Ze statistiky CzechInvestu disponujeme teoreticky čtyřmi regionálními ukazateli: objemem investic podpořených investičními pobídkami, nově vytvořenými pracovními místy u projektů podpořených IP, mírou veřejné podpory a stropem veřejné podpory. Strop veřejné podpory pro investora znamená, kolik Kč může maximálně dosáhnout veřejná podpora připadající na jeho investici. Teoreticky čím vyšší je strop veřejné podpory v daném regionu, tím více výhodné je v daném místě investovat. Míra veřejné podpory je vlastně relativní vyjádření stropu veřejné podpory, tzn. procentuálně určuje maximální výši veřejné podpory vzhledem k typu regionu a projektu. Ovšem veřejná podpora dostatečně nevypovídá o reálně využitých investičních pobídkách a tudíž se příliš nehodí na další využití. Další možností je počet nově vytvořených pracovních míst nebo celková výše investic v regionech. Oba dva ukazatele mají zhruba stejnou vypovídající schopnost, nově vytvořená pracovní místa se spíše hodí analyzovat ke vztahu s regionální mírou nezaměstnanosti, kdežto investice spíše s regionálním produktem. U obou vyplývá ze způsobu sběru dat možnost zkreslení. Vzhledem k limitovanému rozsahu práce jsou investiční pobídky zastoupeny ukazatelem investic s obdrženou IP. Můžeme totiž předpokládat, že vzhledem k současné krizi je pravděpodobnost nedodržení počtu nově vytvořených pracovních míst vyšší, než u slíbených investic, které většinou musí být vynaloženy na projekt v očekávané výši.

Na následující grafu je znázorněn vývoj nezaměstnanosti ve dvou skupinách okresů. Jednu skupinu tvoří 10 okresů s největším objemem investic na obyvatele, které získaly investiční pobídku a druhou skupinu pak tvoří naopak 10 okresů s nejnižšími hodnotami. V roce 1997 byl rozdíl hodnot míry nezaměstnanosti mezi první a druhou skupinou vyjádřený aritmetickým průměrem zhruba 2,03 p.b. S rostoucí nezaměstnaností v dalších letech se začaly nůžky mezi těmito skupinami okresů rozevírat, v letech 2000-2003 se pohybovala tato mezera v rozsahu 3,80 až 4,06 p.b. a poté se začala snižovat až na 1,15 p.b. v roce 2008. Během celého sledovaného období byla míra nezaměstnanosti ve skupině s nejvyššími objemy investic vyšší ve srovnání s průměrnou mírou nezaměstnanosti v ČR, zatímco u skupiny s nejnižšími objemy investic s IP byla naopak nižší než celostátní. Při interpretaci tohoto výsledku je třeba být poměrně opatrný díky výskytu extrémních hodnot; např. v roce 2008

činila průměrná nezaměstnanost v první skupině okresů 6,4 % při směrodatné odchylce 3,15 p.b. resp. 5,26% nezaměstnanost při směrodatné odchylce 2,34 p.b. u druhé skupiny.

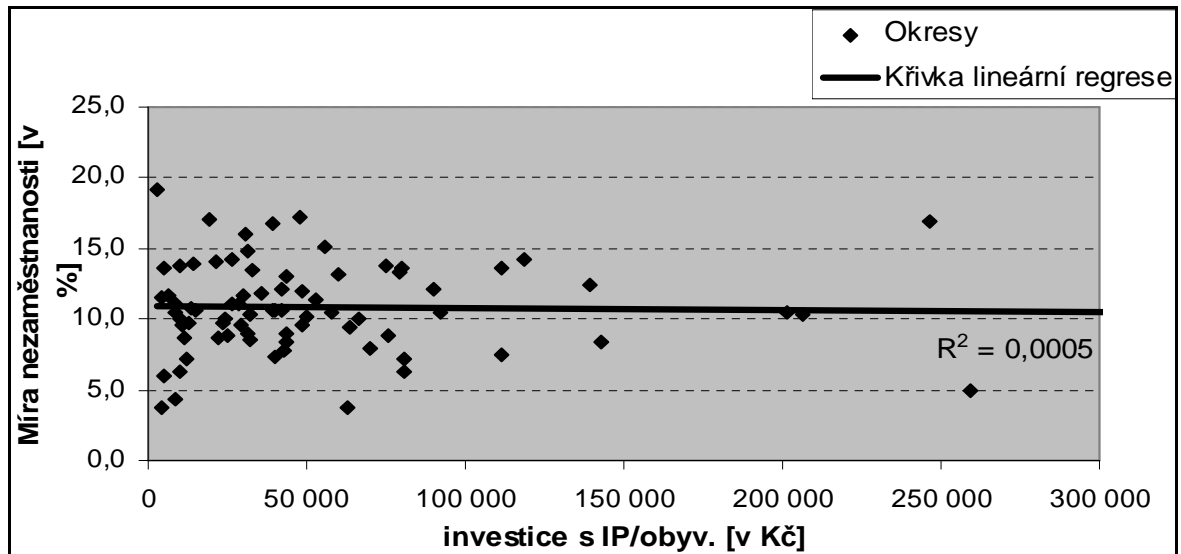
Graf 11 Vývoj nezaměstnanosti v okresech s nejvyššími a nejnižšími objemy investic s IP na obyvatele 1997-2008

Pramen: CzechInvest, ČSÚ, MPSV. Vlastní zpracování. Pozn. míra nezaměstnanosti podle metodiky MPSV, údaje od roku 2004 včetně měřeny podle nové metodiky a dosahují zpravidla nižších hodnot. Míra nezaměstnanosti je tak v roce 2004 pro celou ČR podle této metodiky o 1 p.b. nižší, než podle původní.

Z grafického znázornění vyplývá, že z dlouhodobého hlediska u okresů s nejvyšším objemem investic s IP na obyvatele se postupně míra nezaměstnanosti přibližuje k celostátnímu průměru a u obou skupin dochází k postupné konvergenci. Je třeba zdůraznit, že tento trend je patrný v období poměrně robustního hospodářského růstu v České republice a je otázkou, nakolik se udrží i v období současné ekonomické recese. Z grafu však vyplývá pozitivní zpráva: pobídkový systém dosáhl toho, že maximální objemy investic na obyvatele se ocitly v okresech, které jako celek trpěly nadprůměrnou mírou nezaměstnanosti. Vztah mezi mírou nezaměstnanosti a přílivem investic s IP však musíme dále rozšířit na všechny okresy. Na grafu 12 je znázorněn vztah mezi mírou nezaměstnanosti v okresech a přílivem investic podpořených IP v období duben 1998 až 10. leden 2010.

Graf 12 Vztah míry nezaměstnanosti a investic s IP/obyvatele podle okresů

Pramen: CzechInvest, ČSÚ, MPSV. Vlastní výpočty. Pozn. míra nezaměstnanosti podle MPSV k 31.1.2010, investice s IP za období duben 1998-14.leden 2010.

Hodnota korelace pro uvedené veličiny je -0,022 v případě všech okresů včetně Prahy a -0,048 bez započtení hlavního města. Vztah mezi hodnotami je tak velmi slabý; tedy nelze říci, že by se investice podpořené investičními pobídkami alokovaly v okresech s vysokou či naopak s nízkou mírou nezaměstnanosti. Můžeme namítnout, že během sledovaného období mohlo dojít k situaci, kdy investice skutečně „doputovaly“ do okresů s nadprůměrnou nezaměstnaností, kterou dokázaly do konce období snížit. Výsledný vztah by v takovémto případě měl vykazovat alespoň středně silnou závislost, avšak ani té nebylo dosaženo. Z tohoto pohledu tak nevyplývá, že by IP nasměrovaly investice do okresů s vyšší mírou nezaměstnanosti. Vliv investičních pobídek na zaměstnanost bychom mohli sledovat též z pohledu dynamického, čili změny počtu zaměstnaných osob v regionech. Vliv investičních pobídek na změny míry regionální zaměstnanosti je však zanedbatelný.¹⁶⁹ Důležitější roli v tomto případě hraje např. kvalifikace pracovní síly či demografické faktory. Z pohledu krajské úrovně dosahuje hodnota korelace mezi mírou nezaměstnanosti a objemem investic s IP na obyv. 0,521, resp. 0,300 bez zahrnutí Prahy. Na rozdíl od okresní úrovně můžeme v případě krajů včetně Prahy najít středně silný přímý vztah mezi mírou

¹⁶⁹ Hodnota korelačního koeficientu mezi mírou zaměstnanosti v krajích v druhém čtvrtletí 2009 a přílivem investic s IP/obyv. v krajích činila -0,197 bez Prahy, resp. -0,473 s Prahou.

nezaměstnanosti a investicemi s IP. V tomto případě tedy může mít nastavení systému investičních pobídek určitý vliv na alokování podpořených investic do krajů, které dosahují vyšší nezaměstnanosti. Vizuální znázornění mezi mírou nezaměstnanosti a investicemi s IP na úrovni krajů uvedeno na dvou grafech v příloze 25.

6.2.2 Vliv pobídek na strukturálně postižené regiony a hospodářsky slabé regiony

Tato podkapitola je zařazena do diplomové práce s cílem zaměřit pozornost na investiční pobídky jakožto nástroj boje proti regionálním disparitám na konkrétním případu. A právě strukturálně postižené regiony a hospodářsky slabé regiony se nabízejí jako vhodná ukázka. Strukturálně postižené regiony a hospodářsky slabé regiony jsou mimo jiné definovány ve Strategii regionálního rozvoje ČR jako typ regionů se soustředěnou podporou státu. Pro případ této práce zdá se vhodnější použití strategie z roku 2000, která byla nahrazena v roce 2006 novým dokumentem na období 2007-2013. Jak už bylo uvedeno, nastavení systému investičních pobídek zvýhodňuje různě handicapované oblasti, mezi které patří i regiony strukturálně postižené. Strukturálně postižené regiony jsou specifické velkým podílem průmyslu, poměrně vysokou urbanizací a průmyslovou základnou, která se nachází ve stavu silné restrukturalizace a generuje nadprůměrnou nezaměstnanost. Hospodářsky slabé regiony tvoří regiony s nízkou životní úrovní, vesměs venkovského charakteru, s řídkou hustotou osídlení, nadprůměrnými hodnotami zaměstnanosti v primárním sektoru a obvykle též nadprůměrnou nezaměstnaností. Dvě následující tabulky obsahují údaje o počtu obyvatel v okresech jak strukturálně postižených (vlevo, tabulka 28) a hospodářsky slabých (vpravo, tabulka 29), dále údaje o investicích podpořených investičními pobídkami v období od dubna 1998 do 10. ledna 2010 a pořadí okresů v celostátním žebříčku. Podívejme se nejprve na strukturálně postižené okresy. V 10 okresech spadajících do této kategorie byly umístěny investice s IP v objemu zhruba 87 tisíc Kč na jednoho obyvatele,¹⁷⁰ což znamená fiktivní 13. místo v rámci okresů celé ČR. To není špatný výsledek. Následně se zaměříme na pravou tabulku. Desítku hospodářsky slabých okresů vykazuje průměrnou hodnotu investic s IP na jednoho obyvatele přibližně 46 tis. Kč, což stačí této skupině jen na 31. místo.

Tabulka 28 Strukturálně postižené okresy

okresy	obyvatel.	investice/obyv.	pořadí
Most	117094	246 774,0	3.
Frydek-Místek	210691	201 600,7	5.
Louny	86949	139 108,7	7.
Teplice	129796	118 218,1	8.
Přerov	135044	79 158,3	16.
Chomutov	126121	75 196,0	18.
Ostrava-město	336885	36 029,7	41.
Kladno	156479	31 753,3	45.
Karviná	275174	31 415,8	46.
Děčín	135690	30 626,4	47.
CELKEM	1709923	87 075,0	13.

Pramen: CzechInvest, ČSÚ, MMR. Vlastní výpočty

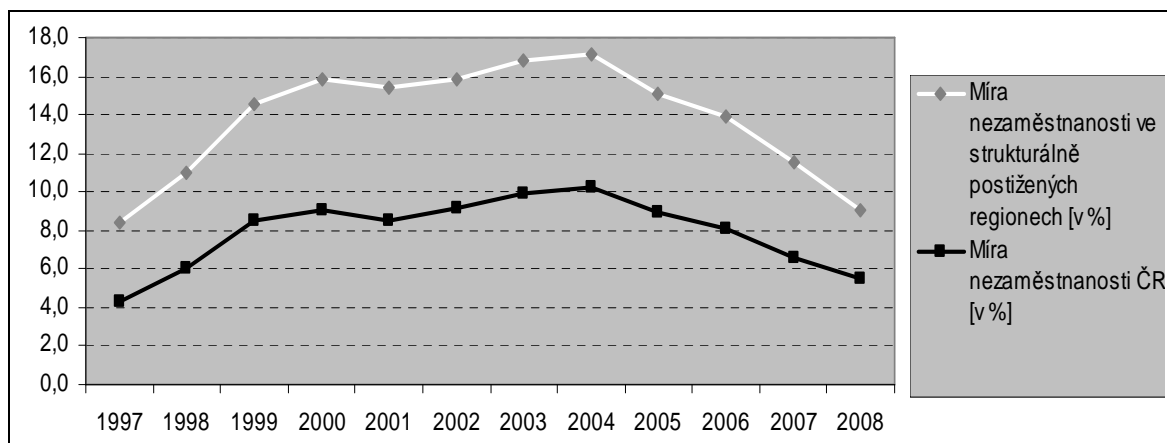
Tabulka 29 Hospodářsky slabé okresy

okresy	obyvatel.	Investice/obyv.	pořadí
Louny	86 949	139 108,7	7.
Břeclav	113 229	60 230,6	23.
Znojmo	113 011	47 867,0	30.
Prachatice	51 476	42 551,9	34.
Bruntál	97 974	39 631,6	39.
Svitavy	104 818	32 893,2	42.
Český Krumlov	61 364	28 659,8	50.
Tachov	53 096	26 525,4	51.
Třebíč	114 051	14 303,8	60.
Jeseník	41 487	3 181,7	77.
CELKEM	837 455	46 302,4	31.

Pramen: CzechInvest, ČSÚ, MMR. Vlastní výpočty

Ve srovnání se strukturálně postiženými okresy je to o více než 30 tisíc Kč méně investic na obyvatele. Zatímco první skupina obsadila v nejlepší desítce okresů čtyři místa, tak hospodářsky slabé okresy pouze místo jedno, přičemž okres Jeseník obsadil úplně poslední místo ze všech okresů České republiky. Podívejme se na tyto dvě sledované skupiny z pohledu nezaměstnanosti. K tomu nám vizuálně poslouží následující dva grafy, které zachycují vývoj míry nezaměstnanosti ve sledovaných skupinách okresů.

Graf 13 Vývoj míry nezaměstnanosti ve strukturálně postižených okresech

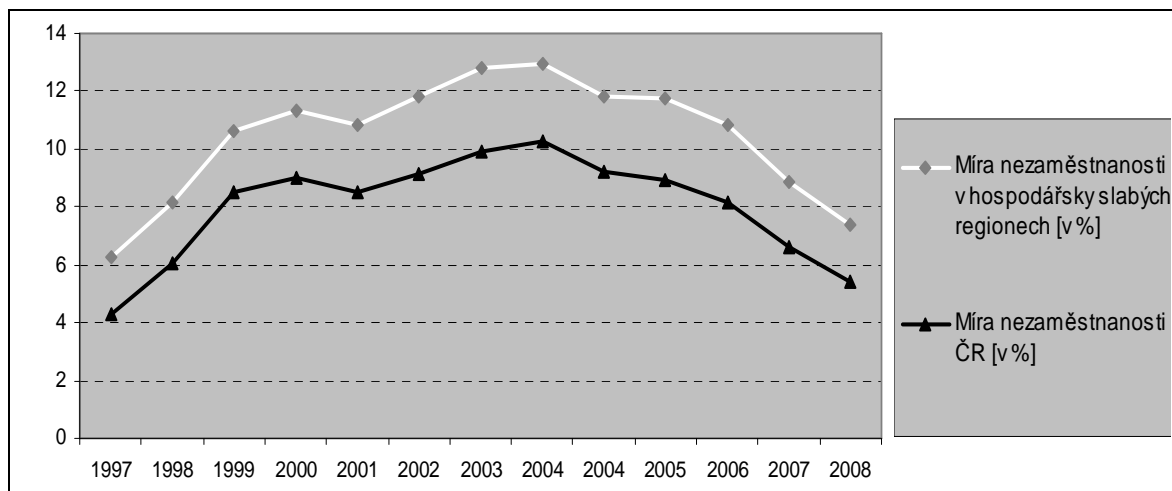
Pramen: CzechInvest, ČSÚ, MPSV, MMR. Vlastní úprava

U strukturálně postižených regionů převyšovala míra nezaměstnanosti na začátku sledovaného období zhruba o 4 p.b. celostátní úroveň. V důsledku nastávající hospodářské recese

¹⁷⁰ Mediánová hodnota této skupiny okresů je zhruba o 10 tis. Kč nižší, tj. 77 tis. Kč., což stačí na potenciální 17. místo v rámci okresů ČR.

se začaly obě dvě míry nezaměstnanosti zvyšovat a dosáhly svého vrcholu až v roce 2004. Míra nezaměstnanosti u strukturálně postižených okresů rostla mnohem rychleji než v případě celostátní a rozdíl mezi nimi narostl na zhruba 7 p.b. Poté došlo k poklesu tohoto rozdílu míry nezaměstnanosti, který se v roce 2008 zastavil na necelých 4 p.b., čili činil zhruba tolik, kolik činil na začátku období.

Graf 14 Vývoj míry nezaměstnanosti v hospodářsky slabých okresech

Pramen: CzechInvest, ČSÚ, MPSV, MMR. Vlastní úprava

Hospodářsky slabé okresy vykazují nižší rozdíl v míře nezaměstnanosti ve srovnání s první skupinou okresů, avšak vývoj míry nezaměstnanosti odráží stejné tendence jako u předchozí skupiny: počáteční rozdíl v míře nezaměstnanosti u hospodářsky slabých okresů a u celostátní míry nezaměstnanosti byl zhruba 2 procentní body. V letech 2003 a 2004 se zvýšil ke 3 p.b., poté se postupně snižoval, až se v roce 2008 ustálil na opětovných 2 p.b. Shrneli-li tuto část, tak ačkoliv strukturálně postižené regiony absorbovaly mnohem vyšší objem investic s IP per capita ve srovnání s okresy hospodářsky slabými, tak vývoj míry nezaměstnanosti byl u obou velmi podobný. U obou dvou skupinách činil rozdíl míry nezaměstnanosti ve srovnání s celostátní nezaměstnaností před zavedením systému investičních pobídek přibližně tolik, kolik činil v roce 2008. V absolutním vyjádření sice došlo u strukturálně postižených okresů k hlubšímu poklesu míry nezaměstnanosti, ovšem vyvstává otázka, zde tento pokles splnil očekávání. Zaměření investičních pobídek na zpracovatelský průmysl by zvláště v průmyslových regionech mělo mít větší pozitivní dopady, než v případě hospodářsky slabých okresů, kde je vliv průmyslu nižší na úkor zemědělství. Z dlouhodobého hlediska je vyšší podíl průmyslu reflektován i ve struktuře nabídky práce, což by též mělo zapůsobit na dosažení lepších výsledů strukturálně postižených okresů ve

srovnání s okresy hospodářsky slabými. Pro úplnost zbývá dodat, že podle údajů MPSV dosáhla k 31. 2. 2010 míra nezaměstnanosti v ČR nejvyšších hodnot právě v okresech Jeseník (19,4 %), Znojmo (17,4 %), Bruntál (17,3 %) Most (17,1 %), Hodonín (17,0 %) a Děčín (16,0 %). První tři okresy patřily ve sledovaném období do hospodářsky slabých regionů, Most a Děčín pak do strukturálně postižených.

6.2.3 Vliv pobídek na růst regionálního HDP a na regionální produktivitu práce

Nyní se přesuneme k vlivu investičních pobídek, resp. investic podpořených IP, na růst regionálního produktu. V tabulce 30 je uveden příliv investic s IP v rámci jednotlivých krajů v období duben 1998 až 2007, dále změna regionálního HDP na obyvatele v letech 1997 až 2008 vyjádřená v procentech, hodnota investic s IP připadající na jednoho obyvatele daného kraje a v posledním sloupci výše HDP na 1 obyvatele v roce 2008. V tomto případě se nabízí otázka, za jak dlouho se projeví účinky investic s IP na hospodářském růstu v regionu. Například projekt, který obdrží investiční pobídku na začátku roku 2008, začne zřejmě svou investiční fází ovlivňovat regionální produkci už ve stejném roce. Tento kapitálový impuls je ovšem krátkodobé povahy. Důležitější pro dlouhodobé zvýšení výstupu regionu se jeví bezpochyby operativní fáze, ta se však v celé své šíři projeví na ekonomice regionu spíše za dva až tři roky.

Tabulka 30 Vztah mezi růstem regionálního HDP a stavem investic s IP

kraj	investice s IP duben 1998-2007 [v mil. Kč]	změna HDP na 1 obyv. 1997-2008 [v %]	investice s IP na 1 obyv. [v Kč]	HDP na 1 obyv. v r. 2008 [v Kč]
Praha	5 594,2	243,3	4 488	762 352
Jihočeský	14 962,5	185,6	23 493	307 454
Jihomoravský	27 474,1	196,7	23 859	326 596
Karlovarský	6 860,5	165,8	22 295	253 964
Královéhradecký	18 334,1	174,7	33 043	293 960
Liberecký	23 218,8	163,8	52 930	261 872
Moravskoslezský	36 131,3	195,2	28 927	297 926
Olomoucký	31 461,5	183,6	48 988	269 684
Pardubický	24 641,5	191,1	47 741	295 219
Plzeňský	20 110,1	186,9	35 187	317 425
Středočeský	95 885,3	211,9	77 066	325 034
Ústecký	83 122,3	181,5	99 512	284 558
Vysočina	30 248,0	204,0	58 694	295 785
Zlínský	12 637,2	182,1	21 368	286 172

Pramen: CzechInvest, ČSÚ. Vlastní výpočty. Pozn. HDP na 1 obyvatele je vyjádřeno v běžných cenách.

Pokud by měly mít investiční pobídky skutečně citelný pozitivní vliv na vývoj regionálního HDP, tak by mezi objemem investic s IP a změnou HDP na 1 obyvatele v rámci regionů měl existovat silný přímý vztah. Tento předpoklad můžeme hledat už v předchozích zjištěních. Víme totiž, že investiční projekty s IP, které mají majoritního zahraničního vlastníka, se podílely na krajských PZI (vyjma Prahy) v letech 2001-2007 více než 50 %. Dále bylo zjištěno, že podniky se zahraničním majitelem dosahují vyšší produktivity práce a lepších základních finančních ukazatelů podniku. Tedy naše očekávání mají reálný podklad. Charakterizujme tento vztah na základě následujících hodnot korelačního koeficientu:

- hodnota korelace mezi růstem krajského HDP/obyv. 1997-2008 a přílivem investic s IP/obyv. duben 1998 až 2007: -0,170
- hodnota korelace mezi růstem krajského HDP/obyv. 1997-2008 a přílivem investic s IP/obyv. duben 1998 až 2007 bez Prahy: 0,248
- hodnota korelace mezi stavem krajského HDP/obyv. v roce 2008 a přílivem investic s IP/obyv. mezi dubnem 1998 až 2007: -0,416
- hodnota korelace mezi stavem krajského HDP/obyv. v roce 2008 a přílivem investic s IP/obyv. mezi dubnem 1998 a 2007 bez Prahy: -0,004

Vzhledem k velkému zkreslení ze strany Prahy se pokusme interpretovat hodnoty bez její účasti. Korelační koeficient mezi růstem krajského HDP/obyv. a přílivem investic s investiční pobídkou naznačuje pouze slabý přímý vztah. V případě vztahu stavu krajského HDP per capita s přílivem investic s IP lze hovořit dokonce o jeho neprůkaznosti. Tento vztah není na rozdíl od prvního vztahu příliš důležitý, neboť stav krajského HDP/obyv. v roce 2008 může do velké míry záviset na vývoji HDP před rokem 1998. Relevantní se tak jeví pouze změna HDP, tedy jestli v regionech s vyšším objemem investic s IP per capita bylo dosaženo ve sledovaném období též vyššího růstu produktu. Výsledkem této části je zjištění neexistence silného přímého vztahu mezi růstem HDP/obyv. a alokovanými investicemi s IP na krajské úrovni. Graficky je vztah mezi těmito hodnotami znázorněn v příloze 17 Vztah mezi růstem regionálního HDP a stavem investic s IP na obyvatele.

Dále se věnujme dalšímu ukazateli, na které závisí ekonomická úroveň regionu: regionální produktivita práce. Podobně jako u vývoje regionálního HDP můžeme předpokládat, že regionální produktivita práce bude vyšší v těch oblastech, kde je rovněž vysoký objem alokovaných investic s IP na 1 obyvatele. Statistické údaje k této části jsou přiložené v

tabulce 30. V jejím druhém a třetím sloupci hodnoty regionální hodinové produktivity práce v letech 1997 a 2008 vyjádřené v procentech, přičemž celá Česká republika se rovná 100 %. Grafické znázornění situace v roce 2008 je uvedeno v příloze 18. Vztah mezi regionální hodinovou produktivitou práce a investic s IP na obyvatele. Čtvrtý sloupec vyjadřuje změnu těchto hodnot v procentních bodech, ke které došlo mezi těmito roky a poslední sloupec obnáší investice s IP na 1 obyvatele. Podle očekávání by kraje s nejvyšším přílivem investic s investiční pobídkou per capita měly dosáhnout co nejvyššího kladného, resp. co nejnižšího záporného růstu hodinové produktivity práce. Skutečnou sílu vztahu lze charakterizovat hodnotami korelačních koeficientů, přičemž opět vyloučíme z hodnocení údaje za Prahu:

- hodnota korelace mezi změnou regionální hodinové produktivity práce 1997-2008 a přílivem investic s IP/obyv. duben 1998 až 2007 do krajů (bez Prahy): 0,216
- hodnota korelace mezi stavem regionální hodinové produktivity práce 2008 a přílivem investic s IP/obyv. duben 1998 až 2007 do krajů (bez Prahy): 0,216
- hodnota korelace mezi stavem regionální hodinové produktivity práce 1997 a přílivem investic s IP/obyv. duben 1998 až 2007 do krajů (bez Prahy): 0,061

Tabulka 31 Regionální hodinová produktivita práce. ČR=100 %

Území	1997	2008	Změna 1997-2008 v p.b.	Investice s IP/obyv. 1998-2007 [v Kč]
Česká republika	100	100		
Karlovarský kraj	85,3	73,8	-11,5	22 295
Olomoucký kraj	95,8	84	-11,8	48 988
Zlínský kraj	93,8	88,6	-5,2	21 368
Královéhradecký kraj	92,9	88,9	-4,0	33 043
Liberecký kraj	90,5	89,4	-1,1	52 930
Pardubický kraj	93,8	89,8	-4	47 741
Ústecký kraj	98,4	90,7	-7,7	99 512
Jihočeský kraj	96,8	92,1	-4,7	23 493
Plzeňský kraj	95,2	92,6	-2,6	35 187
Vysočina kraj	89,9	94,6	4,7	58 694
Jihomoravský kraj	96,2	95,5	-0,7	23 859
Středočeský kraj	90,9	97,6	6,7	77 066
Moravskoslezský kraj	99,6	99,3	-0,3	28 927
Praha	127,8	135,4	7,6	4 488

Pramen: ČSÚ, CzechInvest. Vlastní výpočty.

Největší vypovídací schopnost má pro nás vztah změny regionální hodinové produktivity práce a přílivu investic s IP v daném období. Síla tohoto přímého vztahu je pouze slabá,

totéž platí i pro sílu vztahu mezi stavem hodinové produktivity práce v roce 2008 a investicemi s IP. Tudíž se nepotvrdil předpoklad, že investice s IP jsou alokovány především v regionech s vyšší, resp. zvyšující se regionální hodinovou produktivitou práce ve srovnání s ostatními regiony ČR.

Poslední zde zkoumanou položkou bude regionální vztah mezi mzdami a výší investic na obyvatele. Vztah mezi průměrnou měsíční mzdou v průmyslu v roce 2007 a objemem investic s investiční pobídkou na úrovni okresů je středně silný s hodnotou korelačního koeficientu 0,540. Pokud nahradíme údaje za rok 2007 změnou měsíčních mezd v průmyslu v letech 1998 až 2007, dostaneme lépe vypovídající výsledek. V případě změny v absolutním vyjádření se jedná se opět s přímý, středně silný vztah s hodnotou korelačního koeficientu 0,460. Procentuální vyjádření zvýšení hrubých mezd v průmyslu však vyznívá pro investiční pobídky o poznání hůře; vztah mezi relativním zvýšením mezd a investicemi s IP/obyv. na úrovni okresů nevykazuje s hodnotou korelace 0,047 téměř žádný prokazatelný vztah. Zatímco tedy u okresů s vyšším objemem pobídkových investic per capita rostou hrubé mzdy v průmyslu v korunovém vyjádření rychleji, než u okresů s nižšími hodnotami, pak procentuální zvýšení mezd u obou skupin okresů nenaznačuje pozitivní vliv investic s IP. Graficky znázorněno v příloze 27 a též v příloze 28.

Vzhledem k tomu, že se neprokázal silný či alespoň středně silný vliv investic s IP na vývoj regionálního produktu ani na změny regionální produktivity práce, můžeme výsledky této podkapitoly zobecnit na celou šestou kapitolu a tudíž konstatovat, že vztah mezi regionálním rozložením investic podpořených investiční pobídkou per capita na jedné straně a ekonomickou úrovní regionu na straně druhé je vztahem slabým.

ZÁVĚR

Závěr této, stejně jako každé jiné závěrečné práce je tradičně věnován jejímu výslednému zhodnocení.

Příliv přímých zahraničních investic do České republiky i přes svou značnou volatilitu vykazuje zřejmý trend odeznění výraznějšího podílu základního kapitálu. Tato složka PZI je nahrazována reinvestovanými zisky a země se dostává v rámci investičního cyklu do stavu narůstajícího objemu vyplácených dividend. Rozdíly mezi stavem, resp. přílivem PZI v jednotlivých krajích jsou zřetelné; toto rozložení však není ovlivněno gradientem západ-východ, který se ale projevuje např. v podílu soukromých podniků a korporací pod zahraniční kontrolou.

Z analýzy investičních pobídek ve zpracovatelském průmyslu vyplynul výrazný podíl sektoru výroby dopravních prostředků na celkovém množství projektů, na předpokládaném počtu nově vytvořených pracovních míst i na objemu investovaných prostředků. Z okresního členění alokovaných investic podpořených investičními pobídkami vyplývají rozsáhlé regionální rozdíly. Objem těchto investic per capita u posledního okresu je stonásobně nižší než v případě vedoucího okresu. U třinácti okresů ze spodu tabulky činily investice pouhou desetinu objemu ve srovnání s první desítkou, i když tento rozdíl je do značné míry způsoben velkými dominantními investičními projekty. Projekty s obdrženou IP, mající českého investora, tvoří sice čtvrtinu všech projektů, jejich podíl na nově vytvořených pracovních místech však dosahuje pouze jedné desetiny a 16 % u objemu investic. I přes postupující zlepšení výsledků je tak systém investičních pobídek ve zpracovatelském průmyslu určen zejména pro investice ze zahraničí. Jako druh poskytované investiční pobídky hrají prim slevy na dani z příjmu PO, které byly poskytnuty téměř ve všech podpořených projektech.

Investice s IP ze zahraničí se podílely na přílivu PZI do České republiky v období 1998-2009 zhruba 21 %. Po zúžení celkových přímých zahraničních investic na zpracovatelský průmysl se tento podíl zvýšil na 85 %. Přímý vztah mezi ročním přílivem PZI a zahraničními investicemi s IP jsem ale neprokázal. Z analýzy na úrovni okresů bylo zjištěno, že v letech 1999-2007 nebyla na území celkem čtyř okresů umístěna investice ze zahraničí podpořená investiční pobídkou, přičemž u dvou okresů se jednalo o regiony se soustředěnou podporou státu. Zatímco v rámci krajů bez zahrnutí Prahy existuje mezi zahraničními

investicemi s IP a přílivem PZI středně silný až silný přímý vztah, na úrovni okresů existence vztahu prokázána nebyla.

Očekávání plynoucí z vlivu investičních pobídek na regionální míru nezaměstnanosti jsou na základě prozkoumaných analýz přehnaná; ať už z důvodu přetahování zaměstnanců od konkurence či díky slabému zapojení místních subdodavatelů. Vývoj míry nezaměstnanosti u desítky okresů s nejvyšším přílivem investic s IP na 1 obyvatele prokázal postupné sblížení s celostátní mírou nezaměstnanosti, ovšem obecně se přímý vztah na okresní úrovni mezi mírou nezaměstnanosti a objemem tamějších investic s IP neprokázal. Podpořené investice tedy nesměřovaly primárně do regionů s vyšší mírou nezaměstnanosti. U strukturálně postižených okresů jako celek jsem zjistil nadprůměrný příliv investic s IP per capita, přičemž žádný z nich se neumístil v dolní třetině žebříčku. Hospodářsky slabé okresy vykazují zřetelně nižší hodnoty ve srovnání s první skupinou.. Dlouhodobě nadprůměrná míra nezaměstnanosti u obou typů okresů se v roce 2008 dostala, vyjádřeno v procentních bodech, na zhruba stejný odstup od celostátní míry nezaměstnanosti, jako v roce 1997, čili před zavedením investičních pobídek. Bohužel podle údajů z února 2010 patřilo pět ze šesti okresů s nejvyšší mírou nezaměstnanosti do jedné z těchto dvou skupin. Posledními analyzovanými údaji byl regionální vztah mezi investicemi s IP per capita a regionální ekonomickou úrovní, resp. jejími dílčími částmi. Výsledkem bylo neprokázání existence silného, ani středně silného vztahu mezi investicemi s IP a stavem krajského HDP, změnou krajského HDP, stavem krajské produktivity práce a změnou krajské produktivity práce. Během psaní této diplomové práce jsem na adresu investičních pobídek (ve zpracovatelském průmyslu) narazil na obsáhlou argumentaci ze strany jejich odpůrců a zastánců. Výsledným zjištěním je podle mého názoru neexistence ujasněné představy tvůrců investičních pobídek o tom, jaký cíl hospodářské politiky by měly IP naplňovat.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

TIŠTĚNÉ MONOGRAFIE

- [1] CIHELKOVÁ, E. *Světová ekonomika: nové jevy a perspektivy*. Praha: Beck, 2001. 257 stran. ISBN 80-7179-311-6
- [2] FIALOVÁ, H. *Malý ekonomický výkladový slovník*. Praha: A Plus, 2004. 206 stran ISBN: 80-902514-7-1
- [3] FUCHS, K., TULEJA, P. *Mikroekonomie I*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2002. 208 stran. ISBN 80-210-2966-8
- [4] KADEŘÁBKOVÁ, A. a kol. *Růst, stabilita a konkurenceschopnost III. Česká republika v globalizované a znalostní ekonomice*. Praha: Linde nakladatelství, 2007. 380 stran ISBN 978-80-86131-71-9
- [5] KADEŘÁBKOVÁ, A., SPĚVÁČEK, V., ŽÁK, M. (editoři) *Růst, stabilita a konkurenceschopnost: aktuální problémy české ekonomiky na cestě do EU*. Praha: Linde nakladatelství, 2003. 329 stran. ISBN 80-86131-35-1
- [6] KALÍNSKÁ, E., PETŘÍČEK, V. a kol. *Mezinárodní obchod I*. 2. vyd. Praha: Oeconomica, 2006. 117 stran. ISBN 80-245-1066-9
- [7] KLVAČOVÁ, E., MALÝ, J., MRÁČEK, K., DOSTÁLOVÁ, I., CHLUMSKÝ, J. *Státní pomoc, nebo dobývání renty?* 1. vyd. Praha: Professional Publishing, 2005. 198 stran. ISBN 80-86946-06-1
- [8] NACHTIGAL, V., TOMŠÍK, V. *Konvergence zemí střední a východní Evropy*. Linde Praha, 2002. Praha 231 stran. ISBN 80-7201-361-0
- [9] SLANÝ, A. a kol. *Faktory konkurenceschopnosti (komparace zemí V-4)*. 1. vyd. Brno: Centrum výzkumu konkurenční schopnosti české ekonomiky. Masarykova univerzita, 2007. 277 stran. ISBN 978-80-210-4455-5
- [10] SPĚVÁČEK, V. a kol. *Transformace české ekonomiky. Politické, ekonomické a sociální aspekty*. Praha: Linde nakladatelství, 2002. 525 stran. ISBN 80-86131-32-7

- [11] SRHOLEC, M. *Přímé zahraničních investice v České republice. Teorie a praxe v mezinárodním srovnání*. Praha: Linde nakladatelství, 2004. 171 stran. ISBN 80-86131-52-1
- [12] ŠTRACH, P. *Mezinárodní management*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, 2009. 168 stran. ISBN 978-80-247-2987-9
- [13] VITURKA, M. *Regionální ekonomie a politika II*. 1. vyd. Brno: Ekonomicko-správní fakulta. Masarykova univerzita, 2007. 130 stran. ISBN 978-80-210-4478-4.
- [14] ZEMAN, M. *Vzestup a pád české sociální demokracie*. 1. vyd. Praha: Andrej Šťastný, 2006. 279 stran. ISBN 80-86739-22-8
- [15] ŽÍDEK, L. *Transformace české ekonomiky 1989-2004*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2006. 304 stran. ISBN 80-7179-922-X
- [16] ŽÍDEK, L. *Dějiny světového hospodářství*. Plzeň, Aleš Čeněk 2007. 391 stran. ISBN 9788073800352

TIŠTĚNÁ PERIODIKA

- [17] ŠPERKEROVÁ, A. M., JUNEK, A. Odpustky hříšným investorům. *Ekonom.* s. 26-31, č. 19, ročník 18. ISSN 1210-0714.

ELEKTRONICKÉ ZDROJE

- [18] A.T.KEARNEY. *Offshoring for Long-Term Advantage. The 2007 A.T. Kearney Global Services Location Index*. [online] Dostupné na WWW: <http://www.atkearney.com/images/global/pdf/GSLI_2007.pdf>
- [19] BASTIAT, F. *Co je vidět a co není vidět*. Praha: Liberální institut a Centrum liberálních studií, 1998. 181 stran. [online] Dostupné na WWW: <http://www.libinst.cz/etexts/bastiat_co_je_videt.pdf>
- [20] BAUTZOVÁ, L. *Šéf firmy Foxconn: Ještě pořád to má smysl*. Online archiv týdeníku *Ekonom*. 18.8.2007. [online] Dostupné na WWW: <<http://ekonom.ihned.cz/c1-21841770-jeste-porad-to-ma-smysl>>

- [21] BENÁČEK, V. a kol. The Determinants and Impact of Foreign Direct Investment in Central and Eastern Europe: A comparison of survey and econometric evidence. *Transnational Corporations*. 2000, roč. 9, č. 3, s. 163-21 [online] Dostupné na WWW: <<http://www1.ceses.cuni.cz/benacek/DAWN-BEN%20web.pdf>>
- [22] BENÁČEK, V. *FDI, International Trade and The Adjustment to World Markets in A Small Open Economy of Transition: The Case of Czech Economy*. In: *The 10-Year Review of Transitional Economies. Final Report*. UNIDO, Vienna, 2001, s. 127-142 [online] Dostupné na WWW: <<http://www1.ceses.cuni.cz/benacek/JAP-WIEN.pdf>>
- [23] BENÁČEK, V., ZEMPLINEROVÁ, A. *Růst a strukturální změny v zahraničním obchodě českého zpracovatelského průmyslu v letech 1993-1997*. *Czech J. of Economics and Finance*, 1999, č. 12, s. 737-756. [online] Dostupné na WWW: <<http://www1.ceses.cuni.cz/benacek/CZ%20FaU%20AZ%20ZO.pdf>>
- [24] BENÁČEK, V., ANDREOSSO, B., LENIHAN, H. *Jak se rozhodují velcí zahraniční investoři při alokaci svých investic v Evropě?* Socioweb. Duben 2009. [online] Dostupné na WWW: <<http://www.socioweb.cz/index.php?disp=teorie&shw=389&lst=117>>
- [25] BENÁČEK, V. *Přímé zahraniční investice v české ekonomice: praxe, teorie a aplikace*. *Politická ekonomie*, č. 1, 2000, s. 7-24. [online] Dostupné na WWW: <<http://www1.ceses.cuni.cz/benacek/publications.html>>
- [26] BENÁČEK, V. *Dilemata ve vývoji české ekonomiky*. In: Potůček, M., Mašková, M. (edit.) *Trendy, příležitosti a ohrožení České republiky*. Praha: Karolinum, 2008. [online] Dostupné na WWW: <http://www1.ceses.cuni.cz/benacek/C4_Ekonomika_Scenare.pdf>
- [27] BLOMSTRÖM, M. *The Economics of International Investment Incentives*. Březen 2002. [online] Dostupné na WWW: <<http://www.eclac.org/prensa/noticias/noticias/2/9272/blomstrom.pdf>>
- [28] BLOMSTRÖM, M., KOKKO, A. *How Foreign Investment Affects Host Countries*. World Bank. Policy Research Working Paper 1745. Březen 1997. [online] Dostupné na WWW: <http://www-wds.worldbank.org/servlet/WDSContentServer/WDSP/IB/2000/02/24/000009265_3971110141252/Rendered/PDF/multi_page.pdf>

- [29] BOLCHA, P. *O výpočte fiškálneho dopadu investičnej podpory*. Politická ekonomie. 2008. č. 2, s. 257-284. [online] Dostupné na WWW: <<http://www.vse.cz/polek/pdf/640.pdf>>
- [30] CENTRUM EKONOMICKÝCH STUDIÍ VŠEM, NÁRODNÍ OBSERVATOŘ ZAMĚSTNANOSTI A VZDĚLÁVÁNÍ NVF. *Ročenka konkurenceschopnosti České republiky 2007-2008*. Praha: Linde, 2009. 388 stran. ISBN 978-80-86131-78-5. [online] Dostupné na WWW: <http://www.vsem.cz/data/data/ces-soubory/bulletin/gf_rocenka2008.pdf>
- [31] CZECHINVEST. *Historie a výsledky* [online] Dostupné na WWW: <<http://www.czechinvest.org/historie-a-vysledky>>
- [32] CZECHINVEST. *Manuál k investičním pobídkám*. 13.1.2010. [online] Dostupné na WWW: <<http://www.czechinvest.org/data/files/manual-prumysl-1176-cz.zip>>
- [33] CZECHINVEST. *Resumé manuálu investičních pobídek pro sektor zpracovatelského průmyslu*. 13.1.2010. [online] Dostupné na WWW: <<http://www.czechinvest.org/data/files/resume-investicni-pobidky-pro-zpracovatelsky-prumysl-42-cz.pdf>>
- [34] CZECHINVEST. *Technologická centra a centra strategických služeb*. [online] Dostupné na WWW: <<http://www.czechinvest.org/uzavrene-programy-technologicka-centra-a-centra-strategicky-sluzeb>>
- [35] CZECHINVEST. *Vliv přímých zahraničních investic*. [online] Dostupné na WWW: <<http://www.czechinvest.org/vliv-pzi>>
- [36] CZECHINVEST. *Výroční zpráva 2008*. [online] Dostupné na WWW: <<http://www.czechinvest.org/data/files/zlom-vyrocka-czechinvest2008-final-web-1695.pdf>>
- [37] CZECHINVEST, DELOITTE. *Výsledky analýzy dopadů investičních pobídek v Královéhradeckém kraji*. 31. ledna 2007. [online] Dostupné na WWW: <<http://www.czechinvest.org/data/files/kralovehradecky-kraj-204.pdf>>
- [38] ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA. *2000 – Přímé zahraniční investice*. Březen 2002 [online] Dostupné na WWW:

<http://www.cnb.cz/m2export/sites/www.cnb.cz/cs/statistika/platebni_bilance_stat/publikace_pb/pzi/PZI_2000_CZ.PDF>

[39] ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA. *2001 – Přímé zahraniční investice*. Březen 2003.

[online] Dostupné na WWW:

<http://www.cnb.cz/m2export/sites/www.cnb.cz/cs/statistika/platebni_bilance_stat/publikace_pb/pzi/PZI_2001_CZ.PDF>

[40] ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA. *2005 – Přímé zahraniční investice*. Březen 2007

[online] Dostupné na WWW:

<http://www.cnb.cz/m2export/sites/www.cnb.cz/cs/statistika/platebni_bilance_stat/publikace_pb/pzi/PZI_2005_CZ.pdf>

[41] ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA: *2007 – Přímé zahraniční investice*. Březen 2009

[online] Dostupné na WWW:

<http://www.cnb.cz/m2export/sites/www.cnb.cz/cs/statistika/platebni_bilance_stat/publikace_pb/pzi/PZI_2007_CZ.pdf>

[42] ČESKÁ TISKOVÁ KANCELÁŘ. *IPS Alpha propustí na Lounsku pětinu z tisíce zaměstnanců*. 6.1.2010. [online] Dostupné na WWW: <<http://www.e15.cz/byznys/prumysl-a-energetika/ips-alpha-propusti-na-lounsku-petinu-z-tisice-zamestnancu>>

[43] ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Organizační struktura národního hospodářství za ekonomické subjekty a statistické jednotky typu podnik podle vybraných právních forem v územním členění k 31. 12. 2008* in *Statistická ročenka České republiky 2009*. 30.11.2009.

[online] Dostupné na WWW:

<[http://www.czso.cz/csu/2009edicniplan.nsf/t/7400321272/\\$File/0001091211.xls](http://www.czso.cz/csu/2009edicniplan.nsf/t/7400321272/$File/0001091211.xls)>

[44] ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Platební bilance - další možnosti analytického využití (období 1993 až 2004)*. listopad 2005 [online] Dostupné na WWW:

<<http://www.czso.cz/csu/2005edicniplan.nsf/p/1123-05>>

[45] ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Přímé zahraniční investice do technologicky vyspělých oblastí*. 2004. [online] Dostupné na WWW:

<[http://www.czso.cz/csu/2004edicniplan.nsf/t/6200500F0D/\\$File/96100409.pdf](http://www.czso.cz/csu/2004edicniplan.nsf/t/6200500F0D/$File/96100409.pdf)>

[46] ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Regionální účty 2008*. 13.12.2009. [online] Dostupné na WWW: <<http://www.czso.cz/csu/2009edicniplan.nsf/p/1371-09>>

- [47] ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Struktura národního hospodářství podle převažující činnosti a zařazení do institucionálních sektorů. 18.10. 2010. [online] Dostupné na WWW: [http://www.czso.cz/csu/2009edicniplan.nsf/t/AC0046D0AA/\\$File/tabsna_NACE_1209.xls](http://www.czso.cz/csu/2009edicniplan.nsf/t/AC0046D0AA/$File/tabsna_NACE_1209.xls)
- [48] ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Vliv aktivit podniků pod zahraniční kontrolou na českou ekonomiku v období 1997 až 2002* [online] 17.9. 2003. Dostupné na WWW: <http://www.czso.cz/csu/2003edicniplan.nsf/p/1525-03>
- [49] ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Výdaje na výzkum a vývoj uskutečněné v podnikatelském sektoru (BERD) - Výdaje na výzkum a vývoj v České republice v roce 2007.* [online] 2.říjen 2008. Dostupné na WWW: http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/kapitola_4_vydaje_na_vyzkum_a_vyvoj_uskutecne_v_podnikatelskem_sektoru_berd
- [50] DANĚK, F. *Přínosy a náklady investice LG.Philips.* [online] 10.4.2006. Dostupné na WWW: <http://aktualne.centrum.cz/ekonomika/domaci-ekonomika/fotogalerie/foto/16467/?cid=124689>
- [51] DELOITTE CZECH REPUBLIC B.V. *Výsledky analýzy dopadů investičních pobídek v Moravskoslezském kraji.* 22. listopad 2006. [online] Dostupné na WWW: www.czechinvest.org/data/files/moravsko-slezsky-kraj-205.pdf
- [52] DJANKOV, S., HOEKMAN, B. *Foreign Investment and Productivity Growth in Czech Enterprises.* World Bank. 1998. [online] Dostupné na WWW: http://www-wds.worldbank.org/external/default/WDSContentServer/IW3P/IB/1999/09/14/000094946_99060201584594/additional/121521322_20041117150051.pdf
- [53] DOLANSKÁ, D., BLAŽEK, V. *Kolín dluží kvůli TPCA miliardu.* iDNES.CZ. 30. května 2005. [online] Dostupné na WWW: <http://ekonomika.idnes.cz/kolin-dluzi-kvuli-tpca-miliardu-dnl-/ekonomika.asp?c=2005M126b01E>
- [54] DUBSKÁ, D. *Rizika dvojího deficitu české ekonomiky.* Český statistický úřad. Prosince 2005. Dostupné na WWW: <http://www.czso.cz/csu/2005edicniplan.nsf/p/1529-05>
- [55] EUROPEAN CENTRAL BANK. *EUROPEAN UNION BALANCE OF PAYMENTS/INTERNATIONAL INVESTMENT POSITION STATISTICAL METHODS.* Listopad 2004. ISSN 1725-3047. [online] Dostupné na WWW: <http://www.ecb.int/pub/pdf/other/bopbook04en.pdf>

- [56] EUROSTAT. *Taxation Trends in the European Union*. 2009 edition. 16.7.2009. ISBN 978-92-79-11171-6. [online] Dostupné na WWW: <http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/taxation/gen_info/economic_analysis/tax_structures>
- [57] EVROPSKÁ KOMISE. Pokyny k podrobnému posouzení regionální podpory pro velké investiční projekty. [online] Dostupné na WWW: <http://ec.europa.eu/competition/state_aid/reform/archive_docs/large_investment_projects_cs.pdf>
- [58] EVROPSKÁ KOMISE. Pokyny k regionální podpoře na období 2007-2013 2013 (2006/C 54/08). [online] Dostupné na WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2006:054:0013:0044:CS:PDF>>
- [59] FILIPOVÁ, H., DOLEJŠ, R. *Českou fabriku živí Čína*. E-archiv časopisu Ekonom. 13. 3. 2009. [online] Dostupné na WWW: <<http://ekonom.ihned.cz/c1-35655640-ceskou-fabriku-zivi-cina>>
- [60] FRANC, P., NEZHYBA, J. *Zahraniční investice a CzechInvest jako faktory destabilizující demokratický právní stát*. Ekologický právní servis, Brno 2007. 56 stran ISBN 978-80-86544-10-6 [online] Dostupné na WWW: <http://aa.ecn.cz/img_upload/9352d85bc5d489cac6f0f97c415da7ed/GARDE_zahranicni_investice_a_czechinvest.pdf>
- [61] GRAUWE, P., CAMERMAN, F. *How Big Are Multinational Companies?* [online] University of Leuven, 2002. Dostupné na WWW: <http://www.econ.kuleuven.be/ew/academic/intecon/Degrauwe/PDG-papers/Recently_published_articles/How%20big%20are%20the%20big%20multinational%20companies.pdf>
- [62] HOLUŠA, J. *Hromadný úprk zahraničních firem se nekonal*. E15.cz. 7.12.2009 [online] Dostupné na WWW: <<http://www.e15.cz/domaci/ekonomika/hromadny-uprk-zahranicnich-firem-se-nekonal>>
- [63] HOSPODÁŘSKÝ KOMORA ČR. *HK k problematice novely zákona o investičních pobídkách*. [online] Dostupné na WWW: <<http://www.komora.cz/zpravodajstvi/k-problematice-novely-zakona-o-investicnich-pobidkach.aspx>>

- [64] HOSPODÁŘSKÉ NOVINY. *Ročenka HN 2001*. Praha: Economia, 2001. 320 stran
ISBN 80-85378-49-3
- [65] HOŠKOVÁ, A. *Vplyv priamych zahraničných investícií na ekonomiku Slovenska*. Národná banka Slovenska, Institut menových a finančných štúdií. Bratislava 2001.
[online] Dostupné na WWW: <http://www.nbs.sk/_img/Documents/PUBLIK/hos56.pdf>
- [66] HUNYA, G., GEISHECKER, I. *Employment Effects of Foreign Direct Investment in Central and Eastern Europe*. wiiw Research Reports 321. Wiener Institut für Internationale Wirtschaftsvergleiche. Říjen 2005. [online]
Dostupné na WWW: <publications.wiiw.ac.at/modPubl/download.php?publ=RR321>
- [67] INTERNATIONAL MONETARY FUND. *Balance of Payments Manual*. [online]
Dostupné na WWW:
<http://www.cnb.cz/m2export/sites/www.cnb.cz/en/statistics/bop_stat/bop_international_documents/BOPman.pdf>
- [68] JAHN, M. *Zahraniční investice - cesta k prosperující ekonomice*. Centrum pro ekonomiku a politiku. 26. únor 2006. [online] Dostupné na WWW:
<<http://www.cepin.cz/cze/prednaska.php?ID=665>>
- [69] JANÁČEK, K. *Zahraniční investice a český trh práce*. Centrum pro ekonomiku a politiku. 16. únor 2006. [online] Dostupné na WWW:
<<http://www.cepin.cz/cze/prednaska.php?ID=666>>
- [70] KADERÁBKOVÁ, A. *Přímé zahraniční investice a inovační aktivity*. Bulletin CES VŠEM č. 18/2006. 5. říjen 2006. ISSN 1801-1578. s. 6-9. [online] Dostupné na
WWW: <http://www.cesvsem.cz/data/data/ces-soubory/bulletin/gf_bulletin1806.pdf>
- [71] KADERÁBKOVÁ, A. *Institucionální podmínky přímých zahraničních investic*. Bulletin CES VŠEM č. 16/2006. 29. srpen 2006. ISSN 1801-1578. s. 1-4.
[online] Dostupné na WWW: <http://www.vsem.cz/data/data/ces-soubory/bulletin/gf_bulletin1606.pdf>
- [72] KALÍNSKÁ, E. *Přímé zahraniční investice a jejich úloha v regionu střední a východní Evropy*. ICRE Working Paper No. 54. 2001 [online] Dostupné na WWW:
<<http://nb.vse.cz/icre/wp/2001/wp-2001-0054.pdf>>

[73] KLAUS, V. *Investiční pobídky snižují ekonomickou efektivnost*. [online] Dostupné na WWW: <<http://www.klaus.cz/klaus2/asp/clanek.asp?id=klogBGqHZJQV>>

[74] KLAUS, V. *Odpovědi na otázky týdeníku Profit zajímaví podnikatele*. [online] 29.4.2002 Dostupné na WWW: <<http://www.klaus.cz/klaus2/asp/clanek.asp?id=JoJ8mg3IlzJa>>

[75] KLVAČOVÁ, E. *Vstup České republiky do EU: Oslabení nebo posílení role státu?* 1. vyd. Praha: Professional Publishing, 2003. 176 s. ISBN 80-86419-55-X
[online] Dostupné na WWW: <http://nb.vse.cz/icre/students/mo431/Habilitace_03.pdf>

[76] KRÁL, P. *Identification and Measurement of Relationships Concerning Inflow of FDI: The Case of the Czech Republic*. ČNB. Working Paper series. 5/2004. [online] Dostupné na WWW: <http://www.cnb.cz/m2export/sites/www.cnb.cz/en/research/research_publications/cnb_wp/download/cnbwp52004.pdf>

[77] KRÁL, P. *PZI a jejich vliv na tempo dlouhodobého růstu v ČR*. ČNB. 2004 [online] Dostupné na WWW: <http://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/clanky_rozhovory/media_2004/c1_04_040219b.html>

[78] KUNC, J. *Transformace českého průmyslu po roce 1989 – vliv přímých zahraničních investic*. Masarykova univerzita. 2005. Disertační práce. 169 s.

[79] LINHART, J. *Investiční pobídky – výsledky komplexního průzkumu*. KMPG Česká republika. [online] Dostupné na WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/podpora-investic/investicni-pobidky-vysledky-pruzkumu/1000497/52255/>>

[80] LINHART, J. *Investiční pobídky výrobcům – ano, či ne?* 3.8. 2009 [online] Dostupné na WWW: <<http://ekonom.ihned.cz/c1-37948550-investicni-pobidky-vyrobcum-ano-ci-ne>>

[81] LOUŽEK, M.(ed.) *Zahraniční investice. Cíl hospodářské politiky?* Sborník textů. č.65/2008. 1. vyd. Praha: Centrum pro ekonomiku a politiku, 2008. 102 stran. ISBN 978-80-86547-90-9 [online] Dostupné na WWW: <<http://cepin.cz/cze/kniha.php?ID=87>>

- [82] MALLYA, T.J.S., KUKULKA, Z., JENSEN, C. *Are Incentives a Good Investment for the Host Country? An Empirical Evaluation of the Czech National Incentive Scheme*. Transnational Corporations. Roč. 13. č.1 Duben 2004. [online] Dostupné na WWW: <http://www.unctad.org/en/docs//iteiit20043a4_en.pdf>
- [83] MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. *Fond národního majetku. Výroční zpráva 2005*. [online] Dostupné na WWW: <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/Vyrocní_zprava_FNM_CR_2005.pdf>
- [84] MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. *Investiční pobídky v ČR* [online] Dostupné na WWW: <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/hs.xsl/inv_pob_vyvoj.html>
- [85] MINISTERSTVO FINANCÍ ČR. *Strategické služby a technologická centra*. [online] Dostupné na WWW: <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/hs.xsl/strat_sluzby.html>
- [86] MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ ČR. *Průměrná míra nezaměstnanosti od roku 1997*. 12.3.2009. [online] Dostupné na WWW: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/casove_rady>
- [87] MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR. *Strategie regionálního rozvoje České republiky na roky 2007-13*. Květen 2006, 109 stran. [online] Dostupné na WWW: <<http://www.mmr.cz/CMSPages/GetFile.aspx?guid=efcee353-71af-428c-9f77-0e327e77504d>>
- [88] MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU ČR. *Analýza vlivu firem podpořených investičními pobídkami na vybrané indikátory české ekonomiky* [online] únor 2004. Dostupné na WWW: <<http://download.mpo.cz/get/26084/25895/289827/priloha001.pdf>>
- [89] MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU ČR. *Postup při žádosti o udělení investičních pobídek*. [online] Dostupné na WWW: <<http://download.mpo.cz/get/26094/25907/289891/priloha002.doc>>
- [90] MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU ČR. *Udělení investiční pobídky Plzeňskému Prazdroji, a.s.* 29.5.2007 [online] Dostupné na WWW: <<http://www.mpo.cz/dokument30977.html>>
- [91] MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU ČR. *Vyhodnocení systému investičních pobídek*. Květen 2005 [online]

Dostupné na WWW: <<http://www.mpo.cz/dokument10869.html>>

[92] MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU ČR. *Vyhodnocení systému investičních pobídek ve zpracovatelském průmyslu.* 2006 [online]

Dostupné na WWW: <<http://download.mpo.cz/get/28398/32172/341830/priloha001.pdf>>

[93] MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU ČR. *Vyhodnocení systému investičních pobídek.* 2007

Dostupné na WWW: <<http://download.mpo.cz/get/31169/34431/370383/priloha001.pdf>>

[94] MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU ČR. *Zpráva o světových investicích 2007.* 20.10.2007 [online]

Dostupné na WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/zahranicni-investicni-prilezitosti/zprava-o-svetovych-investicich-2007/1001592/46215/>>

[95] MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU ČR. *Vláda schválila novelu zákona č. 72/2000 Sb., o investičních pobídkách.* 30.1.2009 [online]

Dostupné na WWW: <<http://www.mpo.cz/dokument55367.html>>

[96] NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (ES) č. 184/2005 ze dne 12. ledna 2005 o statistice Společenství týkající se platební bilance, mezinárodního obchodu službami a přímých zahraničních investic [online] Dostupné na WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32005R0184:CS:HTML>>

[97] NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (ES) č. 716/2007 ze dne 20. června 2007 o statistice Společenství o struktuře a činnosti zahraničních afilací. [online] Dostupné na WWW:

<http://www.cnb.cz/m2export/sites/www.cnb.cz/cs/statistika/platebni_bilance_stat/pb_mez_inarodni_dokumenty/narizeni_fats_716_2007.pdf>

[98] NEWTON Holding. *Investiční pobídky a jejich efektivnost.* leden 2003 [online]

Dostupné na WWW:

<<http://www.newton.cz/redsys/docs/analyzy/makroanalyzy/0f361c505e45b73681260e6809016999.pdf>>

[99] NEWTON Holding. *Efekty přímých zahraničních investic na platební bilanci.* duben 2003 [online] Dostupné na WWW:

<<http://www.newton.cz/redsyst/docs/analyzy/makroanalyzy/14377f4be27be9e5d86b0f00797708e2.pdf>>

[100] NEWTON Holding. *Reinvestovaný zisk nabývá na důležitosti: Měli by investoři reagovat na deficit běžného účtu?* červenec 2002 [online] Dostupné na WWW: <<http://www.newton.cz/redsyst/docs/analyzy/makroanalyzy/bce22632e62a72281fbec41fbda6431f.pdf>>

[101] NEWTON Holding. *Investiční pobídky v České republice.* Únor 2003 [online] Dostupné na WWW: <<http://www.newton.cz/redsyst/docs/analyzy/makroanalyzy/2065ad3cf9eacfac94c367f711a3aebb.pdf>>

[102] NEWTON Holding: *Příliv přímých zahraničních investic do zemí střední a východní Evropy: Vývoj proti globálním trendům?* listopad 2003 [online] Dostupné na WWW: <<http://www.newton.cz/redsyst/docs/analyzy/makroanalyzy/6ea96a7e13631ec1bfb5843e7eaeab64.pdf>>

[103] NEWTON Holding. *Konkurence ve zdanění podniků: Prospěšná válka nebo je třeba koordinace?* červenec 2003 [online] dostupné na WWW: <<http://www.newton.cz/redsyst/docs/analyzy/makroanalyzy/5e5bc076bfa291328ad33b0d3785bf13.pdf>>

[104] NEWTON Holding. *Různé pohledy na přímé zahraniční investice.* Duben 2001 [online] dostupné na WWW: <<http://www.newton.cz/redsyst/docs/analyzy/ekonomzpravy/763b52547ff949c6830329b2059f70bd.doc>>

[105] NEWTON Holding. *Strategie a vazby nadnárodních společností.* Květen 2003 [online] Dostupné na WWW: <<http://www.newton.cz/redsyst/docs/analyzy/makroanalyzy/69dafb04b18e220b793e12e4312f6cd3.pdf>>

[106] OECD. *Foreign Affiliates in OECD Economies: Presence, Performance and Contribution to Host Countries' Growth.* Economic Studies No. 41. Únor 2005. [online] Dostupné na WWW: <<http://www.oecd.org/dataoecd/62/33/40506140.pdf>>

- [107] OECD. *Checklist for Foreign Direct Investment Incentive Policies*. 2003. [online] Dostupné na WWW: <<http://www.oecd.org/dataoecd/45/21/2506900.pdf>>
- [108] OECD. *OECD's FDI Regulatory Restrictiveness Index: Revision and Extension to More Economies*. WORKING PAPERS ON INTERNATIONAL INVESTMENT Number 2006/4. Duben 2006. [online] Dostupné na WWW: <<http://www.oecd.org/dataoecd/4/36/37818075.pdf>>
- [109] OLŠOVSKÝ, R. *Příliv přímých zahraničních investic do České republiky*. Finance a úvěr. 1993. roč. 43, č. 5, s. 206-211. [online] Dostupné na WWW: <http://journal.fsv.cuni.cz/storage/2429_199305ro.pdf>
- [110] PAVLÍNEK, P. *Regional Development Implication of Foreign Direct Investment in Central Europe*. European Urban and Regional Studies. str. 47-70. SAGE Publications, 2004, London. [online] Dostupné na WWW: <<http://www.europe.canterbury.ac.nz/courses/euro223/pavlinek.pdf>>
- [111] PLOJHAR, M., SRHOLEC, M. *Politická ekonomie investičních pobídek*. Politická ekonomie. 2004. č. 3, s. 449-464. [online] Dostupné na WWW: <<http://www.vse.cz/polek/pdf/469.pdf>>
- [112] REGIONÁLNÍ INFORMAČNÍ SERVIS. *Přímé zahraniční investice*. [online] Dostupné na WWW: <<http://www.risy.cz/index.php?pid=202&sid=1136&mid=1119>>
- [113] REGIONÁLNÍ ROZVOJOVÁ AGENTURA JIŽNÍ MORAVY. *Přímé zahraniční investice - příručka pro místní samosprávu*. [online] Dostupné na WWW: <<http://www.rrajm.cz/download/pzi.pdf>>
- [114] SDRUŽENÍ PRO ZAHRANIČNÍ INVESTICE. *Dopad investičních pobídek na českou ekonomiku*. [online] Dostupné na WWW: <<http://www.afi.cz/aktuality/analyza.html>>
- [115] SEDLÁČEK, V. *Česká ekonomika v roce 2008*. Bulletin CES VŠEM č.2/2009. 6. dubna 2009. [online] Dostupné na WWW: <http://www.vsem.cz/data/data/ces-soubory/bulletin/gf_Bulletin_0209.pdf>
- [116] SEREGHYOVÁ, J. *Vybrané makroekonomické a mikroekonomické aspekty přímých zahraničních investic realizovaných ve zpracovatelském průmyslu středoevropských transformačních zemí*. ICRE Working Paper No. 32. 2001. [online] Dostupné na WWW: <<http://nb.vse.cz/icre/wp/2001/wp-2001-0032.pdf>>

- [117] SCHWARZ, J. a kol. *Analýza investičních pobídek v České republice*. Národohospodářská fakulta VŠE v Praze. Květen 2007 [online] Dostupné na WWW: <<http://download.mpo.cz/get/32013/35445/388865/priloha001.pdf>>
- [118] SKOKAN, P. a kol. *Regionální disparity v mezinárodním srovnání. Výzkumná studie*. VŠB-Technická univerzita Ostrava: Ostrava, 2008. 154 stran. [online] Dostupné na WWW: <http://disparity.vsb.cz/vysledky/05_studie_du4.pdf>
- [119] STANKOWSKI, J. *Bedeutung ausländischer Direktinvestitionen*. Österreichisches Institut für Wirtschaftsforschung. Monatsberichte 2/1996. [online] Dostupné na WWW: <http://www.wifo.ac.at/bibliothek/archiv/MOBE/1996Heft02_123_138.pdf>
- [120] SVOBODA, J. *Lisabon stíží uzavírání mezistátních smluv*. Elektronický archiv deníku Právo. 2.12.2009. s. 14
- [121] TOMŠÍK, V. *Mýty o přímých zahraničních investicích*. Centrum pro ekonomiku a politiku. 16. únor 2006 [online] Dostupné na WWW: <<http://www.cepin.cz/cze/prednaska.php?ID=667>>
- [122] TÓTH, P. *Determinanty zahraničních investic*. ČNB. [online] Dostupné na WWW: <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/hs.xsl/seminare_29478.html?year=2006>
- [123] UNIE MALÝCH A STŘEDNÍCH PODNIKŮ ČR: *Stanovisko Unie malých a středních podniků k úpravě investičních pobídek*. [online] Dostupné na WWW: <http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/kveten-2008/stanovisko-k-uprave-investicnich-pobidek/1001722/48582/>
- [124] UNCTAD. *Incentives*. UNCTAD Series on Issues in International Investment Agreements. United Nations. New York, Ženeva. 2004. 100 stran. [online] Dostupné na WWW: <http://www.unctad.org/en/docs/iteiit20035_en.pdf>
- [125] UNCTAD. *Transnationality Index of Host Economies 2005*. 24.9.2008. [online] Dostupné na WWW: <http://www.unctad.org/sections/dite_dir/docs/wir2008_transnationality_chart_en.xls>
- [126] UNCTAD. *World Investment Prospects Survey*. United Nations. New York, Ženeva 2008. 66 stran. [online] Dostupné na WWW: <http://www.unctad.org/en/docs/wips2008_en.pdf>

- [127] UNCTAD. *World Investment Report 1995*. Transnational corporations and competitiveness. United Nations. New York, Ženeva, 1995, 440 stran. ISBN 92-1-104450-2 [online] Dostupné na WWW: <http://www.unctad.org/en/docs/wir1995_en.pdf>
- [128] UNCTAD. *World Investment Report 2003. FDI Policies for Development: National and International Perspectives*. United Nations. New York, Ženeva, 2003. 304 stran. ISBN 92-1-112580-4 [online] Dostupné na WWW: <http://www.unctad.org/Templates/Download.asp?docid=3785&lang=1&intItemID=2979>
- [129] URYČ-GAZDA, M. *Investiční pobídky – není všechno zlato, co se třpytí*. Liberální institut [online] Dostupné na WWW: <[http://www.libinst.cz/clanky.php?id=451&highlight=investiční pobídky](http://www.libinst.cz/clanky.php?id=451&highlight=investiční+pobídky)>
- [130] ÚŘEDNÍ VĚSTNÍK EVROPSKÉ UNIE: *Pokyny k regionální podpoře na období 2007–2013 (2006/C 54/08)*. 4.3.2006. [online] Dostupné na WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2006:054:0013:0044:CS:PDF>>
- [131] Usnesení Vlády České republiky ze dne 13. srpna 1997 č. 476 o udělení investičních pobídek společnosti INTEL (Spojené státy americké) [online] Dostupné na WWW: <http://racek.vlada.cz/usneseni/usneseni_webtest.nsf/WebGovRes/CB749E827DDEFB1DC12571B600705505?OpenDocument>
- [132] Usnesení Vlády České republiky ze dne 19. listopadu 1997 č. 723 k investičním pobídkám firmě General Motors [online] Dostupné na WWW: http://racek.vlada.cz/usneseni/usneseni_webtest.nsf/WebGovRes/3AB353FCC9F02C1DC12571B6006D5A0E?OpenDocument
- [133] VAŠENDOVIÁ, M. *Pohyb kapitálu v průběhu transformace a jeho vliv na konkurenceschopnost české ekonomiky*. Centrum výzkumu konkurenční schopnosti české ekonomiky. WORKING PAPER č.17/2006 ISSN 1801-4496 [online] Dostupné na WWW: <<http://is.muni.cz/do/1456/soubory/oddeleni/centrum/papers/wp2006-17.pdf>>
- [134] VENTURA, T.; PRAŽÁK, M. *Philips získal od vlády pobídky za 1,6 miliardy korun*. 29. března 2000. [online] Mladá fronta DNES. Dostupné na WWW: <http://ekonomika.idnes.cz/philips-ziskal-od-vlady-pobidky-za-1-6-miliardy-korun-fyd-ekoakcie.asp?c=A000329165614ekoakcie_jjx>

[135] VITURKA, M. *Regionální ekonomie a politika II. Brno: Masarykova univerzita, 2007. 1.vydání. 130 stran. ISBN 80-XXX-XXXX-X.*

[136] VITURKA, M. *Disparity v regionálním rozvoji. WORKING PAPER č.13/2008. Srpen 2008 Centrum výzkumu konkurenční schopnosti české ekonomiky. [online] Dostupné na WWW: <http://disparity.vsb.cz/dokumenty2/WP3_0812.pdf>*

[137] Zákon č. 219/1995 Sb. Devizový zákon, ve znění pozdějších předpisů. [online] Dostupný na WWW:

<http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/701?number1=219%2F1995&number2=&name=&text=>

[138] Zákon č. 72/2000 Sb. o investičních pobídkách a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. [online] Dostupný na WWW: <http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/701/.cmd/ad/.c/313/.ce/10821/.p/8411/_s.155/701?PC_8411_number1=72/2000&PC_8411_p=1&PC_8411_l=72/2000&PC_8411_ps=10#10821>

[139] Zákon č. 159/2007 Sb. změna zákona o investičních pobídkách a změna dalších zákonů. [online] Dostupné na WWW:

<http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/701?number1=159%2F2007&number2=&name=&text=>

[140] ZAMRAZILOVÁ, E. *Přímé zahraniční investice v ČR: makroekonomické souvislosti. Working Paper CES VŠEM č. 7/2006. 61 stran. ISSN: 1801-2728. Dostupné na WWW: <http://www.vsem.cz/data/data/ces-soubory/working-paper/gf_WPNo706.pdf>*

[141] ZAMRAZILOVÁ, E. *Přímé zahraniční investice v České republice: rizika duality a role trhu práce. Politická ekonomie. 2007. č. 5, strana 579-602. [online] Dostupné na WWW: <<http://www.vse.cz/polek/pdf/614.pdf>>*

[142] ZAMRAZILOVÁ, E. *Rentabilita firem pod zahraniční kontrolou. Bulletin CES VŠEM. 2008. č. 8, strana 5-6. [online] Dostupné na WWW: <http://www.vsem.cz/data/data/ces-soubory/bulletin/gf_bulletin0808.pdf>*

[143] ŽDÁREK, V., ZAMRAZILOVÁ, E. *Přímé zahraniční investice a dopady na ČR – vybrané souvislosti. CES VŠEM. Prosinec 2006. [online] Dostupné na WWW: <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/hs.xsl/seminare_29478.html?year=2006>*

[144] ŽDÁREK, V. *Přímé zahraniční investice*. Bulletin CES VŠEM. 2005. č. 11, strana 6-7. [online] Dostupné na WWW: <http://www.vsem.cz/data/data/ces-soubory/bulletin/gf_bulletin11.pdf>

[145] ŽÍŽALOVÁ, P. *TPCA - případová studie*. Trast pro ekonomiku a společnost. 1. vydání. 2008. 29 stran. ISBN 978-80-254-2223-6 [online] Dostupné na WWW: <http://www.thinktank.cz/fileadmin/thinktank-upload/texty/TPCA-case-study_CZ.pdf>

[146] ŽÍŽKA, J. *Česko už nepodporí hi-tech investory*. E15.cz. 19.ledna 2010. [online] Dostupné na WWW: <<http://www.e15.cz/domaci/ekonomika/cesko-uz-nepodpori-hi-tech-investory>>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

BERD ..... : Výdaje na výzkum a vývoj uskutečněné v podnikatelském sektoru

CES VŠEM .....: Centrum ekonomických studií Vysoká škola ekonomie a
managementu

ČNB ..... : Česká národní banka

ČSÚ ..... : Český statistický úřad

EU ..... : European Union / Evropská unie

EU-25 ..... : 25-členná Evropská unie

EU-27 ..... : 27-členná Evropská unie

EU-15 ..... : 15-členná Evropská unie

EA-15 ..... : Euro area / Eurozóna

EUROSTAT..... : Statistický úřad Evropských společenství

F&A .....: Fúze a akvizice

GM .....: General Motors

GSLI .....: Global Services Location Index / Index lokalizace globálních služeb

HDP .....: Hrubý domácí produkt

HK .....: Hospodářská komora ČR

HKK.....: Královéhradecký kraj

HND .....: Hrubý národní důchod

IMF ..... : Mezinárodní měnový fond

IND.....: Inward FDI Performance Index / index přílivu PZI

IP .....: Investiční pobídky

MF ČR ..... : Ministerstvo financí ČR

MSK .....: Moravskoslezský kraj

MMR .....: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR

- MPO .....: Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR
- MPSV .....: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR
- MSP .....: Malé a střední podniky
- NBS .....: Národní banka Slovenska
- NVF .....: Národní vzdělávací fond
- OECD .....: Organization for Economic Cooperation and Development /
Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj
- UNCTAD .....: United Nations Conference on Trade and Development /
Komise OSN pro obchod a rozvoj
- OSN .....: United Nations / Organizace spojených národů
- PB .....: Platební bilance
- PO .....: Právnícká osoba
- PZI / FDI .....: Přímé zahraniční investice / Foreign Direct Investments
- R&D .....: Výzkum a vývoj
- TI .....: Transnationality Index / index transnacionality
- USD .....: Americký dolar
- V&V .....: Výzkum a vývoj
- WB .....: World Bank / Světová banka
- WTO .....: World Trade Organization / Světová obchodní organizace

SEZNAM OBRÁZKŮ A GRAFŮ

Obrázek 1 Dvojí zachycení reinvestovaných zisků zahraničních investorů v platební bilanci	18
Obrázek 2 Index regulačních omezení v roce 2005	39
Obrázek 3 Okresní členění přílivu investic s IP na 1 obyvatele: duben 1998-10. leden 2010	88
Graf 1 Struktura přílivu PZI v letech 1993-2009 [v mil. Kč]	47
Graf 2 Příliv PZI do ČR podle země původu: 1993-2008 [v mil. Kč].....	53
Graf 3 Podíl privatizačních příjmů na přílivu PZI [v tis. Kč].....	54
Graf 4 Vývoj objemu investic u projektů s podpořenými a čerpanými investičními pobídkami ve zpracovatelském průmyslu 1998-2009	85
Graf 5 Investice podpořené IP: okresy duben 1998-14. leden 2010 [v Kč na obyvatele]	87
Graf 6 Vývoj podílu projektů z ČR na celkovém počtu projektů s IP ve zpracovatelském průmyslu [v %]	92
Graf 7 Výskyt jednotlivých druhů pobídek u projektů s příslibenými a čerpanými IP ve zpracovatelském průmyslu: duben 1998-14. leden 2010.....	93
Graf 8 Vliv investičních pobídek na přímé zahraniční investice	96
Graf 9 Zapojení dodavatelů v regionu a v ČR na projektech s investiční pobídkou v Moravskoslezském kraji	102
Graf 10 Zapojení dodavatelů v regionu a v ČR na projektech s investiční pobídkou v Královéhradeckém kraji	102
Graf 11 Vývoj nezaměstnanosti v okresech s nejvyššími a nejnižšími objemy investic s IP na obyvatele 1997-2008	106
Graf 12 Vztah míry nezaměstnanosti a investic s IP/obyvatele podle okresů.....	107
Graf 13 Vývoj míry nezaměstnanosti ve strukturálně postižených okresech	109
Graf 14 Vývoj míry nezaměstnanosti v hospodářsky slabých okresech	110

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Rozlišení přímých zahraničních investic	16
Tabulka 2 Mzdová úroveň, produktivita práce a jednotkové mzdové náklady vybraných zemí ve srovnání s Rakouskem ve zpracovatelském průmyslu v r. 2001 (v %)	22
Tabulka 3 Ukazatele finančního hospodaření: nefinanční podniky	26
Tabulka 4 Ukazatele finančního hospodaření: průmysl	26
Tabulka 5 Subdavatelské vazby vybraných nadnárodních společností	27
Tabulka 6 Změny v regulaci PZI na úrovni států mezi lety 1991-2006	39
Tabulka 7 Index regulačních omezení podle sektorů	39
Tabulka 8 Určující faktory PZI ve státech východní Evropy 1993	46
Tabulka 9 Struktura přílivu PZI do České republiky 1993-2009 [v mil. Kč]	47
Tabulka 10 Přímé zahraniční investice v krajích ČR	48
Tabulka 11 Hodnoty indexu regionální lokalizace PZI pro jednotlivé kraje ČR	50
Tabulka 12 Příliv PZI do ČR podle země původu: 1993-2008 [mil. Kč]	52
Tabulka 13 Podíl privatizačních příjmů na přílivu PZI	55
Tabulka 14 Vývoj soukromých podniků a korporací pod zahraniční kontrolou	56
Tabulka 15 Podíl subjektů pod zahraniční kontrolou na celkovém počtu subjektů v sektoru soukromých podniků a korporací k 31. 12. 2008	56
Tabulka 16 Základní sazby daně z příjmů ve střední Evropě	65
Tabulka 17 Srovnání IP v České republice, Maďarsku, Polsku a na Slovensku: únor 2003	67
Tabulka 18 Investiční projekty zprostředkované CzechInvestem 1993-2008	68
Tabulka 19 Dopad investic čerpajících pobídky na vybrané ekonomické veličiny Moravskoslezského kraje (MSK) a Královéhradeckého kraje (HKK)	79
Tabulka 20 Vývoj projektů s podpořenými a čerpanými investičními pobídkami ve zpracovatelském průmyslu 1998-2009	85
Tabulka 21 Projekty s příslibenými IP podle sektorů: duben 1998-14. leden 2010	86
Tabulka 22 Projekty s IP podle krajů: duben 1998-14. leden 2010	89
Tabulka 23 Projekty s příslibenými a čerpanými IP ve zpracovatelském průmyslu podle původu investora: duben 1998-14. leden 2010	91

Tabulka 24 Podíl projektů z ČR na celkovém počtu projektů s IP ve zpracovatelském průmyslu: duben 1998-2010 [v %].....	92
Tabulka 25 Vliv investičních pobídek na přímé zahraniční investice	95
Tabulka 26 Zahraniční investice s obdržnými IP a příliv PZI: kraje 2001-2007	98
Tabulka 27 Podíl pracovních míst vytvořených v rámci investičních pobídek na zaměstnanosti v Moravskoslezském a Královéhradeckém kraji [v %].....	101
Tabulka 28 Strukturálně postižené okresy.....	108
Tabulka 29 Hospodářsky slabé okresy.....	109
Tabulka 30 Vztah mezi růstem regionálního HDP a stavem investic s IP.....	111
Tabulka 31 Regionální hodinová produktivita práce. ČR=100 %	113

SEZNAM RÁMEČKŮ

Rámeček 1 Obecné důvody přílivu přímých zahraničních investic	19
Rámeček 2 Investiční pobídky v době krize	80

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1 Projekty s obdrženou IP v rámci více krajů.....	142
Příloha 2 Projekty s příslibenými a čerpanými IP ve zpracovatelském průmyslu podle původu investora: duben 1998-14.leden 2010.....	143
Příloha 3 Investice podpořené IP ve zpracovatelském průmyslu podle okresů: duben 1998-10. leden 2010 [v Kč na obyvatele].....	144
Příloha 4 Index transnacionality	145
Příloha 5 Vybrané otázky z rozhovoru s šéfem firmy Foxconn CZ Jimem Changem.....	146
Příloha 6 Investiční pobídky v předzákonném režimu.....	148
Příloha 7 Síla nadnárodních korporací.....	149
Příloha 8 Postup při žádání udělení investiční pobídky.....	150
Příloha 9 Strategické služby a technologická centra.....	150
Příloha 10 Hmotná podpora na pracovní místa a na rekvalifikaci dle regionů.....	152
Příloha 11 Požadavky na minimální investice do hmotného a nehmotného majetku.....	153
Příloha 12 Maximální míra veřejné podpory dle oborů OKEČ průmyslu	153
Příloha 13 Regionální mapa veřejné podpory v ČR: maximální míra veřejné podpory	154
Příloha 14 Schéma výběrového procesu lokality: od evropské na lokální úroveň.....	155
Příloha 15 Struktura subjektů pod zahraniční kontrolou v soukromém sektoru podle převažující činnosti k 31.12. 2009.....	156
Příloha 16 Vliv zahraničních investic s IP na přímé zahraniční investice: okresy 1999-2007.....	157
Příloha 17 Vztah mezi růstem regionálního HDP a stavem investic s IP na obyvatele	159
Příloha 18 Vztah mezi regionální hodinovou produktivitou práce a investic s IP na 1 obyv.	159
Příloha 19 Index regulačních omezení PZI: změna 1998/2000-2006.....	160
Příloha 20 Regionální stav PZI a HDP na obyvatele v roce 2007 [v tis. Kč]	160
Příloha 21 Stav PZI na obyvatele v okresech v roce 2007 [v Kč]	161
Příloha 22 Příliv přímých zahraničních investic do ČR podle země původu: 1993- 2008 [v mil. Kč]	162
Příloha 23 Náklady a přínosy plynoucí ze zahraničních investic s IP: pesimistická a optimistická varianta	163
Příloha 24 Příliv PZI do České republiky podle sektorů: 1993-2008.....	164

Příloha 25 Vztah míry nezaměstnanosti a investic s IP/obyvatele podle krajů (včetně Prahy)	164
Příloha 26 Zahraniční investice s IP a PZI: příliv dle okresů 1999-2007 [v tis. Kč]	165
Příloha 27 Změna měsíční hrubé mzdy v průmyslu v období 1998-2008 [v Kč] a investice s IP na okresní úrovni [v Kč]	166
Příloha 28 Změna měsíční hrubé mzdy v průmyslu v období 1998-2008 [v %] a investice s IP na okresní úrovni [v Kč]	166

PŘÍLOHY

Příloha 1 Projekty s obdrženou IP v rámci více krajů

Kraj	Počet firem	v %	Investice v mil. Kč	v %	Pracovní místa	v %
	Mezikrajové projekty	17	3,4	17 095,20	3,3	8 931
Olomoucký, Praha	1	0,2	5 749,20	1,1	55	0
Zlínský, Moravskoslezský	1	0,2	498	0,1	67	0,1
Středočeský, Olomoucký	1	0,2	1 589,10	0,3	578	0,5
Středočeský, Liberecký	1	0,2	609	0,1	263	0,2
Liberecký kraj, Pardubický kraj	1	0,2	377,1	0,1	60	0
Liberecký, Královéhradecký	1	0,2	272	0,1	20	0
Moravskoslezský, Středočeský	1	0,2	557,2	0,1	79	0,1
Jihomoravský, Jihočeský	1	0,2	227,6	0	30	0
Jihočeský, Vysočina, Plzeňský	1	0,2	319,1	0,1	19	0
Královéhradecký, Pardubický	2	0,4	1 967,10	0,4	610	0,5
Olomoucký, Zlínský	1	0,2	186,9	0	118	0,1
Jihomoravský, Zlínský	1	0,2	420	0,1	0	0
Středočeský, Plzeňský	2	0,4	1 397,40	0,3	552	0,5
Pardubický, Středočeský	1	0,2	2 676,50	0,5	6 400	5,3
Středočeský, Zlínský	1	0,2	249	0	80	0,1

Pramen: CZECHINVEST. Vlastní zpracování

Příloha 2 Projekty s příslibenými a čerpanými IP ve zpracovatelském průmyslu podle původu investora: duben 1998-14.leden 2010

Země původu	Počet firem	Počet firem v %	Investice v mil. Kč	Investice v %	Nově vytvořená pracovní místa	Pracovní místa v %
Německo	140	24,6	135 467,31	25,5	33 085	27,4
Česká republika	130	22,8	86 948,48	16,4	11 774	9,8
Japonsko	46	8,1	60 170,21	11,3	13 226	11,0
Nizozemí	45	7,9	46 700,56	8,8	20 995	17,4
USA	22	3,9	14 929,17	2,8	3 182	2,6
Velká Británie	17	3,0	9 166,29	1,7	3 312	2,7
Rakousko	21	3,7	11 683,09	2,2	1 430	1,2
Itálie	17	3,0	7 544,74	1,4	1 613	1,3
Belgie	14	2,5	10 477,13	2,0	1 899	1,6
Španělsko	19	3,3	7 738,02	1,5	1 906	1,6
Švýcarsko	18	3,2	11 329,90	2,1	2 375	2,0
Francie	20	3,5	14 009,91	2,6	4 841	4,0
Lucembursko	12	2,1	8 666,80	1,6	3 555	2,9
Švédsko	8	1,4	2 986,30	0,6	764	0,6
ČR-USA	3	0,5	820,40	0,2	486	0,4
Kypr	6	1,1	6 446,34	1,2	142	0,1
Kanada	2	0,4	2 028,84	0,4	932	0,8
Mexiko	1	0,2	11 361,00	2,1	1 361	1,1
Japonsko, Francie	1	0,2	23 500,00	4,4	3 000	2,5
Izrael	1	0,2	2 940,00	0,6	300	0,2
Tchaj-wan	3	0,5	1 481,48	0,3	1 483	1,2
Čína	3	0,5	799,34	0,2	700	0,6
Kanada, ČR	1	0,2	498,00	0,1	67	0,1
Portugalsko	1	0,2	447,00	0,1	56	0,0
Korea	11	1,9	43 829,79	8,3	7 314	6,1
Dánsko	5	0,9	6 143,59	1,2	782	0,6
Slovensko	1	0,2	168,70	0,0	25	0,0
Polsko	1	0,2	2 583,28	0,5	88	0,1
Celkový součet	569	100,0	530 865,67	100,0	120 693	100,0

Pramen: CZECHINVEST. Vlastní zpracování.

Příloha 3 Investice podpořené IP ve zpracovatelském průmyslu podle okresů: duben 1998-10. leden 2010 [v Kč na obyvatele]

	Okres	Investice		Okres	Investice		Okres	Investice
1.	Kolín	326 371	27.	Jičín	49 946	53.	Rokycany	24 894
2.	Mladá Boleslav	258 959	28.	Rakovník	48 747	54.	Klatovy	24 149
3.	Most	246 774	29.	Olomouc	48 386	55.	Trutnov	23 643
4.	Jihlava	206 478	30.	Znojmo	47 867	56.	Brno-venkov	22 239
5.	Frydek-Místek	201 601	31.	Náchod	43 598	57.	Sokolov	21 269
6.	Mělník	143 128	32.	Pelhřimov	43 436	58.	Hodonín	19 126
7.	Louny	139 109	33.	Vsetín	43 361	59.	Vyškov	14 907
8.	Teplice	118 218	34.	Prachatice	42 552	60.	Třebíč	14 304
9.	Pardubice	111 690	35.	Jablonec nad Nisou	42 389	61.	Příbram	13 726
10.	Nový Jičín	111 677	36.	Cheb	42 209	62.	Tábor	12 693
11.	Liberec	91 825	37.	Plzeň-jih	40 217	63.	Hradec Králové	12 459
12.	Litoměřice	89 909	38.	Havlíčkův Brod	39 902	64.	Plzeň-sever	11 783
13.	Plzeň-město	80 760	39.	Bruntál	39 632	65.	Jindřichův Hradec	11 007
14.	Beroun	80 375	40.	Prostějov	39 369	66.	České Budějovice	10 183
15.	Ústí nad Labem	79 917	41.	Ostrava-město	36 030	67.	Domažlice	9 988
16.	Přerov	79 158	42.	Svitavy	32 893	68.	Česká Lípa	9 833
17.	Písek	76 001	43.	Brno-město	32 072	69.	Praha-západ	8 717
18.	Chomutov	75 196	44.	Zlín	31 978	70.	Uherské Hradiště	8 673
19.	Rychnov nad Kněž- nou	69 788	45.	Kladno	31 753	71.	Opava	8 420
20.	Kutná Hora	66 352	46.	Karviná	31 416	72.	Chrudim	6 684
21.	Strakonice	63 454	47.	Děčín	30 626	73.	Kroměříž	5 049
22.	Praha-východ	62 601	48.	Blansko	30 295	74.	Benešov	4 774
23.	Břeclav	60 231	49.	Nymburk	29 571	75.	Praha	4 566
24.	Semily	57 667	50.	Český Krumlov	28 660	76.	Žďár nad Sázavou	4 169
25.	Šumperk	55 765	51.	Tachov	26 525	77.	Jeseník	3 182
26.	Ústí nad Orlicí	52 569	52.	Karlovy Vary	26 249			

Pramen: CZECHINVEST, ČSÚ. Vlastní zpracování.

Příloha 4 Index transnacionality

Rozvinuté země	TI 2005	Rozvojové země	TI 2005	Země jihovýchodní Evropy a SNS	TI 2005
Vážený průměr	11,8	Vážený průměr	14,0	Vážený průměr	13,5
Průměr	24,4	Průměr	21,8	Průměr	19,6
Japan	1,1	India	4,1	Belarus	3,3
United States	6,4	Korea, Republic of	4,5	Albania	10,0
Italy	9,2	Saudi Arabia	6,0	Russian Federation	11,8
Greece	9,6	Barbados	6,3	Serbia and Montenegro	16,4
Germany	10,4	Taiwan	7,8	Moldova, Republic of	17,8
Slovenia	13,6	Philippines	7,9	Ukraine	22,3
Canada	15,5	Indonesia	8,8	Croatia	26,9
Australia	16,0	China	12,0	Bosnia and Herzegovina	29,2
Spain	16,2	Brazil	13,5	FYROM	38,6
Austria	16,2	Turkey	13,7		
Israel	16,8	Peru	14,2		
Finland	17,2	Mexico	15,0		
Portugal	17,5	Venezuela	15,0		
Switzerland	18,4	Dominican Republic	15,6		
France	19,5	Egypt	16,3		
Lithuania	20,6	Guatemala	17,2		
Poland	21,0	Argentina	17,5		
Latvia	21,4	United Arab Emirates	17,6		
United Kingdom	21,9	Ecuador	18,6		
Romania	22,8	Malaysia	19,2		
Norway	23,9	Colombia	20,2		
Denmark	26,8	Costa Rica	20,5		
Sweden	28,1	Bahamas	20,8		
New Zealand	28,5	Thailand	22,4		
Ireland	29,7	South Africa	24,9		
Netherlands	31,9	Panama	27,7		
Czech Republic	33,0	Honduras	29,0		
Hungary	33,5	Jamaica	31,5		
Slovakia	37,1	Chile	32,5		
Bulgaria	39,6	Trinidad and Tobago	48,6		
Estonia	49,5	Singapore	65,2		
Luxembourg	64,8	Hong Kong, China	103,7		
Belgium	65,9				

Pramen: UNCTAD. *Transnationality Index of Host Economies 2005*. Vlastní úprava

Příloha 5 Vybrané otázky z rozhovoru s šéfem firmy Foxconn CZ Jimem Changem.

Foxconn už zaměstnává pět tisíc lidí v Pardubicích v montáži plochých obrazovek a počítačových dílů. Za půl roku hodlá otevřít nový závod v Kutné Hoře, kde má pracovat dalších až pět tisíc zaměstnanců. Kde je chcete najít?

Ano, hodláme v Kutné Hoře investovat asi 147 milionů amerických dolarů. Pokud jde o zaměstnance, souhlasím, že je to věc, kterou se musíme vážně zabývat; nedostatek pracovní síly je dnes jedno z nejdůležitějších témat v ČR vůbec. Ovšem nejen v ČR, ale i v celé Evropě. My se budeme samozřejmě napřed snažit sehnat místní lidi a ty, kteří bydlí v okolí do 40 kilometrů. Těžko odhadnout, kolik se nám jich podaří najmout. Ale když nebude dost místních, budeme se snažit získat lidi odjinud, ze severu a z východu....

Proč jste si vybrali Kutnou Horu, kde je volné pracovní síly ještě méně než jinde?

Mnozí se tomu diví - je to malé město, nedaleko je automobilka TPCA, Bosch... Víte, byl jsem se podívat na mnoha jiných místech, možná je někde situace lepší, ale ne o moc. Ano, na Kutnohorsku je TPCA, ale je tady jeden faktor, který vidím jako pozitivum: většina zaměstnanců automobilky jsou muži, ale ve Foxconnu, a to nejen v ČR, ale globálně, zaměstnáváme více žen. Takže očekáváme, že tady najdeme dost žen, které by rády pracovaly.

Kolik dodavatelů komponentů je z ČR?

Nějací jsou, ale ne mnoho. Od českých dodavatelů odebíráme některé umělohmotné části.

Proč není českých subdodavatelů víc? Nedokážou nabídnout potřebnou kvalitu?

Ne, jde o to, že se potřebné komponenty v ČR prostě nevyrábějí.

Řada investorů, kteří přišli do České republiky, za sebou přitáhla i další subdodavatelé firmy. Foxconn ne. Proč?

Také za námi přišel jeden britský subdodavatel, a to hned v roce 2000. Celkem kvůli Foxconnu investovaly v Česku asi dvě nebo tři firmy. Většinou pro ně ale nebylo výhodné se stěhovat, například proto, že by tady zase nesehnaly potřebný materiál. Nebo prostě proto, že převážila výhoda levné pracovní síly na Dálném východě.

Myslíte, že se to změní a že další subdodavatelé firmy přijdou, když v ČR a ve střední Evropě vůbec přibývá firem, které montují podobné přístroje jako Foxconn?

To byste se měla zeptat těch firem, kterých se to týká. Ale pokud bych měl říct svůj názor, myslím, že by to bylo obtížné. Některé produkty se vyrábějí pouze na pár místech na Dálném východě pro celý svět, čímž se šetří náklady. Přesunem do Evropy by se výroba prodražila. A tenhle byznys, jak už jsem řekl, hodně souvisí s hlídáním nákladů.

Je vzhledem k rostoucím nákladům v Česku pravděpodobné, že tady bude Foxconn investovat i v dalších letech? Nebo se dá naopak počítat s tím, že za pár let přesune výrobu někam víc na východ?

Foxconn se také chystá investovat dál na východě. Ale české operace jsou tady kvůli evropskému trhu.

Bulharsko je také Evropa, dokonce EU...

Ano, ale když uvažujete o investici, musíte vzít v úvahu všechny okolnosti, zejména podnikatelské prostředí. V tom vychází ČR ve srovnání s ostatními středo- a východoevropskými zeměmi nejlíp. Pokud tady nedojde k žádným negativním změnám, tak to bude pro náš byznys dobré a není důvod odcházet. Navíc Česko má ještě jednu silnou stránku, a to je geografická poloha. Jestliže je naším cílovým teritoriem západní Evropa, pak nikdo není blíž .

Dostali jste od české vlády investiční pobídky už na první investici a teď znovu. O co teď konkrétně jde?

Nejedná se o nic mimořádného. Jde standardně o daňové prázdny podle zákona, které souvisejí s vyšší investice. Vzhledem k tomu, že jsme neinvestovali v regionu s vyšší nezaměstnaností, nemáme nárok na pobídky na rekvalifikaci pracovní síly.

Neuvažovali jste ani na chvíli, zda by se nevyplatilo investovat v regionu s vyšší nezaměstnaností - právě kvůli možnosti získat pobídky na pracovní sílu? Příspěvek na rekvalifikaci a vytvořené pracovní místo jsou cash peníze - a ty vždycky přijdou vhod každému investorovi.

Dostat hotové peníze je sice hezké, ale je to jen krátkodobé hledisko. Možná když ČR jednou zruší pobídky pro investory, řada z nich se rozhodne tady neinvestovat. Pokud jsou ve dvou zemích stejné podmínky a v jedné pobídky dávají a ve druhé ne, tak jsou samozřejmě pobídky plus. Ale rozhodně nejsou to nejdůležitější. Jak už jsem říkal, navštívil jsem mnoho míst, a to nejen v ČR, a srovnával náklady. Berete v úvahu pracovní sílu, ale také infrastrukturu, náklady na dopravu. Důležité je i to, jaké je v tom místě sociální prostředí, jaká je místní vláda. Jistěže naše produkty samy o sobě mohou být někde vyrobeny levněji než zde, ale v celkovém součtu by to nebylo výhodné. Věřte tomu, že jsem vzal v úvahu všechno a Kutná Hora vyšla jako nejvýhodnější.

Foxconn je dnes významnou českou firmou. Je velkým zaměstnavatelem a hlavně exportérem. Jaké byly loňské a jaké očekáváte letošní výsledky?

Loni byly tržby 73,3 miliardy korun a zisk po zdanění 650,9 milionu. Pokud se letos nestane nic neočekávaného, tak tržby vzrostou o 30 procent.

Už jste se zmínil o podmínkách pro podnikání v ČR: vypadá to, že jste tady spokojeni. Nebo je něco, co vám vadí?

Z podnikatelského hlediska je důležité, že vláda je dostatečně transparentní; transparentnost je pro nás podmínkou číslo jedna. Nikdy jsem také neměl žádný problém s lidmi na vládní ani místní úrovni. Za těch sedm let ČR prošla určitým vývojem a my taky. Vládní agentury a my jsme se od sebe vzájemně učili, jak co dělat. Například jak zjednodušit celní procedury. Nyní je všechno jednodušší, protože ČR je členem EU. A Foxconn, pokud jde o hotové výrobky jako monitory, počítače a jiné IT produkty, dnes vyváží skoro milion kusů za měsíc. Jediná moje stížnost se týká některé legislativy, která není úplně praktická. Je zatížena zbytečnou byrokracií; věci, které by mohly trvat dva dny, trvají třeba dva měsíce. To je úkol vlády, aby to změnila.

Příloha 6 Investiční pobídky v předzákonném režimu

1. Bezúročná půjčka na zřízení nových pracovních míst

Ministerstvo práce a sociálních věcí poskytuje investorovi bezúročnou půjčku v níže specifikované výši, která je, v případě splnění podmínek stanovených pro poskytnutí této půjčky, pokládána za účelovou dotaci ve smyslu zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých zákonů.

Výše bezúročné půjčky :

- a) 100 000 Kč na jedno nové pracovní místo v okrese s mírou nezaměstnanosti nejméně o 50 % vyšší než je průměr ČR,
- b) 75 000 Kč na jedno nové pracovní místo v okrese s mírou nezaměstnanosti nejméně o 25 % vyšší než je průměr ČR,
- c) 50 000 Kč na jedno nové pracovní místo v okrese s mírou nezaměstnanosti nejméně ve výši průměru ČR.

2. Bezúročná půjčka na školení nebo rekvalifikaci zaměstnanců

Ministerstvo práce a sociálních věcí poskytuje investorovi bezúročnou půjčku na zaškolení zaměstnanců. Částka poskytnuté půjčky je převedena na dotaci (v případě splnění stanovených podmínek) pouze ve výši odpovídající sjednanému procentnímu podílu na skutečně vynaložených nákladech v souladu s obecně závaznými předpisy ČR. Částka půjčky převyšující výše uvedený sjednaný podíl musí být investorem vrácena na účet Ministerstva práce a sociálních věcí.

Výše procentního podílu bezúročné půjčky:

- a) 50 % nákladů na školení a rekvalifikaci v okrese s mírou nezaměstnanosti nejméně o 50 % vyšší než je průměr ČR,
- b) 40 % nákladů na školení a rekvalifikaci v okrese s mírou nezaměstnanosti nejméně o 25 % vyšší než je průměr ČR,
- c) 30 % nákladů na školení a rekvalifikaci v okrese s mírou nezaměstnanosti nejméně ve výši průměru ČR,
- d) 10 % náklady na školení a rekvalifikaci v okrese s mírou nezaměstnanosti nižší než je průměr ČR.

3. Účelová dotace na platbu daně z příjmu právnických osob

Tato dotace je vyplácena Ministerstvem financí ve výši stanovené dle vzorce uvedeného v příslušném článku Memoranda. Dotace je poskytována na dobu pěti, resp. deseti po sobě následujících zdaňovacích období. Souhrn dotací poskytovaných Ministerstvem financí nesmí překročit přípustnou intenzitu veřejné podpory uvedenou v Memorandu (tato byla v předzákonném režimu stanovována Ministerstvem financí). Zavedení nové výroby - jedná se o investici daňového poplatníka, který pro poskytnutí investičních pobídek zahájil podnikání a zaregistroval se podle zákona č.337/1992 Sb., o správě daní a poplatku. Rozšíření či modernizace výroby - jedná se o investici stávajícího daňového poplatníka.

Pramen: MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU ČR. *Vyhodnocení systému investičních pobídek* [online] str. 8

Příloha 7 Síla nadnárodních korporací

Obrat a HDP, vybrané korporace a země			
Pořadí	Společnost	Obrat v mld. USD 1998	Země (přibližný ekvivalent HDP)
1	General Motors (US)	161,3	Dánsko/Thajsko
10	Toyota (Japonsko)	99,7	Portugalsko/Malajsie
20	Nissho Iwai (Japonsko)	67,7	Nový Zéland
30	AT&T (US)	53,5	Česká republika
40	Mobil (US)	47,6	Alžír
50	Sears Roebuck (US)	41,3	Bangladéš
60	NEC (Japonsko)	37,2	Spojené arabské emiráty
70	Suez Lyonnaise des Eaux (Francie)	34,8	Rumunsko
80	HypoVereinsbank (Německo)	31,8	Maroko
90	Tomen (Japonsko)	30,9	Kuvajt
100	Motorola (US)	29,4	Kuvajt
150	Walt Disney (US)	22,9	Bělorusko
200	Japan Postal Service (Japonsko)	18,8	Tunisko
250	Albertson's (US)	16,0	Srí Lanka
300	Taisei (Japonsko)	13,8	Libanon
350	Goodyear Tire & Rubber (US)	12,6	Omán
400	Fuji Photo Film (Japonsko)	11,2	Salvador
450	CSX (US)	9,9	Bulharsko
500	Northrop Grumman (US)	8,9	Zimbabwe
Pět největších korporací (obrat)		708,9	
100 nejchudších zemí (HDP)		337,8	

Pramen: KLVAČOVÁ, E. Vstup do EU. *Oslabení, nebo posílení národního státu?* str. 26 (u online verze)

Příloha 8 Postup při žádání udělení investiční pobídky

1. INVESTOR (ŽADATEL)

předloží agentuře CzechInvest, konkrétně na odbor investičních pobídek, zpracovaný záměr na získání investiční pobídky se všemi náležitostmi (od data předložení společnost může zahájit investiční činnost)

2. CZECHINVEST

následně zpracuje posudek na předložený investiční projekt, který je postoupen Ministerstvu průmyslu a obchodu

3. MPO (odbor podpory investování)

na tamějším odboru podpory investování dochází k posuzování záměru ve spolupráci s odborem podpory podnikání Ministerstva financí ČR v případě žádosti o slevu na dani, odborem trhu práce Ministerstva práce a sociálních věcí ČR v případě posuzování žádosti o hmotnou podporu na vytváření nových pracovních míst a rekvalifikaci a školení zaměstnanců a odborem strategií Ministerstva životního prostředí ČR. Dále dochází ke spolupráci s odborem veřejné správy Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, kdy dochází ke stanovení maximální míry veřejné podpory. MPO pak připraví investorovi (zájemci) Nabídku na poskytnutí investičních pobídek

4. INVESTOR (ZÁJEMCE)

požádá o příslib investičních pobídek prostřednictvím agentury CzechInvest, ta dále předává tuto žádost o příslib Ministerstvu průmyslu a obchodu ČR. Ministerstvo poté vydá Rozhodnutí o příslibu investičních pobídek

5. INVESTOR (ZÁJEMCE)

podepisuje případně Dohody o hmotné podpoře s Ministerstvem práce a sociálních věcí.

MPSV zašle, dle podmínek v Dohodě, finanční prostředky na účet investora

Po splnění zákonných kritérií dochází k čerpání investičních pobídek

Pramen: Upraveno podle MPO. *Postup při žádosti o udělení investičních pobídek*. [online]

Příloha 9 Strategické služby a technologická centra

Investiční pobídky v oblasti strategických služeb a technologických center mají základ v Rámcovém programu pro podporu technologických center a center strategických služeb. Obě oblasti vykazují značné odlišnosti od zpracovatelského průmyslu. Svým charakterem jsou mnohem méně náročné na investice do hmotného majetku na jedné straně a na straně

druhé vyžadují kvalifikované a vysoce vzdělané zaměstnance. Investiční pobídky by měly vést k vyššímu přílivu moderních technologií nevýrobního charakteru do tuzemské ekonomiky. Typy podporovaných služeb jsou následující:¹⁷¹

Centra zákaznické podpory

Call-centra, zajišťující jak příchozí tak odchozí hovory, centra technické podpory; tato centra zajišťují obsluhu zákazníků prostřednictvím telefonu, faxu, e-mailu, Internetu.

Centra sdílených služeb

Centralizování podpůrných procesů v podniku ze všech poboček do jednoho centra; jedná se o finance, účetnictví, lidské zdroje, marketing, IT.

Centra pro vývoj software

Vývoj nového software, nových softwarových řešení, a to zejména pro zahraniční klienty.

ICT expertní a řešitelská centra

Implementace IT systémů v dceřiných firmách ve skupině, outsourcing řízení informačních systémů, outsourcing řízení telekomunikačních systémů.

High-tech opravárenská centra

Centra na opravu kancelářských strojů a počítačů, elektrických strojů a přístrojů, radiových, televizních a spojovacích zařízení a přístrojů, zdravotnických, optických a časoměrných přístrojů; opravy letadel.

Technologická centra týkající se high-tech výrobků a technologií¹⁷²

Technologickými centry se rozumí inovační aktivity společností, týkající se high-tech výrobků a technologií, a které jsou úzce vázané na výrobu.

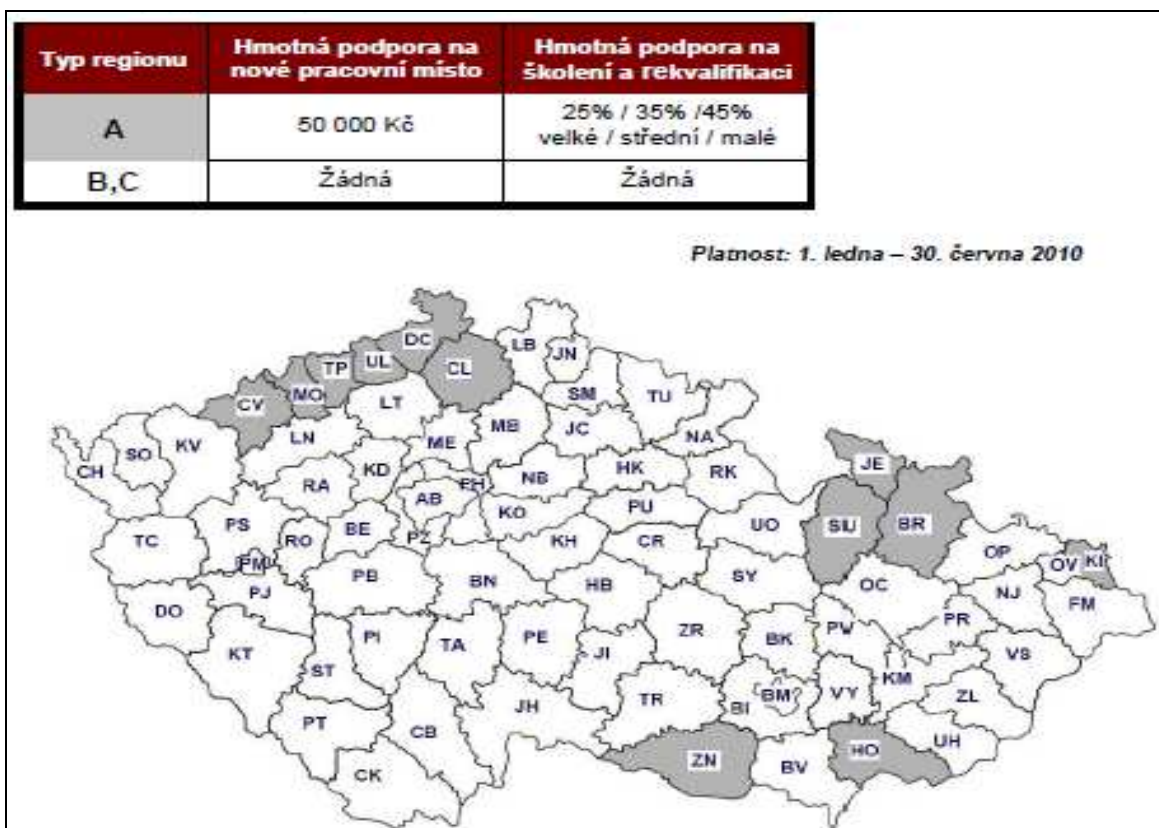
Základními podmínkami z Rámcového programu pro podporu strategických služeb je povinnost provést investici¹⁷³ v celkové výši alespoň 15 mil. Kč, z toho financovat minimálně 7,5 mil. Kč z vlastního kapitálu, při vzniku či rozšíření technologického centra, centra

¹⁷¹ Upraveno podle: MINISTERSTVO PRŮMYSLU A OBCHODU ČR. *Strategické služby a technologická centra*. [online]

¹⁷² Platí pro sektory letectví a kosmonautika, kancelářské a výpočetní stroje, elektronika a mikroelektronika, telekomunikace, farmaceutika, motorová vozidla, průmyslové elektrické stroje a další vybrané sektory

pro vývoj software, expertního a řešitelského centra a regionálního ústředí firmy nebo 30 mil. Kč, z toho financovat alespoň 15 mil. Kč z vlastního kapitálu, při budování nebo rozšíření centra zákaznické podpory, high-tech opravárenského centra a centra sdílených služeb. Dalšími povinnostmi je vytvořit nová pracovní místa pro minimálně 15, resp. 50 nových zaměstnanců a uskutečnit roční obrat z prodeje výsledků podporovaného projektu nebo následných produktů alespoň z 50 % v zahraničí. Všechny tyto podmínky musí být splněny do tří kalendářních let následujících po roce, ve kterém investor obdržel oficiální Rozhodnutí o podpoře projektu. Mimo to musí investor dodržet dílčí podmínky, které vyplývají z toho, co je základem pro výpočet dotace.

Příloha 10 Hmotná podpora na pracovní místa a na rekvalifikaci dle regionů

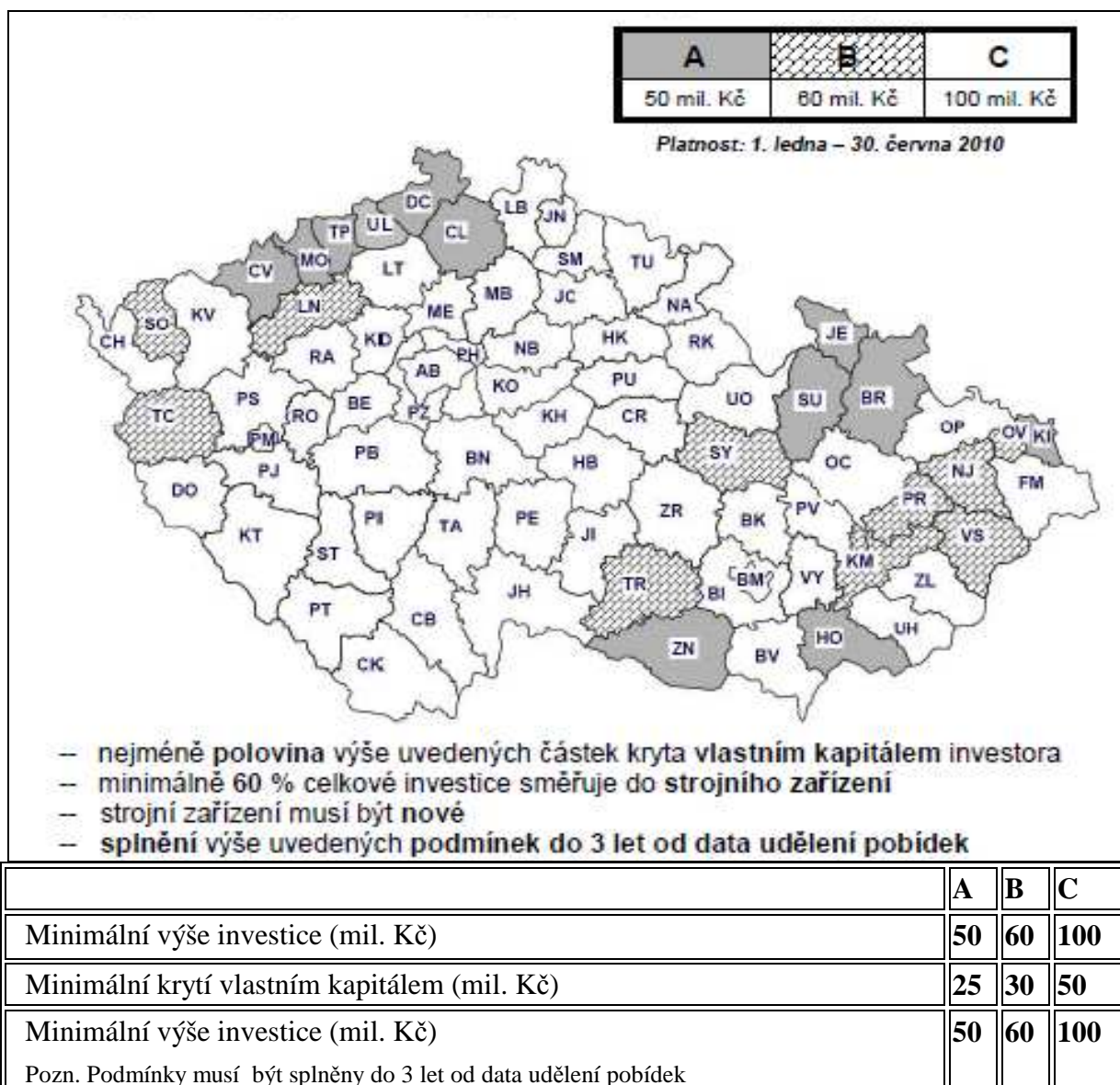

Pramen: CZECHINVEST. *Resumé manuálu investičních pobídek pro sektor zpracovatelského průmyslu.* [online] str. 2

¹⁷³ Do hodnoty minimální investice může být zahrnut dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek. Náklady spojené s finančním leasingem najatého majetku pouze v případě, že dojde k jeho odkupu investorem do tří let od roku doručení Rozhodnutí o podpoře projektu.

Příloha 11 Požadavky na minimální investice do hmotného a nehmotného majetku

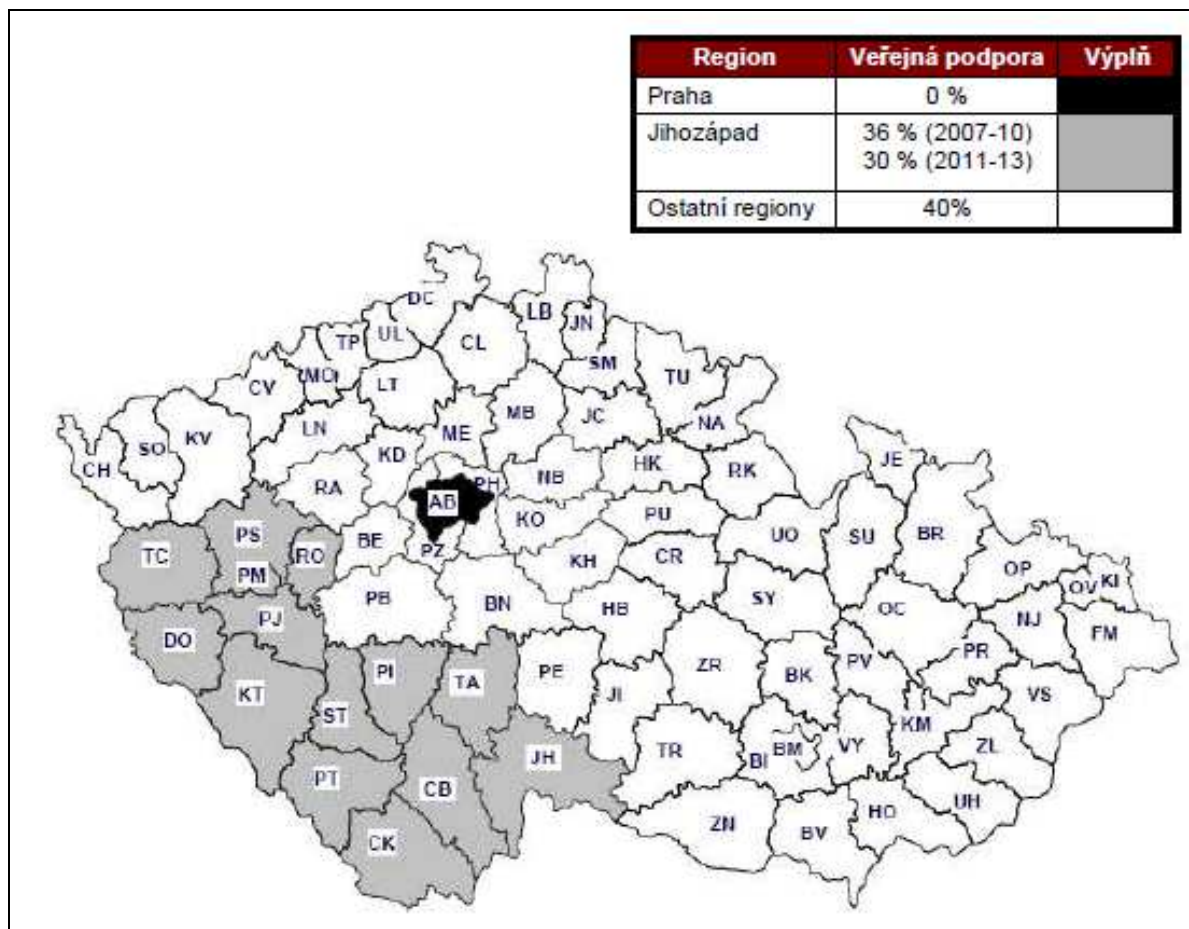
Pramen: CZECHINVEST. *Resumé manuálu investičních pobídek pro sektor zpracovatelského průmyslu.*
 [online] str. 6

Příloha 12 Maximální míra veřejné podpory dle oborů OKEČ průmyslu

100 % hodnoty stropu	75 % hodnoty stropu
DG - Chemický a farmaceutický DK - Výroba strojů a zařízení DL - Výroba elektrických a optických přístrojů DM - Výroba dopravních prostředků	DA - Potravinářský a tabákový DB, DC - Textilní, oděvní a kožedělný DD - Dřevozpracující DE - Papírenský a polygrafický, vydavatelské činnosti DF - Koksování, rafinérské zpracování ropy, výroba jaderných paliv, radioaktivních prvků a sloučenin DH - Gumárenský a plastikařský DI - Sklářský, keramický a stavební hmoty DJ - Výroba kovů DN - Ostatní obory

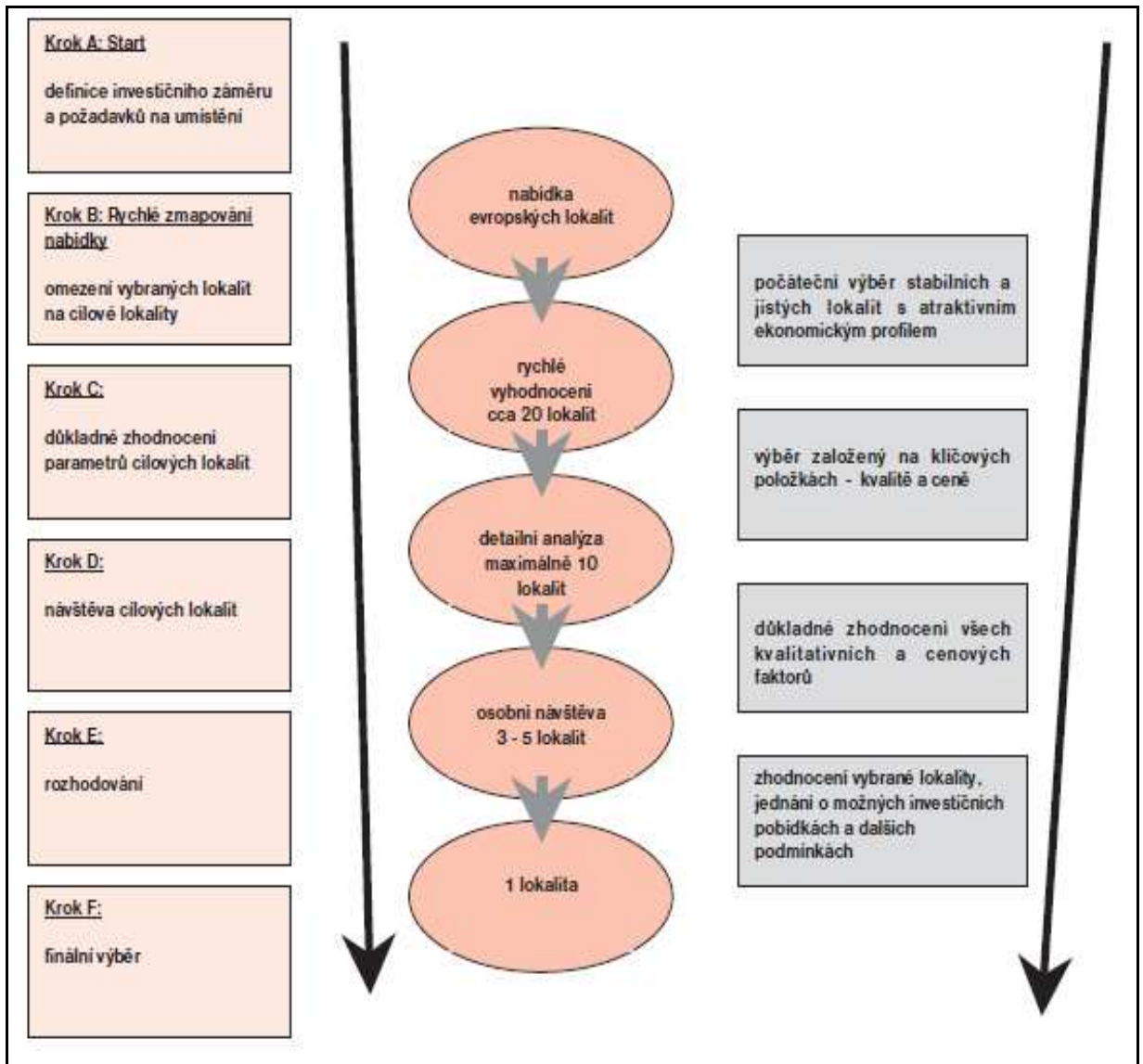
Pramen: CZECHINVEST. *Resumé manuálu investičních pobídek pro sektor zpracovatelského průmyslu.*
 [online] s. 4

Příloha 13 Regionální mapa veřejné podpory v ČR: maximální míra veřejné podpory

Pramen: CZECHINVEST. *Resumé manuálu investičních pobídek pro sektor zpracovatelského průmyslu.* [online] str. 3. Pozn. Maximální míra veřejné podpory pro investiční projekty, u kterých uznatelné náklady nepřesahují 50 mil. EUR, se v případě malých podniků zvyšuje o 20% a v případě středních podniků o 10%. Maximální míra veřejné podpory pro investiční projekty, u kterých uznatelné náklady přesahují 50 mil. EUR, je upravena Pokyny pro regionální podporu 2007-2013.

Příloha 14 Schéma výběrového procesu lokality: od evropské na lokální úroveň

REGIONÁLNÍ ROZVOJOVÁ AGENTURA JIŽNÍ MORAVY. Přímé zahraniční investice - příručka pro místní samosprávu. [online] str. 18

Příloha 15 Struktura subjektů pod zahraniční kontrolou v soukromém sektoru podle převažující činnosti k 31.12. 2009

Převažující činnost (Sekce CZ-NACE)	Registrovaných jednotek cel- kem	z toho sektor soukromý		podíl registro- vaných jedno- tek pod za- hraniční kont- rolou na sou- kromém sek- toru (v %)
		celkem	z toho pod zahraniční kontrolou	
A Zemědělství, lesnictví a rybářství	91 014	10 603	4 026	38,0
B Těžba a dobývání	605	371	102	27,5
C Zpracovatelský průmysl	305 074	46 950	15 934	33,9
D Výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu	2 704	620	133	21,5
E Zásobování vodou; činnosti související s odpadními vodami, odpady a sanacemi	10 564	2 360	868	36,8
F Stavebnictví	313 358	57 100	33 028	57,8
G Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	666 180	168 542	76 468	45,4
H Doprava a skladování	73 882	9 306	2 001	21,5
I Ubytování, stravování a pohostinství	132 207	14 668	3 028	20,6
J Informační a komunikační činnosti	54 549	11 445	2 516	22,0
K Peněžnictví a pojišťovnictví	52 419	2 121	517	24,4
L Činnosti v oblasti nemovitostí	137 865	67 539	27 338	40,5
M Profesionální, vědecké a technické činnosti	321 242	45 956	10 833	23,6
N Administrativní a podpůrné činnosti	49 261	15 136	8 204	54,2
O Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	15 468	15	4	26,7
P Vzdělávání	40 751	3 952	1 533	38,8
Q Zdravotní a sociální péče	32 510	2 412	195	8,1
R Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	58 693	3 944	637	16,2
S Ostatní činnosti	170 484	3 920	1 249	31,9
T Činnosti domácností jako zaměstnavatelů; činnosti domácností produkujících blíže neurčené výrobky a služby pro vlastní potřebu	5	1	1	100,0
U Činnosti exteritoriálních organizací a orgánů	140	0	0	
Nezařazeno	41 636	4 818	3 717	77,1
Celkem	2 570 611	471 779	192 332	40,8

Pramen: ČSÚ. Vlastní zpracování

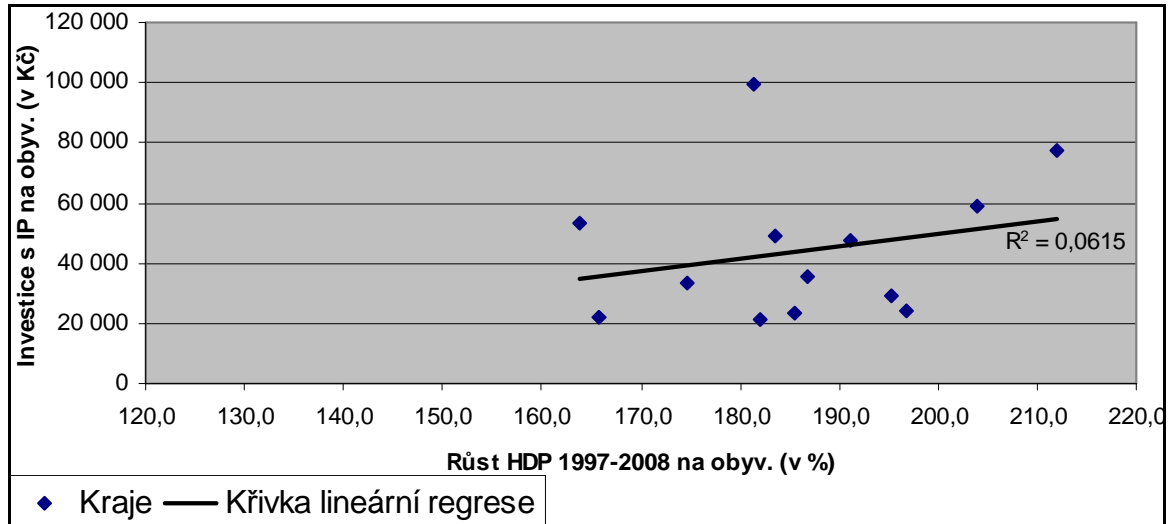
Příloha 16 Vliv zahraničních investic s IP na přímé zahraniční investice: okresy 1999-2007

	stav PZI 2007 [v tis. Kč]	stav PZI 1998 [v tis. Kč]	přílív PZI 1999-2007 [v tis. Kč]	zahraniční investice s IP 1999- 2007 [v tis. Kč]	podíl zahra- ničních in- vestic s IP na přílivu PZI [v %]
CELKEM bez Prahy	983 048 286	227 674 894	755 373 392	333 012 317	44,1
CELKEM	2 032 111 185	429 167 818	1 602 943 367	336 868 917	21,0
Benešov	1 539 906	2 062 307	-522 401	443 900	-
Beroun	20 898 360	6 526 982	14 371 378	4 274 908	29,7
Blansko	5 724 077	509 664	5 214 413	2 574 840	49,4
Brno-město	41 579 756	15 658 844	25 920 912	7 822 810	30,2
Brno-venkov	19 207 138	2 308 650	16 898 488	4 376 662	25,9
Bruntál	3 462 873	252 975	3 209 898	2 644 470	82,4
Břeclav	3 696 690	1 786 397	1 910 293	5 366 320	280,9
Česká Lípa	25 179 667	2 153 041	23 026 626	659 120	2,9
České Budějovice	51 015 510	7 161 429	43 854 081	1 776 000	4,0
Český Krumlov	4 584 078	1 536 178	3 047 900	1 758 678	57,7
Děčín	7 009 860	2 854 599	4 155 261	3 296 550	79,3
Domažlice	1 026 691	311 130	715 561	175 000	24,5
Frydek-Místek	24 207 757	3 233 113	20 974 644	3 504 410	16,7
Havlíčkův Brod	6 621 705	1 228 020	5 393 685	3 822 838	70,9
Hodonín	3 998 126	1 203 022	2 795 104	830 902	29,7
Hradec Králové	9 337 170	1 476 571	7 860 599	574 450	7,3
Cheb	4 382 005	2 103 294	2 278 711	2 200 670	96,6
Chomutov	11 160 780	1 433 985	9 726 795	8 771 700	90,2
Chrudim	5 053 120	2 524 017	2 529 103	188 565	7,5
Jablonec nad Ni- sou	9 384 232	1 384 537	7 999 695	3 807 070	47,6
Jeseník	1 409 137	869 815	539 322	0	0,0
Jičín	7 663 058	1 985 347	5 677 711	3 084 500	54,3
Jihlava	19 429 165	2 452 148	16 977 017	20 717 000	122,0
Jindřichův Hradec	3 108 486	883 063	2 225 423	1 021 900	45,9
Karlovy Vary	8 490 537	2 116 390	6 374 147	2 681 300	42,1
Karviná	6 041 952	522 605	5 519 347	5 129 100	92,9
Kladno	14 362 336	3 604 413	10 757 923	2 866 534	26,6
Klatovy	3 942 505	522 605	3 419 900	1 764 620	51,6
Kolín	18 253 015	845 341	17 407 674	30 107 920	173,0
Kroměříž	956 316	103 184	853 132	0	0,0
Kutná Hora	8 292 573	5 033 527	3 259 046	709 660	21,8
Liberec	12 749 085	3 234 567	9 514 518	14 582 370	153,3
Litoměřice	11 787 210	7 047 328	4 739 882	6 360 670	134,2
Louny	9 929 551	378 607	9 550 944	11 049 420	115,7
Mělník	15 246 823	1 603 851	13 642 972	2 576 406	18,9
Mladá Boleslav	96 446 481	18 416 887	78 029 594	10 794 247	13,8
Most	42 352 359	9 014 206	33 338 153	14 726 029	44,2

Náchod	3 945 799	1 289 755	2 656 044	2 710 000	102,0
Nový Jičín	12 966 760	4 399 953	8 566 807	12 616 945	147,3
Nymburk	1 500 897	214 476	1 286 421	668 340	52,0
Olomouc	8 775 783	1 092 291	7 683 492	7 086 050	92,2
Opava	8 511 604	3 054 802	5 456 802	240 000	4,4
Ostrava-město	109 309 817	8 022 021	101 287 796	4 626 590	4,6
Pardubice	14 288 189	7 198 146	7 090 043	16 336 520	230,4
Pelhřimov	28 279 407	266 240	28 013 167	2 334 800	8,3
Písek	5 054 162	283 646	4 770 516	5 355 040	112,3
Plzeň-jih	5 007 635	2 252 013	2 755 622	1 061 500	38,5
Plzeň-město	37 838 640	7 414 308	30 424 332	9 751 270	32,1
Plzeň-sever	3 669 694	446 661	3 223 033	526 000	16,3
Praha	1 049 062 899	201 492 924	847 569 975	3 856 600	0,5
Praha-východ	34 078 435	4 166 231	29 912 204	7 061 000	23,6
Praha-západ	11 430 427	5 428 706	6 001 721	953 140	15,9
Prachatice	942 047	370 139	571 908	2 190 400	383,0
Prostějov	4 295 017	1 455 426	2 839 591	1 131 900	39,9
Přerov	3 932 929	3 778 213	154 716	8 142 250	5262,7
Příbram	5 274 177	939 523	4 334 654	1 244 550	28,7
Rakovník	3 965 458	4 091 653	-126 195	2 451 000	-
Rokycany	2 424 757	546 136	1 878 621	956 360	50,9
Rychnov nad					
Kněžnou	5 172 244	2 488 648	2 683 596	4 071 333	151,7
Semily	5 362 508	1 851 969	3 510 539	2 939 270	83,7
Sokolov	5 067 650	963 166	4 104 484	1 978 500	48,2
Strakonice	1 504 669	1 084 384	420 285	3 386 500	805,8
Svitavy	6 926 327	3 303 734	3 622 593	3 447 800	95,2
Šumperk	8 693 804	4 947 315	3 746 489	6 260 270	167,1
Tábor	4 883 488	2 924 114	1 959 374	0	0,0
Tachov	5 305 470	3 811 928	1 493 542	822 820	55,1
Teplice	12 405 146	10 527 543	1 877 603	11 797 760	628,3
Trutnov	3 864 038	2 283 446	1 580 592	621 000	39,3
Třebíč	2 719 236	472 570	2 246 666	692 250	30,8
Uherské Hradiště	1 958 246	199 932	1 758 314	771 610	43,9
Ústí nad Labem	10 186 058	1 065 671	9 120 387	6 113 170	67,0
Ústí nad Orlicí	14 152 723	2 877 334	11 275 389	2 911 650	25,8
Vsetín	7 207 127	1 497 870	5 709 257	6 061 090	106,2
Vyškov	4 103 316	379 310	3 724 006	945 600	25,4
Zlín	26 720 886	10 752 765	15 968 121	5 343 500	33,5
Znojmo	5 086 601	1 723 704	3 362 897	0	0,0
Žďár nad Sázavou	6 707 025	1 447 094	5 259 931	363 000	6,9

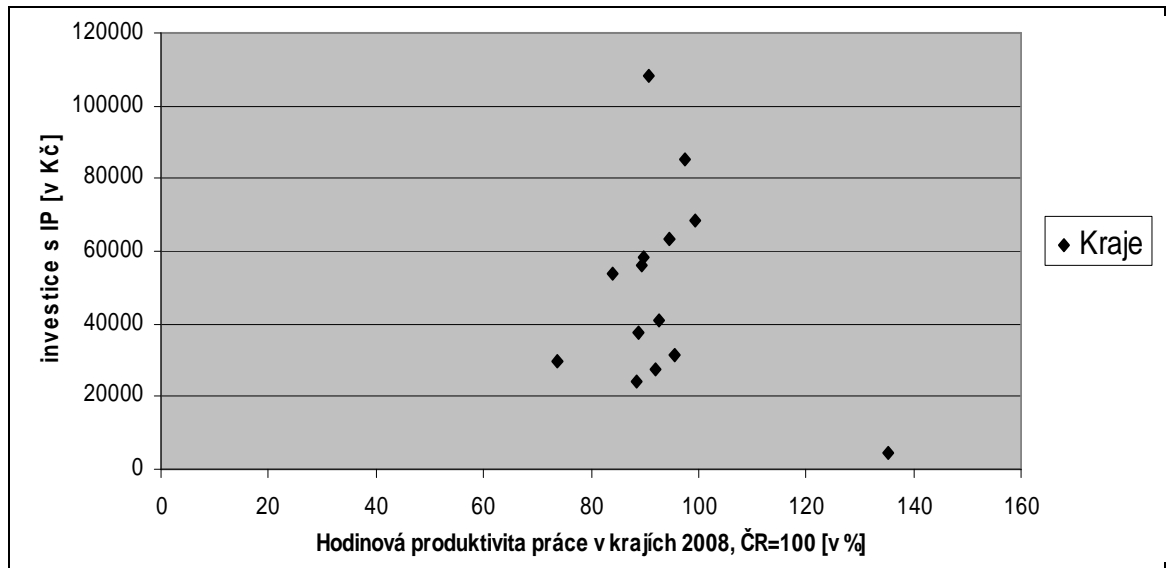
Pramen: CzechInvest, ČNB. Vlastní výpočty

Příloha 17 Vztah mezi růstem regionálního HDP a stavem investic s IP na obyvatele

Pramen: CzechInvest, ČSÚ. Vlastní výpočty. Pozn. HDP je vyjádřeno v běžných cenách.

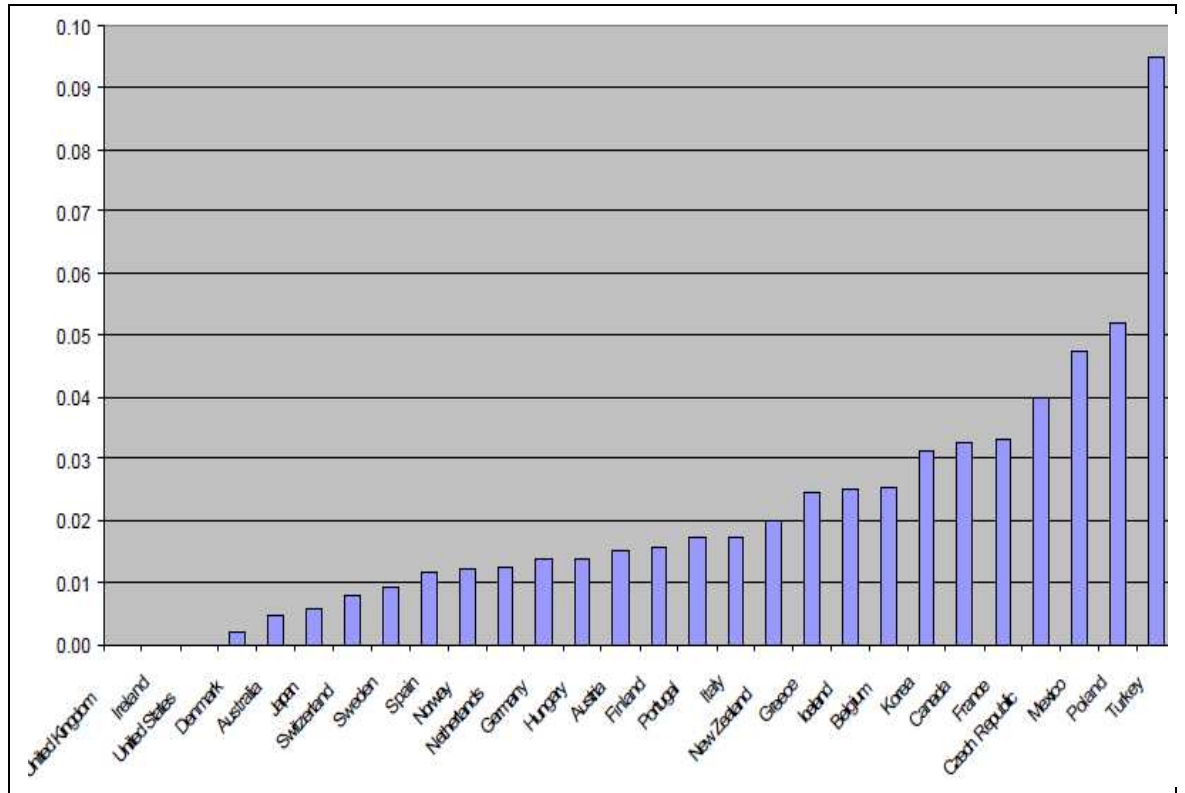
Příloha 18 Vztah mezi regionální hodinovou produktivitou práce a investic s IP na 1 obyv.

Pramen: CzechInvest, ČSÚ. Vlastní výpočty.

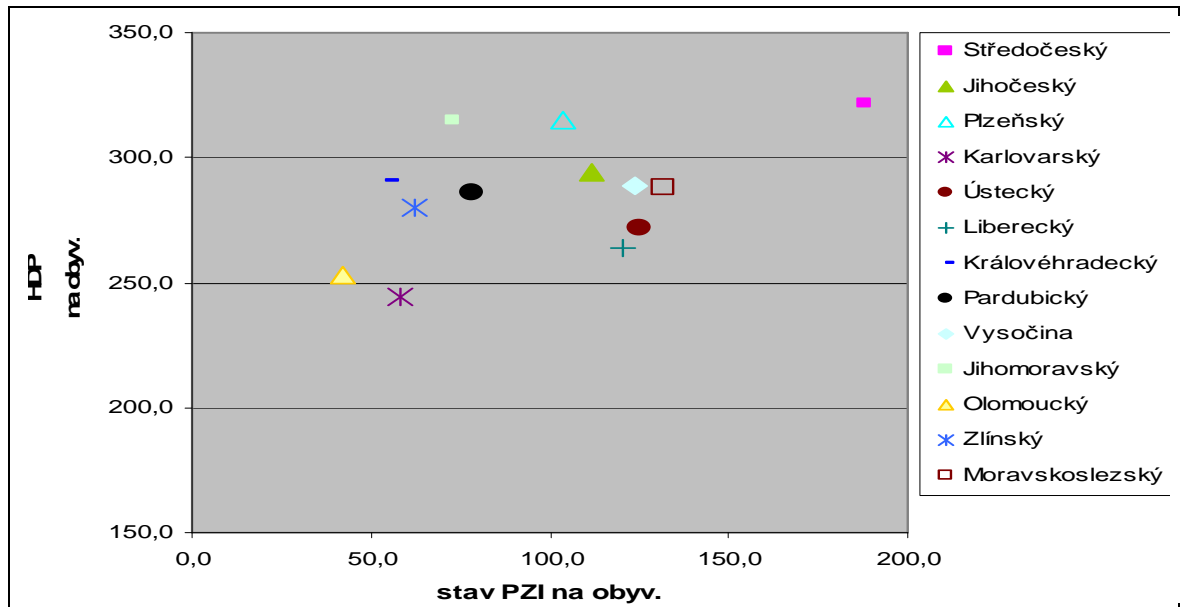

Příloha 19 Index regulačních omezení PZI: změna 1998/2000-2006

Pramen: OECD's FDI Regulatory Restrictiveness Index: Revision and Extension to more Economies. WORKING PAPERS ON INTERNATIONAL INVESTMENT Number 2006/4. [online] s. 16

Příloha 20 Regionální stav PZI a HDP na obyvatele v roce 2007 [v tis. Kč]

Pramen: ČNB. Přímé zahraniční investice 2007, ČSÚ. Regionální účty. Vlastní zpracování. Pozn. bez Prahy

Příloha 21 Stav PZI na obyvatele v okresech v roce 2007 [v Kč]

	Okres	PZI/obyv.		Okres	PZI/obyv.		Okres	PZI/obyv.
1.	Mladá Boleslav	790 324,7	27.	Chomutov	88 492,6	53.	Příbram	47 375,5
2.	Pelhřimov	386 901,5	28.	Pardubice	86 253,2	54.	Vyškov	46 739,1
3.	Most	361 695,4	29.	Nový Jičín	85 048,0	55.	Cheb	45 902,7
4.	Ostrava-město	324 472,2	30.	Ústí nad Labem	84 309,8	56.	Znojmo	45 009,8
5.	Č. Budějovice	275 990,7	31.	Plzeň-jih	83 045,4	57.	Klatovy	44 514,9
6.	Praha-východ	259 408,0	32.	Liberec	76 035,0	58.	Prostějov	39 054,1
7.	Beroun	254 584,8	33.	Český Krumlov	74 703,1	59.	Olomouc	38 015,6
8.	Česká Lípa	242 936,8	34.	Rakovník	73 055,6	60.	Bruntál	35 344,8
9.	Plzeň-město	206 128,7	35.	Semily	71 828,6	61.	Náchod	35 050,7
10.	Kolín	194 779,9	36.	Písek	71 730,9	62.	Jeseník	33 965,7
11.	Jihlava	174 051,2	37.	Karlovy Vary	70 700,3	63.	Jindř. Hradec	33 482,9
12.	Mělník	154 003,6	38.	Šumperk	69 847,7	64.	Břeclav	32 647,9
13.	Zlín	138 390,7	39.	Havlíčkův Brod	69 116,5	65.	Trutnov	32 016,8
14.	Frýdek-Místek	114 897,0	40.	Svitavy	66 079,6	66.	Přerov	29 123,3
15.	Louny	114 199,7	41.	Rychnov n. Kněžnou	65 328,4	67.	Hodonín	25 447,0
16.	Brno-město	112 481,4	42.	Hradec Králové	57 649,0	68.	Třebíč	23 842,3
17.	Kutná Hora	111 069,7	43.	Žďár nad Sázavou	55 980,5	69.	Karviná	21 956,8
18.	Praha-západ	104 537,3	44.	Sokolov	54 478,0	70.	Strakonice	21 186,6
19.	Jablonec nad N.	104 487,5	45.	Blansko	53 996,6	71.	Prachatice	18 300,7
20.	Ústí nad Orlicí	101 728,9	46.	Děčín	51 660,8	72.	Domažlice	17 106,7
21.	Litoměřice	100 047,6	47.	Rokycany	51 592,8	73.	Nymburk	16 772,2
22.	Tachov	99 922,2	48.	Plzeň-sever	49 904,0	74.	Benešov	16 560,1
23.	Brno-venkov	97 597,2	49.	Vsetín	49 435,7	75.	Uher. Hradiště	13 563,4
24.	Jičín	96 863,4	50.	Chrudim	48 536,8	76.	Kroměříž	8 868,0
25.	Teplice	95 574,2	51.	Opava	48 093,6			
26.	Kladno	91 784,4	52.	Tábor	47 592,2			

Pramen: ČNB. *Přímé zahraniční investice 2007*, ČSÚ. Regionální účty. Vlastní zpracování

Příloha 22 Příliv přímých zahraničních investic do ČR podle země původu: 1993-2008 [v mil. Kč]

Země	1 993	1 994	1 995	1 996	1 997	1 998	1 999	2 000	2 001	2 002	2 003	2 004	2 005	2 006	2 007	2 008	CELKEM
Belgie	932	949	663	1 548	1 777	1 517	47 802	2 041	6 135	14 300	-7 140	-1 325	5 598	-606	5 480	-6 714	72 957
Dánsko	58	144	318	299	95	807	1 478	3 972	5 965	3 083	-360	-1 274	1 138	-864	4 586	1 600	21 046
Francie	990	2 215	4 459	543	3 237	4 582	8 037	8 969	58 553	4 644	19 190	-4 516	9 257	6 044	1 103	7 585	134 892
Německo	2 389	12 023	15 048	6 761	12 407	30 912	44 968	51 024	49 956	152 286	4 592	19 473	38 770	43 522	24 472	58 928	567 530
V. Británie	0	1 093	1 407	2 281	6 219	11 197	3 605	6 085	16 496	-7 205	17 938	483	1 396	5 936	-10 841	-15 332	40 759
Itálie	350	345	27	2 444	-1 142	871	1 625	1 392	-79	4 153	2 049	1 311	-644	-1 032	1 133	2 478	15 280
Nizozemí	874	173	19 533	7 033	4 252	27 040	39 126	39 983	36 078	40 222	-29 810	51 451	22 035	-9 698	45 008	25 022	318 320
Rakousko	1 602	2 301	2 309	5 648	3 015	13 391	28 831	28 478	10 048	24 930	13 664	11 285	14 968	22 568	22 306	35 646	240 989
Švédsko	350	546	584	1 521	2 824	-2 259	4 384	5 696	781	3 554	-1 389	-824	11 871	-4 363	6 891	3 022	33 188
Švýcarsko	408	1 122	18 020	1 493	1 491	3 614	12 243	8 813	6 665	8 869	3 845	4 734	2 024	12 009	19 671	6 908	111 929
Kanada	583	0	0	0	0	-161	375	5 970	2 764	-3 654	3 701	-3 173	1 005	-409	405	-53	7 352
USA	7 428	1 122	2 680	6 870	3 141	17 263	20 095	11 675	9 309	6 201	4 335	12 986	2 741	-417	8 373	5 873	119 676
Japonsko	0	144	0	1 059	349	742	167	1 787	1 120	3 794	9 258	1 000	1 497	3 421	8 231	805	33 373
Ostatní	3 088	2 819	2 946	1 276	3 586	10 454	6 078	16 536	10 794	22 512	19 442	36 232	167 527	47 320	75 125	57 027	482 761
Celkem	19 050	24 994	67 993	38 775	41 251	119 969	218 812	192 421	214 585	277 689	59 316	127 844	279 181	123 431	211 944	182 796	2 200 053

Pramen: ČNB. Vlastní úprava.

Příloha 23 Náklady a přínosy plynoucí ze zahraničních investic s IP: pesimistická a optimistická varianta

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Celkem ^{a)}
Pesimistický scénář (v mil. Kč) ^{b)}	-177	-857	-845	-1881	-2908	-6659	-7373	-17258	-22039	-5390	-73148
- veřejná ztráta na jedno pracovní místo (v tis. Kč)	311	616	639	943	1583	1171	1400	940	1556	650	1242
Optimistický scénář ^{c)} (v mil. Kč)	18	73	132	210	237	452	630	1559	2016	2316	8335
- veřejný přínos na jedno pracovní místo (v tis. Kč)	30	52	100	105	129	80	120	85	142	280	142

Pramen: MALLYA, T.J.S., KUKULKA, Z., JENSEN, C. Are Incentives a Good Investment for the Host Country? An Empirical Evaluation of the Czech National Incentive Scheme. [online] str. 138 (u použitého elektronického zdroje str. 30).

a) Celkem je kalkulováno jako současná hodnota s užitím diskontní sazby 5% p.a.

b) Celkové náklady jsou horní odhad a celkový přínos je nejnižší statistický odhad

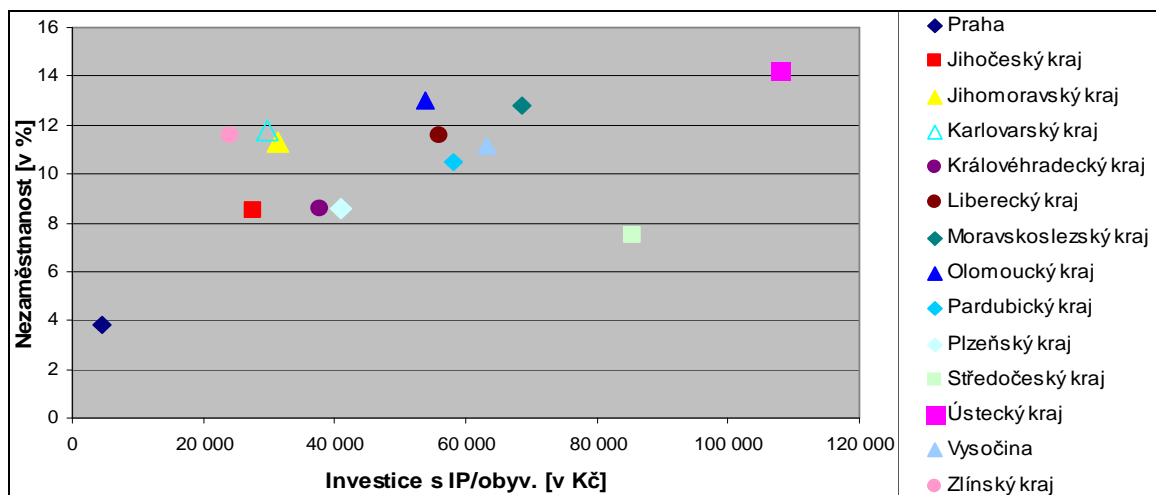
c) Celkové náklady jsou spodní odhad a celkový přínos je nejvyšší dynamický odhad

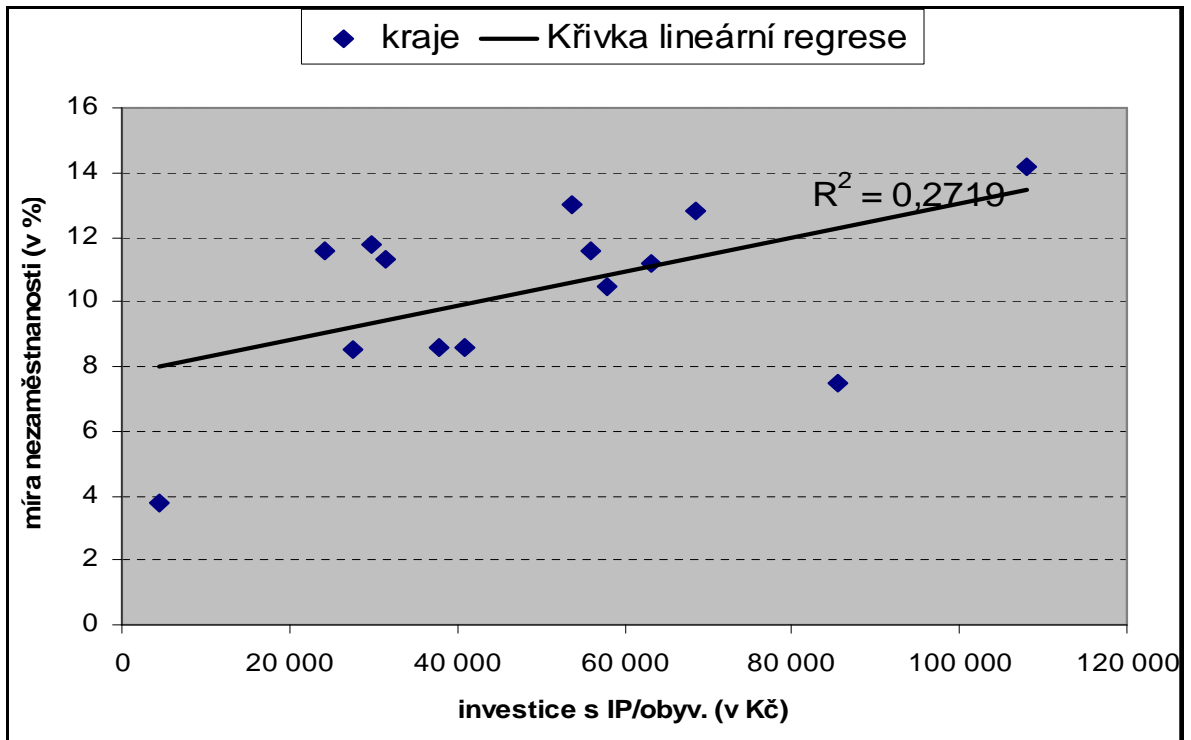
Příloha 24 Příliv PZI do České republiky podle sektorů: 1993-2008

Odvětví bez zpracovatelského průmyslu	v mil. Kč	v % na PZI
Zemědělství, lesnictví a rybolov	5 714	0,3
Dobývání nerostů	3 085	0,1
Elektřina, plyn, voda	99 386	4,5
Stavebnictví	37 150	1,7
Obchod a opravy, pohostinství a ubytování	275 498	12,5
Doprava a telekomunikace	326 486	14,8
Peněžnictví a pojišťovnictví	440 390	20,0
Nemovitosti a služby pro podniky	313 079	14,2
Školství	-72	0,0
Zdravotnictví, veterinární a sociální činnosti	3 538	0,2
Ostatní služby	31 345	1,4
Celkem bez zpracovatelského průmyslu	1 537 272	69,9
Zpracovatelský průmysl	v mil. Kč	v % na PZI
Výroba potravin, nápojů, zpracování tabáku	78 038	3,5
Textil, oděvy, výroba koženého zboží	13 961	0,6
Dřevařský a korkařský průmysl, výroba papíru, vydavatelství a tisk	43 547	2,0
Zpracování ropy, chemické a pryžové výrobky	113 378	5,2
Ostatní nekovové minerální výrobky	59 148	2,7
Kovy, kovové výrobky	98 910	4,5
Stroje, přístroje a zařízení	244 829	11,1
Zpracování druhotných surovin a ostatní výroba	10 969	0,5
Celkem zpracovatelský průmysl	662 780	30,1
CELKEM PZI	2 200 052	100,0

Pramen: ČNB. Vlastní úprava. Pozn. údaje za rok 2008 jsou předběžné

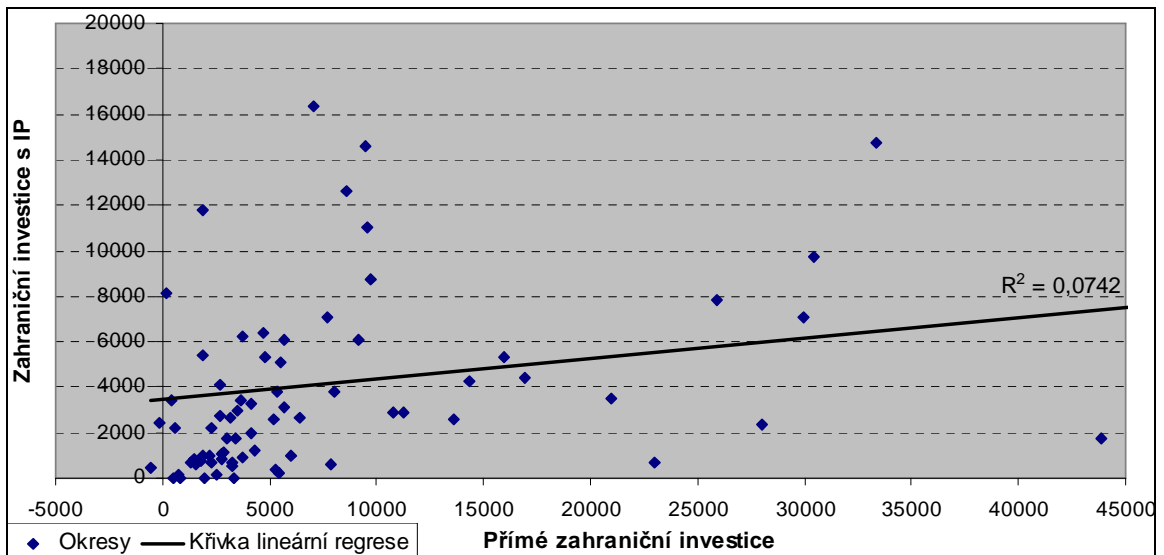
Příloha 25 Vztah míry nezaměstnanosti a investic s IP/obyvatele podle krajů (včetně Prahy)

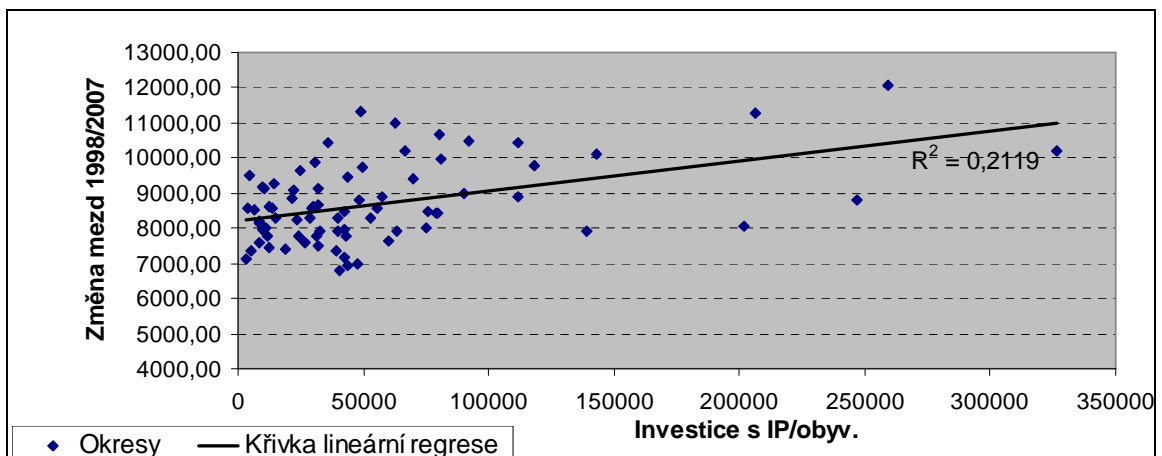
Pramen: CzechInvest, ČSÚ, MPSV. Vlastní výpočty. Pozn. nezaměstnanost podle MPSV k 31.1.2010, investice s IP za období duben 1998-14.leden 2010.

Příloha 26 Zahraniční investice s IP a PZI: příliv dle okresů 1999-2007 [v tis. Kč]

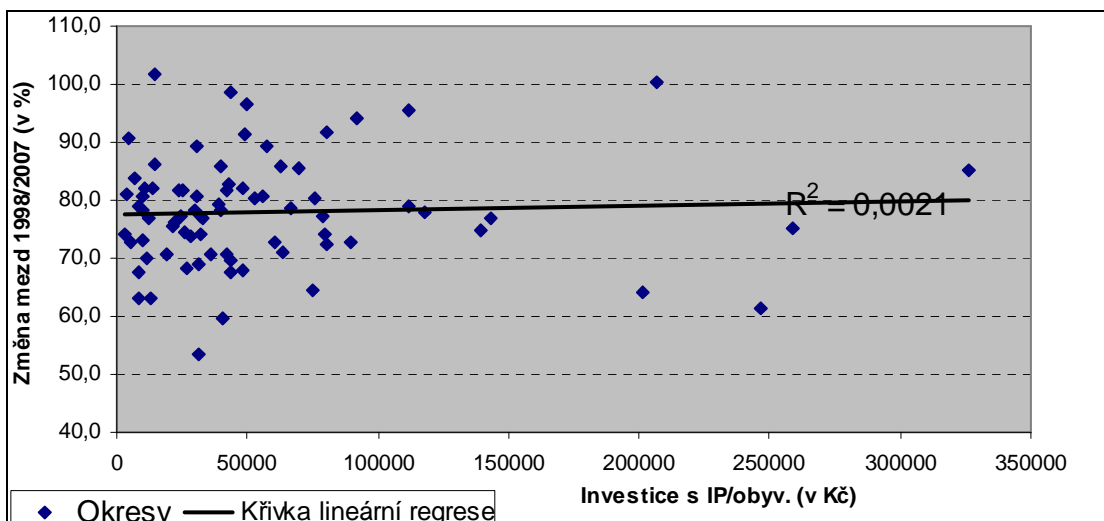
Pramen: CzechInvest, ČNB. Vlastní úprava.

Příloha 27 Změna měsíční hrubé mzdy v průmyslu v období 1998-2008 [v Kč] a investice s IP na okresní úrovni [v Kč]

Pramen: ČSÚ, CzechInvest, Regionální informační servis. Vlastní výpočty.

Příloha 28 Změna měsíční hrubé mzdy v průmyslu v období 1998-2008 [v %] a investice s IP na okresní úrovni [v Kč]

Pramen: ČSÚ, CzechInvest, Regionální informační servis. Vlastní výpočty.

